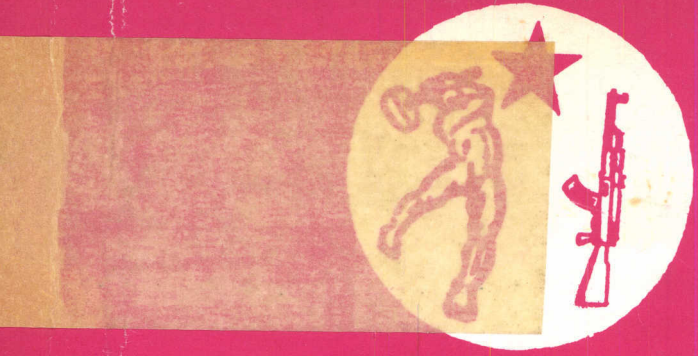

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN !

KAVA

— MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ„ KÜÇÜK-BURJUVA ANTİ-MARKSİST AKIM -1

— KÜÇÜK-BURJUVA MACERACILIĞI VE DEVRİMCİ EYLEM ÇİZGİSİ

— SÖMÜRGECİLİK VE MİLLİ MESELE -4

5

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org

HUSRO GLUSORHİ

– "Mao Zedung Düşüncesi"
Küçük - Burjuva Anti - Marksist Akım - 1

– Küçük - Burjuva Maceracılığı ve
Devrimci Eylem Çizgisi

– Sömürgecilik ve Milli Mesele - 4

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org

— İÇİNDEKİLER —

— «MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ» KÜÇÜK—BURJUVA ANTİ—MARKSİST AKIM —1

— KÜÇÜK—BURJUVA MACERACILIĞI VE MARKSİST MÜCADELE ÇİZGİSİ

— MİLLİ MESELE VE SÖMÜRGECİLİK —4

— AFGANİSTAN İŞGALİ VE GELİŞEN DÜNYA KOŞULLARI

www.arsivakurdi.org

OKURLARA

Yer darlığı nedeniyle «MZD» nin felsefi görüşlerinin eleştirisini ve ayrıca milli Mesele'nin son bölümü ve Neden Bağımsız Örgütlenme meselesini bir müddet sonra elinize geçecek olan kitaba bıraktık.

Yayın faaliyetinin ve siyasi ideolojik inşanın devrimci mücadeledeki yeri açıktır ki tayin edici bir önem taşımaktadır. Aynı zamanda bu inşa dışımızdaki siyasi güçlerle olan hesaplaşmayı da beraberinde getirmelidir. Bu nedenle, bu konuların yayınlanması ve kitlelere sunulmasının devrimci bir görev ve zorunluluk olduğu bilincinden hareketle, bütün bunların belli bir düzen ve sistematiğe kavuşacağını belirtelim. Lenin, parti içerisindeki hiziplerin en büyük ve önemli engeli, Bolşeviklerin bütün irade ve yeteneklerini Bolşevizmin yaygınlaştırılıp güçlendirilmesi alanında oluşturduklarını belirtiyordu. Aynen bunun gibi, ülkemizde devrimci hareketi sömürgecilerin desteğinde tasfiye etme, yok etme faaliyetlerini sürdüren tasfiyeci hizip elemanlarının diğer çabalarıyla birlikte en önemli çabaları, hareketimizin ideolojik inşasının sekteye uğratılması yönünde oldu. Ne var ki, bütün bunlar yapılırken sözümona «devrimci kadrolar» yayın üzerine epeyce tantanalı bir gürültü koparmaktan da geri kalmıyorlardı. Ama bunun içyüzü, çıkardıkları bir paçavra ile ve şimdiye kadar bu alanda hiç bir şey yapamamakla ortaya çıktı. Elbet gerçek devrimci kadroların ve devrimcilerin lafıza değil yapılan işe bakacakları açıktır.

M—L'in evrensel gerçeğini ülkemizin somut gerçekliği ile birleştirmek ve ortada M—L adına dolaşan sözüm ona teorileri yerle bir etmek görevi önümüzde duruyor. Bu çabaların hızlandırılması yekpare—birleşik devrimciler örgütünün yaratılmasında belirleyici bir rol oynamaktadır.

— Ç.N.

BÖLÜM: I

«MZD» MARKSİST DEVRİM ÖĞRETİSİNİ İNKAR EDİYOR

KISIM : 1

MARKSİZMİN ÇİNLİLEŞTİRİLMESİ

Çinli yöneticiler tarafından geçmişte olduğu gibi bu gün de Büyük bir tantanayla yaygarası yapılan «MZD» Mao Zedung'un Küçük—Burjuva düşüncelerinin Marksizm—Leninizm ile kılıflanmış şeklidir. Marksizm—Leninizm Evrensel bir teoridir. Bu teori toplumsal gelişmenin ve bir toplumsal biçimin yerini bir diğerinin almasının genel kurallarını içerdiğinden evrensel bir karekter taşır. Ancak buna rağmen Marksizm, her ülkenin özgül niteliklerini hesaba katmazsa ya da daha doğru bir deyişle evrensel kurallar, özgül niteliklerle birleştirilmezse ortaya saçma bir durum çıkar.

Mao Zedung, bu evrensel gerçeği kalkan edinerek «Marksizmin millileştirilmesi» tezini ortaya attı. Mao Zedung'un teorisine göre Marksizm uygulama alanına geçmeden önce ulusal biçim kazanmalıdır.

«Bu günün Çin'i tarihsel Çin'in doğurduğu bir Çin'dir. Biz Marksist tarihçileriz. Tarihi Yüzeyden değil, eleştirici bir biçimde

değerlendirmeliyiz. Konfiçyus'tan Sun Yat—sen'e dek tarihi eleştiri ile özetlemeli ve kendimizi geçmişte değerli olan her şeyin mirasçısı durumuna getirmeliyiz. Üstelik bu mirasın özümlenmesi devrimci hareketin kılavuzluğunu yapmada büyük yardımı olan bir tür yönten bilime dönüşür. Bir Komünist, Marksist bir enternasyonalisttir. Ama Marksizm uygulama aşamasından öncel ulusal biçim almalıdır. **Soyut Marksizm diye bir şey yoktur. Ancak somut Marksizm vardır.** Somut Marksizm dediğimiz ise ulusal bir biçim almış olan, yani soyut olarak kullanılan Marksizm değil Çin'de yürürlükte olan somut koşullar içinde somut savaşıma uygulanan Marksizm dir. Yüce Çin halkının bir parçası olan, halkına etiyle ve kemiğiyle bağlı bir Çin Komünisti, eğer Çin'in özelliklerinden ayrı bir Marksizmden söz ederse bu Marksizmin, yanlızca boş bir soyutlamasıdır. Bu yüzden Markszmin Çinlileştirilmesi—yani bütün belirtileriyle Çin'in özelliklerini içerdiğine emin olmak, onu bu özelliklere göre kullanmak—gecikmeksizin tüm parti tarafından anlaşılması ve çözümlenmesi gereken bir sorun olmuştur. **Yabancı modeller** üzerine sekiz ayaklı denemeler yazmaya bir son vermeliyiz. Boş ve soyut nakaratların yinelenişi azalmalıdır. Doğmacılığımızı atmalı ve **onu sıradan Çin insanının gözünü** ve | **kulağını okşuyacak yeni ve canlı Çin uslüp ve tavrıyla değiştirmeliyiz.**» (Mao Zedung, Teorik ve siyasal düşünceler, Bilim ve sosyalizm, yay, Sayf: 19 20 abç)

Yukarıda söylenenler ilk bakışta doğru şeyler gibi görülmektedir. Ancak bu söylenenler, derinlemesine incelenmeden ve söylendiği şartlardan bağımsız olarak ele alınırsa böyledir. Bu nedenle biz, yukarıda söylenen sözlerin ne anlama geldiğini söylendiği koşullarla birleştirerek gerçek anlamlarını kazanmalarını sağlamaya çalışacağız.

Yukarıdaki makalenin yazılış tarihi 1939 dur. 1930'un son yılları Çin'de Stalin'ci çizgiyi izleyenlere karşı «Anti—doğmatik», «Anti—solcu» kampanyanın alabildiğine geliştiği ve giderek sistemleşip partinin çizgisi durumuna dönüştüğü yıllardır. Doğmatizme karşı ulusal marksizm teorisinin zirvesi olan «Pratik Üzerine» ve «Çelişme Üzerine» yazıları bu dönemin ürünleridirler. (Yazılış tarihleri 1937) «Doğmatiklere» ve «solculara» karşı mücadelenin zaferi 1935 Zunyi toplantısı olarak alınır. Bu toplantı Mao Zedung'un temsil ettiği çizgiyi Parti yönetimine getiren Merkez Komitesi Siyasi Bürosunun toplantısı idi. Zunyi toplantısı o dönemde Stalin'ci çizgiyi temsil eden Vang Ming'i Parti yönetiminden uzaklaştırıyordu. Mao Zedung daha sonraları Van Ming'in çizgisinin Stalin'in Çizgisi olduğunu açıkça belirtiyordu.

«Eğer Van Ming'in ya da başka bir deyişle Stalin'in yöntemlerini izleseydik, Çin devrimi başarıya ulaşamazdı. Devrimimiz Başarıya ulaştığında Stalin bunun sahte birşey olduğunu söylemişti. Onunla tartışmaya girmedik.» (Yay, yaz. sayfa 51. may yay, 2. bas.) (abc)

Stalin'in Çin devrimi konusundaki Düşünce ve kuşkularının ne derece doğru olduğunu yazımız boyunca «MZD» nin küçük-burjuva, anti—marksit karekterini açıkladıkça göreceğiz. Burada esas olarak üzerinde duracağımız konu Mao Zedung'un enternasyonal öze, ulusal biçim kazandırma biçimindeki iddialarının sahteliğidir.

M—L'me göre öz ile biçim arasındaki ilişkide öz temeldir, belirleyicidir. Biçim ise talidir, belirlenendir. Yani biçimi tayin eden özdür. Ancak, biçim de öz karşısında tamamen edilgen ve pasif değildir. O da geçici ve şarta bağlı olarak öz üzerinde etkileyici olur. Bu ilkeyi enternasyonalizim ile ulusal biçim arasındaki ilişkiye uygulasak şöyle bir sonuç çıkar ortaya : Marksizm—Leninizmin genel ilkeleri özü oluşturur. Bunlar evrenseldir ve değişmez. Hatta deyim yerindeyse bu ilkeler aksiyon niteliğindedir. Buna karşılık ulusal özellikler ise biçimdirler. Bu nedenle hiç bir ulusal özellik Marksizmin evrensel ilkeleri olan özü değiştiremez. Örneğin, Proleteryanın devrimdeki hegomonyası Marksizmin evrensel bir ilkesidir. Hiç bir ulusal özellik bu ilkeyi değiştiremez, yok edemez. Olsa olsa tek tek ülkelerdeki ulusal, yerel özellikler bu ilkenin hayata geçirilmesinde değişik biçim ve yöntemler doğurabilirler. Devrimde proleteryanın hegemonyası fikri Rusya'da da geçerlidir. Çin'de, Hindistan'da da... Ama Proleteryanın devrimde hegemonyasını kurması örneğin; Rusya'da Liberal burjuvaziyi tecrit etmek biçiminde, Çin'de Guomindang'la bir blok kurma biçiminde, Hindistan'da da proleteryanın ileri ögelerini bağımsız bir Komünist partide toplama ve uzlaştırıcı Milli burjuvazinin kitleler üzerindeki etkisini yalıtmak biçiminde vb... olur. Ama dikkat edilirse söz konusu ilke ele aldığımız üç ülkede de özü değişmeksizin uygulanıyor... Tıpkı bunun gibi tek tek ülkelerdeki komünist hareket (bunlar komünist partisi biçiminde örgütlendikleri gibi henüz partileşememiş hareketler biçiminde de olabilirler.) Dünya çapında komünist hareketin bir koludur. Bu nedenle tek tek ülkelerdeki komünist hareket, uluslararası komünist harekete bağımlıdır ve aralarında genel ile özel arasındaki ilişki söz konusudur. Bu olmaksızın enternasyonalizm diye bir şey olamaz. Yani bir ülkedeki komünist parti veya guruplar, uluslararası komünist harekete bağlı değillerse, onun ka-

... ve direktiflerini uygulamıyorlarsa (eleştiri özgürlüğü hakkını gözden uzak tutmuyoruz.) burada enternasyonalizmden, Marksist muhtevadan vb. şeylerden bahsetmek, bir yığın söz kalabalığından öte bir şey olmadığı gibi, Marksizmin en adi biçimde çarpıtılmasıdır.

İşte Mao Zedung'un enternasyonalizmden, Marksizme ulusal biçim vermekten anladığı tas tamam budur. Mao Zedung, Komünist Enternasyonalin tezlerini ve politikasını eleştirerek, ona «solcu», «sekter» diyerek marksizme ulusal biçim veriyordu. (!) Bunun enternasyonalizm'le ne ilişki var? Mao şunları söylüyor :

«Üçüncü enternasyonalin dağılmasından önce bile, biz üçüncü enternasyonalin emirlerine itaat etmiyorduk. Zunyi konferansında itaat etmedik ve daha sonra Düzeltme Hareketi de dahil olmak üzere nihayet bir karar tasarısını (Partimiz Tarihindeki Bazı Meseleler Üzerine Karar) (Sağ ve sol sapmalar olarak bilinen yazı—b) Benimsediğimiz ve «solculuk» hatalarını düzelttiğimiz 7. Kongereye kadar uzanan 10 yıl boyunca onlara hiç itaat etmedik. «(yy, Yaz. S. 170 abc.)

Mao Zedung'un bu sözleri, daha yukarıya aktardığımız diğer uzun sözleriyle birleştirilirse onun «marksizmin Çinlileştirilmesi»nden ya da daha genel anlatmak gerekirse enternasyonal öz ve milli biçimden ne anladığı daha açık bir biçimde ortaya çıkar. Onun «Marksizmin Çinlileştirilmesi» nden anladığı Marksizmin evrensel muhtevası'nı Çin'in somut özellikleriyle bütünleştirme değildir. Sözde böyle görünmeye çalışmasına rağmen, gerçekte teorisi ve pratiğiyle Marksizmden uzaklaşmış, onu çarpıtmış ve yerine kendi küçük—burjuva düşüncelerini geçirmeye çalışmıştır. Söylediklerimizi kanıtlayacak pratik ve teorik pek çok olgu vardır. Bunlardan bir kaçını sıralayalım.

Mao Zedung, Marksizm—Leninizmi Çin'e yabancı bir teori olarak görüyordu. O, asla marksizmi tüm dünya halklarının diline çevrilebilen evrensel bir teori olarak görmedi. Lafta Bunu sık sık belirtmesine rağmen gerçekte o, Marksizm—Leninizmi sadece Rusya ya ait bir şey gibi gördü. Gerek o dönemdeki yazılarında (kapalı olarak) gerekse daha sonraki yazılarında açık olarak bu düşüncelerini pek çok defa yeniledi. Mao Zedung, 24 Nisan 1954 de ÇKP 7. konferansında sunduğu raporda (Koalisyon Hükümeti Üzerine) Burjuvaziye Rus yolunu izlemiyecekleri konusunda teminat vermeye ve onların bu konudaki şüphelerini gidermeye çalışırken, şunları söylüyordu :

Bazı kişiler şüphecidir ve Komünist partisi bir defa iktidara gelince, onun **Rusya Örneğini izliyeceğini Proleterya diktatörlüğünü ve tek parti sistemi kuracağını düşünmektedirler**... Rusya'daki sistemi, Rus'ya tarihi şekillendirmiştir... Çin sistemini, Çin tarihinin bu günkü aşaması şekillendirmektedir.» (S. E. Cilt 3 S. 256—257 abc).

Burada eleştirilen mesele her halkın geleceğini, geçmişi ve bu günü tarafından şekillendireceği meselesi değildir. Burada asıl mesele Sovyet sisteminin (ki bunun ayırt edici özelliği tek partili ve proleter bir diktatörlük olmasıdır.) Evrensel özelliklerini unutturarak Rusya'ya özgü imiş gibi ele alınmasıdır. Gerçekten her özgülün kendi içinde evrensel bir yan taşıdığı bilinen bir şeydir. Kaldı ki Tek partili proleter diktatörlük ileriki bölümlerde de koyacağımız gibi tek geçerli Marksist—Leninist Proletarya diktatörlüğü modelidir. Mao Zedung Sovyet sisteminin bu evrensel karekterini tümüyle yok sayıyor ve sanki bu, sadece Rusya'ya özgü bir şeymiş gibi ele alıyor.

«Ekim devriminin özelliklerinden biri— diyor Stalin yoldaş — bu devrimin Leninist proleterya diktatörlüğü teorisinin **klasik bir uygulaması olmasıdır.**

Bazı yoldaşlar, bu teorinin yalnız «Rus» Teorisi olduğunu, **sadece Rus gerçekleriyle** ilgili olduğunu düşünüyorlar. Bu tamamen yanlıştır.

«Bundan, da Leninist proleterya diktatörlüğü teorisinin sadece bir «Rus» teorisi olmadığı, ve bütün ülkeler için zorunlu bir teori olduğu ortaya çıkar. Bolşevizim sadece bir Rus olayı değildir.» (Leninizmin sorunları S. 136).

Mao Zedung, «Rus Sistemini» salt Rusya'nın gerçekleriyle ilgili bir şeymiş gibi ele alırken kaba milliyetçi tavırla Zinovyev ve benzeri Leninizm döneklerinin kampında yer alıyor. Çünkü Zinovyev'de Leninizmi tanımlarken onu sadece Rusya'ya ait bir şey imiş gibi görüyordu. Zinovyev şunu söylüyordu. «Leninizm doğrudan köylülüğün ağır bastığı bir ülkede kaçınılmaz olarak başlamış bulunan emperyalist savaşlar ve dünya devrim çağının marksizmidir» (Aktaran Stalin, Leninizmin sorunları S. 136).

Aynı meseleyle ilgili olarak Mao Zedung, daha ileri giderek şunu dahi söyliyebilecek dereceye varıyor: «Yazı ve konuşmalarımızda SB'den aktarmalar yapmamalıyız. Bizim incelemelerimizde doğmatizim vardır. (Yay. Yaz. S. 73.) Mao Zedung için önemli olan kendi tecrübeleridir. Kendi toplumsal pratiğidir. O, yabancı şeylere

şüpheyle bakmaktadır. Kendi pratikleri dışında her şey doğmatizimdir. Mao Zedung, Zaman zaman diğer dünya halklarının tecrübelerinin değerliliğinden de sık sık bahsetmektedir. Ama her zaman onları şüpheci bir tavırla ele almaktadır. Milliyetçi bir bakış açısıyla şunu soruyor. «Neden Bizde kendimize ait bir şey yaratmıyalım?» (Yay. Yaz. S. 77)

Mao Zedung Marksizmin Rus'ya ya ait bir şey olduğuna kendini o kadar inandırmıştır ki, Stalin'in Çin üzerindeki derin devrimci etkisini bile «kölelik» (Yay. Yaz. S. 47) ve «Körü körüne inanç» (age S. 48) biçiminde sunuyor. Ve o, Stalin'in ölümünü üzerlerindeki baskıyı (!) kaldırdığı için bir nevi sevinçle karşılamıştır. Bu meseleleri yazımızın ileriki bölümlerinde «proleterya enternasyonalizmi» başlığı altında yeniden ele alacağımız için üstünde fazlaca durmuyoruz. Ancak belirtelim ki, Mao Zedung'daki Milliyetçi anlayışın ürünü olan bu görüşlerin Çin toplumunda derin toplumsal—piskolojik temelleri mevcuttur. Özellikle Çin'in uzun süre yabancı boyunduruğu altında kalması her türlü yabancı şeye karşı bir nefreti başından beri oluşturmuştur. Nitekim Mao Zedung pek çok yerde açıkça genel bir yabancı düşmanı durumuna düşmektedir. Bu durumu daha ilerde Mao Zedung'un devrim anlayışını ele alırken, Onun genel halkçı karakterini sergilerken birkez daha ortaya koyacağız.

Mao Zedung, 1935'lerden itibaren Doğmatizme karşı mücadele adı altında kendi küçük burjuva teorilerini inşa etti.

Devrimde proleteryanın rolünü inkar etmekle işe başladı. Ardından köylülüğün devrimdeki rolünün abartılması ve ona hegemonya rolünün verilmesi izledi. Bu düşüncelerin bütünsel birliğini oluşturan «kır şehiri kurtarır» tezi doğdu. Bütün bu tezlerin eleştirisini ilerde tek tek yapacağız. Burda bizi ilgilendiren sorun şudur: Mao Zedung'un bu teorileri giderek sistemleşti, ve «MZD» adı altında sömürge, Yarı—sömürge ülkelerin Marksizmi olarak tanımlanmaya başlandı. Başlı başına bu durum bile «MZD» nin marksizm—Leninizme aykırı, onun dışında bir teori olduğunu kanıtlar,

Çünkü :

Sömürge, yarı—sömürge ülkeler, emperyalist—kapitalist ülkelerden belirli ayrımlar arz etmelerine rağmen bu ülkelerdeki devrimleri yöneten kanunlar marksizm—leninizmin dışında değildir. Bu nedenle Marksizmi, Sömürge ülkelerin marksizmi, ve gelişmiş ülkelerin marksizmi diye ikiye ayırmak gerçekte MZD'nin marksist

—leninist teori dışında ögelere sahip olduğunu peşinen kabullenmektir. Dolayısıyla Çin'li propagandacıların Marksizm—Leninizme katkı olarak sundukları şeyler gerçekte marksizim—leninizmin küçük—burjuvaca yorumundan başka bir şey değildir.

«MZD» 1945 deki ÇKP 7. kongresinde resmen Komünist partisinin ideolojik rehberi olarak ilan edildi. Bir kominist partisinin ideolojik rehberi Marksizm—Leninizimdir. Acaba ÇKP 7. kongresi yukarda söz konusu edilen kararı alırken ne değişmişti? Yoksa 1945 ten sonra Komünist partilerin ideolojik rehberi değişmişmiydi? Hayır. Değişen bir şey varsa o da Mao Zedung'un küçük burjuva düşüncelerinin ÇKP içersinde ezici bir zafer kazanması ve Bunun verdiği havayla artık uluslararası komünist hareketin karar ve emirlerin uymak konusunda eskisinden daha dürüst ve resmi (!) davranabilme cesaretini göstermektir. Aksi türden bir yorum mümkün değildir. Çünkü ileri sürülen kanıtlar tutarlı değildir, saçmadır. Mao Zedung'un marksizm—leninizmi Sömürge, Yarı—Sömürge şartlarında geliştirdiği iddia ediliyor. Bir anlık bu iddianın doğru olduğunu düşünsek bile ÇKP 7. kongresindeki kararın doğru bir yanı olamaz. Çünkü komünist ideolojiyi yükselen kapitalizim çağında Marks, Emperyalizim çağında da Lenin temsil etmektedirler. Bu iki usta dışında Engels ve Stalin'de kendi çaplarında Marksizme çeşitli katkılarda bulunmuşsalar da söz konusu çağları temsil eden iki ustanın yanında adları kullanılmamaktadır. Buradan çıkan mantıki sonuç şudur: «Artık çağ değişmiştir. Çağımız, Emperyalizim ve proleter devrimler çağı değildir. Bu yeni çağı temsilen yeni bir ustanın adının zikredilmesi gerekmektedir. Bu usta da Mao Zedung'dur.» Zaten gelişmeler de bu yönde oldu. 7. kongreden çok sonraları «kültür devrimi» patlak verdiğinde Lin Piao yukardaki önermeyi açık olarak ileri sürdü. Çağımızı «Emperyalizmin toptan yok oluşa, sosyalizmin toptan zafere gittiği» Çağ olarak tanımladı. Ve bu çağın en büyük dehasına atfen çağımız «Maoizim çağıdır» türünden tezler ileri sürdü. Bu tezleri sadece ÇKP ile sınırlı tutmadı, ve o dönemde hâlâ ÇKP'nin komünist bir parti, Mao Zedung'un bir marksist ve Çin'in de sosyalist bir ülke olduğuna inanan geç ve tecrübesiz pek çok yeni komünist parti ve guruba kabul ettirdi.

Yine Mao Zedung'un Marksizmi Sömürge, yarı-sömürge şartlarında geliştirdiğini kabul etsek bile «MZD» nin, ÇKP nin ideolojik rehberi haline getirilmesi ikinci olarak şu açıdan yanlıştır :

İkinci dünya savaşından önce ve sonra Dünyanın pek çok ülkesinde ve bu arada, sömürge, Yarı—sömürge ülkelerinde pek çok komünist partisi kuruldu, pek çok komünist önder yetişti. Bu önderlerin hepsi, kendi toplumsal pratikleri oranında marksizmin hazinesine katkılarda bulundular. Hepsini bir tarafa bırakalım. Enver Hoca'nın Tito revizyonizmine karşı mücadelesi, Dimitrov Yoldaşın Faşizme ilişkin teorileri Marksizmin hazinesine katılmış değerli ögelerdir. Ama başta Arnavut ve Bulgar yoldaşlar olmak üzere hiç kimse buradan yola çıkarak «Enver Hoca Düşüncesi» AEP'nin ideolojik rehberidir. ya da «Dimitrov düşüncesi Bulgaristan Kominist Partisi'nin ideolojik rehberidir» biçiminde bir sonuç çıkarmadı. Çünkü buradan bu sonuç çıkmaz.

Sonuç olarak nereden bakılırsa bakılsın «MZD» nin, ÇKP'nin ideolojik rehberi olarak sunulması haklı gösterilemez ve Mao Zedung'un bir küçük—burjuva ideologu olduğunu kanıtlar. Bu çaba «MZD» adı verilen şeyin, Marksizm—Leninizmden ayrı şeyleri bağrında taşıdığını peşinen kabul etmek demektir.

Kaldı ki, Mao Zedung Marksizm—Leninizmi geliştirmemiş, onu köreltmiştir. Marksizmi küçük—burjuva yoruma tabi tutmuş, revize etmiştir. Bunu yazımızın tümü boyunca kanıtlamaya çalışacağız.

Devam edelim :

Mao Zedung'un Marksizm—Leninizmi gerçek bir kurtuluş yolu, evrensel bir gerçek, toplumsal gelişmenin kanunlarını içeren işçi sınıfının bilimi olarak değilde, sadece bazan yararlı olan bir teori olarak görmesi de enternasyonal muhtevaya ulusal biçim vermek adı altında yapılan şeyin (Marksizmin Çinlileştirilmesi) gerçekte kendi küçük—burjuva milliyetçi görüşlerine Marksizm—Leninizmi kılıf etmek olduğunu ortaya koyuyor.

«Marksizm—Leninizmin ne bir güzelliği ne de her hangi gizemli değeri vardır. **Yanlızca o son derece yararlıdır.**» (Mao Zedung, Teorik ve Siyasal Düşünceler S. 27 abç)

Marksizm—Leninizm mutlak doğru olduğu için değil, geleceği temsil eden sınıfın yenilmez ideolojisi olduğu için değil sadece yararlı olduğu için sahip çıkar görünen Mao Zedung'un; bırakın Marksizm—Leninizmi yaratıcı bir şekilde geliştirmeyi, onu savunmada ne kadar tutarlı olabileceği rahatlıkla ortaya çıkar. Bu gün yararlı olduğu için Marksizmi veya onun bir parçasını, yarın yararlı olacağı, geçici yarar getireceği için milliyetçi küçük—burjuva

ideolojiyi, daha öbür gün yine yararlı olacağı için hegemonyacı emperyalist ideolojiyi savunur. Yazımızın tümü boyunca Mao Zedung'un pragmacı emeller uğruna bir çok kapitalist ve burjuva zihniyeti nasıl açıktan savunduğunu sergiliyeceğiz.

Sonuç olarak Mao Zedung enternasyonalist muhtevaya Ulusal biçim vermek adı altında Marksizm—Leninizme ihanet etmiş, onun yerine ulusal marksizm adını verdiği kendi küçük—burjuva milliyetçi düşüncesini koymuştur.

Daha yukardaki bölümlerde Mao Zedung'un üçüncü enternasyonalin Çin devrimi konusundaki politikasıyla tam bir çelişki halinde olduğunu belirtmiştik. Bu politika («MZD») Hemen her konuda üçüncü enternasyonalın politikasına karşıt olarak oluşturulmuştur. Bazıları bu iki politikanın bir birbiriyle bütünüyle karşıt oluşuna bakarak şöyle bir mantık yürütüyorlar. Bir teorinin doğruluğunu kanıtlıyan tek ölçüt toplumsal pratiktir. Temsil ettiği çizgiyi zafere ulaştırdığına göre Mao Zedung'un çizgisi doğru, üçüncü enternasyonalin temsil ettiği çizgi ise yanlış ve oportünisttir. Böyle bir mantık yanlıştır, ve Leninizm muhalefetçilerinin iddialarını kabaca tekrar etmek demektir.

Böyle bir mantık yanlıştır, Çünkü; bu, her şeyden önce Çin devrimi üzerinde geçmişte, Leninizm eleştiricilerinin—troçkistlerin—Stalin'e yönelttikleri eleştirileri mekanik olarak tekrarlamak olacaktır. Hatırlanacağı üzere özellikle 1927 yenilgisinden sonra muhalefet, ÇKP'nin yenilgisinden esas sorumlu olarak Stalin'i tutmuştur. Bu temelde Stalin'e bir yığın iftira ve çamur atılmıştır. Elbetteki o dönemde Çin devriminin yenilgisinden esas olarak sorumlu olan Stalin değildir. Tersine tarih bu gün Stalin'i doğrulamıştır. Stalin, o dönemde yenilginin nedenlerini esas olarak toprak ağalarının ve emperyalistlerin güçlülüğünde aramış, bunun yanısıra ÇKP'nin hata ve zaaflarının devrimde gerçek hegomonyayı sağlayamayışınında, yenilgi üzerindeki etkilerini vurgulamıştır. Ancak o dönemde Troçkistlerin inkarcılığına karşılık ÇKP'ni savunmuş, onun ilerde bolşevikleşeceğine olan inancını belirtmiştir. Ancak, gelişmeler Stalin'in arzuladığı yönde olmamış, ÇKP gerçek anlamda bir komünist partisine dönüşememiştir. Stalin, Çin devrimi zaferine kadar olan dönem içinde ÇKP'nin yapısı hakkında sürekli kuşku beslemiş ve Mao Zedung'un «ikinci bir Tito» olacağı Çin'nin ise «ikinci bir Yugoslavya» olacağını, belirtmiştir. Bu gün Stalin'in kuşkuları tas

tamam doğrulanınca Troçkistler tarihsel kuyruk acılarını çıkarmanın telaşına düşmüşlerdir. (1)

Devam edelim : böyle bir mantık doğru olamaz çünkü :

Birinci olarak, devrimin genel yönelişi stratejisi doğru olduğu halde yenilgiye uğraması mümkündür. Örneğin, 1905 devrimi yenilgiye uğradı. Ama hiç kimse bu yenilgiden yola çıkarak 1905 devriminde Lenin ve Bolşeviklerin yanlış bir politikaya oportünist strateji ve takdiğe sahip olduğunu iddia edemez. 1905 öncesinde bolşeviklerin strateji ve taktikleri bütünüyle doğru olmasına rağmen güçler dengesindeki olumsuzluk, devrimin yenilgisine yol açtı. Konuyla ilgili olarak Stalin şunları söylüyor: «Devrimin şu yada bu aşaması boyunca yenilgiler ve geri çekilmeler, başarısızlıklar ve tek tek hatalar olabilir. Ama bütün bunlar, **stratejik temel sloganın yanlış olduğu anlamına gelmez**» (Stalin MDD sayfa 22 abc.)

«Muhalefet, devrimin geçici yenilgisini Komintern'in siyasetine bağlamak istiyor. Ancak Marksizmden kopanlar bunu söylüyebilir. Ancak Marksizmden kopanlar doğru bir siyasetin her zaman, ve her şart altında **doğrudan doğruya** (a.ç. Stalin) düşmana karşı zafere götürmesini bekler.

«1905 devrimi sırasında bolşeviklerin izlediği siyaset doğru muydu? Evet, doğruydu. Peki o zaman 1905 devrimi sovyetlerin olmasına rağmen, bolşeviklerin siyasetinin de doğru olmasına rağmen

---

(1) Uluslararası emperyalizmin çanak yalayıcısı rolündeki bir avuç Troçkist burjuvanın çıkardığı «Sürekli Devrim» dergisi bu mesele üzerinde bir kaç sayı süren bir yazı dizisi çıkardı. Ciddiye alınıp, eleştirilmesine bile gerek olmayan bu yazı Stalin'e karşı çok eskilerden bu yana birikmiş olan zehiri kusmak biçiminde kaleme alınmıştır. Yazarın tüm hırçınlıklarına karşın yazı, bilimsel bir değer taşımamakta, namussuzun orospuyu şahit göstermesi gibi iddialarını kendisi türünden insanların şahitliğiyle ispatlamaya çalışmaktadır. Tabi bu çabalar eninde sonunda Stalin'e saldırmakta en sinsi yöntemleri kullanan Sovyet modern revizyonistleri ve özellikle TİKP—Aydınlık kara çetesinin (bu arada utangaç «üç dünyacılar» olan sözde Mao Zedung'u savunup «üç dünya» teorisini red eden şu veya bu oportünist eğimin de) hanesine yazılmaktadır. Marksist—Leninist hareket uluslararası hareketin önderliğinde Stalinin kızıl bayrağını yükseklerde tutacak gerek troçkistlerden gerekse de diğer revizyonist ve oportünistlerden gelecek her türlü saldırıyı Stalin'ci kararlılıkla göğüsleyecektir.

neden yenilgiye uğradı? Feodal kalıntıların ve istibadın, o sırada işçilerin devrimci hareketinden daha güçlü olmasından dolayı.

«Doğru bir siyaset, her zaman ve her şart altında düşmana karşı doğrudan doğruya zafere götürür diye birşey yoktur. Düşmana karşı doğrudan doğruya zaferin kazanılması, sadece doğru bir siyaset tarafından belirlenmez. (abç) Bunun dışında her şeyden önce ve esas olarak sınıf güçlerinin ilişkileriyle devrimden yana olan güçlerin açıkça ağır basmasıyla, düşman kampındaki parçalanmalarla, uluslararası durumun elverişli olmasıyla belirlenir.

«Proletaryanın doğru siyaseti, ancak bu şartlar altında doğrudan doğruya zafere götürür.» (Stalin MDD. S. 139—140)

İkinci olarak, Proleterya, doğru bir siyasete, doğru bir stratejiye sahip olsa bile bazen güçler dengesindeki olumsuzluklar sonucu devrimde hegemonyasını sağlayamayabilir ve hegemonyayı küçük -burjuvaziye, burjuvaziye kaptırabilir. Örneğin burjuva-demokratik devrimin tümü boyunca bolşevikler doğru bir stratejiye ve Marksist taktiklere sahip olmalarına rağmen Çarlık yıkıldığında bolşevikler hegemonyayı sağlayamamışlardı. Çarlığın yıkılması Liberal—Burjuvazi ile küçük—burjuvazinin iktidarını (Kadet partisi — sosyalist devrimciler — Menşeviklerin iktidarı) doğurdu. Gerçi iktidarın ikili nitelik taşıdığı dönemlerde Sovyetler içinde bolşeviklerin varlığı oranında proleterya da iktidarda belli bir söz sahibi idi. Ama bu durum geçici ve biçimseldi. Sonuç olarak devrimin her hangi bir aşamasında Marksistlerin sağlam ve doğru bir perspektif yaratmış olmaları devrimde prolataryanın hegemonyası için yeterli değildir. İkincisinin zorunlu bir sonucu ve: **üçüncü olarak**; Devrim hakkında doğru bir siyasete, marksist—leninist bakış açısına sahip olmak zafer için yeterli değildir. Şayet bu doğru siyaseti hayata uygulayacak kadrolar— oradan geçtik— onu uygulayacak Marksist —Leninist ilkeler temelinde örgütlenmiş bir proleterya partisi yoksa, o zaman, doğru marksist—leninist ilkelerin zafer kazanmasını beklemek mümkün değildir.

Çin Komünist partisi bir çok etkenin bir sonucu olarak gerçek bir proleter parti haline dönüşemedi. 1921 de kurulduktan sonra uluslararası kominist hareketin genel çizgisini savunduğundan zorunlu olarak komünist enternasyonale kabul edilen ÇKP, başlangıçta Cen Du—Siyu oportonizmi tarafından yöneltildi. Zunyi toplantısına kadar Cen du—siyu dan başka Li Li—san, Vang—ming dahil olmak üzere bir kaç kez çizgi değiştirdi. Zunyi toplantısıyle birlikte yeni bir çizgi değişikliği oldu ve Mao Zedung yönetimi ele

geçirdi. Daha sonraları da sürekli bir biçimde çizgiler arası mücadeleye sahne olan ÇKP gerçek bir proleterya partisi niteliğini kazanamadı. Ve sadece ismi komünist olan ama kendisi çeşitli sınıf ve tabakaların kendi aralarında savaştıkları, çizgi mücadeleleri verdikleri bir sınıf mücadelesi arenasına dönüştü. (2)

Çin Komünist Partisi'nin giderek bolşevikleşmek yerine küçük—burjuva bir karekter kazanmasının bazı tarihsel, toplumsal nedenleri vardır. Bu nedenlerin incelenmesi Mao Zedung'un proleterya partisi ve iki çizgi mücadelesi konusundaki görüşleri eleştirilirken daha geniş biçimde yapılacaktır. Bu nedenle burada bu etkenlere kısaca değinerek geçeceğiz. 1 — **Çinde Resmi bir Küçük—burjuva partisinin yokluğu** : Çin gibi küçük—burjuvazinin mutlak egemenliğinin olduğu bir ülkede küçük—burjuvazinin sınıf çıkarlarını savunan bir siyasal partinin olmayışı komünist partisinin sürekli bir biçimde küçük—burjuva yığınlarının hücumlarına maruz kalmasını beraberinde getirdi. Geniş köylü yığınları, tüm bireyci, küçük—burjuva düşüncelerini komünist partisine taşıdılar. Ve böylece ÇKP içindeki proleter ögelerde uzunca bir süre burjuvazi ve

(2) ÇKP hakkındaki bu değerlendirmemize karşı Stalin'in özellikle 1927 de söylediği övgüler çıkarılabilir. Ancak biz yinede düşüncemizde diretiyoruz. ÇKP, dört dörtlük bir proleter parti olarak doğmadı. (zaten doğması da mümkün değildi.) Ancak proleterya partisi olma eğilimlerini içinde taşıyordu. Örneğin sözde de olsa komünist enternasyonalin program ve siyasetlerini savunması, parti içinde Marksist—Leninist parti normlarını uygulama yönünde eğilimler taşıması, Komünist ideolojiyi savunuyor görünmesi v.s. nedenlerden ötürü üçüncü enternasyonalin Çin kolu olarak kabul edildi: (Zaten o dönemde Çin'de komünist olduğunu iddia eden ikinci bir parti de bulunmuyordu) Ancak bir partinin gerçek anlamda bolşevikleşmesi uzun mücadeleler sonucunda gerçekleşebilecek bir şeydir. ÇKP daha sonraki mücadelelerde kendini arıtıp bolşevikleşeceğine, iki çizgi arasındaki mücadelesinin sürdüğü bir alan durumuna dönüştü. Bizim ÇKP'nin o dönemde tam bolşevik bir parti olmadığı konusundaki düşüncelerimiz, Stalin'in o dönemdeki değerlendirmeleriyle tam bir uygunluk halindedir. Stalin şunları söylüyor: «ÇKP merkez komitesi pek çok ağır hata yaptı. Ama Çin Komünist partisi'nin Komintern'in direktifleri üzerine bir çırpıda gerçek bir bolşevik partisi oluvereceğini sanmak gülünç olurdu.» (Stalin MDD sayfa 138 abç.) Gelişme Stalin'in arzuladığı yönde değil tam tersi bir yönde oldu. ÇKP kendini arıtacağı yerde giderek daha çok küçük—burjuvazinin toplaştığı ve birbirine karşı mücadele ettikleri bir alan oldu. (Bu meseleyle ilgili olarak «ÇKP kısa tarihi», «Sağ ve Sol Sapmalar» Mao Zedung Seçme Eserler v.b. eserlerinden yararlanılabilir.)

küçük—burjuvazi ile birlikte yan yana kaldığından .yozlaşarak proleter karekterini yitirdi. 2 — Çin'in Feodalizmin etkin olduğu bir ülke olması nedeniyle bilimsel olmayan «sosyalizmin» (küçük—burjuva sosyalizminin) alabildiğine gelişmesi: Bilindiği gibi bütün geri kalmış ülkelerde soyut, küçük—burjuva eşitliği temelinde inşa edilmiş olan Marks öncesi sosyalist anlayışlar toplumsal yaşam üzerinde derin etkilerde bulunurlar. Örneğin Türkiye'de Şeyh Bedrettin, Pir Sultan Abdal hatta Yunus Emre'nin düşünce ve felsefeleri uzun süre Türkiye devrimci hareketini etkilemiş ve bilimsel sosyalizmin gelişmesi üzerine bir etki bırakmıştır. 1974 lere kadar Türkiye'de devrimci hareket henüz şeyh Bedrettin'in mısralarında seyrediyordu. Çin'de ise Marks—öncesi sosyalizm, özellikle Konfiçyus'un düşüncelerinin etkisiyle toplumda güçlü bir yere sahipti. Evrensel uyum v.b. küçük—burjuva ütopyaları, yine genel eşitlik, özgürlük ve benzeri aynı türden kavramlar Çin tarihi üzerinde alabildiğine derin etkiler bırakmış olan düşüncelerdir. Pek olağan olarak Çinde bilimsel sosyalizm, bütün bu kavramların içinde, onlarla mücadele içinde doğdu.

Özellikle Konfiçyus'un toplumsal yaşam üzerindeki bu derin etkisinin ÇKP'nın ideolojik gelişimini etkilememesi mümkün değildi. Çünkü ÇKP biraz önce de belirttiğimiz gibi, küçük—burjuvazinin toplumsal yaşam içinde mutlak sayılabilecek etkiye sahip bir ülkede kurulmuştu. Bu nedenle de Marks öncesi sosyalist düşünceler rahatlıkla ÇKP'nin yaşamına nüfus edebiliyordu. Bu durumu Mao Zedung'da açık bir biçimde itiraf ediyor. Mao, yazılarında yer yer Konfiçyus'u ve onun takipçilerini yıllarca okuduğunu ve etkilendiğini belirtiyor. (bkz. seçme eserler, cilt 5 S. 377)

Rusya'da da aynı türden bir durum söz konusu olmasına rağmen Marks—öncesi sosyalizm SBKP'nin bünyesine öyle güçlü biçimde nüfuz edememişti. Bunun objektif nedeni Rusya'da nisbeten güçlü bir sanayi proleteryasının varlığıdır. Modern sınıfların varlığı bu türden ölgün, mistik felsefelerin panzehiridir. Özellikle sanayi proleteryası bu tür düşüncelerden pek etkilenmez. O, objektif durumu gereği bilimsel bir anlayışa sahiptir. Marks—öncesi soysalizmin SBKP saflarında güçlü bir etki, bırakmamış olmasının subjektif nedeni de partinin, marksist normlar üzerinde inşa edilmiş olması, yani bolşevizmin varlığıdır. Bütün bunlara rağmen bir köylü ülkesi olarak Rusya'da da yukarda sözünü ettiğimiz türden düşünce ve eğilimler uzun bir süre varlığını korumuş hatta dönem dönem narodnik kasırga biçiminde tüm Rusya'yı kavurmuştur. Le-

nin, bir köylü ülkesi olan Rusya'da bu türden Marks—öncesi sosyalizm anlayışlarının varlığını ve revizyonizmin güçlü bir kaynağı olduğunu açıklıyor:

«Rusyada bile—ülkenin ekonomik gereği ve serfliğin izlerinin ağırlığı altında olan köylü nüfusun çoğunlukta olması nedeniyle—marksist olmayan sosyalizm doğal olarak hepsinden daha uzun süre yerini korumakta ve **gözlerimizin önünde revizyonizme dönüşmektedir.**» (Marksizm ve Revizyonizm Marks, Engels, Marksizm S 254 abç)

Bu durum bize «MZD» nin yeni koşullarda revizyonizme dönüşmüş Marks öncesi «sosyalist» düşünce olduğunu açıklıyor. Bunu kanıtlıyan en tipik örnek «Üç Halk İlkesi» ile «MZD» arasındaki ilişkidir. Yazımızın tümü boyunca detaylı bir biçimde sergiliyeceğimiz gibi Mao Zedung, hayatın hiç bir alanında «Üç Halk İlkesi»nden ayrılmamıştır. Dr. Sun Yat—sen'in formüle ettiği ve karekteristik özelliği sosyalizmi genel bir «toplumsal refah tablosu» olarak değerlendiren «üç halk ilkesi», Konfiçyus'un derin etkisinde kalmış Marks—öncesi sosyalizme en güzel örnektir.

Ancak toplumsal gelişmenin ileri boyutlara varması, Marksizmin tartışılmaz üstünlük sağlaması her türden küçük—burjuva düşünceyi nasıl Marksizm kılıfına soktuysa, Marks—öncesi sosyalizm hülyalarından oluşmuş anlayışlardan biri olan «Üç Halk İlkesi» de Marksizm kılığına büründü. İşte Mao Zedung'u «Üç Halk İlkesi»nin alalâde bir savunucusundan ayırd eden şey tam da budur. Mao Zedung toplumsal gelişmenin dayattığı zorunluluğun bir sonucu olarak «Üç Halk İlkesi'ni Marksizm kılıfıyla cilaladı. Yani Lenin'in deyimiyle Marks—öncesi sosyalizm Revizyonizme dönüştü.

Lenin'in aşağıdaki sözleri bu söylediklerimizi doğruluyor:

«Mark öncesi sosyalizm yenilmiştir. Artık mücadeleyi kendi bağımsız tabanı üzerinde yürütmüyor. Marksizmin genel tabanı üzerinde, revizyonizm olarak yürütüyor.» (adı geçen eser S. 254)

3 — Çin toplumunun karekterisik özelliklerinden biri olan feodal militarist gelenek ve savaş ağalarının varlığı, Çin'de toplumsal yaşamı askerileştirmiş ve toplumda ordunun rolünü alabildiğine artırmıştır. Bu durum, Bünyesini geniş küçük—burjuva kitlesinin (köylülerinin) oluşturduğu Çin Komünist Partisi içinde orduya ilişkin düşünce ve partikte de kendisini hissettirmişitr.

Mao Zedung'un ordunun önemini aşırı ölçüde abartarak partinin önüne çıkarması buradan kaynaklanmaktadır. Mao Zedung ve hizibi askeri meselelere öylesine büyük bir önem vermiştir ki, onu, tüm düşünce ve eylemlerinin ekseni haline getirmiştir. Basit bir örnek verecek olursak; Mao Zedung, toplumsal yaşama karşı bu askersel bakış açısını toplumunun tarihini değerlendirirken bile esas alıyor. O, şunları söylüyor:

«Yüz binlerce yıllık geçmişi boyunca insanlığın yaşamı iki çağ içinden geçmiştir: İnsanlığın barış dolu yaşam çağı ve insanlığın savaşlı yaşam çağı» (Teorik ve Siyasal Düşünceler S. 184.)

Bu özellikler ÇKP'nin oluşması ve gelişmesi üzerinde derin etkiler bırakmış olan toplumsal özelliklerdir. Aslında bunların sayısı biraz daha çoğaltılabilir. Ama kanımızca esas olarak bu üç gurupta toplamak meseleyi yeterince açıklar.

Sonuç olarak Çin'de burjuva—demokratik devrimin Mao Zedung'un çizgisi temelinde zafer kazanması hiç de buna karşıt olan üçüncü enternasyonalin çizgisinin yanlış olduğunu ispatlamaz. Küçük—burjuva demokratlarının (burjuvaziyle güç birliği içinde) demokratik devrimi zafere ulaştırması marksizmin çözümleyemediği bir şey değildir. Asıl çözümlenemeyen, bu türden ayak oyunlarıyla Mao Zedung'u savunmaya çalışan küçük-burjuva liberallerin kafalarındaki karışıklıktır. Başta TİKP—«Aydınlık» kara çetesi olmak üzere Marksizm—Leninizmle, karşı—devrimci, anti-marksist «MZD» nin arasını bulmaya, bu iki karşıt düşünceyi uzlaştırmaya çalışan tüm orta yolcular, tüm utangaç «üç dünya» cılar son zamanlarda; çağımızda proleterya ve burjuvazi dışındaki ara sınıfların iktidarı elde tutamıyacakları, eni sonu proleterya veya burjuva diktatörlüğüne dönüşeceği biçimindeki genel marksist—leninist ilkenin arkasına gizlenerek Çin'de 1949 zaferinden sonra burjuva, küçük—burjuva iktidarın kurulamıyacağı, bu nedenle de zaferden sonra oluşan iktidarın proleter bir iktidar olduğunu ileri sürmeye çalışmaktadırlar. Ama diğer konularda olduğu gibi bu meseledeki oportünist çabaları da boşunadır. Bu meseleye ilişkin Marksist önermeler hiç bir oportünistin karartamıyacağı kadar berraktır. Konumuzu dağıtmamaya özen göstererek meseleyi biraz açalım.

İddia şudur: «genel olarak küçük burjuvazi ara sınıf karakterinden ötürü iktidarı ele geçirebilecek bir sınıf değildir. Özel olarak emperyalizm koşullarında bu hiç mümkün değildir.»

İlk olarak, bu iddia **bütünüyle** doğru değildir. Bunu birazdan açacağız. İkinci olarak, bu iddia neye karşi ileri sürülmektedir? Ortada Çin'de hâlâ küçük—burjuvazinin iktidarda olduğunu savunan kimse olmadığı gibi; Çin'deki demokratik devrimin bütünüyle küçük—burjuvaziyle sınırlı olduğunu iddia eden kimse de yok. Ne Enver Hoca ne de ulaslararası komünist hareketin diğer her hangi bir ögesi böyle bir iddia ileri sürmüş değil. Enver Hoca konuyla ilgili olarak şunları söylüyor;

«Çin devriminde egemen rolü, **küçük burjuvazi** ve **orta burjuvazi** oynamıştır. Bu geniş küçük burjuva tabaka Çin devriminin tüm gelişimini etkilemiştir.» (Emperyalizm ve Devrim yıldız yayınları S. 303. abç.)

Yukardaki sözlerden Çin'de devrimin bütünüyle küçük—burjuvazi tarafından gerçekleştirildiği ve Çin'de hâlâ küçük—burjuvazinin iktidarda olduğu sonucunu çıkaranların körlüğü miyop olmalarından gelmiyorsa art niyetliliklerindendir. Marksist—Leninistlere onların sözlerini ve eylemlerini çarpıtarak saldırmak oportünizmi oportünizm yapan en temel özelliklerden biridir.

Şimdi gelelim küçük—burjuvazinin iktidarı ele alıp alamıyacağı, iktidarda kalıp kalamıyacağı meselesine; yukarda sözü edilen oportünistler keskin ve solcu görünümlerle «ya proleteryanın ya da burjuvazi'nin diktatörlüğü. bunun dışında bir devlet biçimi gösterilemez» diyorlar. Doğrudur. Sınıf mücadelesinin tarihi bu güne kadar devletin bu iki sınıf dışında yürümiyeceğini gösterdi. Ama buradan yola çıkarak çeşitli ara tabakaların geçici ve şarta bağlı olarak iktidara gelemiyecekleri (çeşitli koalisyonlarla, çeşitli kombinezonlarla) sonucu çıkarılamaz. Ara tabakalar, özellikle de küçük burjuvazi belli dönemlerde burjuvaziyle birlikte iktidarı alabilirler.

Küçük—burjuvazi'nin iktidarı tarihte her zaman büyük burjuvazinin iktidarını gizleyen bir perde olmuştur. Geniş halk yığınlarının muhalefetinin yükselmesi sonucu burjuvazi tecrit olunca, küçük burjuveziye el atar. İktidara proleterya ve burjuvaziden uzak bir tarafsızlık süsü vermek amacıyla küçük burjuvazi iktidara getirilir. Ama bu iktidar burjuvaziyle el ele yürüyen bir iktidardır ve burjuvazi durumunu güçlendirinceye kadar sürer. Burjuvazi konumunu güçlendirince küçük—burjuvazinin iktidardaki varlığına müsaade etmez. Açıktan burjuva diktatörlüğünü ilan eder. Çünkü burjuvazi sınıfsal egemenliğini en iyi biçimde kendisinin tek başına diktatörlüğüyle sürdürür. Lenin çeşitli eserlerinde (Başta Devlet

ve İhtilal olmak üzere) küçük burjuvazinin bu karakterini vurgulamış ve somut yaşamdan çeşitli örneklerle örneklendirmiştir. Bonapart'ın diktatörlüğü ve 17. şubat devriminden sonra ikili iktidar dönemleri buna örnek olarak gösterilebilir. Lenin, küçük burjuvazinin iktidariyla ilgili olarak şunları söylüyor:

«Yalnızca sözde değil ama fiiliyatta da küçük—burjuvazinin etkisinden kurtulmuş olan proleterlerin birlik ve beraberliği küçük—burjuvazinin ayakları altındaki toprağı o kadar yakıcı hale getirebilir ki, **küçük burjuvazi belli koşullarda iktidarı almaya kendini zorunlu görür.**» (Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi S. 323. (abç.)

Sonuç olarak küçük burjuvazinin iktidarı ele geçirebilmesini tümüyle olanaksız görmek yanlıştır. Küçük burjuvazi iktidarı geçici ve koşula bağlı olarak ele geçirebilir, ama bu durumda bile gerçek anlamda bir küçük burjuva iktidarından bahsetmek olanaksızdır. Küçük—burjuvazi iktidar sorununda her zaman büyük burjuvazinin yamağı olmuştur. Bu anlamda salt bir küçük—burjuva iktidarından bahsetmek mümkün değildir. Lenin bu konuda şunları söylüyor :

«Küçük burjuvazi iktidarı elinde tutamaz, sadece burjuvazinin diktatoryasını gizlemeye yarar ve **burjuvazinin mutlak iktidarına her zaman sadece bir basamak teşkil eder.**» (Üçüncü Enternasyonal konuşmaları S. 121 abç.)

«Ya da iktidar küçük burjuvaziye, yani bu sınıfın burjuvaziyle koalisyonuna (ittifakına, anlaşmasına) denilecektir, çünkü bütün devrim deneyimlerinin göstermiş olduğu, ve kapitalist ülkelerde ya sermayeden yana, ya da emekten yana olunacağını ve ikisi arasında kalınamıyacağını öğreten ekonomi biliminin de tanıtladığı gibi **küçük burjuvazi iktidarı bağımsız bir biçimde ve tek başına ne alabilir, nede almak ister.**» (akt. Stalin Leninizmin Sorunları S. 216 abç)

Toparlarsak, Rusya özgülünde de görüldüğü gibi küçük burjuvazi tek başına iktidarı almak istemez. Zaten onun tek başına iktidar olabilme imkânı da yoktur. Ancak proleteryanın önderliği altındaki halk kitlelerinin mücadelesi, küçük burjuvazinin ayakları altındaki toprağı öylesine yakıcı hale getirir ki, küçük burjuvazi iktidarı almaya kendisini zorunlu hisseder. Ama bu durum da küçük burjuvazi iktidarı büyük burjuvaziyle ittifak içinde, yürütmeye çalışır. Bu durum kısmi ve geçicidir ve ömrü, proleteryayla bur-

juvazinin aralarındaki sınıf mücadelesinin sınırlarıyla çevrelenmiştir. Bu mücadele ne denli kızışırsa, küçük burjuvazinin sözde iktidarı da (çünkü o hiç bir zaman gerçekte iktidar olamaz) yıkılır.

Çin'de ise durum tamamen farklıdır. Bir kez tüm oportunist çarpıtılmalara rağmen Çin'de iktidar hiç bir zaman tek başına küçük burjuvazinin eline geçmemiştir. O gerek MDD sürecinde ve gerekse iktidar döneminde olsun her zaman orta burjuvazi ve hatta çeşitli toprak ağaları ve gerici din adamları vb. türünden sınıf ve sosyal tabakalarla birlikte hareket etmiştir ve ÇKP, 1949'daki zaferden sonra iktidarı bu güçlerle paylaşmıştır. Üstelik bu durum bu günkü ÇKP yöneticilerinin de, gizliyemedikleri sabit bir gerçektir. Devrimin zaferinden sonra iktidardaki esas güç ÇKP olmasına rağmen, çeşitli demokratik partiler ve hatta Goumindang'ın generalleri de iktidarda şu veya bu oranda yer almışlardır. Kaldı ki ÇKP sadece küçük burjuvazinin yer aldığı bir parti değildi. Daha ilerdeki bölümlerde ÇKP'nin parti içi hayatı anlatıldığında daha detaylı olarak konulacağı üzere ÇKP bir kitle (yığın) partisiydi. Ve bu yapısıyla milli burjuvazi de şu veya bu oranda bizzat ÇKP'nin içinde yer alıyordu.

Bu nedenle ÇKP'nin iktidarı otomatikman bir burjuva, küçük—burjuva iktidar anlamını taşıyordu. Çin'de iktidarda olan küçük—burjuvazinin rolü her yerde ve her zaman olduğu gibi büyük burjuva iktidarını gizlemek ve büyük burjuva iktidarına giden bir basamak olmasıydı. Zaten süreç içinde büyük burjuva iktidarına dönüştü. Böylece bu günkü emperyalist Çin'nin nasıl doğduğuda ortaya çıkıyor.

Bu kez de şöyle bir itirazla karşılaşabiliriz: «Çin'de küçük burjuvazinin iktidara gelmesi mümkündür. Ama emperyalizm ve proleter devrimleri çağında nasıl olurda bu iktidar «hatırı sayılır» bir süre emperyalizmden uzak kalabilir.?»

Marksizm—Leninizm bunu da rahatlıkla açıklıyabilir. Demin de belirttiğimiz gibi Küçük—Burjuvazi vb. ara sınıfların iktidarda kalabilmesinin sınırları devrimle karşı—devrimin mücadelelerinin şiddetiyle çevrilidir.

Tıpkı bunun gibi geri kalmış bir ülkedeki proleter olmayan anti—emperyalist demokratik bir iktidarın bağımsız yaşam süresi de devrim ile karşı—devrim güçlerinin dünya çapındaki kavgasına bağlıdır. Eğer devrimin güçleri alabildiğine kabarmış ve devrimin düşmanları olan kamp kendi içinde bölünmüş ise, zayıfsa böyle bir

iktidar nispeten uzun ömürlü olur. Yok eğer karşı devrim güçleri alabildiğine çoksa ve üstün durumdaysa açıktır ki, esas yönü proleter olmayan böyle bir iktidarın emperyalizmden uzun süre bağımsız kalması düşünülemez. Şimdi yukarda söylenen evrensel gerçeklerin ışığında Çin devrimini incelersek, onun, nasıl olurda emperyalizmden hatırı sayılır bir dönem boyunca uzak kalabildiğini görürüz.

Çin devriminin zafere ulaştığı dönem, emperyalizmin tüm tarihi boyunca en büyük darbeyi yediği dönemdir. Bilindiği gibi ikinci emperyalist paylaşım savaşının sonrasına takabül eden dönemde altıyüz milyon insanın yaşadığı bir ülkede artık anti—emperyalist kamptaydı. Öte yanda başta Doğu Avrupa ülkelerinin hemen hemen tümü olmak üzere daha bir çok ülke aynı dönemde emperyalist—kapitalist zincirin dışına çıkmışlardı. Böylece dünyada ilk defa sosyalist kamp oluşmaktaydı. Yine başta faşist Alman, İtalyan Japonya kampı olmak üzere emperyalizm çok büyük bir gerilemeye uğramıştı. Aynı dönemde Asya, Afrika ve Latin Amerika da bir çok milliyetçi devlet de kuruluşmuştu. Böylece emperyalizm giderek artan bir biçimde kendi etki alanlarından tecrit oldu. Toparlarsak, Söz konusu dönem anti—emperyalist güçlerin alabildiğine şahlandığı, Sovyet Kızıl Ordusunun yenilmez bir güç haline geldiği; buna karşılık ABD emperyalizmi dışında hemen hemen tüm emperyalist-kapitalist ülkelerin yıkıma uğradığı; Savaş sonucu harebeye döndükleri bir dönemdi. Yani emperyalizmin güçleri büyük ölçüde tecrit oluştu. İşte Çin'deki anti—emperyalist demokratik iktidarın hatırı sayılır bir süre emperyalizmin dışında kalmasını sağlayan koşullar bunlardı. O dönemde sadece Çin değil daha pek çok milliyetçi ülke emperyalizmle sıkı bağları olmadan varlıklarını sürdürebilmişti. Fakat buralardaki yönetimler kısa ömürlü oldu. Sebebi de buralardaki iktidar güçlerinin Çin'dekinden daha az radikal olmasıydı. Diğerlerinden nisbeten daha fazla radikal olan Çin'deki iktidar, daha uzunca bir süre emperyalizmle bağ kurmadan yaşadı ve gelişti. Öte yandan Çin—yönetimi sosyalist ülkelerden başta da Sovyetler Birliğinden aldığı iktisadi destekle sanayileşmesini sağlama yolunda pekçok adımlar attı ve bu günkü emperyalist Çin haline geldi. Bu kısa açıklamalarımız konunun özünü aydınlatmaya yeter sanırız.

Genel olarak toparlıyacak olursak, Mao Zedung, 1930 ların ortalarında «Çin'lileştirilmiş marksizm» sloganıyla marksizmin evrensel içeriğine ulusal biçim kazandıracağını iddia etmiştir. Ancak, onun gerçek amacı devrimcileri ve Üçüncü Enternasyonali «doğma-

tik» likle, «sekter» likle ve «sol» culukla suçlamak suretiyle enternasyonalizmin ve marksizmin—leninizmin evrensel gerçeğini yok edip bunun yerine «Çin insanının gözünü ve kulağını okşayacak yeni ve canlı Çin üslup ve tavrı»nı geçirmektir.

Mao Zedung düşüncesi bu eylemin zorumlu bir sonucu olarak doğmuştur. Ve her meselede evrensel marksist—leninist ilkelerin dışında, onunla çelişme halinde olan kendi tezlerine sahiptir. Küçük burjuvazinin tipik özelliklerini yansıtan «MZD», eklektik bir yapı arz etmektedir ve İdealist, metafizik, pragmacı özelliklere sahip tir. «MZD» bütün bu görüşlerin yanısıra Marksist—Leninist terminolojiyi de kullanmakta sık sık Marks ve Lenin'e baş vurarak kendini kamufle etmeye çalışmaktadır. Enver Hocanın «MZD»nın tanımına ilişkin olarak söylediklerini aktarmadan edemiyeceğiz.

«Mao Zedung Düşüncesi marksizmden ödünç alınan düşünce ve tezlerin diğer felsefelerden alınma idealist, pragmacı ve revizyonist ilkelerle kaynaştırıldığı bir fikirler karışımıdır. Kökleri eski Çin felsefesinde, Çin'in siyasi ve ideolojik geçmişinde, devlet ve militarist pratiğinde yatmaktadır.» ((Emperyalizm ve Devrim S. 308.)

KISIM 2 —

GENEL OLARAK BURJUVA — DEMOKRATİK DEVRİMLERİ ÜZERİNE

Batı Avrupa'da burjuvazinin iktidara gelmesiyle birlikte insanlık feodalizmin karanlıklarından çıkacak yolu açıyordu. Bu yol, burjuvazinin önderliğini yaptığı köylülük ve proleteryanın da aktif biçimde katıldığı feodal toprak aristokrasisine karşı demokrasi yoluydu. Genel anlamıyla yükselen kapitalizm çağı adı verilen bu döneme burjuvazi damgasını vurdu. Burjuvazinin toprak ağalığına karşı mücadelesi üretici güçlerin gelişmesi önündeki engelleri en kesin biçimde yıkıyor ve üretici güçlerin içinde rahatlıkla gelişebilecekleri yeni şartları yaratıyordu.

Farklı tarihsel gelişmelere sahip çeşitli halklar burjuva—demokratik devrimi aynı biçimde ve aynı zamanda yaşayamadılar. Bat Avrupa'da feodalizmin üst evresine erişmiş halklar tipik gelişme yolunu izleyerek 1871'e kadar olan dönem içinde devrimlerini yaparak toplumsal evrimlerini tamamladılar. Aynı dönemde Doğu Avrupa da dahil olmak üzere dünyanın geri kalan kesimlerinde halâ feodalizm hüküm sürmekteydi. Batı Avrupa dışında tüm dünya burjuva demokratik devrimden geçmek zorundaydı. (Hatta pek çoğu hala feodalizm öncesi toplumsal biçimleri yaşamaktaydı.)

1871 dönemine kadar olan zaman içersinde burjuva demokratik devrimi ni tamamlayamamış olan dünyanın geri kalan ülkeleri, demokratik devrimin tamamlanması açısından iki guruba ayrılır: İlk gurup 20. y.y. başlarında burjuva demokratik devrimini yapan Rusya, Macaristan Doğu Avrupa'daki çok milliyetli (Sonradan çok uluslu) imparatorluklar, ikinci gurup ise emperyalizmle birlikte mali sermayenin (emperyalist boyunduruğun) tahakkümü altına girmiş bulunan sömürge, yarı—sömürge ülkelerdir. Bu sonuncu guruptakiler burjuva—demokratik devrim aşamasına emperyalizm, özellikle de 1905 Rus devriminden sonra girmişlerdir. Bu süreç birinci paylaşım savaşıyla iyice şiddetlenmiştir.

Lenin, burjuva—demokratik devrimleri açısından bu üç tür ülkenin incelenmesini «ulusların kaderlerini-tâyin hakkı bakımından üç tip ülke» adlı makalesi dahil, o dönemin bir çok makalesinde ele almış ve ulusal sorunun çözümünde bu temelden hareket etmiştir. Konumuzu ilgilendirmediği için burada bu meseleye girmiyeceğiz. Ancak, ilerde üçüncü tip ülkelerle ilgili Leninin, özellikle de Üçüncü Enternasyonal'in tezlerine değinme fırsatı bulacağız.

Mao Zedung'un Marksizme katkılarından biri olarak sunulan geri kalmış sömürge, yarı—sömürge, yarı—fedoal ülkelerdeki burjuva demokratik devrim, yani Mao'nun deyimiyle «Yeni Demokratik Devrim» teorisini ve genel anlamda geçiş dönemine ilişkin teo rilerin gerçek özünü açığa çıkarabilmek, ancak, burjuva demokratik devrim ve onun sömürge, yarı—sömürge ülkeler özgülündeki uygulanışını ortaya sermekle mümkündür.

Üretici güçlerin alabildiğine gelişmeden, geniş bir teknik üzerinde üretim ve iş gücü yoğunlaşmadan sosyalizmin inşaa edilemiyeceği, Marksizmin her kesin bildiği bir ilkesidir. Sosyalizm için gerekli olan bütün bu şeyleri kapitalizm sağlar. Özünde sosyalizm için gerekli olan bu şartların oluşturulması burjuva demokratik devrimin yerine getireceği görevlerdir.

Burjuva devrim feodal zincirlerden toplumu koparârak özgürleştirir; ve böylece sınıf mücadelesinin daha üst bir düzeyde ve yeni bir temel üzerinde gelişmesini sağlar. Bu durum özellikle feodal kalıntıların en keskin biçimiyle belirdiği kırsal alanlarda böyledir. Kırsal alanlarda feodalizmin varlığı, sınıf farklılaşmasının önündeki en büyük engeldir. Orda genel anlamıyla toprak ağaları sisteminin varlığı köylülüğün bir bütün olarak toprağa bağlanmasını ve sınırlı tekniklerle üretimi doğurur. Bu yapı kırsal alanlarda ölgün, mistik bir toplumsal yaşamın temelini oluşturur. Halbuki sosyalizme varabilmenin en önemli koşullarından biri de kırsal alanlarda sınıf mücadelesinin alabildiğine gelişmesi, uyuşuk, mistik köylü yığınlarının politize edilerek, politik yaşamın girdabına çekilerek en etkin biçimde mücadeleye katılmasını sağlamak ve proleterya ile ittifakını oluşturmaktır. Burjuva demokratik devrim bir bütün olarak toplumdaki feodal üst yapı kurumlarını özel olarak da köylülüğün gelişmesi önündeki en büyük engel olan toprak zincirini kırar. Toplumu özgürleştirir, yeni toplumsal güçlerin yeni bir cephede, ant—ikapitalist cephede birleşerek burjuvaziye karşı mücadele etmesini sağlar.

«İşte bundan ötürüdür ki, demokratik dönüşümlerini gerçekleştirmede burjuva devrimi ne denli tutarlı olursa, kendisini yalnızca burjuvazinin yararına olan şeylerle o denli az sınırlandıracaktır.» (Lenin, İki Taktik Sol yay. 5. bas. s. 53.)

Özellikle emperyalizm çağına gelişle birlikte burjuvazinin devrimci barutunun bittiği devrim davasını sürdürebilecek yegane gücün proleterya olduğu herkesin bildiği bir gerçektir. Bu gerçek bize proleterya nasıl olur da burjuva devriminde (burjuva demokratik devrim özü itibariyle burjuvadır.) burjuvaziye oranla daha kârlı çıkabileceğini gösterir. Yukarda da anlattığımız gibi proleteryanın menfaati toplumun demokratikleşmesi, feodalizm zincirinden koparak son sınırına kadar özgürleşmesi ve bütün bunların toplamı olarak ekonomik, sosyal hayatta sosyalizme yaklaşımdadır. İşte bu nedenle proleterya, burjuva—demokratik devrimi sonuna kadar götürmede çıkarı olan tek sınıftır. Sınıf olarak proleteryanın perspektifi kapitalizmle sınırlı olmadığından o kapitalizmin mezarını kazacak olan güçlerin (ki bu güçler şehir ve kır emekçilerinden başkaları değildir.) gelişmesini, kapitalist üst yapıyla üretici güçler arasındaki toplumsal antagonizmanın son sınırına dek gelişmesinden yanadır. İşte proleteryanın burjuva—demokratik devrimin sonuna dek gitmesinde direten tek sınıf olması çağımızda «proleteryaya burjuva devriminden uzak kalmamayı ona kayıtsız ol-

mamayı, **devrimin önderliğinin burjuvazinin eline geçmesine izin vermemeyi, tam tersine, devrimde en etkin rolü oynamayı, tutarlı proleterya demokratçılığı uğruna, devrimin kesin sonuca ulaşması uğruna en kararlı biçimde savaşma»** (Lenin, İki Taktik sol yay. s. 53 abç) görevini yüklemiştir.

Lenin'in yukarda vardığı sonuç (proleteryanın, burjuva devrimine bizzat katılması ve önderliği ele geçirmesi sonucu) Marks'ın demokratik devrim üzerine yazdıklarının dahiyane bir geliştirilmesidir. Lenin'den çok önceleri Mark ve Engels, burjuva demokratik devrim ve bu devrimde proleteryanın rolü meselesini pek çok kez ele almışlardır. Muhalifleriyle tartışmalarında en temel konulardan bir durumuna dönüşen, köylü hareketinin poreleterya hareketiyle ilişkisi meselesi sonuçta Marks ve Engels'i sürekli devrim (3) teorisine götürdü. Muhaliflerinin tersine Marks ve Engels köylülüğün bağrındaki derin devrimci demokratik potansiyeli görüyor ve bu potansiyeli proleterya hareketine kanalize etmenin üzerinde duruyorlardı. Daha sonraları muhaliflerinin tüm çabalarını açığı vuran Lenin, Marks'ın demokratik devrimde proleteryayın rolüne ilişkin bu öğretilerini genişletti ve sistemleştirdi. Bu nedenle Lenin demokratik devrimde proleteryanın elini kolunu bağlıyarak onu burjuvazinin bir yedek gücü haline getiren her türden teoriye karşı mücadele etmiş ve burjuvaziye hizmet eden bu türden oportünist, revizyonist troçkist görüşlerin tümünü kararlılıkla mahkûm etmiştir.

Konuyla ilgili olarak Lenin şunları söylüyor:

«Burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki egemenliği kapitalizm koşullarında kaçınılmaz olduğuna göre bir burjuva devriminin, proleteryanın çıkarlarını burjuvazinin çıkarlarını ifade ettiği kadar etmediği pekâla söylenebilir. Ama bir burjuva devrimin proleteryanın çıkarlarını hiç ifade etmediğini düşünmek çok saçmadır.

---

(3) Burada söz konusu edilen sürekli devrim'in troçkist «sürekli devrim» teorisiyle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Mark'ın sürekli devrimi demokratik devrimin durmaksızın, kesintisiz bir biçimde proleter devrime dönüşmesi anlamına gelirken; Troçki'nin «sürekli devrim»i başta köylülüğün devrimci dinamiklerini reddeden ve sonuçta Stalin'in büyük bir ustalıkla ispatladığı gibi proleteryanın güçlerine inançsızlığa varan proleterya diktatörlüğünü inkâr eden karşı devrimci bir teoridir.

«Ve bu ilkelerden, işçi sınıfının kurtuluşunun, kapitalizmin daha da gelişmesi dışında başka bir yerde aranması düşüncesinin **gerici bir düşünce** olduğu sonucu çıkar.

Rusya gibi ülkelerde işçi sınıfı, **kapitalizmin** yeterince gelişmesinden çektiği sıkıntıyı kapitalizmden çekmez. Bundan ötürü, işçi sınıfı, kapitalizmin en geniş, en özgür ve en hızlı bir biçimde gelişmesiyle **en kesin bir biçimde ilgilidir.** Kapitalizmin geniş, özgür ve hızlı gelişmesini engelleyen eski düzenin bütün kalıntılarının ortadan kaldırılması işçi sınıfının kesin olarak **yararınadır.** Burjuva devrim, geçmişin kalıntılarını (yalnızca otokrasiyi değil, monarşiyi de içeren) feodal kalıntıları en kararlı bir biçimde süpürüp atan ve kapitalizmin en geniş, en özgür ve en hızlı bir biçimde gelişmesini en eksiksiz biçimde güvence altına alan bir alt üst oluşun ta kendisidir.» (Lenin, İki Taktik, s. 50—51 sol yay.)

Açıktır ki, burjuva devrimin, burjuva karakterinden ötürü burjuvazi ve özellikle kırsal alanda feodalizmin zulmüne maruz kalan bazı sömürücü sınıflar da (örneğin zengin köylüler) bu devrime katılırlar. Hatta bu sınıflar devrime katılmakla kalmazlar, bizzat onun önderliğini ele geçirmeye çalışırlar. Bu durum devrimci proleteryanın burjuva demokratik devrime katılan burjuvaziye karşı tavrı meselesini gündem getirir. İşte bu noktada **burjuva demokratik devrimi sonuna kadar götürecek olan gerçek devrimcilerle, anti—kapitalist mücadele perspektifine sahip olmayan her türden burjuva, küçük—burjuva devrimciler arasındaki farklılıklar ortaya çıkar.** Proleteryanın dışındaki hiçbir toplumsal tabaka anti—kapitalist perspektife sahip değildir. Bu sınıflar kapitalizmle birlikte doğmuş, kapitalizmle varolabilecek ve kapitalizmin yenilmesiyle beraber yokolacak veya yok olma sürecine girecek olan sınıflardır. Bu sebeple onlar, anti—kapitalist perspektife sahip olamazlar. Bu da bize gerçek proleterya ideolojisiyle burjuva, küçük—burjuva ideolojiler arasındaki farklılığı tespit eden bir ayıraç yaratır.

Burjuva demokratik devrim döneminde burjuvazinin halk kitleleri üzerindeki etkinliğini kırmaya çalışmayan, burjuvazinin karşısında proleteryanın bağımsız mihrakını çıkarmayan, onun devrimde tam hegemonyasını kurmak için mücadele etmeyen ve **daha işin başından burjuva demokratik hareket ile onun içindeki anti—kapitalist sosyalist ögeleri ayırdetmeyen, buna özel bir duyarlılık göstermeyen her düşünce proleteryaya karşı burjuvazinin kampında bir düşüncedir.** Ya sağdan ya da «sol» dan revizyonizmdir. Troçkizmdir.

Rusya özgülünde demokratik devrimde proleteryanın hegemonyasını görmeyen ve burjuva devrimini, burjuva karakterinden ötürü onu sebep göstererek burjuvazinin önderliğine terkederek proleteryayı burjuvazinin çıkarlarını destekleyen bir sınıf; proleterya partisini de devrimde burjuvazinin aşırı davranışlarını törpülemekle görevli bir «aşırı muhalefet partisi» haline getiren menşevikler kadar, Rusya'da burjuva devrimin zorunluluğunu yadsıyan, demokratik dönüşümlerin, proleter devrim ve sosyalizm için zorunluluğunu kavrayamayan ve toplumsal gelişmede zorunlu bir aşama olan demokrasi aşamasını atlayarak hemen sosyalizme varmak isteyen Troçkiciler ve sözde anti—kapitalist perspektife sahip olmasına rağmen burjuva demokratik devrimin ta başından beri anti—kapitalist, sosyalist ögelerin ayrı bir biçimde tasnif edilmesi ve geliştirilmesi gerektiğini göremeyerek 17 şubat devriminin öngününde çakılıp kalan Kamanev vb. düşünceler proleteryayı temsil etmiyordu. Rusya'da proleter düşünceyi daha 1900 yıllarının başında, demokratik devrimin burjuva karakterine rağmen proleteryanın hegemonyasını vurgulayarak, sürecin ta başında özellikle kırsal kesimde olmak üzere anti—kapitalist, sosyalist ögelerin bağımsız örgütlenmesini sağlayarak zorunlu hiç bir aşamayı atlamaksızın «proleterya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü»ne varmayı hedefleyen Lenin temsil ediyordu.

Menşevikler, «burjuvazi devrime yüz çevirir, devrimin kapsamı daralır» bahanesiyle proleteryanın devrimdeki önder rolünü yadsımaktaydılar. Lenin, menşevikleri bu düşüncelerinden ötürü burjuva kafa yapısıyla suçlarken, liberal burjuvazinin devrime öncülük yapamayacağını, liberal burjuvaznin gerçekte devrime karşı olduğunu, onu boğmak, monarşi yararına kullanmak istediğini belirtiyor ve liberal burjuvaziyi aşağıdaki sözlerle teşhir ediyordu.

«Doğuştan bezirgan olan burjuvazi, savaştan ve devrimden nefret eder, ama koşullar onları devrim zemini üzerinde durmaya zorlar çünkü, ayaklarını basacakları başka bir zemin yoktur... Burjuva liberal fahişeler, devrim çarşafıyla örtünmeye çalışıyorlar.» (Lenin İki Taktik, s. 51 Sol Yay)

Menşeviklerin bakış açısında demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşümü yoktur. Daha doğru bir deyişle menşevikler sosyalist devrimi sonu gelmeyen demokratik devrimin sonucu (!) olarak görüyorlardı. Yani sosyalist devrimi imkânsızlaştırıyorlar, yadsıyorlardı.

Buna karşılık Lenin, **sosyalist devrim ile burjuva demokratik devrim arasında belli bir ayrılık görmesine rağmen** asla bu iki devrim arasında **kalın sınırlar çekmiyordu.** O'nun düşüncesine göre demokratik devrim, ta taşından, içinde sosyalist devrimin unsurlarını taşır. Bu nedenle devrimci proleteryanın görevi ta başından itibaren sosyalist devrimin unsurlarını bağımsız olarak örgütlemektedir. Özellikle kırsal alanda burjuva demokratik devrim sürecinde **yoksul köylüler ve kır proleteryasının bağımsız örgütlenmesini ve bu kesimin proleterya ile itifakının sağlanması hayati önem taşır.** Lenin bu amaçla proleterya devrimcilerinin burjuva—demokratik devrim sırasında kırsal alanlardaki programlarını yoksul köylüler ve kır proleteryası ile kır sömürücüleri arasındaki çelişkiye dayandırmaları gerektiğini vurgular. Devrimcilerin propaganda ve ajitasyon çalışmalarını kırsal alandaki bu sınıf farklılaşmasının üzerine oturtulmasının zorunluluğu üzerinde diretir . Bu amaçla RSDİP'in tarım programı taslağının girişi şu cümlelerle başlamaktadır.

«Eski serflik düzeninin kalıntılarını kökünden silip atmak görüşüyle ve kırsal alandaki sınıf mücadelesinin serbestçe gelişmesini kolaylaştırmak amacıyla... (**İşçi Sınıfı ve Köylülük**, s. 36)

Görülüyor ki, Lenin burjuva demokratik devrimin burjuva ve genel halkçı karakterini vurgulamasına rağmen kendini asla bununla sınırlamıyor (çünkü bir marksist kendini halkçı derekesine düşürmez) o, genel olarak halk içinde de bir ayırımın varlığını kabul ediyor ve özellikle genel halkçı kavramdan hareket ederek demokratik devrimdeki sosyalist ögelerin, küçük—burjuva unsurlardan ayırdedilmesi gerektiği meselesinde diretiyor. Tarım program taslağının hemen girişine yerleştirilen ve tarım programının özünü karekterize eden yukardaki ayırım için Lenin şunları söylüyor:

«Burjuvazi ile proleterya arasındaki savaş, çoktan Rusya'ya da ulaştı. Çağdaş Rusya'da devrime içeriğini veren, savaş halindeki iki güç değildir, ama **ayrı cinsten ve farklı iki toplumsal savaştır.** Biri özgürlük için (burjuva toplumunun özgürlüğü için) demokrasi için, yani halkın **mutlak egemenliği için bütün halkın verdiği savaştır,** öteki, toplumun sosyalist örgütlenmesi için, proleteryanın burjuvaziye karşı giriştiği **sınıf mücadelesidir.**» (İşçi Sınıfı ve Köylülük s. 226 abç)

«Eğer yoksul köylüler zengin köylülerden ayrı olarak kendi birliklerini kuramazlarsa zengin köylüler onları aldatır, kandırmaya

çalışır, kendileri toprak sahibi olup yoksul köylüyü sadece çırılçıplak bırakmakla kalmaz, ona birleşme özgürlüğünü de vermezler. Eğer yoksul köylüler, feodal köleliğe karşı, zengin köylülerle ittifak içinde mücadeleye girişmezlerse tek bir yere bağlı kalırlar kent işçileriyle birleşme özgürlüğünü de tam olarak elde edemezler.» (ag. s. 132 133, abç.)

«Bu mücadelede çok sayıda zengin köylü ve burjuvazi taraftarı da, yoksul köylülerin tarafını tutacaktır, çünkü herkes bu derebeylerinin gururundan bıkmıştır. Ama toprak sahiplerinin gücünü kırar kırmaz, zengin köylü kendi gerçek yüzünü ortaya serecek ve şimdiden yığınla şeyi alıp götürmüş olan, eğik uçlu pençelerini uzatacaktır. O halde daima tetikte durmak ve kent işçileriyle sağlam, yıkılmaz bir ittifak kurmak zorunludur.» (age. s. 133 abç.)

Bu konuyla ilgili oldukça bol miktarda aktarma yapılabilir. Çünkü gerek Lenin'in gerekse Stalin'in olsun yaşamları, iki devrim arasındaki bağı kavramayan ve sürecin başından beri yoksul köylülerin bağımsız örgütlendirilmesine karşı çıkan ve böylece burjuvaziye karşı mücadelesinde proleteryanın elini kolunu bağlayan liberal—burjuva düşüncelere karşı mücadeleyle geçmiştir. Onlar ve diğer gerçek Marksistler hiç bir zaman kendilerini demokratik devrimle sınırlandırmamışlar dahada ileriyi görerek anti—kapitalist perspektiften hareket etmişler, üstelik bunu Marksist olabilmenin kıstası olarak görmüşlerdir.

«Bu koşul (kırsal alanlarda sınıf mücadelesinin gelişmesi koşulu—b) tarım sorunu alanında devrimci Marksizm teorisinin belli başlı ve odak noktasıdır.» (Lenin, age. s. 50 abç.)

Sonuç olarak proleter devrimcilerle, her türden küçük—burjuva (ve aynı zamanda büyük burjuva) düşünce arasındaki en önemli farklardan biri de demokratik devrim sürecinde proleterler ve yarı—proleterleri diğer sömürücü sınıf ve tabakalardan ayırdetmek ve bunları daha ileriye gidecek olan bir mücadele için, sosyalist devrim mücadelesi için hazırlamaktır. Bu ayırım, sosyalist devrimin gerçekleşebilmesi için zorunlu bir ayırımdır. Bu ayırımın yapılması ne eksik ne fazla proleteryanın devrimde hegemonyası meselesidir. Devrime kim öncülük edecek? Burjuvazi mi, proleterya mı? Devrimde proleteryanın hegemonyası demek özellikle kır yoksulları olmak üzere toplumun her kesimindeki, yarı—proleterleri, emekçileri burjuvazinin etkisinden koparmaktır. Bu yapılmaksızın devrimde proleteryanın hegemonyasından nasıl sözedilebilir? Sözünü ettiğimiz sınıf ve sosyal tabakalar proleteryanın denetimi altına

alınmamışlarsa bu demektir ki, onlar burjuvazinin yedeği durumundadırlar. Yani burjuva demokratik devrim, burjuvazinin önderliğinde, onun hegemonyası altındadır demektir. Çünkü proleteryanın hegemonyası tümünü olmasa bile ara güçleri burjuvazinin etkisinden koparmak, onları kendi denetimine sokmakla mümkündür. Bunu yapabilmenin en sağlam teminatı, ara güçleri, özellikle konum itibariyle proleteryaya en yakın olan ve onunla birlikte sosyalizme gidebilecek tek güç olan yoksul kır proleterleri ve yarı—proleterlerini burjuvaziden bağımsız olarak örgütlemektir.

Artık demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi meselesini ele alabiliriz.

Şimdiye kadar anlattıklarımızdan şu sonucu rahatlıkla çıkarabiliriz: Demokratik devrim ile sosyalist devrim arasına uzunca bir süre koymak, iki devrimi Çin seddiyle birbirinden ayırmak, Marksist—Leninist bir tutum değildir. Demokratik devrim ile sosyalist devrim birincisinin kesintisiz olarak ikincisine dönüştüğü bir devrimci zincirin iki halkasıdır. Bu ilişkiyi Lenin şöyle ifade ediyor :

«Dünyadaki herşey gibi proleteryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün de bir geçmişi ve bir de geleceği vardır. Bunun geçmişi otokrasidir, serfliktir, monarşidir ve ayrıcalıklardır. Bu geçmişe karşı savaşımda karşı—devrimle savaşta proleteryanın ve köylülüğün «irade birliği» olanağı vardır, çünkü burada çıkarların birliği vardır.

«Geleceği ise özel mülkiyete karşı savaşımdır, ücretli işçilerin işverene karşı savaşımıdır, sosyalizm için savaşımdır. Burda irade birliği olanaksızdır. Burda önümüzdeki yol, otokrasiden cumhuriyete değil de küçük—burjuva demokratik cumhuriyetten sosyalizme doğru uzanır.

«Elbette bu günkü tarihsel koşullarda, geçmişin unsurları, geleceğin unsurlarıyla iç içe geçmişlerdir, iki yol kesişmektedir. Ücretli emeğin özel mülkiyete karşı savaşımı, otokrasi koşullarında da vardır; serflikte bile vardır. Ama bu, hiç te bizi gelişmenin belli başlı aşamaları arasındaki mantıksal ve tarihsel ayrım yapmaktan alı koyamaz. Hepimiz burjuva devrim ile sosyalist devrimi karşı karşıya koruz hepimiz ikisi arasında kesenkes bir ayrımın mutlak zorunluluğu konusunda direniriz; ama tarihin akışı içerisinde bu iki devrimin tek tek özgün unsurlarının iç içe geçmiş oldukları yadsınabilirmi Avrupa'da demokratik devrimler dönemi

bir takım sosyalist hareketler ve sosyalizmi kurma yolundaki girişimlerle karşılaşmadımı» (Lenin iki taktik S. 98—99 sol yay.)

«Birinçisi ile ikincisi arasında bir tür **Çin seddi çekmeye kalkmak** proteryanın hazırlık ve köylülerle birleşme derecesinden başka bir sınır koymak, marksizmi iyice tahrif etmek, işe yaramaz hale getirmek, onun yerine liberalizmi koymak demektir» (Proleterya Devrimi ve Dönek Kautsky S. 51. abç)

Yukarda aktarılanlardan da görüldüğü gibi marksist—leninistler proleter devrim perspektifini gözden kaçırmaksızın burjuva demokratik devrimi tamamlamaya çalışırlar. Kendini sadece burjuva demokratik devrim perspektifi ile sınırlıyanlar, iki devrimin bir birinin içine girdiğini, birinin diğerinin sorunlarını çözdüğünü görmeyenler, küçük—burjuva demokratları olarak kalırlar. İşte Lenin'in söyledikleri :

«Fakat burjuva demokratik devrimin başarılarını Rusya halklarının yararına pekiştirmek için daha da ileriye gitmeliydik, ve gittik te. Bu yolda ilerlerken Burjuva demokratik devrimin sorunlarını bizim asıl kendi proleter-devrimci, sosyalist eylemlerimizin bir «Yan ürünü» olarak çözdük. **Burjuva demokratik reformlar proleter, yani sosyalist devrimin yan ürünüdür.**

Biz bunu böyle söyledik ve eylemlerimizde de böyle gösterdik. Bu arada bütün Kautsky, Hilferding Martov, Çernov, Hillquit, Longuet, Macdonald, Turati ve «iki kuçuk» marksizmin diğer kahramanlarının burjuva demokratik ve proleter—sosyalist arasında böyle bir karşılıklı ilişkinin olduğunu bir türlü anlamak istemediklerini de belirtelim. **Birincisi ikincisinin içine girer ikincisi kendi içinde birincisinin sorunlarını da çözer. İkincisi birincisinsinin eserini sağlamlaştırır.** (Ekim Devrimi Üzerine S. 105—106 Teori yay. abç)

Lenin'in söylediklerinden de anlaşılacağı üzere demokratik devrimle sosyalist devrim kensintisiz bir biçimde birbirlerine dönüşürler. Bu anlamıyla kapsam olarak burjuva—demokratik devrimin sınırları içinde olan her hangi bir görev, proleter sosyalist devrime kalabilir. Proleter sosyalist devrimin yan ürünleri olarak bu görevler, proleter iktidar altında çözümlenir ve pekiştirilir. Çağımızda bu genel bir kural durumundadır. Bunu doğuran sebep burjuvazinin çağımızda artık devrimci barutunu yitirmiş olması ve demokratik devrimi sonuna kadar götürebilecek bir durumda olmamasıdır. Burjuvazi devrimi sonuna kadar götüremeyince demokratik devri-

min görevleri proleteryanın omuzlarına yıkılır. Kaldı ki, proleterya sürecin başından itibaren burjuva demokratik devrime önderlik etmek, bu uğurda burjuvazinin hegemonyasını yok etmek için çalışır. Dolayısıyla poroleterya, sürecin ta başından itibaren demokratik devrimin görevlerinin yerine getirilmesi işini omuzlamış olur. Daha öncede belirttiğimiz gibi proleterya sınıf konumu gereği (toplumsal gelişmeyi temsil etmesi, çağımızın merkezinde bulunması v.b.) Demokratik dönüşümlerin devrimci yoldan ve sonuna kadar gerçekleştirilmesinde en çok çıkarı olan sınıftır. Demokratik devrimin görevlerinin bir kısmının çözümünün sosyalist devrime kalması sürecin başından itibaren bir ayrışmayı da zorunlu kılar. Daha yukardaki bölümlerde de bahsettiğimiz gibi bu ayrışma hareketteki burjuva, küçük—burjuva unsurlarla proleter unsurların ayrışmasıdır. Proleterya sürecin başında bunu göremezse, sosyalist devrimin ögelerini bağımsız örgütleyemezse demokratik devrimi sonuna kadar götürecek koşulları gerçekleştiremez sonuç olarak burjuva demokratik devrimde çakılıp kalır. Daha ileri gidemez. Bu nedenle Proleterya henüz burjuva demokratik devrimin başında iken hareketteki proleter, yarı—proleter unsurları ve sosyalist devrimin, diğer ögelerini bağımsız olarak örgütlemeli, sürecin başından itibaren sosyalist devrim perspektifini vurgulamalı, anti—kapitalist ögeyi bir kenara bırakmamalıdır. Bunun ilk ve temel koşulu devrimde proleteryanın hegemonyasını sağlamaktır.

Sonuç olarak burjuva demokratik devrime genel halkçı bir açıdan bakılırsa yani devrime katılan güçler arasında ayrım yapılamazsa, devrimi sonuna kadar götürecek güçlerle onu yarı yolda terkedecek güçler arasında ayrım yapılamazsa proleter—devrimci olunamaz olunsa, olunsa tutarlı bir burjuva demokrat olunur.

Burjuva demokratik devrime ilişkin olarak söylediklerimizi özetlersek :

1 — Burjuva demokratik devrim, feodalizmden, kapitalizme geçişi karekterize eden burjuvazinin sınırları içinde bir devrimdir. Ancak çağımızda devrimci barutunu yitirmiş olan burjuvazi, devrime öncülük edemez, etmemelidir. Onun yerine çağımızın merkezinde bulunan Proleterya sınıfının devrimde hegemonyayı sağlamak ve devrimi burjuvazinin sınırları çerçevesinde kalmasını önlüyerek daha da ileri, sosyalist devrime doğru götürmelidir, götürebilir de.

2 — Bu nedenle de proleterya, demokratik devrimin başından itibaren proleter—sosyalist unsurların geliştirilmesi, bağımsız olarak örgütlendirilmesi için özel bir çaba sarfetmeli, anti—kapitalist perspektifi asla gözden kaçırmamalıdır. Gelecekte proleteryanın eli kolu bağlı kalınmaması isteniyorsa bu görev savsaklanmamalıdır. Burada kır proleterlerinin, yarı—proleterlerinin ve emekçilerinin bağımsız örgütlenmesi meselesi özel bir önem taşır. (Çünkü bu mesele tastamam proleteryanın devrimdeki hegomonyası sorunudur.) Bu nedenle proleterya başından itibaren bunu göz önünde bulundurmalı, ve devrimin gelişim seyrine uygun olarak hayata geçirmelidir. (4)

3 — Devrime katılan güçler ve bu güçlerin özlem ve amaçları farklı olduğundan, iki savaşım türü iç içe girer. Birincisi anti—feodal demokratik mücadele ikincisi; anti—kapitalist, sosyalist mücadele. Marksist—Leninistler bu iki mücadelenin varlığını ve farkını görmeli ve demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesini şaşırmamalıdırlar.

4 — Demokratik devrimle sosyalist devrim, birbirinin içine giren birtek devrimci zincirin kesintisiz olarak biribirine dönüşen iki halkasıdır. Bu nedenle iki devrim arasına Çin seddi koymak veya, troçkistlerin yaptığı gibi aşamalarının birini atlamak anti—marksist bir tutumdur. Marksist—Leninistler bu iki devrim arasına «proleteryanın örgütlenme ve köylülerle birleşme derecesinden başka» (Lenin) hiç bir ayırım koymazlar. Birinden diğerine kesintisiz geçişi savunurlar.

5 — Burjuva demokratik devrimin bazı görevleri proleter devrime devredilebilir. Burjuva demokratik görevlerin tümünü bitirmek, ondan sonra sosyalist devrime geçmek biçiminde bir anlayış olamaz. Böyle bir anlayış, burjuva demokratik dönüşümlerin «Proleter devrimci eylemlerin yan ürünü» (lenin) olduğunu inkâr ederek demokratik devrimden bir tek adım ilerisini göremeyen Menşeviklerin anlayışıdır.

6 — Demokratik devrime katılan güçlerin amaç ve hedeflerinin farklı olması onların demokratik devrimin görevlerinin tam

(4) Sömürge yarı—sömürge yarı—feodal ülkelerde burjuva demokratik devrimin kapsamı, içerdiği güçler, hedefleri farklı olduğundan kır emekçilerinin bağımsız örgütlenmesi daha karmaşık bir yapı arz eder. Bu, özellikle emperyalist işgal veya genel anlamıyla konuşmak gerekirse sömürge şartlarında böyledir. Bunu ilerde ele almaya çalışacağımız için burda değinmiyeceğiz.

olarak yerine getirilmesi meselesinde ayrıştırır. Bu nedenle burjuva demokratik devrimi halkçı karekterine bakarak devrime katılan güçleri ayrıma tabi tutmaksızın genel halk terimi üzerinde kelime oyunları yapmak, proleter ögelerle, burjuva, küçük—burjuva ögeler arasındaki sınıf ayrımını silmek, toplumsal gelişmenin itici gücü olarak sınıf savaşımını değil sınıflar arası işbirliğini görmek demektir.

Yukarda vermeye çalıştığımız burjuva demokratik devrim ve bu devrimin sosyalist devrimle olan ilişkisi üzerindeki Marksist görüşlerin kısa bir özetinden sonra, artık şimdi sömürge, yarı—sömürgelerde burjuva demokratik devrime ilişkin teoriye geçebiliriz.

KISIM — 3 —

SÖMÜRGE, YARI-SÖMÜRGE, YARI—FEODAL ÜLKELERDEKİ BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİM

Sömürge, Yarı—Sömürge ülkelerdeki burjuva demokratik devrim sorununu inceliyebilmek için öncelikle bu ülkeleri diğer ülkelerden ayırt eden temel özellikleri tesbit etmemiz gerekmektedir. Bilindiği üzere sömürge yarı—sömürge toplumları diğer toplumlardan ayırt eden en temel özellik bu tür ülkelerde emperyalizmin, sömürgeci baskının varlığıdır. Sömürge, yarı—sömürge ülkeler yabancı emperyalizmin şu veya bu oranda boyunduruğu altındadırlar. Bu tür ülkelerde emperyalizm toplumun bağımsız gelişmesinin önüne engeldir. Emperyalizm sermaye ihraç etmek, ucuz iş gücünden yararlanmak, ucuz hamaddeyi kullanmak, girdiği ülkeyi mallarını ihraç ettiği bir pazar olarak kullanmak rüşvet vererek komisyon almak, teknolojik transferi yapmak v.b. bir çok yolla boyunduruğu altına aldığı ülkenin iktisadi — ve sosyal yaşantısına egemen olur. Oradaki bağımsız olan her gelişmeyi köstekler, toplumsal iç dinamizmi köreltir. Toplumsal iş bölümü ve toplumsal iç çelişmelerin gelişmesini engeller, çarpıklaştırır ve devrimci, ilerici tüm toplumsal ögeleri yok eder, yok etmeye çalışır.

Bu nedenle sömürge yarı—sömürge yarı—feodal ülkelerde toplumun bağımsız gelişme yoluna girebilmesi, üretici güçlerin ra-

hatca gelişip serpilebilmesi ancak emperyalizmin yok edilmesiyle mümkündür. Dolayısıyla bu tür ülkelerde emperyalizmle olan çelişme mevcut toplumsal gelişme aşamasını (demokratik devrim aşamasını kastediyoruz) belirleyen temel çelişmelerden biridir. Bu temel çelişme çözümlenmedikçe toplum ileri gidemez.

Bu çelişme tarafından karekterize edilen Milli devrim, sömürge,yarı—sömürge toplumlardaki demokratik devrim ile diğer ülkelerdeki demokratik devrimler arasındaki en temel farkı oluşturur. Emperyalizmin boyunduruğu altındaki sömürge, yarı—sömürge ülkelerde demokratik devrimin ayırt edici yanı milli unsuru da kucaklamasıdır. Dolayısıyla bu tür ülkelerdeki demokratik devrim iki yönden oluşur. Demokratik ve milli yön. Bu iki yönün birbiriyle olan ilişki ve çelişkilerine geçmeden önce geri kalmış ülkelerin demokratik devrimlerinin geçirdiği niteliksel değişimleri ve aşamaları inceleyelim.

Birinci emperyalist paylaşım savaşı ve özellikle ekim devriminin zaferinden önce emperyalist boyunduruğa maruz kalmış olan ülkelerin anti—emperyalist Milli mücadeleleri tecrit edilmiş, birbirbirinden yalıtılmış durumdaydılar. Dünyanın şu ya da bu bölgesinde emperyalizme karşı gelişen hareketler, bölgesel savaşlar olarak kalıyor, asla gelişerek dünya çapında merkezileşmiyordu. Birinci emperyalist paylaşım savaşının patlak vermesi emperyalistleri dünya halklarını savaşa sokmaya zorladı. Bu durum (Yani dünya halklarının emperyalist çıkarları savunan ordularda toplanması) dünya halklarının giderek uyanmalarına ve dünya çapında mücadelelerini birleştirmeye yöneltti. Özellikle ekim devrimiyle birlikte dünyanın altıda birinde sosyalist sistemin gerçekleşmesi ve dünya çapında devrimci hareketleri yönetebilecek bir proleterya üssünün oluşması, emperyalizme karşı verilen mücadelelerin tüm dünya çapında merkezileşerek tek bir nehir haline getirilmesini kolaylaştırdı. Yine ekim devriminin top sesleri ile uyanan doğunun halkları emperyalizme karşı daha şiddetli mücadelelere giriştiler, giderek daha hızlı bir biçimde proleterya devriminin üssü olan sosyalist Sovyetler Birliğiyle, sosyalist sistemle birleştiler. Bu durum geri kalmış ülkelerdeki devrimin niteliğinin değişmesinde önemli bir etkendir.

Sömürge, yarı—sömürge ülkelerdeki demokratik devrimin niteliğinin değişmesinde asıl tayin edici etken, devrimde proleteryanın hegemonyasıdır. Bu hegomonyayı doğuran şartların belli başlıcaları şöyle sıralanabilir :

Birinci olarak, emperyalizm çağıyla birlikte bu ülkelerde kapitalizmin gelişmesinin hızlanması ve özellikle bazı ülkelerde oldukça güçlü olmak üzere bir proleterya ordusunun doğması. Sömürge, yarı sömürge ülkelerde cılız da olsa oluşan bu proleterya, sayısına oranla toplum içinde kıyaslanmıyacak ölçüde önemli rol oynar. Proleterya kendi marksist—leninist ideolojisinin rehberliğinde yenilmez bir güç durumuna gelir. O artık kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkarak kendisi için bir sınıf olmuştur. Toplumsal yaşam üzerinde (bu arada milli demokratik devrimde de) burjuvazinin etkisini yalıtarak kendi etkisi hegemonyasını kurmaya çalışır. Proleteryanın ezilen, sömürülen bir sınıf olarak devrime katılan diğer emekçi sınıf ve tabakaları kazanması da burjuvaziye nazaran daha kolaydır. Proleteryanın gelişen yönü, geleceği, ileriyi, burjuvazinin ise yıkılan, çürüyen yönü temsil etmesi bu mücadelede de proleteryaya ayrı bir üstünlük sağlar.

İkinci olarak, dünya çapında feodalizme karşı demokratik devrim döneminin kapanması, emperyalizm ve proleter devrimler çağının başlaması. Bu çağ değişikliğiyle birlikte emperyalizme vurulan her darbe artık zorunlu olarak dünya proleter sosyalist devriminin bir parçası durumuna dönüşüyordu. Proleteryanın çağa damgasını vurması ve bir sosyalist sistemin oluşturularak tek tek ülkelerdeki yalıtılmış, tecrit edilmiş devrim mücadelesinin, her halkada emperyalizmin güçlerine karşı mücadele eden, emperyalist zinciri çepe çevre sarmış proleter sosyalist devrim zincirinin oluşması, yeni burjuva demokratik devrimler dönemi, demokratik devrimde proleteryanın hegemonyası ve demokratik devrimlerin dünya proleter—sosyalist devriminin bir parçası olması çağını açmıştır.

Üçüncü olarak, daha önceleri ulusal hareketin özünün pazar meselesi olması sebebiyle yabancı emperyalizme karşı mücadelenin önderi burjuvazi idi. Fakat emperyalizm ve proleter devrimler çağına girmekle birlikte ulusal hareketin özü ve dolayısıyla, toplumsal temeli de değişti. Emperyalist kölelikle birlikte sömürge, yarı—sömürge ülkelerdeki köylü ordusunun emperyalizme karşı savaşımı ulusal sorunun özü oldu. Bu durum, ulusal sorunun özünde br köylü sorunu olmasını burjuvazinin, ulusal hareketin sosyal temeli olmaktan çıkarak köylülüğün ulusal mücadelesinin sosyal temeli durumuna dönüşmesi sonucunu doğurdu. Dolayısıyla ezilen ülkenin daha önce pazar için ulusal harekete öncülük eden burjuvazisinin ulusal mücadelesindeki rolü giderek azaldı. Ulusal burjuvazi milli hareket üzerinde giderek edilgen bir tavır takınmaya başladı.

Burjuvaziyi buraya iten diğer bir sebepte emperyalizmle olan ilişkileridir. Ulusal burjuvazi emperyalizm karşısında oldukça zayıf bir sınıftır. Üstelik o bir yandan emperyalizm ile mücadele ederken diğer yandan da proleteryadan daha çok korkmaktadır. Gelişen proleter hareket, onu, gerici güçlerin, yani emperyalizmin ve feodal toprak ağalarının kucağına iter. Emperyalizm Milli burjuvazinin bu zayıf yapısını bildiğinden onun üzerinde etki sağlamaya çalışır. Dolayısıyla emperyalizm, feodalizm ile proleterya gibi iki karşıt uzlaşmaz kutup arasında yer alan milli burjuvazi saflığını koruyamaz ve ayrışır.

«Devrimci hareketin gelişmesiyle birlikte bu gibi ülkelerin milli burjuvazisi iki kısma ayrılıyor: Devrimci (küçük—burjuvazi) ve uzlaşıcı (büyük—burjuvazi). Bunlardan ilki devrimci mücadeleyi sürdürür, buna karşılık ikincisi emperyalizmle bir blok oluşturur. «(Stalin Milli Demokratik Devrim S. 12. aydınlık y.) Ulusal burjuvazinin bu iki kanada ayrılışı ve bir kısmının devrime ihanet etmesi burjuvazinin demokratik devrime önderlik yapmasının koşullarını giderek zorlaştırır.

Yukarda saydığımız koşullar geri kalmış ülkelerdeki eski tipteki demokratik devrimin günümüzdeki MDD ye dönüşmesini sağladılar. Böylece demokratik devrimin eski burjuva yorumu yerini yeni proleter yoruma bıraktı.

Toparlarsak, geri kalmış ülkelerdeki eskinin demokratik devrimleri, biçim ve öz itbariyle değişikliğe uğramışlar ve dünya ölçeğinde burjuva demokratik devrimin bir parçası olarak değerlendirilen eski tip devrimler olmaktan çıkmışlar, proleterya önderliğinde ve özünü köylü sorununun oluşturduğu, dünya ölçeğinde proleter sosyalist dünya devriminin bir parçası olan yeni tipte demokratik devrime dönüşmüşlerdir. Buna yeni demokratik devrim ya da milli demokratik devrim adını veriyoruz. Fakat biz devrimdeki milli görevleri de ifade etmesinde kolaylık sağladığından milli demoktarik devrim terimini kullanıyoruz.

Proleterya önderliğindeki milli demokratik devrim daha önce de belirttiğimiz gibi görevi emperyalizm ve her türlü dış baskıyı yok etmek olan milli yön, ve bir de görevi içteki feodalizmi ve üretici güçlerin gelişmesini köstekleyen her türden gericiliği tasfiye etmek olan demokratik yönden oluşur. Devrimin bu iki yönü birbirleriyle diyalektik bir bütünlük arz ederler. Yani Milli demokratik devrim, milli ve demokratik yönlerin mekanik bir toplamı değil

tam tersine iki yönün karşılıklı ilişki ve çelişkileri içinde bir birliğidir.

Bu birlik içinde bazen biri, bazen de diğeri ön plana çıkarak proleteryanın (o aşamadaki) merkezi görevini oluşturur. Bu durumu belirleyen bizzat toplumsal yaşamın içindeki temel ve baş çelişmedir.

Ülke ile dış gericilik arasındaki çelişme baş çelişme olunca devrimin milli yönü, ülke halkı ile yerli gericilik arasındaki çelişmeler kesinleşip baş çekişme haline gelince o zaman da devrimin demokratik yönü ön plana çıkar.

Devrimin iki yönü arasında hiç fark görmemek solculuktur, troçkizimdir. Devrimin iki yönünü anti—diyalektik temelde birbirinden ayırmak, aralarına Çin seddi koymak sağcılıktır. Devrimin iki yönü ayrılmaz bir biçimde iç içe geçmiştir. Milli devrim olmaksızın demokratik devrim, demokratik devrim olmaksızın milli devrim yürütülemez. Daha öncede belirttiğimiz gibi sömürge, yarı—sömürge ülkelerin tümünde güçlü bir sanayi proleteryası yoktur. Emperyalizm, onun ülke içindeki uzantısı olan komprador kapitalizm ve feodalizm böyle bir gelişmeyi önler. Bu nedenle de sömürge, yarı—sömürge ülkelerin emekçi ordusu esas olarak köylülerden oluşur. Emperyalizm sömürge yarı—sömürge ülkeleri ezip yağmalarken esas olarak köylüleri yağmalamış olmaktadır. Dolayısıyla günümüzdeki milli sorunun özü sömürge, yarı—sömürge ülkelerin geniş köylü yığınlarının emperyalist boyunduruğa ve köleliğe karşı emperyalizmin siyasal kişiliksizleştirmesine karşı mücadelesidir. Bu durum milli devrim ile demokratik devrim arasındaki ilişkiyi çözümlememizde bize gerekli olan malzemeyi verir. Şayet emperyalizme karşı güçlü bir ordu kurmak zorundaysak—ki bu ordu esas olarak köylülerden oluşur— köylülüğü mücadeleye çekmek zorundayız. Bu da ancak köylüye yüzyıllardır hasretini çektiği toprağı vermekle mümkündür. Yani toprak ağalarına karşı toprak devrimi, demokratik devrimi yürütmeksizin anti—emperyalist milli devrimi yürütmek mümkün değildir. Tersi biçimde geri kalmış ülkelerdeki feodal toprak ağası ve her türden gericiliğin baş destekçisi, koruyucusu olan emperyalizme, yabancı sömürgeciliğe karşı mücadele edilmeksizin toprak ağalarını ve diğer gericiliği güçsüz bırakmak, yenmek mümkün değildir. Kısaca devrimin iki yönü iç içe geçmiştir ve birbirini ilerletir, birbirine motor görevi görür. Bu basit gerçek herkes tarafından bilinir ve genel anlamıyla, yu-

varlak biçimde her kes tarafından söylenir. Ne varki milli demokratik devrim sürecindeki tüm oportünist sapmalar eninde sonunda proleter sınıf bakış açısını terk ederek devrimin bu iki yönü arasındaki ilişkiyi yanlış koymaktan kaynaklanır. Bu nedenle milli ve demokratik yönler ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerini doğru kavramak ve kavramakla da yetinmeyip bizzat doğru biçimde pratiğe aktarmak zorunludur.

Milli demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş kesintisiz gerçekleşir. Bu geçişte proleteryanın en etkin silahı Sovyetlerdir. Bilindiği üzere sovyetler, proleterya ve emkçi kitlelerinin mücadele ve iktidar organlarıdır. Bu organlarda iş kolu vb. kıstaslar yoktur. Sovyetler sendikalardan farklı olarak proleteryayı ve emekçi kitleleri iş kollarına ayırmaksızın bünyesinde toplar. Sovyetler proleterya ve emekçi kitlelerin iktidar mücadele organları, giderek iktidar organlarına dönüşür.

Sovyetler sadece gelişmiş kapitalist ülkelerde kurulmaz. Bunlar proleteryanın az çok gelişmiş olduğu bazı sömürge, yarı—sömürge ülkelerde kurabileceği gibi proleteryanın hemen hemen bulunmadığı ülkelerde de kurulabilir.

«Sovyetlerde örgütlenme fikri basittir ve yalnız proleter ilişkilerde değil, feodal ve yarı—feodal köylü ilişkilerine de uygulanabilir.» (Lenin Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları S. 78 Koral Yay) Daha önceki bölümlerde burjuva demokratik devrimlerin sosyalist devrime dönüşmesini ele alırken bunun ancak sürecin ta başından itibaren anti—kapitalist perspektifte bir mücadele geliştirmekle, daha doğru bir deyişle demokratik devrimin bünyesindeki anti—kapitalist, sosyalist unsurların bağımsız örgütlenmesiyle mümkün olabileceği fikri üzerinde durmuştuk. Proleterya ve onun partisi kendini anti—emperyalist demokratik devrim hedefiyle sınırlamaz sınırlamamalıdır da. O, daha ileri giderek nihai devrim hedefine doğru yönelmeli ve sürecin başından itibaren demokratik devrim sürecindeki sosyalist unsurları geliştirilmelidir. Bu sebeple genel halkçı bakış açısına karşı çıkmalı, bunun yerine sınıf bakış açısını egemen kılmalıdır. anti—emperyalist demokratik devrim ile sosyalist devrimi birbirlerinden çok uzak şeyler olarak görmemeli devrimin şu veya bu oranda geliştiği sömürge, yarı—sömürge ülkelere iki halkası olarak değerlendirilmelidir. Bu konuda proleteryanın elindeki en güçlü silah işçi—köylü emekçi sovyetleridir. Proleterya devrimde bu sovyetlerin iktidarını kurmalı ve halk demokrasisi aşa-

masında durmaksızın, işçi—köylü demokratik diktatörlüğünü, proletorya diktatörlüğüne dönüştürmelidir.

Daha ilerde birden fazla sınıfın blokunun iktidarı, işçi—köylü iktidarı ve proletorya iktidarı vb. gibi çeşitli devlet biçimlerini ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerini inceleyeceğimizden burada soruna değinerek geçeceğiz. Proletorya partisi işçi-köylü sovyetleri şahsında demokratik diktatörlüğü oluşturmalı ve süreç içinde bu iktidarın proleteryaya devredilmesini sağlamalıdır. Açıktır ki, bunu gerçekleştirmek sürecin başından itibaren Marksist bir bakış açısını ve sosyalist ögelerin bağımsız örgütlenmesini gerçekleştirmek suretiyle mümkündür. Lenin meseleyi şöyle değerlendiriyor:

«Bununla birlikte, çalışmalarımızın pratik sonuçları da göstermiştir ki, bütün bu güçlüklere karşın, proleteryanın yok denecek kadar az olduğu yerlerde bile yığınlarda bağımsız politik düşünce ve bağımsız eylem ruhunu uyandırabilecek durumdayız.» (Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları S. 78 abç)

«Köylü sovyetleri, sömürülenlerin sovyetleri, sadece kapitalist ülkelerde değil, kapitalizm öncesi ilişkilerin egemen olduğu ülkelerde de işe yarar bir silahtır, ve komünist partileriyle, komünist partileri kurmaya hazır unsurların mutlak görevleri, geri kalmış ve sömürge ülkeleri de kapsamak üzere her yerde köylü sovyetleri ya da emekçi halk sovyetleri lehinde propaganda yapmak, nerede koşullar el veriyorsa orada derhal emekçi halk sovyetleri kurmaya çalışmaktır.» (age. s. 78—79)

Sovyetler aracılığıyla sosyalizme varmanın sadece kapitalizmin şu veya bu oranda geliştiği sömürge yarı—sömürge ülkelere has bir şey olmadığını; fakat kapitalizmin hemen hemen hiç gelişmediği, proleteryanın hemen hemen hiç bulunmadığı sömürge, yarı—sömürge ülkelerin de sovyetler yoluyla sosyalizme geçebileceğini belirtmiştik. Bu sonuncu ülkeler açısından kapitalizm aşamasını yaşama zorunluluğu yoktur.

Bu ülkeler kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçerler. Bu elbetteki gerçek sosyalist ülkelerin yardımıyla mümkündür. Bu tür ülkelerde güçlü bir proletorya olmadan da kurulacak sovyetler proleter sovyetler değil, fakat emekçi halk sovyetleridir. Lenin şunları söylüyor :

«Emperyalist savaş, bağımlı ülkelerin halklarını dünya tarihine geçirmiştir. Bu gün en önemli görevlerimizden biri kapitalist olmayan ülkelerde sovyet hareketinin örgütlenmesinin ilk adımını

nasıl atacağımızı saptamaktır. **Orada sovyetler mümkündür, işçi sovyetleri olmaz, köylü ya da emekçi sovyetleri olabilir.»** (Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları s. 64)

«Sovyetik hareketin temelleri bütün doğuda Asya ve sömürge halkları arasında atılmıştır.» (age. s. 65 abç.)

«Kapitalizm öncesi ilişkilerin egemen oluşu bu gün de bu ülkelerin başlıca belirleyici özelliğidir. Bu nedenle buralarda salt proleter nitelikli bir hareket söz konusu olamaz. Bu ülkelerde hemen hemen hiç sanayi proleteryası yoktur. **Yine de biz oralarda da önderliği üzerimize aldık ve almak zorundayız.»** (age. s. 77—78 abç.)

«Geri kalmış kapitalist ülkeler için kapitalist ekonomik gelişme aşamasının kaçınılmaz olduğu savını doğru buluyor muyuz? Buna olumsuz cevap verdik, eğer zaferi kazanan devrimci proleterya geri kalmış halklar arasında sistemli bir propaganda yürütürse ve sovyetler hükümetleri elindeki bütün olanaklarla onların yardımına koşarlarsa, o zaman geri kalmış halkların kapitalist gelişme aşamasından geçmelerinin mutlaka zorunlu olduğunu sanmak yanlış olur.» (aga s. 79.)

Böylece Marksist—Leninist burjuva demokratik devrim teorisini ve bu teorinin sömürge, yarı—sömürge, yarı—feodal ülkelerde aldığı biçimi görmüş bulunuyoruz. Teoriyi böyle genel planda vermemizin amacı girişte de belirttiğimiz gibi genel bir perspektif yaratabilmektir. Bir kez genel perspektif itibariyle düzgün bir bakış açısına sahip olursak her türden anti—marksist devrim teorisini mahkûm edebilecek araçlara sahip oluruz.

Üzerinde durmayı istediğimiz bir konu daha var : Bilindiği gibi «Mao Zedung düşüncesi» Daha önce modern revizyonistler tarafından da eleştirildi. Hatta bu gün AEP önderliğinde Dünya Marksist—Leninistlerinin Mao Zedung'a ve ÇKP önderliğine yönelttiği eleştiriler, başta TİKP—aydınlık kara çetesi olmak üzere «Üç dünyacı» teorisyenler tarafından (tabii bu arada sözde «Üç dünya» teorisini reddedip Mao Zedung'u savunan (!) bazı oportünist eğilimler tarafından da) modern revizyonistlerinkilerle aynılaştırılıyor. «MZD»nın Modern revizyonistler tarafında eleştirildiği ve bu eleştirilerin bir kısmının lafızının Enver Hoca ve diğer devrimci marksistler tarafından yöneltilen eleştirilere tekabül ettiği doğrudur. Ancak belirttiğimiz gibi, «benzerlik, **gerçek marksist—leninist düşüncelerle, modern revizyonistlerin lafızı arasındadır.** Çünkü modern revizyonistler eleştirilerini marksist—leninist lafızlarla süslemektedirler.

Onların yaptıkları her eleştiri hegemonyacı süper devlet Sovyetler'in gelişip serpilmesi önündeki engellerden biri olan Çin'i mahkûm etme temelindedir. AEP ve tüm dünya devrimcileri Mao Zedung'u ve onun küçük burjuva düşüncelerini eleştirirken bunu, Marksizm—Leninizmin savunulması, saflığının korunması ve giderek derinleşmesi temelinde yapıyorlar. Bu nedenle Sovyet modern revizyonistlerinin sözde «MZD» ye yönelttikleri eleştirilerin lafızını kaldırmak; onların gerçek amaç ve niyetlerini açığa vurmak; ve bu niyetlerle başta Enver Hoca olmak üzere Dünya devrimcilerinin eleştirileriyle olan zıtlığı sergilemek oldukça önemli bir görev durumundadır. Yazımızın daha ilerdeki bölümlerinde bu konudaki «üç dünya» cı fırtınalara kısa cevap niteliğinde olmak üzere Sovyet modern revizyonistlerinin «MZD»yı hangi konularda ve özellikle hangi amaç için eleştirdiklerini ayrı bir başlık altında ele alacağız. Bu suretle başta AEP olmak üzere tüm dünya devrimci hareketinin «MZD» ye yönelttikleri eleştiriler ile modern revizyonistlerin eleştirileri arasındaki farkı açığa kavuşturacağız.

Şimdi «MZD»nın demokratik devrim anlayışı ve bunun Çin'deki uygulamasına geçebiliriz...

KISIM — 4 —

MAO ZEDUNG'UN BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİME BAKIŞ AÇISI BİR KÜÇÜK—BURJUVANINKİNDEN İLERİ VARAMIYOR.

«MZD»nin demokratik devrime ilişkin görüş ve düşünceleri bir küçük—burjuva demokratın bakış açısının ötesine geçmemektedir. Onun ufku, Anti—Emperyalist demokratik devrimle sınırlıdır. Dolayısıyla o, bu meselede burjuva kapitalist sınırın dışına taşamamaktadır. «MZD» nın bu özelliğini bir kaç başlık altında ele alacağız.

«MZD» DEVRİMDE PROLETERYANIN HEGOMONYASINI İNKAR EDİYOR.

Devrimde proleteryanın hegemonyası marksizm—leninizmin en temel ilkesidir. Bu ilke üzerinde diretmeyen ve bunu hayata geçirmeyen bir kişi asla marksist—leninist olamaz. «MZD» sık sık devrimde proleteryanın önderliğinden vb. bahsediyor. Ama sıkı bir inceleme gösteriyor ki, bu türden sözler «MZD»nin içinde süsten öte gitmiyor. «MZD»nin özü, devrimde proleteryanın önder rolünü reddetmek bunun yerine devrimde küçük—burjuvazinin özellikle de köylülüğün önderliğini koymaktır. Bu elbetteki, «MZD» nin küçük—burjuva karekterinin zorunlu bir sonucudur.

Mao Zedung 1920 lerin başlarında ÇKP kurucu üyesi olmasına rağmen halâ devrimde tüccarların önderliğini savunmaktaydı. 1920'lerin başlarında Mao Zedung, devrim perspektifi ve devrime katılan çeşitli sınıf ve tabakaların rolleri konusundaki görüşlerini Marksizm—Leninizmle kamufle etme gereğini pek fazlaca duymuyordu. Çünkü Komünist partisi henüz yeni kurulmuştu, kominist enternasyonalle olan ilişkileri yeniydi. Dolayısıyla komünist ideoloji henüz kitleler üzerinde güçlü bir denetim kurmamıştı. Bütün bu ve diğer bazı şartların sonucu olarak her türden burjuva, küçük—burjuva ideolog, görüşlerini marksizm—leninizmle kamufle, etme gereğini pek duymuyordu. Sonraları Çin'de de kominist enternasyonalin ve genel olarak kominist ideolojinin etkisi arttı. Diğer yerlerde olduğu gibi Çin'de de marksizm—leninizm tartışılmaz bir üstünlük sağladı. Bu noktadan sonra diger ülkelerde olduğu gibi Çin'de de artık kitleler marksizm—leninizmi savunmayan görüşleri ciddiye almadılar. Dolayısıyla Çin'deki tüm burjuva, küçük—burjuva' teorisyenler de görüşlerini Marksizm—Leninizmle kamufle etmeye başladılar. Anlattığımız bu süreç Mao Zedung'da da kendisini açık bir biçimde gösterir. Örneğin birazdan aktaracağımız makalesi de dahil o dönemdeki tüm makalelerinde Mao Zedung, görüşlerini marksizm—leninizmle cilalama gereğini pek duymamıştır. Ancak daha sonraları bilindiği gibi keskin bir marksist teorisyen kılığına girmiştir. Böylece bir önceki bölümde incelediğimiz gibi «marksizmin Çin'lileştirilmesi» sloganiyle birlikte «MZD» oluşmuştur. Sözü Mao Zedung'a bırakalım.

«Bir yandan yabancı güçlerle militaristlerin öte yandan da tüccarların konumları gerçekten **uzlaşmaz durumdadır.**» (Teorik ve siyasal düşünceler S. 48 abç.)

Mao Zedung bu uzlaşmazlığı belirttikten sonra şunları söylüyor :

«Bu devrim tüm bir halkın görevidir. Tüccarlar, işçiler köylüler, öğrenciler ve öğretmenlerin, hepsi de devrim çalışmasının bir bölümünde sorumluluk almak zorundadırlar. Ama tarihsel zorunluluk ve mevcut eğilimler nedeniyle, ulusal devrimde **tüccarların sorumlu olmaları gereken iş, halkın geri kalanının yüklenmeleri gereken işten hem daha acil hemde daha önemlidir.** (age. S. 47 abç.)

Yukardaki satırların sahibini bilmeyen bir insan ilk bakışta bu satırların yurtsever bir tüccara ait olduğunu zanneder. Mao Zedung'un devrim perspektifinin genel halkçı karekterini biraz ilerde açacağız. Burda üzerinde durduğumuz esas konu Mao Zedung'un sınıfların devrimdeki rollerini tayin ederken hangi kıstasla hareket ettiğidir. O, bu kıstasını aşağıdaki satırlarda da açığa vurmaktadır. «Tüm ülke halkı doğal olarak bu tür çifte ezilme altında derin bir acı çekmektedir. Ancak bu acıları, en şiddetli ve en acil olarak duyanlar tüccarlardır.» (age. S. 47) Mao Zedung tüccarlara yöneltilen bu baskıların onları devrimin öncüsü haline getireceği mantığıyla hareket ediyor ve «devrimi başarabilmek için tüm ulusu birleştirmeliyiz. Tüccarlar arasında hizipleşmeye göz yumulamaz» (ege. S. 48) diyerek tüccarların sıkıca birliği sonucuna varıyor.

O bununla da kalmıyor, proleterya örgütü hakkında söyliyemediği şeyleri tüccarlar için söyliyerek onlar için akıl hocalığı yapıyor ve böylece proleteryanın karşısında burjuvazinin saflarında yer alıyor.

«Tüccarların örgütü ne kadar geniş olursa etkileri o kadar büyük **tüm halkı yönlendirme** yetenekleri (hani proleteryanın devrimdeki yönlendiriciliği, tüm halka önderliği, hani proleteryanın hegemonyası? —bizden) o kadar büyük ve devrimin başarısı o kadar çabuk olur.» (age. S. 48—49 abç.)

Mao Zedung'un yukarıya aktardığımız sözleri üzerine fazlaca yazmanın bir anlamı yok. Her şey oldukça açık. Mao zedung devrimde proleteryanın değil tüccarların hemegonyasını savunuyor-

Acaba Mao Zedung sonraları marksizmi kavrayıp düşüncelerini değiştirdimi? Bizce hayır! Mao Zedung düşüncelerini aynen muhafaza etti. Sadece küçük bir farkla. Bu küçük fark demin anlattığımız Çin'de Marksizm—Leninizmin etkisinin gelişmesi sonucu, hemen hemen bütün burjuva, küçük—burjuva fikirlerin kendilerini marksist—leninist lafızlarla kamufle etme çabalarıdır. Mao Ze-

dung'da bu gelişmeye uygun bir süreci izledi. Yukarda aktardığımız burjuva düşüncelerini marksizm—leninizmle kılıfladı.

Bunu neye dayanarak söylüyoruz Mao Zedung'un 1920'lerin başlarındaki düşünceleriyle daha sonraki düşüncelerinin temellerinin aynılığına bakarak. Mao Zedung 1920 lerde de, daha sonrada proleteryayı çağın merkezinde bir sınıf olarak görmedi. Dolayısıyla o, proleteryanın, geleceği temsil eden bir toplumsal güç olduğu gerçeğini kavrıyamadı. Mao Zedung proleteryanın bu özelliklerini kavrayamayınca onu, başkaları tarafından kurtarılmaya muhtaç bir sınıf olarak değerlendirdi.

Daha öncede çeşitli vesilelerle belirttiğimiz gibi insanlık tarihinde her çağa belli bir sınıf damgasını vurur. O çağın merkezindeki sınıf o dönemdeki toplumsal ilerlemeyi, devrimi temsil eder. İnsanlığın burjuva demokratik devrimlerle birlikte, feodal köleliğe son vererek demokrasinin yolunu açan çağa girdiğini daha önceki bölümde açmıştık. Bu çağda toplumsal ilerlemeyi, devrimi temsil eden güç burjuvaziydi. Dolayısıyla o dönemdeki her toplumsal gelişme burjuva eksenine göre değerlendirilirdi. Daha sonraları özellikle emperyalizmle birlikte burjuvazi gericileşti, geleceği temsil eden bir güç olmaktan çıktı. Toplumsal ilerlemenin mümkün olabilmesi için yıkılması gereken bir güç haline geldi. Genel anlamıyla emperyalizm ve proleter devrimleri çağı adı verilen bu çağda en gerici sınıf durumuna dönüştü (5). Emperyalizm ve proleter devrimler çağının açılmasıyla birlikte çağın merkezine yeni bir sınıf oturdu. Bu çağda, toplumsal ilerleme proleterya tarafından temsil edilmektedir. Bu anlamda bu çağa damgasını vuran bu yeni sınıfın, proleteryanın ölçütleri ve çıkarlarıdır. Her hangi bir şey proleteryanın çıkarlarına ve onun ölçütlerine göre ilerici veya gerici olabilir. Toplumsal devrimin onun tayin ettiği yönde (bu yön mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesidir) gerçekleşmektedir. İş gücünden başka kaybedecek hiç bir mülkiyete sahip olmayan proleterya toplumsal ilerlemenin, komünizme kadar gitmesinden çıkarı olan tek sınıftır.

---

(5) Feodal kalıntılar v.b. toplumsal ilişkiler daha da geri bir sosyo—ekonomik yapıyı oluştururlar. Ancak bu kalıntılar çağımıza damgasını vurmadıkları gibi yaşayabilmek için emperyalizmle işbirliğini yaparlar. Dolayısıyla çağımızda feodal kalıntılar da dahil olmak üzere her türlü gericiliğin koruyucusu ve baş destekcisi emperyalizmdir. Bu nedenle kapitalist ilişkiler tarihsel olarak feodalizimden daha ileri bir aşamayı oluşturmasına rağmen çağımızda bunun temsilcisi olan emperyalist burjuvazi en gerici sınıftır.

Mao Zedung proleteryanın bu hayati önem taşıyan özelliklerini görmüyor.

O, 1920 lerde tüccarların acılara en çok maruz kalması yüzünden devrimde hegomonyasını savunurken yaptığı gibi proleteryanın yada her hangi toplumsal sınıf ve tabakanın devrimciliğini konumuna bakarak değil; baskıya ne ölçüde maruz kaldığına, ne derece yoksulluk ve sefalet içinde olduğuna v.b. bakarak tayin etmek tedir.

«Yoksul halk değişiklik ister, bir şeyler yapmak ister, devrim ister. O, temiz bir kağıt yaprağıdır, ona en yeni ve en güzel sözcükler yazılabilir, en yeni en güzel resimler çizilebilir.» (Teorik ve Siyasal Düşünceler S. 171).

«Yoksulların kendine ait hiç bir şeyleri yoktur. Cahil olanlar beyaz bir kağıda benzerler. Yoksul olmak iyidir; çünkü sizi devrimci olmaya yöneltir.» (Yayınlanmamış Yaz. S. 40) yukarda aktarılanlardan rahatlıkla anlaşılacağı gibi Mao Zedung'un anlayışına göre en yoksul insanlar en devrimcilerdir. Bu anlayış proleteryaya nazaran daha fazla sefalet içinde bulunan yoksul köylülerin proleteryadan daha devrimci olacağı sonucuna götürür. Mao Zedung'un düşünce zinciri de bu sonuca zorunlu olarak ulaşıyor. O, bütün bu söylediklerinin bir sonucu olarak proleteryayı çağımızdaki en devrimci sınıf, tüm toplumu ve kendi kendini kurtaracak yegane güç olarak değil; yoksul köylüler ve diğer kır emekçileri tarafından kurtarılacak bir güç olarak değerlendiriyor. Kırın şehiri kurtarması tezi gerçekte bu anlayışın sonucu olarak doğmuştur. Bu meseleyi ilerde daha detaylı olarak ele alacağımızdan geçiyoruz.

Mao Zedung proleteryanın devrimdeki hegemonyasının yerine köylülerin hegomonyasını geçirmiştir. Proleteryanın devrimdeki hegomonyası fikrinin yadsınması ve bunun yerine köylülüğün öneminin abartılarak önderlik göreviyle yükümlenmesi düşüncesi Mao Zedung'da açık bir biçimde ifade edilmemiştir. Tersine o sık sık proleterya önderliğinde köylülerin mücadelesinden bahsetmektedir.

Proleterya, devrimde önderliğini partisi aracılığıyla yerine getirir. İki çizginin mücadele arenası olarak ÇKP'nin devrimde nedenli bir proleter önderlik sağlıyacağını kestirmek zor olmasa gerekir. Ancak, Mao Zedung teorik yapıtlarında proleteryanın önderliğinden bahsetmesine rağmen bazen köylülüğü önder gördüğünü sergileyen ifadelere de yer vermektedir.

«**Yoksul köylülüğün önderliği mutlaka gereklidir.** Yoksul köylülük olmadan devrim olamaz. Onların rolünü inkâr etmek, devrimi inkar etmek demektir. Onlara saldırmak devrime saldırmak demektir. Yoksul köylüler devrimin genel yönelimi konusunda hiç bir zaman yanılmamışlardır.» (S. E. Cilt 1. S. 35 abc).

Yoksul köylünün devrimdeki temel tayin edici rolü üzerine söylenen genel ifadelerin hemen ardından yoksul köylülerin devrimin genel yönelimi konusunda hiç bir zaman yanılmayacaklarını belirtmek, köylülüğün yapamıyacağı işleri onlara atfetmektir. Devrimin genel yönelimi konusunda hata yapmamak ancak marksist—leninist ideolojinin rehberliğinde mümkündür. Marksizm—Leninizm ise proleteryanın ideolojisidir, yoksul köylülerin ideolojisi değil. Elbetteki bununla yoksul köylülüğün marksizm—leninizmi benimsiyemiyeceğini iddia etmek istemiyoruz. Zaten Mao'nun yukardaki paragrafta tartıştığı meselede bu değildir. Paragrafta söz konusu olan yoksul köylülüğün kendi başına hareke edebileceği devrimin genel yönelimini tesbit edebileceği ve üstelik **bunda hiç yanılmıyacağıdır.** Bu anlayış proleteryanın devrimdeki önder rolünün yadsınmasıdır. Köylülük, özellikle yoksul köylülük proleteryanın önderliği altında ise, devrimin genel yönelimi konusunda hata yapmaz. Çünkü az önce de belirttiğimiz gibi devrimin genel yönelimi konusunda hata yapıp yapmamak marksist—leninist ideolojiye sahip olup olmama meselesidir.

Mao Zedung'da yukardaki alıntıya benzer pek çok pasaj bulunabilir. Mao Zedung her zaman devrimde proleteryanın hegemonyası yerine köylülüğün hegemonyasını geçirirken, köylülüğün «MDD»deki rolünün (temel güç) öneminin arkasına gizlenmeye çalışmıştır.

Köylülüğün MDD'deki rolü meselesi marksist—leninistler açısından berraktır. Yazımızın ilk bölümlerinde de incelediğimiz gibi genel anlamıyla çağımızda ulusal mesele özünde köylü meselesidir. Emperyalizme karşı mücadelenin temel ordusu köylülüktür. Köylülük, gerçek anlamda temel güç olma rolünü ancak proleteryanın önderliğinde oynayabilir. Proleteryanın önderliği olmaksızın köylülüğün temel güç olduğundan bahsetmek sorunu burjuvazinin ilişkileri içinde ele almaktır. Marksist anlamda köylülük ancak ve ancak proleteryanın önderliğinde temel güç olabilir. Bu düşünceler bizzat Stalin tarafından formüle edilmiş ve troçkistlere karşı mücadele içinde çelikleştirilerek geliştirilmişlerdir. Bu günde, her

marksist—leninist bu düşünceleri en sıkı bir biçimde savunmaktadır. (6)

Fakak köylülüğün MDD'nin temel gücünü oluşturması (ki burada kastettiğimiz esas olarak yoksul ve orta halli köylülerdir. Zengin köylülük asla devrimin temel gücü olamaz, hatta o, bazan düşman kampında yer alır.) hiç bir zaman önderliğin köylülüğe verilmesini, köylünün rolünün abartılarak proleteryanın hegemonyasının gölgede bırakılmasını haklı çıkarmaz. Böyle bir çaba küçük burjuvaca bir davranış olur. «MZD» nın en temel özelliklerinden biri yukarda bahsettiğimiz küçük burjuva oyununu oynamasıdır. Yani köylülüğün devrimde temel güç olma rolünün ardına gizlenerek onu, proleteryanın hegemonyasının önüne çıkarmasıdır. Aşağıdaki satırlar bu çabanın tipik bir örneğidir:

«Bu, Çin devriminin özünde bir köylü devrimi olduğu ve şimdi Japonya'ya karşı devam eden direnişin özünde bir köylü direnişi olduğu anlamına gelir. **Yeni demokrasi siyaseti özünde köylülere haklarını vermek demektir.**» (Mao Zedung cilt 2. Say. 368 abç.)

Aynı pasajın bir başka çevirisi de şöyledir :

«..... Japon istilacılarına karşı şu anda sürmekte olan direniş esas olarak köylü direnişidir. **Yeni demokrasinin siyaseti özünde iktidarı köylülere vermek demektir.**» (Se. çilt 3 S. 177—178 den aktaran Enver Hoca Emperyalizm ve devrim halkın yolu yay. S. 327 abç.)

---

(6) Yeri gelmişken hatırlatalım : Enver Hocanın emperyalizm ve devrim adlı eserinde Mao'nun köylülüğe ilişkin küçük burjuva görüşlerini eleştirmesi pek çok küçük burjuva ve Mao'cu çevrenin yıldırımlarını üstüne çekti. Onlar, hepbir ağızdan Enver Hoca'nın «Köylülüğün temel güç olduğunu inkar ettiğini» «sömürge, yarı—sömürge ülkelerde proleteryayı temel güç gördüğünü», «modern revizyonistlerin köylülük hakkındaki görüşlerini savunduğunu» vb. hakkında yaygara koparıdılar. Burada bütün bu demogojilere yine Emperyalizm ve Devrimden bir aktarmayla cevap veriyoruz: «tecrübeler göstermektedirki köylülük ancak proleterya ile ittifak halinde ve onun önderliğinde hareket ederse devrimci rolünü oynayabilir. Bu ülkemizde ulusal kurtuluş savaşının tecrübesince de doğrulanmıştır. Arnavut, köylülüğü devrimimizin temel gücüydü, ancak, sayıca az olmasına rağmen yine de işçi sınıfı köylülüğe önderlik etti, çünkü devrime şimdiki Emek partisi olan Komünist Partisi'nde somutlaşan proleteryanın ideolojisi, Marksist—Leninist ideoloji yol gösteriyordu.» «Emp. Dev. S. 328. H. Yol. yay.)

Yukarda altı çizili cümlelerden «Aydınlık» yayın evinin Mao Zedung'u kurtarmak amacıyla onu, yerle bir edecek tümceyi çarpıtarak tercüme ettiği açıktır. Aynı cümlenin bir diğer cevrisi ise şöyledir: «Çin devrimi genel olarak bir köylü devrimidir; günümüzdeki Japon istilacılarına karşı verilen savaşta ise genel olarak bir köylü savaşıdır. Yeni demokrasinin politik düzeni de genel bir köylü iktidarıdır.» (Maonun teorik görüşlerinin Eleştirisi S. 196 konuk yay. buradaki pasaj mao zedung S. E. Cilt 2 S. 363 ten alınmış—pekin baskısı)

Halkın yolu yayınları, yıldız yayın evi ve konuk yayınlarının tercümelerini (biri Arnavutça, diğeri Çin'ce kaynaktan alınmış) birbirini tutması, Aydınlık yayınevinin tercümesinin ise bunları tutmaması, Aydınlık yayınevinin tercümede tahrifat yaptığını söpheye yer bırakmıyacak şekilde ortaya koyuyor. Zaten gerek Mao Zedung'un köylülüğün devrimdeki rolü hakkındaki küçük—burjuva düşünceleri, gerekse de altı çizili cümleden önceki cümleler Mao'nun yeni demokrasi düzenini özünde bir köylü iktidarı olarak gördüğünü ifade ediyor. Yukarıdaki paragraf proleterya diktatörlüğünün özel bir biçimi olan proleterya önderliğinde çeşitli sınıfların devrimci ittifakından oluşan halk demokrasinin iktidarını özünde köylü iktidarı olarak gören, Mao Zedung'un halk demokrasisi devletinin karekteri hakkında söylediği bütün demogojilerini açığa çıkarması bir yana köylülüğün devrimdeki hegemonyası düşüncesini savunduğunu hiç bir yoruma meydan vermeksizin ortaya koyuyor. Halk demokrasisi iktidarını özünde köylülüğün iktidarı olarak gören birinin devrimde proleteryanın hegemonyasını savunabilmesi mümkünmüdür?

Mao Zedung, devrimde proleteryanın hegemonyasının yerine köylü iktidarı olarak görmesi aslında onun burjuva demokratik devrim perspektifini de ortaya koyuyor. Onun bu meseledeki bakış açısı tutarlı bir köylünün bakış açısıdır, ama asla proleteryanın bakış açısı değildir O, burjuva demokratik devrimi burjuva ilişkilerin dışında görmüyor. Onun ufku demokratik devrimle sınırlıdır, proleter devrim onun perspektifinde mevcut değildir.

Mao Zedung, devrimde proeteryanın hegemonyasının yerine köylülüğün hegomonyasını geçirmesi, proleter devrim perspektifine sahip olamamasının yanı sıra, devrimin temel itici güçleri konusunda da berrak görüşlere sahip değildir. Görüşlerinin çerçevesi proleteryanın değil küçük burjuvazinin yalpalayan ve bukalemun gibi

renk değiştiren görüşlerden oluştuğu için o, her meselede olduğu gibi devrimin temel itici güçleri sorununda da her gün değişen düşüncelere sahiptir. Bir kaç pasajı peş peşe aktaralım:

«Çin proleteryası Çin Devriminin temel itici gücüdür.» (cilt 2 S. 324)

«Çin'in kaderini tayin eden temel güçlerinin proleterya, köylülük, aydınlar ve küçük—burjuvazinin diğer kesimleri olduğu açıktır.» (age S. 351)

«Dolayısıyla köylü meselesi Çin devriminin temel meselesidir ve köylülerin gücü Çin devriminin temel gücüdür.» (age S. 369)

«Üstelik bu devrimin itici gücü zaman zaman ulusal burjuvaziyi hatta büyük burjuvazinin bir bölümünü de kapsamaktadır.» (Teorik ve Siyasal Dü. S. 70—71).

Yukarıdaki aynı şey üzerine söylenen dört farklı çözümleme arasındaki mantıksızlığı görmek için okuma yazma bilmek yeterlidir. Evet, dört ayrı değerlendirme, Hangisi doğru acaba? Hangisini temel almalıyız? Marksist—Leninist devrim teorisine sahip bir insanın devrimin en temel sorunlarından biri olan itici güçler meselesinde bu kadar açık çelişkiler içine düşmesi mümkün müdür? Veya tersinden hareket edersek devrimin temel itici güçleri konusunda dahi berrak bir kavrayışa sahip olamayan bir düşüncenin marksist—leninist olabilmesi mümkünmüdür Bu meseleylede ilgili olarak gerçek marksist—leninistlerin sorunu nasıl ele aldıklarına örnek olarak AEP tarihinden aynı içeriğe sahip bir kaç alıntı yapmamız sıkıcı olmıyacaktır her halde.

«Faşist zulmün en ağır yükünü omuzlarında taşıyan ve bu stratejik hedefe ulaşılmasında en fazla menfaati olan işçiler ve köylüler esas gücü meydana getiriyordu.» (AEP tarihi cilt 1. s. 95)

«Köylülük bölgelerde çalışmaya özel önem vermeliyiz, çünkü köylüler halkımızın büyük çoğunluğunu oluşturmakta ve bu yüzden de bugünkü savaşta güçlerimizin temel kaynağını köylülük bölgelerden aramamız gerekmektedir.» (age S. 144)

Milli kurtuluş savaşındaki temel sosyal güçler, işçi sınıfı **yoksul ve orta köylülüktü.** Şehirlerdeki küçük ve orta burjuvazi de savaşa katılmıştı.

«Milli kutuluş savaşında önder rolü işçi sınıfı oynadı. İşçi sınıfı, bu rolü AKP vasıtasıyla oynadı.» (age S. 231 abç)

Görüldüğü gibi AEP devrimi yönlendiren temel itici güçler meselesinde oldukça berrak düşüncelere sahiptir. AEP'sine göre devrimde proleterya önder güçtür ve o, bu rolünü kendi komünist partisi vasıtasıyla oynar. Halbuki Mao Zedung «...Goumindang ve komünist partisi anti—japon birleşik cephenin temelleridir, ama bu ikisinden ilk sırayı Goumindang almaktadır. Goumindang olmaksızın direniş savaşını yapmak ve sürdürmek düşünülemezdi.» (Teorik ve siyasal düşünceler S. 69) derken proleterya partisinin istisnasız hegomonyasının bir kenara itiyor ve kendisi Goumindang'ın devrimdeki hegomonyasının progagandasını yapıyor. Mao Zedung bütün bu övgüleri sözde Goumindang'ın kazanmak, onu direnişe sevk etmek adına yapmaktadır. Ama gerçekte durum bu değildir. Böyle olsa bile devrimde proleteryanın hegomonyasından vazgeçme uğruna burjuvaziyi kazanma çabası en adi reformizm örneğidir.

Mao Zedung anti—japon cephenin kurulmasıyla birlikte, daha önce Emperyalizmin uşağı olmakla suçladığı Çan Kay—Şek Kliğini devrimin itici güçlerinden biri olarak değerlendirmeye başladı. Komprodor burjuvazinin devrimin itici gücü hatta önderi olduğu marksizmin neresinde görülmüştür. Şu satırları okuyun ve yargıya varın...

«Anti—Japon savaşı sürdürmede ve anti—japon birleşik cepheyi örgütlemede Goumindang önder ve ana direk durumundadır.» (Teorik ve siyasal düş. S. 69 abç)

Artık Mao Zedung'un devrimde proleteryanın hegomanyasını savunduğu veya devrimin temel itici güçleri meselesinde marksist—leninist bir tavır alıp almadığını tartışmanın bir anlamı varmı Ama, Biz yine de devam edelim...

Mao Zedung proleteryanın devrimde hegomonyasını inkâr eden «kırın şehri kurtarması», yani sınıfsal plandaki yansıması, itibariyle köylülüğün proleteryayı kurtarması biçimindeki tezini dünya ölçeğinde de gelişmiş kapitalist ülkelerin devrimleriyle, sömürge, yarı—sömürge ülkelerin devrimleri arasındaki ilişkiye uygulamıştır.

«Yer yüzünün tümünü ele alırsak kuzey Amerika ile Batı Avrupa'ya dünyanın kentleri denebilirse Asya, Afrika, Latin Amerika da dünyanın köylülük bölgelerini oluştururlar... Çağdaş dünya devrimi de bir bakıma kentlerin köylülük bölgelerden kuşatılması görüntüsünü vermektedir. Son çözümlemede dünya devrimi davasının tümü, dünya nüfusunun büyük çoğunluğunu meydana getiren

Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının devrimci savaşlarına dayanmaktadır.» (Lin Biao Yaşasın Halk Savaşımın Zaferi S. 58)

Yukardaki paragrafta genel anlamda Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'ya dünyanın şehri; Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerininde dünyanın kırı olarak görülmesini yanlış bulmuyoruz. Salt bu anlamıyla böyle bir ayrım doğrudur. (7) Ama burdan ötesi doğru değildir. Çünkü böyle bir anlayış gelişmiş kapitalist ülkelerin proleteryasını, sömürge, yarı—sömürge ülkelerinin halkları tarafından (yani dünya köylülüğü tarafından) kurtarılacak bir güç olarak görmektedir ki bu da daha önce üzerinde uzunca durduğumuz gibi proleteryanın kendisini ve tüm ezilenleri kurtaracak çağımızın merkezindeki yegane devrimci güç olduğunu inkâr etmektedir. Proleterya başkası tarafından kurtarılacak bir güç değildir. O, Marks'ın da pek çok vesileyle belirttiği gibi «kendisini ve tüm halkı kurtaracak tek sınıftır.»

Lenin'in «modern toplumdaki her sınıfın **konumunun** nesnel bir tahlili açısından, her sınıfın **gelişim koşullarının** bir tahlili ile ilgili olarak, toplumsal bilimden ne istediğini (Marks'ın —b) göstermek çin Marks'tan yaptığı şu aktarma konuyla ilgili olarak hiç bir noktayı eksik bırakmaksızın tamamlıyor : «Bugün burjuvaziyle karşı karşıya bulunan bütün sınıflar içinde bir tek proleterya gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar, modern sanayi karşısında çürümekte ve sonunda yokolmaktadır.

Proleterya onun özel ve temel ürünüdür. Aşağı orta sınıf, küçük imalatçı, dükkancı, zanaatcı, köylü bunların tümü, orta sınıfın parçaları olarak, varlıklarını yok olmaktan kurtarmak için burjuvaziye karşı dövüşmektedir. Bu nedenle bunlar **devrimci değil tutucudur.** Üstelik tarihin tekerleğini geriye döndürmeye çabaladıkları için, gericidirler de. Eskaza devrimci olsalar da, bu, onların yaklaşmakta olan proleterleşmelerinden ötürüdür; böylece, bunlar mevcut çıkarlarını değil, gelecekteki çıkarlarını savunurlar. Bunlar proleteryanın görüş açısını benimsemek için kendi görüşlerini terkederler.» (Marks, Engels, Marksizm S,. 28—29, Marks'tan aktarılan pasaj Kominist Manifestodan alınmıştır abç)

---

(7) Meseleyle ilgili olarak Stalin şunları söylüyor :

«Geçiş döneminde sömürge ve yarı—sömürgeler dünya ekonomisi içinde şehri temsil eden sanayii ülkeleri karşısında dünya ölçüsünde köyü temsil ettikleri için de önemlidirler.» (Komünist Enternasyonal programı S. 78 abç.)

Sonuç olarak Mao Zedung proleteryayı başkaları tarafından kurtarılacak bir güç durumuna dönüştürmekle, onun tarihi rolünü inkar etmeke ve Marks'ın deyimiyle «tarihin tekerleğini geriye döndürme» ye çalışan aşağı orta sınıfların yanında saf tutmaktadır.

Elbetteki Marks'ın yukardaki sözleri, meseleyi içinde bulunduğumuz çağda çeşitli sınıf ve tabakaların konumları ve gelişim koşulları açısından ve dolayısıyla genel planda ele almaktadır. Bu nedenle tek tek ülkeler ve özel durumlar açısından ele alındığından proleterya dışındaki çeşitli sınıf ve sosyal tabakalar da devrimci rol oynarlar. Ancak burada tartışılan mesele bu değil. Sorun, içinde bulunduğumuz çağda Mao Zedung'un proleterya yı geleceği temsil eden bir sınıf olarak değil, başka sınıf ve sosyal tabakalar tarafından kurtarılacak bir sınıf olarak değerlendirmesidir.

Ayrıca meselenin ikinci yanı da şudur: Yukarda aktardığımız pasajda ifadesini bulan teori, Mao Zedung'un gelişmiş kapitalist ülkelerin devrimleriyle sömürge, yarı—sömürge ülkelerin devrimleri arasındaki ilişki konusundaki görüşlerini yansıtmaktadır. Mao Zedung'un anlayışına göre dünya devriminin fırtına merkezleri Asya—Afrika—Latin Amerika ülkeleridir. Bunlar dışında devrimci durum yoktur. Özellikle dünyanın şehirleri olan Batı Avrupa ve Kuzey Amerika da (ki onun şehir hakkındaki düşüncesi, şehirlerin karşı—devrimlerin merkezleri olduğu yolundadır.) proleterya, devrim mücadelesi için uğraşmamalıdır. Çünkü «şehirler en son kurtulur» dolayısıyla dünyanın bu kesimindeki proleteryanın görevi kazanılmış mevzilerin korunması, demokratik hak ve özgürlüklerin sınırlarının genişletilmesi için mücadele, reformlar uğruna mücadele, bugünkü dünyanın özgül koşullarında da süper devletlerin hatta sadece Rusya'nın saldırı, işgal ve hegemonyasına karşı anavatan savunulmasını örgütleme vb. şeylerle geri kalmış halkların kendisini kurtarmaya gelmelerini beklemelidir.

Böyle bir teorinin ki bu teori Mao Zedung'un Marksizm—Leninizme katkılarından biri olarak değerlendirilen halk savaşı teorisidir—küçük—burjuva, anti—marksist karekterinin incelenmesi tamamen ayrı bir konudur. Ve ileride yapılacaktır. Burada bu konunun bizi ilgilendiren en cazip yönlerinden biri bu teorinin kötü şöhretli «üç dünya teorisi» nin özünü teşkil etmesidir.

Üç dünya teorisinin temellerinden birisi de «ikinci dünya» diye adlandırılan ülkelerin proleteryasına sözde «üçüncü dünya ülkeleri»nin kendilerini kurtarmasını bekleme görevinin verilmesidir.

Bu teorinin ne söylediği ve karşı devrimci karekteri bir hayli açığa çıkmıştır. Ancak bu teorinin «MZD» nin ulaşabileceği en üst nokta olması gerçeği devrimci saflarda henüz yeterince anlaşılmış değildir.

Devam edelim. Mao Zedung'un Marksizm—Leninizme büyük katkılarından biri olarak sunulan teori—«kırın şehri kuşatması» teorisi—karşı—devrimci karekteri bugün artık tartışmasız kabul edilen bir teorinin — «üç dünya» teorisi— temelini oluşturmaktadır.

Devrimde proleteryanın hegemonyasını savunmak her şeyden önce devrime proleter sınıf kıstasıyla bakmayı zorunlu kılar. Halbuki Mao Zedung'un devrime bakış açisi proleter değil, küçük burjuva demokratının, hatta bazen tüccarların bakış açısıdır. Örneğin daha yukardaki bölümlerde çeşitli aktarmalar yaptığımız «Pekin Hükümet Darbesi ve Tüccarlar» isimli makaledeki devrime bakış açısı söylediklerimizi doğruluyor. Mao Zedung'un o makaledeki devrime bakış açısı daha ziyade burjuva—trockist bir bakış açısıdır. O, söz konusu makalesinde Çin devrimini gümrük tarifelerini yükseltmek meselesi olarak değerlendiriyor. Makalenin toptan okunması daha aydinlatici bir fikir vereceğinden buraya aktarma yapmiyacağız. Mao Zedung'un söz konusu makalesinde devrim yapma sorumluluğu tüccarlara verilmiştir. Tüccarların yapacağı devrim nedir? Yabancı militaristlere karşi gümrük tarifelerinin yükseltilmesi v.b. şeyler içeren burjuvaca istemlerdir. Dolayisiyla tüccarlar gibi Mao Zedung'un da devrime bakiş açisi burjuva ilişkiler çerçevesindedir. O, asla anti—kapitalist perspektife sahip olmadığı için proleteryanın devrimdeki hegemonyası sözleri de sadece bir süs olarak kalır. Burada bizi ilgilendiren konu şudur: Anti—Kapitalist, proleter devrim perspektifine sahip olmayan bir düşünce nasıl olurda devrimde proleteryanin hegemonyasini savunabilir? Bizce bu mümkün değildir. Mao Zedung'un devrime burjuva perspektifi içinde bakması sadece tüccarlarla ilgili makalesiyle sınırlı değildir. Daha sonraları aynı düşünce marksizm örtüsüyle kılıflanarak savunulmuştur. Diğer pek çok örneği bir kenara bırakalım. Sun Yat—Sen, Çan Kay—Şek vb. nın devrim prespektifini oluşturan «üç halk ilkesi»nin aynı zamanda Mao Zedung'un da devrim perspektifi olması gerçeği, Mao Zedung'un devrime proleter sınıf kıstasından bakmadığını, devrimi anti—kapitalist, sosyalist devrim gözüyle değerlendirmediğini kanıtlamaya yeter de artar bile... Bu konuya ilerde tekrar döneceğiz. Bu sepeple Mao

Zedung'un MDD'nin temel ve itici güçleri, perspektifleri, dev-
Zedung'un MDD'nin temel ve itici güçleri, prespektifleri, dev-
rimde proleteryanın hegemonya konusundaki düşünceleri hakkındaki eleştirilerimizi noktalıyoruz.

Devrimin önderliği konusunda berrak bir görüş açısına sahip olmayan; proleteryayı devrimde köylülük tarafından kurtarılacak bir güç olarak gören proleteryayı, objektif konumundan ötürü değil yoksul olduğu için (ki bu aynı zamanda proleterya zenginleşmek için devrime katılır demektir.) devrimci olduğunu savunan; bunun zorunlu sonucu olarak proleteryayı çağın merkezindeki sınıf olarak görmeyen ve anti--kapitalist devrim perspektifine sahip olmayan Mao Zedung proleteryanın devrimdeki hegemonyası rolünü inkâr etmek zorundadır. Ve inkar etmektedir de. Proleteryanın devrimdeki hegemonyası fikrinden ancak ve ancak yukardaki görüşler ters yüz edildikten sonra bahsedilebilir. Bu sebeple hem yukarda özetlediğimiz düşünceleri savunmak, hem de proleteryanın devrimdeki hegemonyasından bahsetmek, iki yüzlü bir biçimde küçük—burjuva düşüncelerin üzerini Marksizm—Leninizm maskesiyle örtmek demektir. Ama güneş balçıkla sıvanmazki!...

«MZD» nin küçük—burjuva karekteri ve Çin devriminde küçük burjuva ideolojisinin egemenliğinin sosyal temeli, Çin'de küçük burjuva yığınların toplumsal yaşamdaki mutlak egemenliğidir. Bu durum, Çin'de devrimden yıllarca sonra bugün bile böyledir. Çin'de bu gün bile proleterya toplum içinde sayı olarak oldukça küçük bir azınlığı oluşturur. Çin'de proleterya, sayıları milyonları hatta milyarları bulan köylü yığınlarının oluşturduğu deniz içinde küçük bir dalgadan ibarettir. Gerçi proleteryanın toplumsal yaşam üzerindeki rolü onun sayısına bağlı değildir. O, sayıca az olmasına rağmen kendi politik partisi vasıtasıyla, olduğundan büyük rol oynar. Ve bütün toplumsal güçlere önderlik eder. Ancak Çin'de gerçek anlamda bir proleterya partisinin kurulamaması ya da var olan komünist partisinin geliştirilerek gerçek anlamda bir proleterya partisine dönüştürülememesi, bolşevikleştirilememesi, tam tersine giderek daha fazla oranda köylü yığınlarının ve her türden küçük—burjuvanın cirit attığı bir sınıf mücadelesi arenasına dönüştürülmesi, proleteryanın devrimde hegemonyasını sağlıyamaması sonucunu doğurdu. Kısaca Mao Zedung' ve «MZD» yi doğuran koşullar bunlardır. Bu küçük burjuva ortam her ülkede anti—marksist düşünce ve ideolojilerin gelişmesinin ve varlığının temelini oluşturur. Bu anlamıyla Mao Zedung ve «MZD» ne karşı mücadele küçük—burjuva düşünce ve anlayışlara karşı mücadeledir. Bu nedenle de zorunludur.

DEMOKRATİK DEVRİMİN SOSYALİST DEVRİME DÖNÜŞMESİ VE MAO ZEDUNG.

Mao Zedung, yazılarında sık sık demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesinden bahsederken sanki gerçek bir marksist teorisyen gibi hareket eder görünmektedir. Ama onun düşüncelerinin özü incelendiğinde görülür ki, onun bu konuda da söyledikleri diğer meselelerde olduğu gibi sadece lafız düzeyinde kalmaktadır. O, hiç bir zaman anti—kapitalist, proleter devrim perspektifine sahip olmadığından gerçek anlamda hiç bir zaman demokratik devrimin ötesine varamamıştır. Tipik küçük—burjuva (esas olarak köylü) devrimcisi olarak, Mao Zedung bu perspektifin ilerisine varamazda.

Yazımızın başında demokratik devrimi genel planda anlatırken, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşebilmesi için anti—kapitalist perspektifin zorunlu olduğunu ve bu perspektife uygun olarak sürecin ta başından itibaren anti—kapitalist, sosyalist ögelerin bağımsız örgütlenmesinin zorunlu olduğunu belirtmiştik. Ve yine bu sebeple burjuva demokratik devrim döneminde iki mücadele biçiminin iç içe geçtiğini bunlardan birinin tüm halkın emperyalizme ve feodal gericiliğe karşı mücadelesi; diğerinin ise, birinci mücadeleden farklı olarak kapitalizme, ücretli köleliğe karşı sosyalist devrim mücadelesi olduğunu belirtmiştik. Eğer proleterya bu ikinci mücadeleyi geliştirmeyi kendine çıkış noktası olarak almazsa sosyalist devrime varamaz; Burjuva kapitalist ilişkiler içinde kalır. Burjuva demokratik devrimler hakkındaki bu marksist ilke konusunda Arnavutluk devrimcileri şunları söylüyor :

«Milli Kurtuluş savaşı, sonuna kadar bir anti—faşist ve demokratik devrim olarak kaldı. Ama bu devrim bağrında, burjuvazinin siyasi iktidarının yıkılması ve yeni Arnavutluk devletinin biricik önderliği olarak komünist partisi önderliğinin gerçekleştirilmesi vb. gibi **sosyalist devrim unsurları da gelişti.** Bunun nedeni ülkenin başlıca sömürücü sınıflara karşı savaşın sürekli olarak yoğunlaştırılması **ve bu savaşın, istilacılara karşı savaşla iç içe girmesi idi.** Bu etken, Milli kurtuluş savaşının devrimci niteliğini daha da derinleştirdi.» (AEP tarihi cilt 1 S. 230) (abç)

Arnavutluklu devrimciler bu bakış açısından hareketle şu sonuca varıyorlar.

«Bu iktidar (Milli Kurtuluş savaşının ertesinde kurulan devrimci iktidar—bizden) sadece devrimci güçlerin demokratik diktatörlüğünden meydana gelmiyor, aynı zamanda **bağrında proleterya diktatörlüğünün hızla gelişen unsurlarını da taşıyordu.**» (age S. 231 abç)

Yukarda burjuva demokratik devrime proleteryanın gözlüğüyle bakmanın en güzel örneklerinden biri verilmektedir.

Peki ya Mao Zedung ne yapıyor? Onun Milli demokratik devrime bakış açısı nedir? Bu sorunun cevabını Mao'dan bir alıntıyla verelim.

«Atalarımız bir yüz yılı aşkın bir zamandır yerli ve yabancı zalimlere karşı boyun eğmez mücadeleler vermekten bir an bile geri durmamışlardır : Çin devrimindeki büyük öncümüz doktor Sun Yat—Sen'in önderliğindeki 1911 devrimi de bunlardan biridir. **Atalarımız, yarım kalan amaçlarını gerçekleştirmemizi istediler. Bizde onların bu isteğini yerine getirdik.**» (S. E. cilt 5. S. 17 acç)

Mao Zedung'un yukarda aktardığımız görüşlerinden de anlaşılacağı gibi O, milli demokratik devrime proleter bakış açısıyla değil, genel bir halkçının bakış açısıyla bakıyor. Herhalde hiç kimse çıkıpta Mao Zedung'un atalarının proleter bakış açısına sahip olduğunu iddia edemez. Ne Sun Yat—sen ne de bir başka Çin'li ata sosyalizm perspektifine sahip değildir. Sun Yat—Sen'in sosyalizmi hakkında Lenin şunları söylüyor :

«Fakat anlaşıldığına göre Çin demokratının (Sun Yat—Sen kastediliyor —b) Subjektif olarak sosyalist fikirlerinden ve programlarından gerçekte **sadece «Gayrimenkul mülkiyet'in» bütün hukuki temellerinin değiştirilmesi için bir program sadece** feodal sömürünün kaldırılması için **bir program çıkmaktadır.**»

«Sun Yat—Sen'in Narodnizmi'nin, onun ilerici militan devrimci burjuva demokratik **toprak reformu programının ve de güya sosyalist teorisinin** özü budur.

«Öğretisi açısından bu teori, bir küçük—burjuva «sosyalist» gericiniin teorisidir.» (Lenin Doğuda Ulusal Kurtuluş Savaşları Hareketleri S. 68—69 yöntem yay. 3. baskı. abç)

Lenin'in Sun Yat—Sen değerlendirmesi oldukça açık. Sun Yat—Sen sadece bir küçük burjuva demokratıdır. Onun düşünce ve öğretileri burjuva **demokrasinin sınırlarıyla** çevrilidir. Bu

anlamıyla Dr. Sun Yat—Sen'in eserini tamamlamakla mükellef olan Mao Zedung da burjuva kapitalist ilişkilerle çevrilidir.

Lenin'in Dr. Sun Yat—Sen hakkındaki değerlendirmesi bir başka açıdan da büyük değer taşıyor. Bazıları, Mao Zedung hakkında hem küçük—burjuva, anti—marksist görüşlere sahip bir gerici; hem de burjuva demokratik devrimde yerini almış olan ilerici bir demokrat biçimindeki iki farklı değerlendirme arasında bağdaşmazlık görmektedirler. Bu konuya Lenin, aşağıya aktaracağımız sözlerinde açıklık getiriyor.

«Öğreti açısından bu teori (Sun Yat—Sen'in sosyalizme ilişkin teorisi—b) bir küçük burjuva «sosyalist» gericinin teorisidir. Çünkü Çin'de kapitalizmin «önlenebileceği» ve orta ülkenini gericiliğinden ötürü «sosyal devrimin» daha kolay olacağı gibi fikirler baştan aşağı gerici fikirlerdir.

«Fakat burada bir soru çıkıyor ortaya: Acaba Sun Yat—Sen, gerici ekonomik teorisine dayanarak, gerçekten gerici bir toprak programını mı savunuyor?

«Doğrusu şu ki Sun Yat—Sen böyle bir gerici toprak programını savunmuyor... Çin demokratları, Avrupa'da sosyalizme içten bir yakınlık duydukları halde sosyalizmi gerici bir teoriye dönüştürmüşlerdir. Ve şimdi de kapitalizmi «önleme» gerici teorisine dayanarak saf kapitalist, azami kapitalist bir tarım programının savunuculuğunu yapmaktadırlar.» (age. S. 69—70 abç.)

Lenin buradaki sözkonusu ilişkiyi böylece çözümledikten sonra Sun Yat—Sen'in ekonomik öğretilerinin ne anlama geleceğini belirtiyor. Lenin'in bu meseleyle ilgili olarak savunduğu görüşler aslında değiştirilmeksizin Mao Zedung içinde geçerlidir. Çünkü daha yukarda da belirttiğimiz gibi Sun Yat—Sen dahil olmak üzere atalarının vasiyetini tamamlamaktadır. Şimdi de Lenin'den Mao Zedung'un tamamlama görevini üstlendiği Sun Yat—Sen'in «ekonomik devriminin» ne anlama geldiğini görelim.

«Gerçekte de Sun Yat—Sen'in makalesinin başında o kadar kakavanca ve karanlık bir biçimde sözünü ettiği «ekonomik devrim»in olup olacağı nedir?

«Olup olacağı Henry Georges çizgisinde tek bir vergi yoluyla rantın devlete geçmesi, yani toprağın millileştirilmesidir. Sun Yat—Sen tarafından önerilen ve savunulan «ekonomik devrim»de bundan gayri gerçek olan hiç bir şey kesinlikle yok.

.....

«Böyle bir refom kapitalizm çerçevesi içinde mümkün müdür? **Mümkün olması bir yana bu reform en saf, en tutarlı ve ideal olarak en mükemmel kapitalizmin ta kendisidir.**» (Lenin DUKH S. 70 abç)

Mao Zedung'un hayatı boyunca gerçekleştirdiği tüm ekonomik devrimler, Lenin'in yukarda bahsettiği çevçeveyi aşamamıştır. Anlayış olarak onun ilerisine gidememiştir. Bunun en basit örneği Sun Yat—Sen'e ait «Üç Halk İlkesi» konusunda ki Mao Zedung'un anlayışıdır. Kısaca bu anlayışı irdeleyelim.

«Üç Halk İlkesi» küçük—burjuva eşitlikçi anlayışın sosyalizm olarak değerlendirildiği sınıflar arası birlik isteğinin (evrensel uyum) hayata geçirilmesinin siyasetidr. Bu siyaset en son olarak «Rusya ile itifak», «Komünist partisiyle işbirliği» ve «işçilerle köylülere yardım» biçimini almıştır. «Üç Halk İlkesi» zamanında feodalizme karşı demokrasinin savunucusu durumundaydı. Bu anlamıyla (ama salt anlamıyla) sahip çıkılıp geliştirilmesi gereken bir ilkeydi. Ancak bir Marksist—Leninist kendini bu teoriyle sınırlayamaz. Çünkü bu teorinin özü Lenin'in de belirttiği gibi öğreti itibariyle gerici ve hayalciydi. O hiç bir zaman Sosyalizmi gerçekleştiremez. «Üç Halk İlkesinde ki burjuvazinin denetlenmesi, toprakların millileştirilmesi, Komünist partisiyle iş birliği vb. siyasetler bütünüyle kapitalizmin bünyesinde gerçekleşebilecek reformları içermektedir. Onlar asla kapitalizmden daha ileriye gidemezler. «Üç halk ilkesi» bir marksist—leninistin değil bir küçük—burjuva demokratının bakış açısıdır. Bu bakış açısı hiç bir zaman sosyalizme götürmez. Tersine «üç halk ilkesi», sosyalizme sahip çıktığı oranda gericileşir.

Halbuki Mao Zedung hiç bir zaman Üç halk İlkesinin dışına çıkmamıştır. Mao Zedung bazen yazılarında «Biz sosyalizm için mücadele ediyoruz ve bu noktada, kendini sadece devrimci üç halk ilkesiyle sınırlandıranlardan ayrılıyoruz» (cilt 1 S. 343) türünden sözler etmektedir. Fakat birazdan aktaracağımız pasajda da görülebileceği gibi Mao Zedung'un bu sözleri basit bir günah çıkarmadan, bir küçük—burjuva demokratının ağzını her açtığında yemin billah sosyalist olduğunu tekrar tekrar vızıldamasından öte bir şey değildir. Ama asıl o teoriyi gerici kılan da ağzını her açtığında sosyalist olduğunu yinelemesidir. Bu teori Çin'in sömürge, yarı—sömürge, yarı—feodal sosya—ekonomik yapısında militan narodnizmi, tutarlı burjuva demokratizmini temsil etmesine rağmen, sosyalizm demogojisi yaptığı oranda gericileşir. Mao Zedung

un anti—kapitalist zihniyetiyle, Sun Yat—Sen'in sermayeye karşı olan zihniyeti aynıdır. Mao Zedung meseleyi şöyle değerlendirmektedir.

«Sun Yat—Sen'in Sermayenin düzene sokulması sloganını uygulamak bizim için gerekli ve yararlıdır.» (S. E. cilt 4. S. 396) Mao Zedung'un perspektifini ortaya çıkarmak amacıyla Sun Yat—Sen'in meseleye bakış açısını aktaralım. Goumundang'ın birinci milli kongresinin yayınladığı bildiri bunu şöyle yorumluyordu. «İster Çin'lilere, ister yabancı uyruklulara ait olsun bankacılık demir yolları, deniz ulaştırmacılığı gibi ya tekelci nitelik taşıyan ya da geliştirilmeleri özel kişilerin gücünü aşan özel sanayi kolları devlet tarafından işletilecek, böylelikle özel sermayenin halkın iktisadi hayatını denetim altına alması önlenecektir.» (Aktaran Mao Zedung S.E. Cilt 4. S. 40)

Zannedersek mesele gayet açık. Mao Zedung'un anti—kapitalist, sosyalist devrim perspektifi Leninin Deyimiyle «Genç Çinli Demokratın» Gerici teorisiyle» tam bir uyum içindedir! Biz gene de Mao Zedung'un MDD ile sosyalist devrim arasındaki ilişkiyi nasıl ele aldığını değerlendirmeye devam edelim. Belirttiğimiz gibi Mao Zedung bu meselede kendine «üç halk ilkesi»ni temel almıştır MDD sonrasında oluşacak olan iktidara bakış açısı bu ilkeyle çevrelenmiştir. O, iktidar meselesini kesinlikle bir burjuva demokrat, bir «halkçı» bakış açısıyla değerlendiriyor. Bu meseleyi ilerde proleterya diktatörlüğü ve devlet kavramlarını ele alırken daha geniş bir biçimde değerlendireceğimiz için burda kısa bir biçimde değinmekle yetineceğiz.

Mao Zedung iktidar sorununa uzun erimli bir bakış açısıyla yaklaşmıyor. «yiyecek varsa herkes paylaşsın» gibi kesinlikle sınıfsal olmayan bir bakış açısıyla burjuva demokrasisinin tezlerini savunuyor. Onun bakış açısında halk iktidarının giderek bir proleterya diktatörlüğüne, tek partinin (komünist partisinin) iktidarına doğru bir dönüşüm yoktur. Bu perspektife sahip olmayan birinin ise kesinlikle bir proleter devrimci, bir marksist—leninist sayılamıyacağı tekrar gerektirmeyen bir gerçektir.

Çeşitli halkların mücadelelerindeki değişik biçim ve özgül şartlardan ötürü zafer proleterya önderliğinde —siyasi parti anlamında— bir kaç partinin diktatörlüğüyle sonuçlanabilir. Bu, inkar gelinmez bir olgudur. Ancak, böyle bir durumda devrimci proleteryanın meseleye bakış açısı kendini böyle bir iktidarla sınırlı

tutmak olmamalıdır. O, meseleyi daha uzun vadeli bir bakış açısıyla ele almak ve bir kaç sınıfın iktidarını süreç içinde tek sınıfın —siyasi parti anlamında proleterya partisinin— iktidarına dönüştürmelidir. Ve açıktır ki, bu bakış açısına sahip olmak demek (Yazımızın başında da kalın bir çizgi halinde işlediğimiz gibi) demokratik devrim sürecinin ta başından itibaren anti—kapitalist, sosyalist ögeleri, küçük—burjuva ögelerden kesin olarak ayırdederek, onların bağımsız örgütlenmesini sağlayarak, burjuva kapıtalist perspektif dışında, anti—kapitalist, proleter bir perspektife sahip olmak demektir. Biz aşağıya Mao Zedung'un perspektifini aktarıyoruz, sizde bu aktarmalarda yukardaki perspektifi bulun. (Bulabilirseniz tabii!)

«Yiyecek varsa her kes paylaşsın» sanırım yeni demokrasinin ne demek olduğunu buna dayanarak gösterebiliriz. **Nasılki her kesin elindeki yiyeceği paylaşması gerekiyorsa, iktidarın da tek bir parti, gurup ya da sınıfın tekelinde bulunmaması gerekir.**» (Mao Zedung S. E. Cilt 2. S. 413) (abç)

«Biz komünist partisinin yada her hangi başka bir partinin tek parti diktatörlüğünden yana değiliz.» (age. S. 444)

Mao Zedung bununla da kalmıyor, işi devrimin «temel itici güçler» inden biri olarak gördüğü büyük burjuvaziye teminat vermeye kadar vardırıyor.

«Biz Büyük komprodor burjuvazinin ve büyük toprak ağası sınıfının diktatörlüğünü, onun yerine komünist partisinin diktatörlüğünü geçirmek için yıkmıyoruz. (age. S. 452 abç)

Nerde kaldı Marksist—Leninist perspektif? Marksizm—Leninizm her koşul ve şart altında proleteryanın tek başına iktadarını hedeflemezmi? Mao Zedung bırakın hedeflemeyi böyle bir arzuya bile sahip değildir. Dolayısıyla proleteryanın iktidarı meselesini diğer meselelerde olduğu gibi burjuva—liberal bakış açısıyla ele alıyor, ve çok partili sistemi hedefliyor. O, bu meselede kesinlikle proletaryanın değil fakat, genel bir halkçının bakış açısına sahiptir. Bu nedenle o asla sosyalizme varamaz, burjuva kapitalist ilişkilerle sınırlıdır.

Mao Zedung'un iktidar sorununa böylesine genel «halkçı» bakış açısıyla bakması onun, burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi meselesindeki tutumunu da sergiliyor. Kendine «Üç Halk İlkesini» rehber alan birinin MDD'yi sosyalist devrime dönüştürebilmesi mümkün değildir. Çünkü bizzat Mao Zedung'un

da belirttiği gibi «Üç Halk İlkesi» öylesine bir ilkedir ki, Çan Kay—Şek gericilerinden, milli burjuvazinin temsilcilerine, ortadan her türden küçük—burjuva ideologuna kadar herkesin sahip çıkabildiği bir teoridir.

«Biz komünistler «Üç Halk İlkesi» bugün Çin'in ihtiyaçlarına cevap verdiği için partimiz bunların tamamen gerçekleştirilmesi uğruna savaşmaya hazırdır diyoruz.» (Mao Zedung S. E. C. 2. S. 327) Mao Zedung, Üç Halk İlkesi adı verilen bu nesneyi öylesine sevmiştir ki, onun her şeyi bu ilke tarafından belirlenmektedir. Toprak ağalarına karşı demokratik devrim ön plana çıkar, çözüm «Üç Halk İlkesi»ndedir : Japon emperyalizmine karşı milli kurtuluş mücadelesi başlar, çözüm yine «Üç Halk İlkesi»ndedir; zaferden sonra sosyalist devrime doğru mücadele söz konusudur, her ne hikmetse çözüm yine «Üç Halk İlkesi»ndedir. (S. E. C. 4. S. 396 yı hatırlayınız) Mübarek sanki Sun Yat—Sen'in siyasi programı değil Erbakan'ın anahtarı...

Ama belirletim ki, «Üç Halk İlkesi»nin bir küçük—burjuva (aynı zamanda milli burjuvanın da) siyasi programı olarak sosyalizmle hiç bir ortak yanı yoktur. «Üç aHlk İlkesi»ni sosyalizmle uzlaştırma çabası proleteryanın, yok etmeksizin devrim yapamayacağı bir çabadır. «Üç Halk İlkesi»ni sosyalizmle bütünleştirme yönündeki her çaba dikdörtgen bir deliği yuvarlak kapakla kapamağa benzer.

Mao Zedung milli demokratik devrime ilişkin perspektifini koyarken şunları söylüyor :

«Yeni demokratik devrim, 1924'de Dr. Sun Yat—Sen'in savunduğu «üç halk ilkesi»nde öngörülen devrim ile esas olarak aynı çizgidedir.» (S. E. C. 2 S. 327 abç)

Aynı Mao Zedung 1938 de anti—japon birleşik cepheyi överken kendinden geçtiği bir sırada şunları söylüyor :

«Guomindang olmaksızın direniş yapmak ve sürdürmek düşünülemezdi. Şanlı tarihi içinde Guomindang, Ching'in devrilmemesinde, Cumhuriyetin kurulmasında, Yuan Shih—k'ai'ye karşı koymada, Rusya ile komünist partisi ile ve işçilerle köylülerle birleşmeye ilişkin üç politikanın kurulmasında ve 1926—27 büyük devrimde başlıca rolü oynamıştır. Bu gün, o, bir kez daha büyük anti—japon savaşıma öncülük ediyor. O üç halk ilkesinin tarihsel mirasını kullanabilme yeteğine sahip bulunmaktadır.» (Te. Si. Dü. S. 69 abç.)

Bir evvelki pragrafta «Üç halk ilkesi»nin yeni demokratik devrimle esasta aynı olduğunu söyliyen Mao'dur, şimdi «üç halk ilkesi»nin Guomindang'ın da kendisine tarihsel miras olarak kabul edebileceğini söyliyen yine Mao. Bizce burada sihirbazlık yapmaksızın Mao Zedung ile Guomindang arasında ayırım bulmak mümkün değildir.

Peki nasıl olur da demokratik devrime ilişkin prespektifi Guomindang'dan farklı olmayan bir düşünce Marksist—Leninist sayılabilir? Bizce bu mümkün değil. MDD ye bakış açısı «üç halk ilkesi» temelinde olan biri, bu devrimi burjuva—kapitalist ilişkilerin dışına çıkaramaz. Onu sosyalist devrime vardıramaz. Vardıramıya cağı için de Mao Zedung iki devrim arasındaki ilişkiyi doğru kavrayamadı. İki devrimin birbirine kesintisiz olarak dönüşen tek bir devrim zincirinin iki ayrı halkası olduğunu kavrayamadı. İki devrimi birbirinden kopardı, ikisi arasına uzunca bir zaman koyarak aralarına Çin seddi çekti. O, şunları söylüyor.

«Devrimin niteliğinin değişmesi daha sonra olacaktır. İlerde demokratik devrim kaçınılmaz olarak sosyalist devrime dönüşecektir. Bu dönüşümün ne zaman gerçekleşeceği ise gerekli şartların varlığına bağlı olacaktır ve bu da **hayli zaman alabilir.** Sosyalist devrime geçiş için, gerekli bütün siyasi ve iktisadi şartlar gerçekleşinceye ve bu geçiş halkın çoğunluğunun aleyhine değil lehine oluncaya kadar acele etmemeliyiz.» (SE. Cilt 1. S. 198 abç.)

«Çin devrimi bu iki adımı önce yeni demokrasi sonra da sosyalizm adımlarını atmak zorundadır. **Üstelik birinci adım epey uzun bir zaman alacaktır.**» (S. E. Cilt 2 S. 360 abç.)

Mao Zedung'un iki devrim arasına böyle uzunca bir zaman süresi koyması sadece devrim öncesi yazılarına ait değildir. O, devrimden sonra da aynı kanaatlerini korudu. Ve Çin'de kapitalizmin ortadan kaldırılmasının önündeki engellerden biri oldu.

«Bazılarınca savunulan, yakın bir tarihte kapitalizmi ortadan kaldırmanın ve sosyalizmi gerçekleştirmenin mümkün olduğu yolundaki görüş yanlıştır. «S. E. Cilt 5 S. 31)

Mao Zedung'un iddiaların tersine sosyalist devrim ve sosyalist dönüşümler iktidarın proleteryanın eline geçmesiyle başlayan bir süreçtir. İktidar proleteryanın önderliğinde MDD'nin güçlerince ele geçirildikten sonra, halâ sosyalist devrimi sonradan gelecek bir aşama olarak görmek anti—marksizmdir. MDD bir kez

gerçekleştikten sonra burjuva demokratik devrim gerçekleşmişmidir, gerçekleşmemişmidir türünden sorular sorarak sosyalist dönüşümlerin önünde engel olmak menşevizmdir. Dolayısıyla Mao Zedung, iktidar proleteryanın önderliğinde güçler tarafından ele geçirilmesinden sonra (Bu en azında kendi iddialarınca böyledir.) «Demokratik devrimi tam anlamıyla gerçekleşmemiştir» türünden iddialarla sosyalist devrim sürecinin başlamış olması gerçeğine karşı çıkması ve sosyalist dönüşümlerin gerçekleşebilmesinin önüne engel olması menşevik bir tutumdur. Lenin, Rusya'da 1917 şubat devriminden sonra, burjuva demokratik devrim tamamlanmışmıdır, tamamlanmamışmıdır türünden sorular ileri sürerek proleteryanın sosyalist devrim süreci ve sosyalist dönüşümlere ilişkin görevleri esas almasını engelleyen menşevik Kamanev için şunları söylüyor :

«Kimki sorunu böyle koyar, kimki bugün «burjuva demokratik devrim tamamlanmış mıdır diye sorar, en azından, son derece karmaşık ve hiç olmazsa **iki yön içeren** bir gerçeği anlama olanağından kendisini yoksun kılar. Teoride bu böyle, **pratikte ise acınacak bir şekilde küçük burjuva devrimciliğine teslim olur.**» (Lenin Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi S 31 sol. yay. 3 bas. abç)

Açıkça görülüyorki, Mao Zedung, «Ülkemizin koşullarına uygun düşmemektedir» (Cilt 5. S. 31) bahanesiyle, iktidarın kendilerince proleteryanın önderliğinde halk güçlerinin eline geçmesinden sonra bile kapitalizmin geliştirilmesinde diretirken insan ister istemez Lenin'in yukardaki sözleri Kamaneve değil de Mao Zedung'a yönelttiği hissine kapılıyor. Demokratik devrim ile sosyalist devrm arasındaki ilişki ve bunların birbirlerine dönüşmesi sorunuyla ilgili olarak daha önce aktarmamıza rağmen ikinci bir kez aktarılmasında hiç bir sıkıcılık görmediğimiz Lenin'in sözleri şöyle leydi :

«Fakat burjuva demokratik devrimin başarılarını Rus'ya halklarının yararına pekiştirmek için daha da ileriye gitmeliydik, ve gittik de. Bu yolda ilerlerken **Burjuva demokratik devrimin sorunlarını bizim asıl kendi proleter sosyalist eylemlerimizin bir yan ürünü olarak çözdük.** Burjuva demokratik reformlar proleter, yani sosyalist devrimin yan ürünüdür. Biz bunu söyledik ve eylemlerimizde de böyle gösterdik... **Birincisi ikincisinin içine girer ikincisi** kendi içinde birincinin sorunlarını da çözer.

İkincisi birincisinin eserini sağlamlaştırır. Mücadele ve sadece mücadele ikincinin birinciye ne derece aşıp aşmıyacağını belirler.» (Ekim Devrmi üze. S. 105. 106 abç)

Lenin'in yukardaki sözlerinin açıklığına karşın, Mao Zedung'un aşağıdaki sözleri, Mao'nun iki devrimin (MDD ile SD) birbirleriyle olan ilişki ve çelişkilerini ne kadar yalan, ne kadar mekanik biçimde kavradığını ve sosyalist devrimi sonsuz bir tarihe erteliyerek ondan kurtulduğunu (!) açıkça ortaya seriyor.

«İleride ekonomimiz ve kültürümüz serpilip boy attığında koşullar olgunlaştığında ve geçiş **ulusumuz tarafından tamamen uygun görülüp onaylandığında ülkemiz telaş etmeden** ve uygun düzenlemeleri yaparak yeni sosyalizm dönemine girecektir.» (S. E. Cilt 5. S. 41 abç;)

Sosyalist devrim diye bir problemleri olmayanların telaş etmeleri anlamsızdır. Fakat marksist—leninistler açısından durum tamamen farklıdır. Bu amaçla Lenin'in sözlerini aktarmadan edemiyeceğiz :

«Demokratik devrimden güçlerimiz ölçüsünde, bilinçli ve örgütlü proleteryanın güçleri ölçüsünde, sosyalist devrime geçmeye **hemen** başlıyacağız. Biz sürekli devrimden yanayız. Yarı yolda durmıyacağız.» (Sosyal Demokrasinin Köylü Hareketi Karşısındaki Durumu, aktaran Stalin Leninizmin sorunları S. 140 abç)

Belirttik, birkez daha altını çizerek belirtelim ki; «MZD» anti—kapitalist perspektife sahip değildir. O, genel bir «Halkçı» nın çerçevesini aşmaz. Bu nedenle MDD yi sosyalist devrime dönüştürmek diye bir sorunu yoktur onun. Bunun bir diğer kanıtı da sosyalizmde burjuvaziye karşı tavır konusunda «MZD» nin tutumudur.

Bu mesele ilerideki bölümde, Sosyalizmin inşaası bülümünde daha detaylı bir biçimde inceleneceğinden kısaca değinerek geçeceğiz. «MZD», hiç bir zaman burjuvaziyi yok etmeyi kendi programına almamıştır. Mao Zedung, bazen sınıfsız toplumdan, sınıfların ortadan kaldırılmasından bahsetmektedir. Ama onun dilindeki sınıfların ortadan kalkması «Ta tung» yada «evrensel uyum» dan başka bir şey değildir. Mao Zedung hiç bir zaman sınıfların ortadan kaldırılmasını gerçek anlamda savunmamıştır. Bu gerçek onun sosyalist ve komünist toplumu kavrayışında açıkça ortaya çıktığı

gibi bizzat Çin özgülünde çeşitli burjuva sınıflar ve onların siyasal temsilcilerinden başka bir şey olmayan çeşitli «demokratik partiler» hakkındaki görüşlerinde de kendisini göstermektedir.

Mao Zedung'un anlayışına göre proleterya ile burjuvazi geçmişte olduğu gibi sosyalizmde de birlikte olmalıdırlar. Aksi taktirde «tek yanlılık» olur. (bkz yayınlanmamış yay, S. 167) dolayısıyla proleterya partisiyle burjuvazinin «Demokratik partiler»i komünizme kadar birlikte varolacaklar ve karşılıklı birbirlerini denetliyeceklerdir. (S. E. cilt 5 S. 337—318)

Mao Zedung'un iki devrimin birbirleriyle olan ilişkileri konusundaki düşünceleri İkinci Enternasyonal döneklerinin görüşleriyle tam bir uyum halindedir. Hatırlanacağı gibi başta Kautsky olmak üzere İkinci Enternasyonal'in tüm dönek önderleri burjuva demokratik devrimi sosyalist devrimden koparıyorlar ve bu iki devrim arasında Çin seddi çekiyorlardı. Onların bu tutumu sürekli olarak Lenin'in ve diğer enternasyonal Komünistlerinin eleştirisine hedef olmuştur.

Zaten daha önce çeşitli vesilelerle açıkladığımız gibi Mao Zedung'un proleteryanın iktdarını kurmak gibi bir derdi yoktur. O, Yeni demokrasi üzerine yazdığı makalede de belirttiği gibi özünde bir köylü iktidarını hedeflemektedir. Ve köylü iktidarını hedefleyen biri olarak Mao Zedung, sosyalizme varmadı, varması da mümkün değildi. Bugünkü hegemonyacı Çin «MZD» nin Rahmi dışında hiç bir yerde döllenmedi. Bu günkü Çin «MZD» nin doğurduğu bir Çin'dir.

Sonuç olarak, Mao Zedung'un Sun Yat—Sen'ci teorisiyle MDD, sosyalist devrime vardıralamaz. Sun Yat—Sen'in teorisi Çin'i herkesin bildiği ve Lenin'in de çok önceden tesbit ettiği gibi kapitalist—emperyalst Çin'e dönüştürdü. İkili özelliğinden ötürü sık sık yanlış kavranan Sun Yat—Sen'cilik ideolojisi hakkında komünist enternasyonal programından bir alıntı yapmak istiyoruz ;

«Çin'deki Sun Yat—Sen'cilik, küçük burjuva milli «sosyalizm»in ideolojisiydi. Bu akım «üç halk ilke»sinde (Milliyetçilik, demokrasi, sosyalizm) **halk kavramı sınıf kavramını** gözden çıkarıyordu. Sosyalizm, belli bir sınıf, yani proleterya tarafından yaratılan belli bir üretim biçimi olarak değil, bulanık bir toplumsal refah tablosu olarak sunuluyordu. Dolayısıyla Çin devriminin gelişmesinin ideolojik bir biçimi olmaktan çıkarak bu gelişmenin önündeki bir engel haline geldi. Sun Yat—Sen'nin takipçileri onun ideolojsinin tam

da nesnel olarak gerici hale gelen bu yönlerini abarttılar, ve bu ideolojiyi açıkça karşı devrimci bir güce dönüşmesinden sonra Goumindag resmi ideolojisi haline getirdiler .(hatırlarsanız Mao Zedung tam da bu çabaları övmüş ve Çan Kay—Şek Goumindan'ını «üç halk ilkesin»nin tarihsel mirasına sahip çıkabileceğini ileri sürerek açıkça Sun Yat—Sen'cilik ideolojisinin bütün bu gerici yanlarına sahip çıkmıştır. —b) bundan dolayı Çin'li proleter kitlelerin ve emekçi köylülerin ideolojik gelişmesi, Goumindag'ın ihanetine karşı kararlı bir mücadeleyle ve Sun —Yat—Sen'cilik ideolojisinin kalıntılarının oradan kaldırılmasıyla el ele yürümek zozundadır.» (Komünist Enternasyonal Programı S. 98. 99 abç)

Sun Yat—Sen'in «üç halk ilkesi»yle Mao Zedung'un pek falza ileriye gidemiyeceği ve MDD'yi sosyalist devrime dönüştürme konusunda berrak bir anlayışa sahip olamıyacağı oldukça açıktır. Bu durum Çin devriminin pratiğiyle de bu gün ispatlanmış bulunuyor.

Bu meselede asıl önemli sorunlardan biri de, Mao Zedung'un eklektik (seçmeci) yapısının kavranılmasıdır. Mao Zedung'daki bu eklektik yapıya özellikle sosyalist inşa konusundaki görüşlerini ele alırken değineceğiz. Ancak burda, onun meseleyi ele alırken içine düştüğü tek yanlılığı ve mekanikliği sergilemek için bir alıntıyı yararlı görüyoruz. Mao Zedung 1958 deki bir konuşmasında sözde troçkinin sürekli devrim anlayışını eleştirirken şunları söylüyordu.

«Troçki sosyalist devrimin demokratik devrim tamamlanmadan başlatılması gerektiği inancındaydı. Biz öyle düşünmüyoruz. Mesela 1949 daki Kurtuluş'u Toprak Reformu izledi; bu tamamlanır tamamlanmaz karşılıklı yardımlaşma ekipleri kuruldu. Daha sonra da alt düzeydeki kooperatiflerden üst düzeydeki kooperatiflere geçildi. Kooperatifleşme yedi yıl içinde tamamlandı. Ve üretim ilişkileri değiştirildi. Ondan sonra Düzeltme Hareketi geldi. Düzeltme Hareketi tamamlandıktan sonra, arası soğumadan Teknik Devrim başladı.» (Y. Y. S. 42,43,)

Yukarda bir aşamadan diğerine geçişteki yavanlık ve tek yanlılık açık biçimde görülüyor. Mao çeşitli aşamaları birbirinden ayırdederken onları bütünüyle birbirinden soyutluyor. Birbirleriyle hiç ilişkileri yokmuş gibi ele alıyor. (onun bu metafizik, idealist yaklaşımı felsefi görüşlerinin eleştirildiği bölümde daha ayrıntılı biçimde ele alınacaktır.) Şeylerin gelişme sürecindeki farklı aşamaların

iç içe geçebileceği, birinin diğerinin içinde eriyebileceği olasılığını görmüyor. Dolayısıyla o şeylerin gelişimindeki evreleri «birincisi bittikten sonra ikincisi başlar» mantığıyla ele alıyor.

Bu anlayış MDD ile sosyalist devrim süreci arasındaki ilişkiye uygulanırken kaba materyalist eklektik yapı kapitalizmi savunmaya, Lenin'in deyimiyle küçük—burjuva devrimciliğiyle tam bir bütünleşmeye kadar varıyor.

Mao Zedung'un devrim sorunlarına kaba—evrimci bakış açısıyla bakması bilinmezcilik (agnostisizm) teorisiyle birleşerek tipik bir kaderciliğ anlayışına varıyor. Mao Zedung'a göre devrimin gelişmesi dalgalar halinde olacaktır. Yani devrim bir kabaracak bir alçalacaktır. O, bu teorisini öylesine sevmiştir ki, sosyalist inşanın kanunları dahil (dalgalı gelişim kanunu) olmak üzere her yere uygulamaktadır. Dolayısıyla onun anlayışına göre «önce zafer sonra yenilgi ve sonra yeniden zafer ve yeniden yenilgi» biçiminde bir gelişme mutlaktır. Bu, tipik bir kaderciliktir. Mao Zedung'un dalgalı gelişim teorisini, doğru ve yanlış konusunda söylediklerıyle birleştirirsek kaderci anlayışını daha açık bir biçimde görürüz.

«Hata yapmak, doğru çizginin oluşmasında gerekli bir şarttır. Doğru çizgi hatalı çizgiyle mukayese içinde oluşturulur.» (Yay. Yaz. S. 61) Mao Zedung'un burada tartıştığı mesele doğru çizginin oluşturulmasıdır. Bu nedenle burada tartışılan mesele pratikteki hataların doğru çizgiyi geliştirecek deneyler değil, söz konusu olan, doğru çizginin mutlaka çizgi hatalarına düştükten sonra oluşturulabilmesidir. Yani Mao Zedung'a göre insanlar devrimin genel çizgisi hakında önceden doğru bilgilere sahip olamazlar. (Ona göre böyle bir durumda yanlış çizgi olmadığından tek yanlılık söz konusudur.) Ne zaman ki yanlış bir çizgi doğdu, doğru çizgi ancak bundan sonra, onunla mukayese içinde oluşabilir. Bu düşünceler yenilginin mutlak olduğunu içeren Mao'nun diğer sözleriyle birleştirilince bilinmezcilik ve kadercilik giderek açık biçimde ortaya çıkar. Mao'ya göre insanlar devrimin gelişimini önceden göremezler ve zaten bunların bilinmesi de mümkün değildir. Bu nedenle yenilgiye uğramaları mutlaktır. Bu bir kaderdir. Nitekim Mao Zedung bu meselede devrimin genel yönelimini, dost ve düşmanlarını kavrayamadığını itiraf ediyor.

«... Çünkü bu büyük fırtınalardan geçinceye ve iki zaferimizi, iki yenilgimizle kıyaslayabilinceye kadar henüz yeterli tecrübeye sahip değildim ve Çin devriminin kanunlarını henüz tüm olarak kavrayamıyordum.

«Genel olarak konuşursak Çin'in objektif gerçeğini kavrayanlar, Komünist Enternasyonal'daki Çin meselesiyle ilgili yoldaşlar değil, biz Çin'liler olduk. Kısacası Komünist Enternasyonaldeki bu yoldaşların, Çin toplumunu Çin milletini ve Çin devrimini anlamadıklarını veya anlamakta tamamen başarısızlığa uğradıklarını söyliyebiliriz. **Bırakın yabancı yoldaşları uzun zaman biz bile Çin'in objektif gerçeği hakkında berrak bir kavrayışa sahip değildik.** Ancak Japonya'ya karşı direnme döneminde gerçek duruma uygun bir genel parti çizgisi ve eksiksiz bir dizi somut siyaset formüle ettik. **Oysa o zamana kadar yirmi yılı aşkın bir süredir devrim yapmaktaydık.** (Devrimin kanunlarını bilmeden devrim yapmak !!! —b) **Önceki yıllar boyunca epey karanlıkta çalışıyorduk.** Her hangi bir kimse her hangi bir yoldaşın mesela MK'nin her hangi bir üyesinin ya da benim başlangıçtan beri Çin devriminin kanunlarını tam olarak anladığını iddia edecek olursa bol keseden atıyor demektir. Ona kesinlikle inanılmamalıdır. Çünkü hiç de böyle olmadı. Geçmişte özellikle başlangıçta, bütün enerjimiz devrime yönelmişti, ama devrimin nasıl yapılacağı, neyi değiştirmek istediğimiz. neyin önce, neyin sonra geleceği ve neyin gelecek döneme kadar beklemesi gerektiği meselelerinin hiç biri oldukça uzun bir dönem boyunca doğru bir şekilde kavranmamıştı, ya da onların tam olarak kavranmamış olduğunu söyliyebiliriz.» (Yay. Yaz. S. 123 abç)

İşin en garip yanı devrimi, onun gelişme yönünü ve onu yönlendiren kanunları bilmediğini itiraf eden birinin kalkıp bütün bu meseleler konusunda bir dizi ilkeye ve siyasete sahip Komünist Enternasyonal'deki Marksist—Leninistleri, bu arada en başta Stalin yoldaşı devrimi ve onu yönlendiren kanunları bilmemekle suçlamasıdır. Aslında bu durum bile tek başına Mao Zedung'un küçük—burjuva milliyetçi görüşlerini ortaya serer. Çünkü Mao doğruluğuna yanlışlığına bakmaksızın Komünist Enternasyonalin düşüncelerine karşı çıkmıştır. (Mao Zedung devrim hakkında bir şey bilmediğine göre —kendisi öyle söylüyor— Enternasyonalin görüşlerinin yanlışlığını tespit edemez. Enternasyonalin düşüncelerine yanlış diyebilmek için her şeyden önce kendisinin, devrim hakkında, devrimin genel yönelimi hakkında, dost ve düşmanları hakkında bir düşünceye sahip olması gerekir.) Mao'ya göre önemli olan enternasyonalin düşüncelerinin doğru veya yanlış olması değil; Komünist Enternasyonalin «yabancı» olmasıdır, Çin'li olmamasıdır. Bir küçük burjuva milliyetçisi için kıstas yerli—yabancı ayrımıdır. O, marksizm—leninizmi yabancı olduğundan kesinlikle kabul etmez. Ancak yararlı olanı alır. Onun için bu yeterlidir. Ama öte yandan, o, iki de bir şu sözleri de papağan gibi tekrarlamadan edemez.

«Komünist Enternasyonalin Çin hakkındaki kararına tamamen katılıyoruz.» Bu gün bu sözleri yukardaki aktardığımız uzun paragrafla kıyaslayınca küçük—burjuvazinin iki yüzlülüğünü görürüz. Bu nedenle de Mao Zedung'u asıl gerici kılan onun Marksizm—Leninizme, komünist Enternasyonal'e sözde sahip çıkarak kendi küçük—burjuva karakterini gizleme çabasıdır...

Bütün bunlardan sonra Stalin'in Çin devriminin niteliği hakkında beslediği kuşkular oldukça anlaşılır bir şey haline gelmektedir.

«Devrimin zaferinden sonra ise, Çin'in bir Yogoslavya, benim de ikinci bir Tito haline geleceğimden endişe etti. (Stalin —b)» (Yay. Yaz. S. 143)

Çin'in Yogoslavya haline döndüğü hatta ondan da beter bir emperyalist yağmacı olmaya başladığı bu gün artık dünya olaylarına uzak olmayan herkesin kabul ettiği bir gerçektir. Genellikle yetersiz kavranan Mao Zedung'un da ikinci bir Tito olduğudur. Mao Zedung'un tüm küçük—burjuva düşüncelerini sergiliyerek Stalin yoldaşın bu ikinci endişesinde de ne kadar haklı olduğunu sergilemeye devam edeceğiz...

Buraya kadar anlattıklarımızla Mao'nun burjuva demokratik devrim ve bu devrimin sosyalist devrime dönüşümü hakkında kesinlikle bir küçük—burjuva demokratının ilerisine gidemeyen bakış açısını yeterince sergilediğimiz kanaatindeyiz. Bundan sonra esas olarak devrimin yolu ile ilgili bölümün konusunu oluşturmasına rağmen, Mao Zedung'un burjuva demokratik devrimi kavrayışının bir parçası olan strateji ve taktik meselesini de ele alarak bu bölümü sonuçlandırmak istiyoruz.

Mao Zedung devrimin her meselesinde olduğu gibi devrimin siyasal stratejisi meselesinde de Lenin ve Stalin'le çelişme halindedir. Birazdan ortaya koyacağımız gibi o, bu meselede de diğer meselelerde olduğu gibi Stalin'in eleştirisi ardında Leninizme saldırıyor.

STRATEJİ VE TAKTİKLER ÜZERİNE

Marksizm—Leninizmin ilkeleri devrimin stratejisini inşa ederken devrimin temel itici güçleri ile devrimin düşmanları arasındaki çelişme (veya çelişmelerden) hareket eder. Marksist bir teorisyen devrimin stratejisini inşaa ederken her şeyden önce bu karşıtlığı

temel alır, ve devrim ile karşı—devrim kutupları arasına kalın bir çizgi çeker. Bu karşıtlık temelinde inşaa edilen stratejinin esas düşman kampındaki çelişme ve çatlaklara dayanan uzlaşma ve geçici ittifakları içeren taktiklerle tamamlanır. Sonuç olarak devrimin stratejisi; birincisi, temel çelişme (veya çelişmeler) tarafından karakterize edilen temel itici güçlerin mevzilenişine ilişkin, ikincisi de düşman kapmındaki çelişme ve çatlaklar ile bunlara uygun uzlaşma, geçici ittifak, tarazsızlaştırma ve benzeri, taktiklerlerden oluşan bir bütündür. Bir kişi, eğer yukarıda saydığımız birinci kısmı temel almaz ve stratejiyi inşada ikinci kısmı temel alırsa o, devrimi sonuna kadar götürecek güçlerden tecrit eder ve sadece düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanmak biçimindeki gelip geçici durumları mutlaklaştırmak suretiyle pragmacı ve sınıf kıstasında uzak bir taktisyen durumuna dönüşür.

Mao Zedung devrimin stratejisini inşa ederken düşman kampındaki çelişme ve çatlakları esas almıştır. O'nun bu anlayışı sadece Çin'deki burjuva—demokratik devrim döneminde değil, aynı zamanda dünyanın geline ilişkin pekçok meselede de kendini göstermektedir. Nitekim en son olarak bu anlayış Mao Zedung'u kötü ünlü «Üç Düna Teorisi»ne kadar vardırmıştır. Bunu birazdan ele alacağız. Burda özellikle devrim stratejisinde ara güçlerin ele alınması meselesini inceleyeceğiz. Çünkü Mao Zedung'un bu konudaki görüşleri Marksizm—Leninizme bir katkı olarak sunulmaktadır. Aynı zamanda Mao Zedung'un bu meseledeki düşünceleri Stalin'i eleştiri temelinde yükselmektedir. Bu nedenle incelenmesi ayrıca önem kazanmaktadır.

Stalin'in ölümünden önce diğer meselelerde olduğu gibi genelde devrimin stratejisinin inşaası ve özelde de çeşitli toplumsal ara güçlerin ele alınması konusunda Stalin'e tek kelime eleştiri yöneltemeyen Mao Zedung'u Stalin öldükten sonra Kuruşçevci korada layık olduğu yerini alarak Stalin'e en sinsi yöntemlerle saldırmaya başladı. Mao Zadung Stalin'i Leninist Stratejiye ilişkin olarak şöyle eleştiriyor :

«Örneğin, Stalin değişik devrimci dönemlerde esas darbenin zamanın orta—yol'u toplumsal ve siyasal güçlerini yalıtacak biçimde yöneltilmesi gerektiği biçimde bir formül ileri sürdü. Stalin'in bu formülü karşısında durumlara göre (korkuya bakın, biçimsel anlamda da olsa bütünüyle reddedemiyor—b) ve eleştirel, Marksist bir bakış açısından tavır takınılmalıdır. Belli durumlarda orta-yolcu güçleri yalıtmak doğru olabilir, ama bütün koşullarda onları ya-

lıtmak doğru değildir. Deneyimimiz bize devrimin esas darbesinin baş düşmana yöneltilmesi ve onun yalıtılması gerektiğini öğretiyor. orta—yolcu güçlere gelince, onlara karşı en azından tarafsızlaşmalarını sağlamak için, hem bağlaşma hem de savaşım yürüten bir politika benimsenmelidir; ve koşullar el verdikçe, devrimin gelişmesini kolaylaştırmak için onları tarafsızlık konumlarından bizimle bağlaşık bir konuma dönüştürme yolunda çabalar gösterilmelidir.» (Mao Zedung Teorik ve Siyasal Düşünceler S. 219)

Dikkat edildiğinde hemen görüleceği gibi Mao Zedung, Stalin in (bu arada Lenin'in de) bizzat üç Rus devriminin canlı pratiğinden çıkardığı ve Leninist stratejinin ilkelerinden biri olan bazı ara güçlerin yalıtılması ilkesini reddetmektedir. Ancak o, her zaman olduğu gibi burada da Marksizme saldırırken ihtiyatı elden bırakmamakta, temkinli davranmaktadır. Ve yine her zaman olduğu gibi Marksize karşı kendi ampirik (görgücü) dar deneyci görüşlerini koyuyor. Onun için kendi tecrübesi herşeydir, ama Marksizm—Leninizm hiç bir şey.

Dolayısıyla biz de meseleyi ele alırken ikili bir yol izlemek zorunda kalıyoruz. Birincisi, Stalin'in (bu anlamda Lenin'inin de) Marksist siyasal stratejiye ilişkin bu görüşünün evrensel karakterini ortaya koymak ve ikincisi ,Mao Zedung'un o, her fırsat düştükçe üvüp göklere çıkardığı; onu kullanarak Marksizmi, «çürütmeye» çalıştığı dar pratiğinin (ki bu pratik bütünüyle küçük burjuvadır. Burjuvaya kadar anlattıklarımız kanaatimizce bunu sergilemeye yeter.) Küçük burjuva özünü sergilemek.

İlk görevimizin konunun girişinde kısmen yerine getirdik. Bir kez daha belirtelim: Marksist bir teorisyene göre devrimin stratejisinin esası devrim ile karşı—devrim itici güçleri arasındaki antogonizma üzerine kuruludur. Stratejisinin ikinci ve tali kısmı da düşman kampındaki çelişkiler ve benzeri üzerine kuruludur. Leninist devrim stratejisinin teorisi bu temel ayırımı gözönünde bubundurmadan edemez. O, hiç bir zaman düşman kampındaki çelişmeleri mutlaklaştıramaz. Her zaman düşman kampındaki çelişmeleri gelip geçici veya yararlanması gereken şeyler olarak görür.

Halbuki Mao Zedung, devrimin stratejisinin esas kısmını, düşman kampındaki çelişmeler temeline oturtmaktadır. Onun yazılarının genel bir gözden geçirilişi bile bu durumu ortaya koymak-

tadır. Onun stratejisinin özü düşman kampındaki çelişmeleri keşfetmek ve çeşitli düşman güçlerini sık sık değişen pozisyonlarına uygun olarak birinin yanında diğerine karşı savaşmaktır. Marksist—Leninistler düşman kampındaki çelişmeleri dikkate alırlar ve bu çatlaklar ne kadar küçük olursa olsun onlara gereken değeri verirler. Ama bunu yaparken Lenin'in aşağıdaki düşüncesine sadık kalırlar.» Sorun bu taktiği proleteryanın **genel olarak bilincini, devrimci ruhunu, savaşım verme ve yeteneğini düşürecek değil, yükseltecek biçimde uygulamayı bilmektir.»** (Sol Kominizm S. 80 5. baskı) (abç) Halbuki Mao Zedung uzlaşmalarda tam bir ilkesizlik içindedir.

Mao Zedung düşman kampındaki çelişmelerden yararlanma ilkesine progmacı bir anlayışla yaklaşmaktadır. Onun anlayışına göre «Düşmanımın düşmanı benim dostumdur.» Bu ilke her zaman ve her şart altında doğru değildir. Düşmanlarımızın düşmanları bazen dostumuz olabildikleri gibi bazende düşmanlarımızdırlar. Devrimde proleteryanın hegomonyası diye bir sorunu olmayanlar elbetteki, baş düşman dışındaki tüm güçleri dost görürler. Çünkü «düşmanımın düşmanı benim dostum»dur demek gerçekte «baş düşman dışında düşmanım yok» demekle özdeştir. Böyle bir anlayışında ne kadar sakat olduğu, proleteryanın hegomonyasının önüne engel olduğu, onun mücadele azmini, bilincini yükseltmediği, devrimci ruhunu körelttiği v.s. açıktır. Çünkü baş düşman dışında herkesle birleşme anlayışı güdüldüğünde ortada ne ilke kalır ne de başka birşey. Böyle bir durumda söz konusu olacak şey düşmanlardan birinin yanında diğerine karşı savaşmaktır. Örneğin bu gün iki süper devlet dünya halklarının baş düşmanıdır tesbitini yapıyoruz. Mao Zedung'un anlayışına göre iki süper devlete şu veya bu oranda tavır alan tüm gericiler, faşistler, sömürgeciler, emperyalistler bunların hepsi dostumuzdur, bunlarla birleşmemiz gerekir. Yani bu anlayışa göre tüm bu gericilerle birleşip iki süper devletle mücadele etmeliyiz. Böyle bir durumda proleteryanın insiyatifinden, onun hegomonyasından bahsetmenin ne kadar gülünç olacağını belirtmeye bile gerek yok.

Marksistler baş düşman dışındaki düşmanlarla birleşmeye çalışırlar, ama bunu mutlaklaştırmazlar. Yukarda Lenin'den aktardığımız noktaları gözönünde tutarak ilkelerden taviz vermeksizin birleşebilecek tüm güçlerle birleşirler, diğer bazı güçleri yalıtır tecrit ederler. Sorunun Marksist konuluşu böyledir. Ama Mao Zedung bu Marksist önermelere kesinlikle riayet etmiyor, tam tersi yönde hareket ediyor. Örneğin 8 Mayıs 1941 deki bir yazı-

sında bölgesel iktidar organlarındaki bazı toprak ağaları ve burjuvalarla birleşebilmek için şöyle bir komut dahi verebiliyor :

«Bölgesel iktidar guruplarındaki yönetici unsurlar **büyük toprak ağası sınıfına ve büyük burjuvaziye mensup oldukları halde ara kesim olarak kabul edilmeli ve öyle muamele görmelidirler.**» (S. E. Cilt 2 S. 471 abç)

Herhangi bir sınıf veya sosyal tabakanın ara bir güç olup olmadığı insanların onları öyle kabul edip etmemelerine bağlı bir şey değildir. Onların ara bir güç olup olmadıklarını belirliyen bizzat objektif konumlarıdır. Bu nedenle yukarıdaki sözler Mao Zedung'un bu meselede ne denli subjektif ve ilkesiz davrandığını kanıtlıyor. Daha yukarıda da belirttiğimiz gibi Mao Zedung bu meselede düşman kampındaki çelişkilerin mutlaklaştırılmasını esas alıyor ve bu yönde obpektif, gerçekten kopuk, subjektif zorlamalarda bulunuyor bu nedenlede Mao Zedung, Stalin'in bazı ara güçleri yalıtma politikasını kavrıyamıyor, Bu politikayı «solcu» ve «sekter» olarak damgalıyor. Şimdi gelelim Stalin'in bu meseledeki düşüncelerine :

«Birinci aşama: 1903 den 1917 Şubatına kadar hedef Çarlığı yıkmak orta çağ kalıntılarının tamamını tasfiye etmek. Devrimin ana gücü : proleterya, Hazır yedeği: Köylülük, ana darbenin doğrultusu: Köylülüğü kazanmaya ve Çarlıkla anlaşmaya vararak devrimi tasfiye etmeye çabalayan liberal—monarşist burjuvaziyi tecrit etmek. Güçlerin düzenleniş planı: işçi sınıfının köylülükle ittifağı, «Proleterya, kuvvet yoluyla ortakrisiyi ezmek ve **burjuvazinin tutarsızlığını etkisiz hale getirmek** için köylü yığınlarıyla ittifak kurarak demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir: (Lenin İki Taktik)» (Stalin, Leninizmin Sorunları, Sayfa 72)

Yukardaki alıntıdada görüleceği gibi, Stalin, proleterya ile Çarlık otokrarisi arasında ara bir sınıf olan liberal—monarşist burjuvaziyi, kazanma ya da ittifak politikası değil onu devrimden yalıtma politikasını güdüyor. Ve yine alıntıda görüleceği üzere bu taktik Mao Zedung'un göstermeye çalıştığı gibi sadece Stalin'in değildir. O, aynı zamanda Lenin'in ve tüm Rus Komünistlerinindir de, Mao Rusya'da yaşasaydı herhalde, ara güç oldukları gerekçesiyle liberal—monarşist burjuvaziyle Çarlık Feodalizmine karşı itifak yapardı. Hatta Guomindang ittifakında yaptığı gibi belki devrimin önderliğini de Liberal—Monarşist burjuvaziye terk ederdi. Ne ince taktik değilmi? Ama unutmamak gerekir ki, bu taktiği Rusya özgülünde uygulayanlar vardı. Bunlar Menşevik-

lerden başkası değildi. Yazının başında genel burjuva Demokratik Devrim Teorisini incelerken gösterdiğimiz gibi, Menşevikler, Liberal—Burjuvazi devrime sırt çevirir, devrim güçleri tecrit olur anlayışıyla Liberal—Burjuvazi ile birleştiler ve bununlada kalmayıp devrimin önderliğini bizzat kendi elleriyle Liberal—Burjuvaziye terkettiler. Menşevikler, bütün bunları yaparken hangi kıstastan hareket ediyorlardı? Onların kıstası düşmana karşı engeniş cepheyi oluşturma ve düşman kampındaki çelişmelerden yararlanma adı altında daha çok insanla birleşme idi. Tabii bununla da sınıf kıstasını terketmek zorundaydılar. Lenin bu meselede Menşevikleri sınıf 'kıstasını terketmekle, ilkesiz uzlaşmalara varmakla ve benzeri gibi şeylerle suçlarken yerden göğe kadar haklıydı. Bu nedenle biz de, şimdi, meseleyi «daha az insanlamı yoksa daha fazla insanlamı birleşmek iyidir? Daima daha fazla insanla birleşmek daha iyidir.» (Y. Y. Sayfa 239) türünden saçma ve saçma olduğu kadar sınıfsal olmayan bir kıstasla inceleyen Mao Zedung'u Menşeviklikle suçlarken Leninizmi savunmuş oluyoruz.

Konuya derinlik kazandırmak için Lenin'in 1917 Şubat devriminden sonra Kerenski hükümeti döneminde, Çarlığın açık savunucusu olan, bu yüzdende Çarlığı geri getirmek için açıkça ayaklanmış olan Kornilov'a karşı tutumunu aktaracağız. Kornilov ayaklanmasına Kerenski de istemeyerek karşı çıktı. Öte yandan sosyalist—devrimciler, Menşevikler dahil olmak üzere Bolşeviklerin başını çektiği devrimci kapm da Kornilov, ayaklanmasına karşı mücadele ettiler. Yani kısacası hem Bolşevikler hem de Kerenski, Kornilov'a karşıydılar ve savaşım içindeydiler. Ama aralarında «küçük» bir fark vardı. Bolşevikler proleteryanın temsilcileri olarak en kararlı biçimde ve hiç bir yalpalamaya yer vermeksizin Kornilov'un üstüne giderlerken, Krenski, gelişmesi muhtemel proleter devrimin verdiği korku ve Kornilov'u proleter devrime karşı panzehir olarak kullanma ihtimalinden ötürü, Kornilov'a karşı mücadelesinde, kararsızlık gösteriyor, yalpalıyordu. Kerenski gerçek anlamda Kornilov'a karşı değildi ama, o andaki somut koşullarda kapitalizmin yaşamasını sağlayabilmek için Kornilov'a karşı mücadele etmek zorundaydı. Aksi taktirde Bolşeviklerin insiyatifi ele geçirip, sosyalist—devrimcileri ve Menşevikleri de arkalarına alarak iktidarı ele geçirmeleri ve giderek Rusya'da kapitalizmi tümden yok etmeleri biçiminde bir durum ortaya çıkabilirdi. Kısaca somut şartlar Kerensk'yi direnmeye götürdü. Mao Zedung'un taktiklerini izlemek gerekseydi, «düşmanımın düşmanı benim dostumdur.» ayağına yatıp Kerenski'yle birleşmek gerekirdi. Nitekim Mao Zedung'un

Rusya'daki ikiz kardeşleri olan Sosyalist—Devrimciler ve Menşevikler hatta bazı sözde bolşevikler Kerenski ile birleştiler. Ama Lenin buna karşı durdu. O'nun politikası şöyleydi.

«Kerenski birlikleri gibi Kornilov'a karşı biz de savaşıyoruz ve savaşmaya devam edeceğiz: Ama Kerenski'yi desteklemiyor, tersine güçsüzlüğünü ortaya koyuyoruz. (Her türden Maocu taktiksiyenin öfkeli seslerini duyuyoruz!) Burada **bir ayırım var: oldukça ince ama adamakıllı özsel ve unutulmaması gereken bir ayırım.** (Lenin Nisan Tezleri S. 133 3. baskı abç).

Mao Zedung'un savaş ağaları arasındaki o en ufak çıkar çelişmelerini hesaplıyacak kadar ince olan zekası iş, Leninist taktiklere gelince nedense tüm kıvraklığını yitiriyor ve menşeviklerin konumuna giriyor!... Mao Zedung'a göre o somut anda baş düşman, olan Kornilov'a karşı çıkan tüm güçlerle birleşmek gerekir. Ama gördük ki, Lenin bu anlayışın tersine hareket ediyor. Neden acaba? **Çünkü burada söz konusu olan proleteryanın devrimdeki hegomonyasıdır.** Proleteryanın devrimdeki hegomonyası rolünün zorunluluğunda direten her kes bu hegomonyanın gerçekleşmesinin önünde engel olan her gücü aşmalıdır. Bu güç bazen liberal—monarşist burjuvazidir. (1903—1917 Şubatına kadar), bazen Kerenski Hükümetidir. (Kornilov ayaklanmasında) bazen sosyalist devrimciler ve menşeviklerdir sosyalist devrim sürecinde olduğu gibi) v.s. Ama devrimde proleteryanın hegomanyası diye bir derdi olmayan Mao Zedung, açıktır ki, bu ilkeyi reddedecektir. Bu, aynı zamanda onun ne denli pragmatik olduğuna da güzel bir örnektir. Üstelik belirtelim ki, Stalin'in dilinde ifadesini bulan bu strateji, Mao Zedung'un göstermeye çalıştığı gibi Rusya özgülü ile ilgili, özel bir şey değildir. (Bkz. Teorik ve Siyasal Düşünceler S. 219) O, evrensel bir stratejidirde. Bu strateji anlayışının evrensel olduğunu Stalin'in şu sözlerinden anlıyoruz.

«Leninizmin temel stratejik kuralını oluşturan nedir? Bu kural şunları kabul etmeye dayanır :

1 — Pek yakında olacak olan devrimin harekete geçirilmesi döneminde, devrimin düşmanlarının en tehlikeli toplumsal dayanağını uzlaştırıcı partiler oluşturur.

2 — Bu partileri tecrit etmeden, düşmanı (Çarlığı yada Burjuvaziyi) devirmek olanaksızdır.

3 — Dolayısıyle, devrimin hazırlanması döneminde en önemli okların hedefi, bu partileri tecrit etmek, büyük emekçi kitleleri bu partilerden koparmaktır.

Çarlığa karşı mücadele döneminde, burjuva demokratik devrimin hazırlanması döneminde (1905—1916), Çarlığın en tehlikeli dayanağı liberal—monarşist parti, kadet partisi olmuştu. Neden? Çünkü bu parti uzlaştırıcı bir partiydi. Partinin o zaman başlıca derbelerini kadetlere yöneltmesi doğaldır, çünkü kadetleri tecrit etmeden köylülükle Çarlık arasında bir kopmaya güvenilemezdi; Ve bu kopmayı sağlamadanda devrimin zaferine güvenilemezdi. Birçok kimse o zaman bolşevik stratejinin bu özelliğini anlamıyor ve bolşevikler için kadetlere karşı mücadelesinin, baş düşmana, Çarlığa karşı mücadeleden «önce geldiğini» söyliyerek, bolşevikleri aşırı bir «kadet düşmanlığıyla» suçluyorlardı. Ama temelden yoksun bu suçlamalar, baş düşmana karşı zaferi kolaylaştırmak, yakınlaştırmak amacıyle uzlaştırıcı partinin tecrit edilmesini gerektiren bolşevik stratejinin apaçık olarak anlaşılmaması gerçeğini açığa vuruyordu..

Böyle bir strateji olmamış olsaydı, burjuva demokratik devrimde **proleteryanın hegomonyasının olanaksız olacağını kanıtlamaya hemen hemen hiç gerek yoktur.**

Ekimin hazırlanması döneminde, mücadele halindeki güçlerin ağırlık merkezi, yeni bir plan üzerine kaymıştır. Artık Çar yoktur. Kadet partisi, uzlaştırıcı güç halinden, emperyalizmin yönetici bir gücü, egemen bir gücü haline gelmişti. Mücadele artık Çarla halk arasında değil, burjuvazi ile proleterya arasındaydı. Bu dönemde emperyalizmin en tehlikeli toplumsal dayanağı, demokratik—küçük—burjuva partilerinden, sosyalist—devrimci ve menşevik partilerden oluşuyordu. Neden? Çünkü partiler o zaman uzlaştırıcı partilerdi, emperyalizmle emekçi kitleler arasında uzlaştırıcı partilerdi. Bolşeviklerin başlıca darbelerini bu partilere yöneltmiş olması doğaldır, çünkü bu partileri tecrit etmeden, emekçi kitlelerin emperyalizmden kopmasına bel bağlanamazdı; oysa bu kopmayı, sağlamadan Sovyet devriminin zaferine güvenilemezdi. Birçok kişi, o zaman, bolşeviklerin taktiğinin bu özelliğini anlıyamıyorlardı; onları, sosyalist—devrimciler ve menşeviklere karşı «aşırı bir kin» beslemekle ve baş hedefi «Unutmakla» suçluyorlardı. Ama ekimin hazırlanması döneminin bütünü, bolşeviklerin ekim devriminin zaferini sağlıyabilmesinin ancak bu taktik sayesinde olanaklı ol-

duğunu güzel bir biçimde göstermektedir.» (Leninizmin Sorunları S. 122) (abç).

Uzun olmasına rağmen Stalin'in sözlerinin tümünü aktardık. Burada mesele bir daha bizim yazmamıza gerek bırakılmaksızın her yönüyle konulmuştur. Ancak kısa maddeler halinde sıralıyacak olursak,

1 — Bazı ara güçlerin yalıtılması politikası Rusya'ya özgü bir taktik değil, tersine Leninizmin temel stratejik kuralıdır.

Bu nedenlede Mao Zedung, bazı ara güçlerin yalıtılması politikasını sadece Stalin'in savunduğu bir politika olarak göstermeye çalışırken, (Kendi küçük—burjuva kafasınca kurnaz davrandığını zannederken) gerçeği alt üst etmektedir. O'nun bu çabası Leninizme açıktan saldırısını gizlemeye yarıyabilecek küçücük bir hileden ibarettir.

2 — Devrim ile karşı—devrim arasında yer alan uzlaştırıcı güçlerin tecrit edilmesi politikası devrimde proleteryanın hegemonyasını sağlamanın temel koşullarından biridir. Uzlaştırıcı güçler tecrit edilmeksizin proleteryanın hegomonyasından söz etmek mümkün değildir.

Leninizmin stratijiye ilişkin yukarıya aktardığımız ilkesi yerel bir ilke olmadığı için Stalin, (aynı zamanda Lenin'inde) bu ilkeyi sadece Rusya özgülüne uygulamamış dünya geneline ilişkin stratejinin inşaasında da bu ilkeden hareket etmiştir. Lenin'in Kaustk'ye karşı polomiğinde temellendirdiği stratejiyi, Stalin, aşağıdaki pasajda derli toplu biçimde sunmaktadır :

«Üçüncü aşama : Ekim devriminden sonra başlamıştır. Hedef bir tek ülkede proleterya diktatörlüğünü sağlamlaştırmak ve bütün ülkelerde emperyalizmi devirmek için proleterya iktidarını dayanak noktası olarak kullanmak. Devrim bir tek ülkenin sınırlarından taşmıştır: Dünya devrimi çağı başlamıştır, devrimin ana gücü: bir ülkede proleterya diktatörlüğü, bütün ülkelerin proleteryasanın devrimci hareketi, Başlıca yedekler: Gelişmiş ülkelerde yarı—proleter ve küçük köylü kitleleri, sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş hareketi, ana darbenin doğrultusu : Emperyalizmle anlaşma politikasının ana desteğini meydana getiren ikinci Enternasyonal partilerini tecrit etmek. Güçlerin mevzilenmiş planı :

Proleterya devriminin sömürgelerde ve bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketi ile ittifakı (Leninizmin Sorunları S. 72—73 abç.)

Şimdi gelelim Mao Zedung'un bu Leninist teoriye alternatif olarak getirdiği kendi tecrübelerine. Mao Zedung'un ara güçler ve bunların kazanılması meselesinde söyledikleri şunlardır.

«Japonya'ya karşı birleşik cephe döneminde, ara güçleri kazanmak bizim için son derece önemli bir görevdir. Ama bu görev ancak belli şartlar altında yerine getirilebilir.

Bu şartlar şunlardır: 1 — Biz yeterince güçlü olmalıyız, 2 — Onların çıkarlarına saygı göstermeliyiz. 3 — İflah olmazlara karşı mücadelemizde kararlı olmak ve sürekli zafer kazanmalıyız... Ara güçler Çin'de oldukça önemli bir ağırlığa sahiptir. Ve iflah olmazlara karşı mücadelemizde çoğu zaman tayin edici olabilirler. Bu yüzden onlarla ilişkilerimizde temkinli olmalıyız» (S. E. C. 2 S. 430 abç)

Dikkat edince Mao Zedung'un görüşlerinde ara güçleri yalıtma anlayışı kesinlikle yoktur. Dolayısıyle onun, Stalin'i eleştirirken sarfettiği şu sözler bütünüyle bir hileyi yansıtıyor. «Belli durumlarda, orta—yolcu güçleri yalıtmak doğru olabilir...» (Teorik ve Siyasal Düş. S. 219) Mao Zedung'un ara güçlere bakış açısı onların zafer için tayin edici etken oldukları biçimindedir. Nitekim o, Vang—Ming'in bir dönem için ileri sürdüğü küçük—burjuvazinin üst kesimini ve milli burjuvazinin tümünü düşman olarak gören anlayışını Stalin'e mal ederken, ara güçlerle bütünüyle birleşmeyi (hiç yalıtma yok) savunmaktadır. Bu meseleyle ilgili olarak Mao Zedung şunları söylüyor.

«Ama bir zamanlar—1927 den 193 ya dek iç savaşın 10 yılında yoldaşlarımızın bazıları Orta—yolcu güçleri en tehlikeli düşmanmış gibi yalıtarak esas saldırılarını orta—yolcu güçler üstüne çevirerek Stalin'in bu formülünü Çin devrimine kabaca uyguladılar; Sonuç, gerçek düşmanı yalıtmak yerine kendimizi yalıtmak ve gerçek düşmanın yararına kayıplar vermek oldu. Bu doktriner hatanın ışığı altında, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Anti—Japon savaş dönemi boyunca Japon saldırganlarını yenme hedefine ulaşmak için «ilerici güçleri gelişiştirme, orta—yolcu güçleri kazanma ve kazanılmayanları yalıtma» politikasını benimsedi. (T. S. Düş. S. 219).

«Çin'deki sınıf ilişkileri üzerine hiç bir araştırma ve inceleme yapmadan, ortada olanların «en tehlikeli düşmanlar» olduklarını ileri sürüyor, Burjuvazinin tümüne ve küçük—burjuvazinin yukarı ke-

simine mücadeleyi savunuyorlardı. «Hep mücadele dostluk yok» diye nitelenebilecek bir dizi «sol» siyaset izliyorlardı.» (Ç.K.P. kısa tarihi, S. 16) (abç).

Yukarıdaki iki alıntı birleştirildiğinde Stalin'in Çin Devrimi konusundaki çizgisinin burjuvazinin tümünü (dikkat edilmesi gereken nokta milli ve komprador ayırımı yapılmıyor) ve küçük—burjuvazinin yukarı kesimini düşman olarak ele aldığı sonucu çıkıyorki bu adi bir suçlamadır. Bu nedenlede, genel olarak Çin'de Stalin'ci çizgiyi savunduğu herkesce kabul edilen (en azından bu güne kadar karşıt bir düşünce ileri sürülmedi.) Vang—Ming'in Mao Zedung'un kendisine yakıştırdığı düşünceleri savunmuş olacağından kuşku duyuyoruz. (8) Stalin'in Çin devriminin temel itici güçleri, önder gücü ve kazanılabilecek güçlere ilişkin düşünceleri bilinmektedir. Stalin'in bu düşüncelerinde hiç bir zaman küçük—burjuvazinin yukarı kesiminin baş düşman alınması gibi bir siyaset yoktur. Sadece troçkistlerin, Çin devrimi konusunda Stalin'i sağcı olmakla burjuvazi ile birleşmekle v.b. şeylerle suçladığı bilinse bile (bkz. L. Troçki. sürekli devrim önsöz vd.) bizim bu konudaki düşüncelerimiz doğrulanır. Stalin, Çin devrimi konusunda ileri sürdüğü teorilerde milli-burjuvazi ile komprador burjuvazi arasında kesin bir ayırım yapmaktadır. Ayrıca bununla da kalmıyor milli burjuvaziyide kendi içinde ayırıma tabi tutarak yalıtılması gereken güçleri tesbit ediyor. Stalin'in sömürge, yarı—sömürge ülkelerin devrimlerini incelerken ileri sürdüğü yedi temel belirlemeden iki tanesi şöyle

«Dördüncü olarak, devrimci hareketin gelişmesiyle birlikte bu gibi ülkelerin milli burjuvazisi iki kısma ayrılıyor: Devrimci (küçük burjuvazi) ve bulaşıcı (büyük burjuvazi). Bunlardan ilki devrimci mücadeleyi sürdürür; buna karşılık ikincisi emperyalizmle bir blok oluşturur...»

.....

«Altıncı olarak; bu tür ülkelerde proletaryanın hegomonyası ve halk kitlelerinin uzlaşıcı milli burjuvazinin etkisinden kurtarılması

---

(8) Şayet doğruysa diyoruz. çünkü daha öncede belirttiğimiz gibi Çin devriminin geçmişi konusunda olsun, ÇKP'nin enternasyonalle olan ilişki ve çelişkileri üzerinde olsun, ÇKP içinde yer almış çizgiler v.b. konusunda olsun Türkçeye çevrilmiş bir belge yoktur. Bu nedenle Mao Zedung ve onun takipçilerinin Vang—Ming, Li Li—San, çizgilere karşı yönelttikleri eleştiriler ve onlara mal ettikleri görüşler hakkında kesin sağlıklı bilgilere sahip değiliz.

meselesi gittikçe daha güncel bir nitelik kazanmaktadır.» (Stalin; MDD. S. 12—13) (abç).

Devamla Stalin bu tür ülkelerde yalıtılması gereken güçleri şöyle koyuyor :

«Uzlaşıcı milli burjuvazi tecrit edilmeden; küçük—burjuva devrimci kitleler bu burjuvazinin etkisinden kurtulmadan, proleteryanın siyasi hegomonyası gerçekleşmeden; işçi sınıfının ileri unsurlarını bağımsız bir komünist partide örgütlemeden kapitalizmin gelişmiş olduğu sömürge ve bağımlı ülkelerde devrimin ilerletilmesi ve tam bağımsızlığın kazanılması mümkün değildir.» (Stalin MDD S. 13 abç) Sonuç olarak Stalin'in düşüncelerine göre ezilen ülkelerin emperyalizme karşı mücadele eden bir milli burjuvazisi vardır ki, proleterya partisi, burjuvazinin bu kesimiyle emperyalizme karşı bir ittifak oluşturulmalıdır. Elbette bu cephede proleteryanın bağımsızlığını sağlanmasının zorunluluğunu belirtmeyi unutmuyoruz. Öte yandan bu ülkelerin bir de giderek emperyalizmle uzlaşmakta olan bir burjuvazisi vardır ki, buna Stalin uzlaşıcı burjuvazi adını veriyor. Stalin'in düşüncesine göre bu tür ülkelerde yalıtılması gereken güç bu sonuncu burjuvazidir. Ancak geçerken belirtelim; Çin devrimi ikinci evresine ulaştığında milli burjuvazi tümüyle devrime ihanet etmişti. Bu süreci kısaca hatırlarsak: Çan—Kay—Şek'in ihanet etmesinden sonra Guomindang ikiye ayrıldı. Biri Çan—Kay—Şek'in başını çektiği sağ Cuomindang; diğeri ise Vang—Çing—Wei'in başını çektiği Vuhan'daki «sol» Guomindang idi. Sağ Guomindang; karşı devrimin merkezin oluştururken; Vuhan'daki «sol» Guomindang halâ devrimcidir. Ve milli burjuvazinin sol kesimini de temsil ediyordu. Ancak toprak devriminin gelişmesiyle birlikte Vuhan Guomingdang'ı da devrime ihanet edince milli burjuvazi tümüyle karşı—devrime teslim olmuş oldu. İşte bu noktada Stalin'in çizgisi milli burjuvazinin devrime ihanet eden bu kesiminde yalıtmak; onun kitleler üzerindeki etkisini yok etmek bu suretle proleteryanın hegomonyasını sağlamak çizgisidir. Mao Zedung'un de eleştirdiği bu dönemdeki çizgidir. (1927—1937 arası dönemi) Burada Mao Zedung'un ne denli sağcı düşüncelere sahip olduğunu çıkarabiliriz. Düşünün bir, milli burjuvazi devrime ihanet etmiş, karşı—devrim saflarında yerini tesbit etmiş; Mao Zedung halâ milli burjuvazi ile birlikten bahsetmektedir. Kısaca ifade edecek olursak bu, ilkesiz burjuvazi ile birleşme çizgisidir. Mao Zedung'un siyasal Stratejiye ilişkin ilkesiz uzlaşıcı tutumu dünya genelini oluşturan meselelerde giderek gericileşir. Mao Ze-

dung bilindiği gibi 1946 yılında birinci ara bölgeler teorisi adı verilen teoriyi ileri sürdü. Bu teori henüz sistemleşmiş olmaktan uzaktı. Bir yandan Sovyetler Birliği; öte yanda ABD Emperyalizmi konuluyor ve bu iki ülke arasındaki ülkeler ara bölge olarak görülüyordu. Ve üstelik bu ara bölgedeki gerici güçlerin kazanılması düşüncesi henüz açık biçimde ortaya konulmamıştır. Ancak belirtelimki Mao Zedung'da ara güçlerin bazılarını yalıtmak diye bir ilke olmadığından 1946 lardaki 1. ara bölgeler teorisi aslında o zamandan itibaren ara bölgelerdeki gericilerle birleştilmesi gerektiğini önceden var sayıyordu. Nitekim daha sonraları Mao Zedung; her meselede olduğu gibi bu meseledede görüşlerini korkusuzca açıklamaya başladı. Mao 1946 yılında ara bölgeyi 1962 de Japon gazetecileriyle yaptığı bir konuşmada ikiye ayırdı. Artık ara bölgeyi bir bütün olarak ele almıyor ikiye bölüyordu. Birinci ara bölge: Asya: Afrika Latin Amerika'nın sömürge; yarı—sömürge ülkelerinden oluşurken; ikinci ara bölge Avrupa'nın gelişmiş kapitalist ülkeleri ile Kanada Japonya vb. gibi ABD dışındaki gelişmiş kapitalist ülkelerden oluşmakta idi. Sözü uzatmadan Mao Zedung'a bırakalım.

«İkinci «ara bölge» ülkelerinin ikili karakteri vardır. Bu ülkelerin kendileri ABD'nin denetim; müdahale ve nüfuzu altındadır. Bu yüzden Amerikan denetiminden kurtulmak istiyorlar. Bu açıdan **onların «sosyalist ülkelerle diğer ülkelerin halklarıyla ortak yanları vardır.»** Görüldüğü gibi Mao Zedung ikinci ara bölge yani ABD dışındaki gelişmiş kapitalist ülkelerle dünya halklarının ortak yanlarından bahsetmektedir. Dünya halklarıyla emperyalistler arasında ortak yanlar keşfetme şerefine ne yazıkki ilk defa Mao Zedung nail olmuyor. Daha önceleri onun ataları olan ikinci enternasyonal dönekleri vb. revizyonistlerin hepsi—emperyalistlerle halklar arasında ortak yanlar bulma uğraşıyla tüketmişlerdir ömürlerini. Bu meseleyle ilgili olarak üstünde durmak istediğimiz esas mesele Mao Zedung'un bu görüşlerinin Nam—ı diğer «Üç Dünya Teorisi»i ile olan ilişkisidir. Aslında bu ilişki en kaba bir bakış açısıyla bile fark edilebilir. Mao Zedung'un ikinci ara bölgeler teorisi ile «Üç Dünya» Teorisi arasındaki iki biçimsel fark şuradadır.

Birincisi; Mao Zedung'un daha önce birinci ara bölge dediği gelişmiş kapitalist ülkelere «ikinci dünya» adı verilirken Mao Zedung'un önce birinci ara bölge adını verdiği Asya; Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ise «Üçüncü Dünya» olarak adlandırıldı. **İkincisi;** daha önceki ara bölgeler teorisinde baş düşman kampında ABD

emperyalizmi varken şimdi artık buna birde Sovyet Sosyal—Emperyalizmi eklenmiştir. Bu iki teori arasında saydığımız bir iki biçimsel fark dışında hiç bir ayırım yoktur. Öz aynıdır. Kötü ünlü «Üç Dünya» teorisi de «ikinci dünya»nın emperyalistleri ile «Üçüncü Dünya»nın birleşmesi gerektiğinden bahsediyor.

«Üç Dünya» Teorisi kendini dünya devriminin stratejisi olarak sunmaya çalışmaktadır. Ve bu sözde strateji, tastamam Mao Zedung'un siyasal strateji inşaa etme konusundaki düşüncelerinden oluşmuştur. Burada dünyanın üçe bölünmesi anlamında «Üç Dünya» formülasyonunun Mao Zedung'a ait olduğunu iddia etmiyoruz. Hayır bu anlamıyla bu teori Mao Zedung henüz ondan habersiz iken (bkz. Edgar Sunow; Uzun Devrim; S. 206—207 vb.) Dünya gericiliği tarafından özellikle ABD karşısında emperyalist çıkarlarını koruma ve pekiştirmek amacıyla yoksul ülkeleri kendi peşinden sürüklemeye çalışan Fransız gericileri tarafından ileri sürüldü. (9) Ancak Fransız gericilerinin bu teorileri ve iki blok (doğu

---

(9) Başta Fransızlar olmak üzere dünya gericiliği tarafından ileri sürülen söz konusu teori; bugün Marksist—Leninist basında tartışılan sözde «Üç Dünya» teorisi ile bütünüyle aynı değildir. Bu teoriye göre dünyanın üçe bölünmesi Doğu Bloku; Batı Bloku ve bunların dışındaki (Tito'nun deyimiyle bloksuz) ülkelerden oluşan «Üçüncü Dünya» biçimindedir. Fransızların böyle bir teori ileri sürmelerindeki kasıt açıktır ve yukarıda belirttiğimiz meyandadır. Ancak işin garip tarafı bugüne kadar; her kimki geri kalmış yoksul ülkeler üzerinde hegemonya kurmaya çalıştıysa; mutlaka bu ülkelerin «birliğini» savunan teoriler ileri sürmek suretiyle onların rakip emperyalistlerle olan ilişkilerini kesmeye çalıştı. Böylece söz konusu ülkeler rakip emperyalistlerden tecrit edilecek ve kendine yöneltileceklerdi. Hatırlanırsa bir dönem «Üçüncü Dünya» teorinin savunulmasında şampiyon Kuruşçev idi. Sonuç olarak «Üç Dünya» teorisi Çin'li yöneticilerin iddialarının beyhude çabalarına rağmen Mao Zedung'un değil dünya gericiliğinindir. Mao Zedung'un yaptığı ise, (Mao Zedung'un kendisi bizzat böyle çabayı üstlenmiş olmıyabilir ama önemli olanda bu değildir. Önemli olan Mao'nun bu çabaya katılmasıdır.) Dünya gericiliğinin bu teorisini bütünüyle kendisine ait olan strateji anlayışıyla dünya çapında baş düşman olarak gördüğü Rusya'ya karşı bir teori haline getirmek ve bu suretle Çin'in yoksul, geri kalmış ülkeler üzerindeki hegomonyasını gerçekleştirmektir. Çin yöneticilerinin «Üç Dünya» Teorisi hakkındaki gevezelikleri üzerinde dururken AEP şunları söylemektedir: «Çin önderliğinin uluslararası durumun Mao Zedung'ca sözde objektif tahliline dayanılarak oluşturulan bu teorinin ta 1974 lerde kendileri tarafından ortaya atılmış olduğunu iddia etmesi beyhudedir. «Üç Dünya» teorisinin dünya gericiliği

ve batı) dışındaki (ona üye olmayan ve çoğunlukla ikinci dünya savaşından sonra oluşan milliyetçi devletler) ülkelerin büyük bir alanı kaplamaları her emperyalist ülke gibi Mao'cu Çin Yönetimininde buralara yönelmesine sebep oldu. Bu şartlar, Mao Zedung'un daha önceki düşünceleri ile birleşince bugün bildiğimiz anlamda «Üç Dünya» teorisi doğdu. Bu nedenle devrimciler çok önceden çok haklı olarak «Üç Dünya» Teorisini «bir süper devlet olabilmenin malzemesi» olarak adlandırdılar.

Burada ilgilendiğimiz mesele «Üç Dünya» teorisinin teorik bir eleştirisi değil. Burada esasen bir strateji (!) olarak «Üç Dünya» teorsindeki ara güçler anlayışının Mao Zedung'un ara güçleri kazanma perdesi ardında gizlenen sağcı, sınıf uzlaşmacı; pragmatik görüşlerden kaynaklandığı meselesi üzerinde duruyoruz. Şimdiye kadar anlattıklarımızdan da görüleceği gibi Mao Zedung, Stalin'in ara güçlerin bazılarını yalıtma politikasının eleştirisi maskesi altında dünyadaki en gerici güçlerle birleşmenin teorisini yapmaktadır.

«MZD» nin üzerimizdeki etkisinin sonucu olarak (10)şimdiye kadar (yazılı belgelerde böyle bir çabaya girmemize rağmen) sözlü olarak «Üç Dünya» teorisinin Mao Zedung'a ait olmadığı ona rağmen ÇKP'ya egemen hale geldiği türünden düşünceleri savunduk. Bugünde aynı türden düşünceleri hala savunmakta direten insanlar var. Ancak belirtelim ki, gerek geçmişte biz savunur-

---

tarafından uydurulduğu bilinen birşeydir. Arnavutluk Emek Partisi ve Arnavutluk Hükümeti; 1960 larda hatta daha önceleri; uluslararası areneda «Üçüncü Dünya»yaya ilişkin teorik ve pratik sepekülasyonları; burjuva—kapitalist; yeni — sömürgeci ve ırkçı manevralar ve bağımsızlık ve özgürlük için savaşan halkları ezmek için düzenlenmiş komplolar olarak teşhir etti, ve bunlarla savaştı.

Çin önderlerinin «Üç Dünya» teorisine «katkısı» sadece «Üçüncü Dünya»nın emperyalizmle uzlaşması gerektiğini teyid etmelerindedir. Onlar, yeni bir şey keşfetmiş değillerdir: Onların yardımlarını elde etmek ve Çin'i emperyalist bir güç haline getirmek için «Üçüncü Dünya»nın Amerikan emperyalizmi ve diğer emperyalistlerle ittifakını keşfetmişlerdir.» AEP—MK'sinin ÇKP —MK'sine yolladığı mektup. Devrimci Proleterya Yay. S. 48—49)

(10) «MZD» nin üzerimizdeki etkisi ve bu konudaki özeleştirimiz yazının ilerki bölümlerinde ele alınacağından burada konuya girmeden geçeceğiz.

ken ve gereksede bugün aynı düşünceyi savunan arkadaşlar gerçekte bu yönde tutarlı delillere sahip değilerdir. Bu kez ÇKP içerisinde Mao'nun onayı alınmaksızın bırakın genel çizginin değiştirilmesini; kararname bile yayınlanamaz.

«Bundan böyle, MK'si adına gönderilen bütün belge ve telgraflar ancak ben gözden geçirdikten sonra yollanabilir; **aksi takdirde geçersizdir.**»

Lütfen dikkat ediniz (Mao Zedung S. E. C. 5. S. 103)

Li—Şao—Çi'nin Mao Zedung'dan habersiz adına talimatname yollaması konusunda böyle duyarlı davranabilen Mao Zedung'un; dünya devriminin stratejisi gibi önemi bundan çok çok daha fazla olan bir meselede; habersiz olması veya istemeyerek onaylamak vb. vb. şeyler hiç mi hiç mümkün değildir. Kaldıki, bu teorinin ÇKP resmi belgelerine geçirildiği, 10. kongrede ise, Mao Zedung bizzat başkanlık mevkindedir ve raporu onaylamaması mümkün değildir. Geçmişte bu türden sorularla karşılaşınca bu kez «10. kongredeki Üç Dünya Tecrisinin devrimci olduğu», «Halkların mücadelesinin inkar edilmediği», «raporun özünün Üç Dünya hakkında söylenen sözlerle çeliştiği» vb. şeyler ileri sürüyorduk ki bu en başta bizi tatmin etmiyordu.

Bu nedenle meseleyi açıklamakta acize düşen bazı yoldaşlarımız, bu kez «Mao'nun raporu onaaylamadığı» vb. düşünceleri savunacak kadar ileri gidiyorlardı. Böyle bir şeyin üzerinde durulmayı gerektirmiyecek kadar saçma olmasına, rağmen bizzat Mao Zedung'dan yapacağımız birkaç alıntıyla durumu açığa kavuşturmayı yararlı görüyoruz.

«Merkezin yaptığı her hata benim doğrudan sorumluluğum altında olmalıdır. Ve merkez Komitesi Başkanı olduğum için hatada benimde dolaylı bir payım vardır. Başka insanların sorumluluklarını üzerlerinden atmalarını istemiyorum, sorumluluk taşıyan bazı başka yoldaşlarda vardır. **Ama en başta sorumlu olan ben olmalıyım.**» (Y. Y. S. 117 abç.)

«Son bir kaç yıldaki eksikliklerin ve yapılan hataların en büyük sorumluluğunu, merkez yüklenmelidir: **Merkezde en önemli sorumluluk benimdir;** (age s. 137 abç.) 1962 deki bir konuşmasından yaptığımız iki aktarma meseleyi yeterince ortaya koyuyor, ki bu yıllar Mao'nun partide en güçsüz olduğu dönemdir. Kültür devriminin arifesi olan bu yıllarda parti esas olarak Lu Şao—Çi'in

denetimindedir. Ve bu koşullar Mao'yu Kültür Devrimine yöneltmiştir. Kültür devrimi ve sonrası ise Mao'nun partide ve tüm Çin'de putlaştırıldığı ve Mao'nun ismi anılmadan Çin'de soluk bile alınmıyan bir dönemdi. Kaldıki «Üç Dünya» teorisinin parti çizgisi haline getirilmesi hizzat 10. kongre tarafından yapılmıştır. Ve bu kongrede Mao Başkandır. Konu ile çok yakından ilişkili olduğu için 8. kongrede Lu Şao—Çi'nin raporu ve bu rapor hakkında Mao-nun görüşlerini aktaracağız. Bilindiği gibi, 8. kongre bir çok modern revizyonist ilkenin rapora konulduğu bir kongreydi. Bu tezlerden biri de sınıfların ortadan kalkışı teorisiydi. (hatırlatalım söz konusu kongre 1956 yılında yapılmıştır) 24 ekim 1966 da bir konuşmada Kang Şang Mao'ya 8. kongre raporunda revizyonist tahlillerin olduğunu hatırlatınca Mao şu cevabı verir :

«Raporu bende okudum. **Ve rapor kongre tarafından onaylandı. sadece ikisini Liu ve Deng'i sorumlu tutamayız.»** (Y. Y. S. 221)

Mesele gayet açık. Herhalde kimse kalkıpda hala Mao Zedung'ung'un 10. kongre raporunu onaylamasa bile içindeki «Üç Dünya» ile ilgili siyasetleri onaylamadığı türünden gayri—ciddi iddialar ileri süremez. (Konumuzdan uzaklaştığımız için meseleyi kesmek zorunda kalıyoruz.)

Sonuç olarak Mao Zedung'un devrimin stratejisine ilişkin küçük burjuva düşünceleri «o» nu proleteryanın devrimde hegemonyası rolünü inkara götürmekle kalmamış ayrıca «Üç Dünya» Teorisi gibi açık emperyalist, şöven bir teoriyi savunmaya götürmüştür. Bu nedenle onun devrimin stratejisi meselelerine ilişkin görüşleri kararlılıkla mahkum edilmeli ve yine o'nun karartmaya çalıştığı bu konudaki Stalin'in öğretilerinin saflığının korunması devrimde proleteryanın hegomonyası fikrinin savunulması içinde gerekli ve zorunludur.

Böylece Mao Zedung'un burjuva demokratik devrim üzerine olan anlayışını açığa çıkarmış bulunuyoruz. Kısaca toparlamak amacıyla şimdiye kadar söylediklerimizin bir özetini sunarsak :

Mao Zedung küçük—burjuva düşüncelerini Marksizm—Leninizm ile kamufle etmektedir. Bu nedenle o'nun düşüncelerinin özünü açığa çıkarabilmek için, Mao Zedung'un lafızları bir kenara atılmalıdır.

Mao Zedung, bütün bu küçük—burjuva düşüncelerini «Marksizmin Çinlileştirilmesi» sloğanı adı altında parti çizgisi haline getirdi. O, küçük—burjuva sosyalist görüşlerini parti çizgisi haline

getirebilmek için her şeyden önce komünist enteryasyonalin çizgisini savunan devrimcilerin «Doğmatik» «doktriner» «sekter» olduğunu «Çin'in somut koşullarını bilmedikleri» suçlamalarını yaptı. Daha sonra kendi dar deneyci görüşlerini ileri sürerek parti yönetimini ele geçirmeyi başardı. Böylece ÇKP içerisinde bugünkü emperyalist hegomonyacı ve süper devlet yolunda olan Çin'in temelleri atılmış oldu. Parti içi çekişmelerin hat safhaya vardığı, ÇKP, zaten önceden beri M—L normlara sahip olmadığından, parti içindeki proleter ögeler burjuva, küçük—burjuva unsurlarla yan yana kala kala giderek yozlaştı ve proleter özelliklerini giderek kaybetti. Parti bu suretle giderek burjuvazinin ve küçük—burjuvazinin partisi durumuna dönüştü. Çin'de geniş küçük—burjuva yığınların varlığına rağmen bir küçük—burjuva partisinin olmayışı, ÇKP'nin küçük—burjuvazinin ve burjuvazinin egemen olduğu bir parti haline dönüşmesini kolaylaştırdı, bu süreci hızlandırdı.

Mao Zedung burjuva demokratik devrim konusunda asla proleter bakış açısına sahip değildi. Onun burjuva demokratik devrime bakış açısı burjuva, küçük—burjuva bir bakış açısıdır. O, hiç bir zaman anti—kapitalist perspektife sahip olamadı. Bu nedenlede devrimde proleteryanın hegomonyasını sağlamak dahil olmak üzere anti—kapitalist ögeleri burjuva, küçük—burjuva ögelerden ayıramadı, onları geliştirmek yeni bir temelde bağımsız örgütlemek gibi sorunu olmadı.

Mao Zedung'un sosyalizme bakış açısı pragmatist ve Sun—Yat—Sen'ci bir bakış açısıydı. Bu nedenle o, burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi konusunda Marksist bakış açısına sahip değildi. Onun sosyalizmden anladığı, Sun Yat—Sen'in sosyalizm olarak adlandırdığı gerçekte toprak rantının devlete verildiği kapitalizmden başka bir şey değildi. Mao Zedung'un MDD'ye bakış açısı «üç halk ilkesi» çerçevesinde olduğu için o asla sosyalizme varamadı. Nitekim atalarının yarım kalan eserini tamamlamaktan öte gidemedi ve bugünün emperyalist, hegomonyacı Çin'ni doğdu. Mao Zedung, burjuva demokratik devrim ile sosyalist devrimi kesintisiz biçimde birbirine dönüşen bir tek devrimci zincirin iki ayrı halkası olarak kavramadı. O, iki devrim arasına uzunca bir zaman aralığı koyarak bunları birbiriden kopardı. Dolayısıyla o hiç bir zaman proleter bakış açısına sahip olmayan genel bir «halkçı» olarak kaldı. Bu konuda ikinci enternasyonal döneklerinin tezlerini tekrarlamaktan başka bir şey yapmadı.

Mao Zedung, proleteryayı çağın merkezinde bir sınıf olarak değil, zenginleşmek için devrime katılan ve başkaları tarafından (özellikle yoksul köylüler) kurtarılmaya muhtaç bir sınıf olarak gördüğünden onun devrimdeki mutlak hegomonyasını savunmadı. O, devrimin hegomonyasını bir gün köylülere, diğer gün milli burjuvaziye, daha öbür gün ise Guomidang'ın azılı gericilerine verdi.

Mao Zedung, devrimde köylülerin önemini aşırı ölçüde abarttı. Yoksul köylülerin proleteryanın önderliği olmaksızında devrimin yolunu şaşırmıyacaklarını iddia etti. O, devrimde köylülüğün temel güç olma rolünün ardına gizlenerek, köylülerin devrimde hegomonyası düşüncesini savundu.

Mao Zedung, devrimde köylülüğün rolünü mutlaklaştırmayı en son demokratik halk iktidarının özünde köylülerin iktidarı olduğu biçimindeki saçma anti—marksist düşünceye kadar vardırdı. Mao Zedung bu nedenle Marksist devlet öğretisini ihlal etti.

Mao Zedung devrimin stratejisi meselesinde Stalin'in M—L görüşlerini inkar etti. Bunun yerine kendi pragmacı kaderci ve ampirik düşüncelerini koydu. O, düşman kampındaki çelişkileri mutlaklaştırdı ve siyasal stratejisini bu temel üzerine oturuttu. O, devrimin stratejisinde devrim ile karşı—devrimin temel itici güçlerinin kavgasının yarattığı temeli göremedi, devrimin stratejisinin esasını bu temel üzerinde inşaa etmedi. Bu durum sonuçta devrimde proleteryanın hegomonyasının inkar edilmesine götürdü. «Üç Dünya» teorisi ile Mao Zedung'un devrim stratejisine ilişkin anlayışı aynı iplikten dokunmuştur. İkisinin de özü karşı—devrimciliktir.

Mao Zedung «Üç Dünya» teorisini savunarak ispat gerektirmez bir biçimde dünya halklarının karşısına çıkmıştır.

.....

.....

BÖLÜM : 2

«MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ» MARKSİST—LENİNİST PROLETERYA DİKTATÖRLÜĞÜ VE SOSYALİST İNŞA TEORİSİNİ İNKAR EDİYOR.

KISIM (1) «MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ» MARKSİST—LENİNİST PROLETERYA DİKTATÖRLÜĞÜ ÖĞRETİSİNİ NASIL İNKAR EDİYOR?

Çin, 1949 daki zaferle birlikte yeni bir yol kavşağına gelmiştir. Bu kavşakta iki yol ayrılıyordu. Kapitalist ve sosyalist yol. Çin'de iktidarı ele geçirenler bu kavşakta iki yoldan birini seçmek zorundaydılar. Onlar bu tarihi dönemeçte sosyalizm yolunu tutmadılar. Zaten birazdan açacağımız sebeplerden ötürü tutabilmeleri de mümkün değildi.

Mao Zedung bu dönüm noktasında sosyalizm yönünde ilerliyeceklerini söylerken gerçeği ifade etmiyordu. Yazımızın geçen bölümünde de anlattığımız gibi ÇKP'nin gerçek bir proleterya partisi olmaması bile, başlı başına sosyalizmin inşa edilmesini olanaksız kılan bir etkendi. Saflarındaki gerçek M-L'lerin uzun süre burjuva ve küçük—burjuvalarla yan yana kalmasının bir sonucu proleter karekterlerini yitirmeleri, parti yaşam ve kurallarının, M—L normlara aykırı olması ve partinin çeşitli sınıf ve sosyal tabakaların temsilcilerinin cirit attıkları bir meydan olması vb. gibi etkenler, ÇKP'nin gerçek anlamda bir proleterya partisi olmasını engelledi.

Böyle bir partiyle sosyalizm yönünde ilerlemek, demokratik halk diktatörlüğünü uygulamak ve giderek süreç içinde bunu proleteryanın diktatörlüğüne dönüştürmek olanaksızdır. Çünkü proleteryanın iktidar mücadelesinde partisinden başka silahı yoktur. Proleterya savaşlar içinde sınanmış, yürekli, atılgan, insiyatifli, fedekar proleterlerden oluşmuş devrimci bir partiye sahip değilse iktidarı ele geçiremez. Geçirse bile azbuçuk kalımlı bir iktidar oluş-

turamaz. Nitekim ÇKP, yukarıda anlattığımız sebeplerden ötürü bir yığın partisi haline geldi ve proleterya iktidarına yönelemedi. ÇKP, burjuva, küçük—burjuva yapısına uygun olarak daha zaferin arifesnde ABD emperyalizmi ile uzlaşmanın yollarını aradı. CKP'nin o güne kadar emperyalistlere gözle görülür bir biçimde yönelmemesinin sebebi, komünist enternasyonalle olan bağlarıdır.

Ama İkinci Dünya savaşında Hitler alçağı SB'ne saldırdığında tüm dünya çapında sosyalist ana vatanı savunmak merkezi görev durumuna dönüştü. Yine bu nedenden ötürü Stalin önderliğindeki SSCB, ABD İngiliz—Fransız emperyalistleri ile geçici bir ittifak yaptı. Sosyalizm ve devrim davasının savunulmasında zorunlu ve devrimci bir rolü olan bu ittifak uyarınca, tek tek ülkelerdeki komünist parti ve hareketler de o dönemin baş düşmanları olan Alman—İtalyan—Japonya faşist mihrakına karşı «demokratik emperyalistler» adı verilen emperyalistler veya onların uşaklarıyla ittifak yaptılar. Bu dönemde ÇKP'de buna uygun olarak Çin'deki Amerikan—İngiliz uşağı olan ÇanKay—Şek Guomindagı ile ittifak yaptı. Böylece her ülkede olduğu gibi Çin'de de Komünist partisi ile bizzat Amerikan—İngiliz emperyalizmi arasında belli bir yakınlaşma (zorunlu ilişkiler) başladı. Diğer ülkelerdeki komünist partiler ve önderleri gerek ABD gerekse İngiliz Emperyalizmi ile olan ilşkilerinde ciddi ve ilkeli davranırlarken, proleterya partisinin bu ittifaktan olumsuz yönde etkilenmesini engellemeye çalışırken Tito ve Mao Zedung kendi sınıf karekterlerinin gereği olarak ABD ve İngiliz emperyalizmi ile çeşitli türden ilişkiler içine girdiler. Titonun o dönemdeki İngiliz emperyalizmi ile olan ilişkileri bugün (başta AEP ve Stalin döneminin SBKP'sinin çabalarıyla) açığa çıkmış olmasına karşın; Mao Zedung'un söz konusu dönemde ABD emperyalizmi ile olan ilişkileri yeterince açığa kavuşmuş değildir. Son olarak Enver Hoca'nın Emperyalizm ve Devrim adlı dev eserinde konuya değinmesi üzerine dikkatler giderek buraya yönelmektedir. Bugün detaylı olarak açıklıyamadığımız bu ilişkiler, ileride tarih tarafından mutlaka ortaya konulacaktır. Burada elimizdeki olanaklar ölçüsünde bu ilşkileri açıklıyacak ve böylece Mao Zedung'un devrimin zaferiyle birlikte öngördüğü devlet iktidarını da açığa kavuşturmaya çalışacağız.

Mao Zedung daha 1945 yılında çeşitli Amerikan politikacıları ve generalleri hakkında gerici hayaller besliyor ve onları genel bir «halkçı» bakış açısıyla değerlendriyordu. Örneğin, o, ABD'li diplomatlarla ilgili olarak şunları söyliyebiliyordu :

«Kasım 1944 de Roosvelt'in özel temsilcisi olarak Yenan'ı ziyaret eden Hurley, **Guomindang'ın tek parti diktatörlüğünü kaldırmak ve demokratik bir koalisyon hükümeti kurmak için Çin Komünist Partisi tarafından önerilen planlara karşı benimseyici bir tutum takındı.**» (T. S. D. S. 194 abç)

Amerikan politikacıları ve askeri şahsiyetleri ile Çinliler arasındaki hepsi bir eşitlik temeli üzerinde davranmaya hazır olan dürüst ögelerin, «Hurley»'in hatalı politikasını düzeltmek için işe karışacağını umuyoruz.» (age S. 197 abç.)

Mao Zedung'un yukardaki sözleri onun emperyalizm anlayışını ortaya koyuyor. Mao Zedung'un emperyalizmi bir «kötü niyet eğilimi», «gerici bir politika» olarak gören anti—marksist tutumunun eleştirisini ileriki bir bölüme bırakalım, yukardaki sözler gerçekten Mao Zedung'un nasıl bir devlet tipi, nasıl bir yönetim isteğini sergiliyor: ABD emperyalizminin onayladığı bir devlet biçimi (!)

Mao Zedung'un yukardaki sözleri yalnız başına ele alınınca gelip geçici tesadüfi (öyle olsa bile bu durum bir marksist tarafından kabul edilebilir bir şey değildir) sözler olduğu sanılabilir. Ancak bu sözlerin yalnızca Mao Zedung'a ait tesadüfü sözler olmadığına iki kanıt daha getirilebilinir.

Birincisi, ÇKP kısa tarihinde —mahkum edildikten sonra— Li Şao Çi hakkında söylenen itirafnamelerdir.

«Li Şao—Çi partimizin ordusunu ve üs alanlarını Guomindang'a devretmesini gerici Çan Kay—Şek **hükümetinde koltuk kapmaya bakmasını ve ABD ve Çan Kay—Şek gericileriyle «devletin kuruluşunda,-işbirliğine» girmesini istiyordu.**» (ÇKP kısa tarihi S. 23) (abç)

Bilindiği üzere ÇKP'de mahkûm edilen insanların geçmişinin tümüyle inkar edilmesi ve ona olmadık «külahların giydirilmesi» adet olan bir şeydir. Bu nedenle bazıları yukarıya aktardığımız alıntıyı bu türden bir çaba olarak görebilirler. Ama hemen belirtelim aktardığımız sözcükler Li Şao—Çi'yi teşhir etmek için atılan bir çamur değildir. Tersine söz konusu dönemde (1940 ların sonları) ÇKP içindeki genel bir eğilimi ifade etmektedirler. Yoksa durduk yerde kimse özel olarak **1940 ların sonlarında** böyle bir hata keşfetmez... Ateş olmayan yerde duman çıkmaz.

İkincisi, Enver Hoca Yoldaş'ın, Emperyalizm ve Devrim adlı yapıtında aktardığı Enternational Herald Tiribüne'ün 14 Ağustos 1978 sayısından alınmış Çu En—Lay'ın Amerika'dan yardım almak amacıyla ABD yöneticilerine gönderdiği mektubudur. Söz konusu mektupta şunlar söyleniyor :

«Çin henüz komünist bir ülke değildir ve **Mao Zedung'un siyaseti doğru bir şekilde uygulanırsa uzun bir süre boyunca da komünist bir ülke haline gelmiyecektir.**» Emp. ve Dev. S. 337 H. Y. Yay.) (abç.)

Yukarıdaki sözlerin yorum gerektirecek bir yanı yok. Bu sözlerin içerdiği şeylerin anti—marksist, karşı—devrimci niteliğinden süphe etmek ancak M—L'e ihanet edenlerin işi olabilir. Bu türden ar damarı çatlamış insanlara bir diyeceğimiz yoktur. Daha önce Li Şao—Çi ve Mao Zedung'dan konu ile ilgili olarak yaptığımız alıntılarla birleştirilirse sonuncu belgenin doğruluğundan da şüphe edilemez. Halâda bunda şüphe edenler varsa bize şunu söylemekten başka birşey kalmıyor: En büyük kör görmek istemeyenlerdir. (11)

«ÇKP'nin zaferin arifesinde ABD emyeryalizmi ile uzlaşmaya yönelmesi bize zaferden sonra Mao Zedung'un kuracağı iktidarın biçimi ve düzenin niteliği konusunda yeterli bilgiyi veriyor. ABD emperyalizmi ile uzlaşılarak kurulacak böyle bir iktidarın proleterya önderliğinde demokratik halk diktatörlüğü olamıyacağı kesinlikle açıktır. Böyle bir iktidar, olsa olsa süreç içinde emperyalizmin uşağı niteliğine dönüşecek bir iktidar olabilir.

Çin'de 1949 zaferinden sonra kurulan iktidarın kesinlikle proleterya önderliğinde demokratik halk iktidarı olmadığını kanıtlıyacak daha pek çok kanıt vardır. Bunlardan biri de Mao Zedung'un bir sistem olarak sosyalizme ilişkin anlayışıdır. Daha önceleri Mao Zedungun marksizme faydacı bir açıdan yaklaştığını belirtmiştik. Maonun aynı anlayışı sistem olarak sosyalizm içinde geçerlidir. Mao

---

(11) Yukarıdaki mesele ile ilgili olarak diğer pekçok burjuvâ yazarınkileri bir yana bırakalım. Toplum yayınları arasında çıkan Jean—Jacgues Brier Çin devrim ve sonrası» adlı derlemenin 69. sayfasında anlatılanlarda Mao ve diğer ÇKP önderliğinin ABD'ye duydukları yakınlıktan bahsederken diğer şeylerin yanı sıra şunlar söyleniyor. «Önemsiz asiler» de (ÇKP önderleri kastediliyor—b) tanınmak için kendilerini Amerikalılara kabul ettirmeleri gerektiğini anlamışlardı.»

Zedung zaferden sonra neden kapitalist yolu tutmadıklarını (!) belirtirken bunu açığa vuruyor :

«Kapitalist yol da üretimin artmasına yol açabilir ama daha uzun bir zaman alır. Ve süreç acılıdır.» (S. E. C. 5 S. 151—152)

Yani biraz acılı olmasa ve kısa vadede üretimi artırsa Mao Zedung kapitalist üretim biçimini seçeceğini açıkça kabul edecek sosyalizme bu bakış açısıyla bakan birinin kapitalizmi tasviyeye yönelmesi ya da başka bir açıdan ele alındığında, proleterya önderliğinde demokratik halk iktidarını kurması ve giderek bu iktidarı gerçek bir proleterya diktatörlüğüne dönüştürmesi mümkün müdür? Böyle bir şey kesinlikle mümkün değildir. Tarih bugüne kadar böyle bir şey göstermedi.

Öncelikle belirtelim ki, Çinde 1949 zaferinden sonra devletin hatırı sayılır bir kısmı komünist partisi dışındaki partilerin veya bizzat Çan Kay—Şekin adamlarının elinde kaldı. Mao Zedungun sınıfsal kıstastan yoksun oportünist birlik anlayışı buna müsaade ediyordu. O, bu konuda şunları söylüyor.

«Benim sulu çamurla birleşen bir insan olduğumu söylüyorsunuz. Evet ben sulu çamurla birleşen bir insanım. (Y. Y. S. 220 abç. May. Yay. 2. baskı)

Yukardaki sözleri söyleyen kendine marksist diyen birisidir. Marksistlerin birlik anlayışı bu mudur? Uzlaşma, ittifak, birlik, konusunda M—L'mi en adi biçimde tahrif etmekten çekinmeyen Mao Zedung, bu düşünceleriyle her türlü karşı—devrimci ile birleşmenin temellerini attı. Bu birlik anlayışı onu Çan Kay—Şek'in en azılı generallerinden tutun eski imparator Pu—Yi'ye kadar her türden gerici ile birleşmeye dek götürdü. Mao Zedung'u «Üç Dünya» teorisine ve onun pratiğine götüren de aynı anlayıştır. (Mao Zedung'un Hitlerin takipçisi faşist partinin lideri Alman Strauss ile birliğini hatırlayınız. Sulu çamurla birleşebilen bir insan neden Straussla veya bir Pinochet ile, İran Şahı'yla vb. ile birleşmesinki?) Mao Zedung'un Bu anlayışının karşı—devrimcilerin sosyalizmle bütünleşme teorisini nasıl doğurduğunu ve böylece bir anlayışın proleterya diktatörlüğünün özü olan karşı—devrimciler üzerinde zor uygulaması ilkesini nasıl inkar ettiğini az ileride sergiliyeceğiz. Burada konunun üzerinde durduğumuz asıl yanı, Mao Zedung'un bu anlayışının 1949'dan sonraki devlet yapısı üzerindeki etkisidir.

Mao Zedung'un karşı—devrimcilere karşı oportünist liberal anlayışı her türlü karşı—devrimcinin devlet mekanizmasını oluşturulmasını beraberinde getirmiştir. Bu konuda yaygın olarak bilinen bir örneği vereceğiz. (Bu meseleyle ilgili elimizde o kadar çok döküman var ki S. E. C. 5, ve Yayınlanmamış Yazıların tümü böyle örneklerle doludur. Doğrusu hangi örneği nasıl sunacağımızı şaşırıyoruz.) Bu örnek Liang Şu—Ming'dir. Mesele ile ilgili olarak söz konusu makalenin «Liang Şu—Ming'in gerici Fikirlerinin Eleştirilmesi» adlı makale (S. E. C. 5. S. 136 vb.) bütünüyle okunmasını tavsiye ediyoruz. Biz sadece kısa aktarmalar yapacağız. Mao Zedung, söz konusu adam hakkında 15 maddelik bir makale yazıp Liang Şu—Ming'in ne denli gerici, anti—komünist, cellat bir insan olduğunu sergiledikten sonra aynı insanın siyasi danışma konferansının ikinci genel toplantısında yeniden milli komiteye seçilmesi gerektiğini savunmuştur.

Söz konusu makaleden birkaç parça aktarmak sıkıcı olmaz herhalde.

«Gerçeği söylemek gerekirse, Çan Kay—Şek elinde silah olan bir katil, Liang Şu—Ming ise elinde kalem olan bir katildir. İnsan öldürmenin iki yolu vardır. Biri silahla öldurmek öteki kalemle öldürmektir. En ustaca gizlenen ve hiç kan akıtmıyan yol kalemle öldürmektir. İşte siz (Liang Şu—Min kastediliyor—b) **bu tür bir katilsiniz.**

«Liang Şu—Ming cennetin dokuzuncu katı ile cehennemin dokuzuncu katı deyimini kullanmıştır. Onun iddiası şudur. «İşçiler cennetin dokuzuncu katındadır. Oysa köylüler cehennemin dokuz kat dibindedir.» Buna «genel çizginin desteklenmesi» adı verilebilir mi? Hayır bu baştan aşağı gerici bir görüştür, her zerresi gericidir.

«Liang Şu—Ming güvenilebilecek bir adam değildir. **Başkalarının daha fazla bilgiye sahip olmasına izin verebiliriz ama size değil.**

«Bay Liang kendisini ilerici olmayanlar kategorisine sokmamızıda istemiyor ve ilericiler kategorisine dahil olduğunu söylüyor. Bu konuda ne yapmalıyız? Bence bu konuda tedbirli olmalı ve önceden hiçbir söz vermemeliyiz.» (Düşünün böyle bir insanın gerici sayılması konusunda dahi şüphe taşıyor!)

Bütün bunlardan sonra Mao Zedung; «**ama gene de Liang Şu Ming siyasi Danışma Kongeransı Milli Komitesi üyesi olmaya de-**

vam edebilirsiniz.» (age. S. 144—145) fetvasını çıkararak kanlı cellatı, en yüksek görevle taçlandırıyor. İşte size M—L maskesi altında karşı-devrimcilerle uzmanlaşmanın en rezil örneklerinden biri.

Mao Zedung, Liang Şu—Ming hakındaki bu kararına sebep olarak şunları söylüyor :

«O, zaman neden Siyasi Danışma Konferansının Milli Komitesinde bulunuyor? **Neden Çin Komünist Partisi onu bu komitenin üyeliği için aday göstermiştir? Bunun nedeni, Liang Şu—Ming'in halâ bazı insanları aldatabilmesi ve gözlerini boyayabilmesidir.** Onun bonservisi sahtekârlıktır, sahip olduğu tek şey budur.» (age S. 144) (abç.)

Mao Zedung, onun «kötü örnek» olacağı safsatasının ardına gizlenerek karşı—devrimcilerle nasıl birleşeceğinin teorisini yapmaktadır. Mao Zedung'un bu açıktan karşı devrimci tavrı bugün çok sadık Maocu çevreler (Örneğin «Aydınlık») dışında hiç kimse tarafından (sözde Mao Zedung'u savunan bazı orta yolcular tarafındanda) savunulamamaktadır. Ve onlar durup durup şu nakaratı tekrarlamaktadırlar. «Ahh Mao'nun şu karşı—Devrimcilerle açıktan birleşen tavrı olmasa!» Bu arkadaşlar Mao Zedung'daki bu anlayışı doğuran temeli bulmak yerine tek tek sinek avlamakla uğraşıyorlar. Mao Zedung'un eserlerindeki Liang Şu—Ming ve benzeri gibi karşı—devrimcilere karşı tavır türünden tek tek sinekler, Mao Zedung'un küçük—burjuva demokratı bataklığından türüyorlar. Bu nedenle Mao'ya yönelirken onun tek tek karşı—devrimci uygulamaları üzerinde uğraşmaktan ziyade, bataklığı keşfetmeye yöneltmeliyiz, esas gayretimizi.

Şimdiye dek sürekli belirttik, bir kez daha belirtelim, Mao Zedung anti-kapitalist, proleter perspektife sahip değildir. Onun böyle bir perspektife sahip olmaması proleterya diktatörlüğü meselesinde kendini bir kez daha, hemde en açık biçimde açığa vuruyor. Mao Zedung'un bakış açısı burjuva demokratik devrimle sınırlı olduğundan o, kendi deyimiyle «Yeni demokratik devleti» adım adım burjuvaziden arıtarak proleterya diktatörlüğüne varmayı hedeflememiştir. Tam tersine sürekli olarak burjuvazi ile, her türlü karşı—devrimci ile birleşerek onları devletin en yüksek temellerine getirmenin «teorilerini» yaratmıştır. Mao Zedung'un «kötü örnek» leri «iktidara getirme» teorisi bu türden teorilere basit bir örnektir. Meseleyi toparlayıp genel olarak ele alalım.

Mao Zedung'un sosyalizm anlayışının eleştirisi bir ileriki bölümde ele alınacağından burada bu konuya girmiyoruz. Şimdilik bizi ilgilendiren asıl mesele, Çin'de devrimin zaferinden sonra nasıl bir iktidar kuruldu? Hangi yol izlendi? sorularının cevabıdır. Mao Zedung bu sorulara Çin'de Sosyalizm yolunun tutulduğunu ve kurulan iktidarın demokratik halk iktidarı olduğu biçiminde cevap veriyor. Ancak gerek şimdiye kadar ileri sürdüğümüz gerekse bundan sonra ileri süreceğimiz kanıtlar göstermektedir ki, Mao Zedung'un bu sözleri gerçekleri yansıtmadığı gibi lafız düzeyinde kalmaktadır. Mao Zedung'u buraya iten sebep de, kendisinin gerçekte bir küçük—burjuva demokratı olmasına karşın M—L görünme çabasıdır. Bu durum Mao Zedung'un sürekli bir biçimde eklektik ve pragmacı teoriler ileri sürmesine neden olmaktadır. Bu nedenle daha önceleride çeşitli vesilelerle belirttiğimiz gibi Mao Zedung'un gerçek niyet ve amaçlarını açığa çıkarabilmek için onun söylediklerinin üzerindeki M—L lafızları ayırt etmek gerekmektedir. Mao Zedung'un gerçek kişiliğiyle kavranabilmesi için bu zorunludur. Şimdi Çin'de 1949'daki devrimin zaferinden sonra oluşan iktidarın karakterini inceliyerek Mao Zedung'un gerçek anlayışını sergilemeye devam edelim.

Genel olarak geri kalmış ülkelerde, özel olarak Çin gibi ülkelerde proleterya diktatörlüğüne bir çırpıda varılamaz. Bu gibi ülkelerde toplumun henüz burjuva demokratik dönüşümlerin gerçekleştiği bir aşamayı yaşıyamamış olması, proleterya diktatörlüğünü, gelişmiş kapitalist ülkelerin tersine, proleteryanın hemen çözmesi gereken bir görev olarak dayatmaz. Bu tür ülkelerde daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi bir ara aşama olarak halk demokrasisi evresi vardır. Bu evrede devlet değişik biçimler alabilir ancak biz yine de devletin bütün bu değişik tiplerini iki gurupta toplayabiliriz : **Birincisi** işçi—köylü devrimci demokratik diktatörlüğü, **ikincisi:** proleterya ve köylülük dışındaki çeşitli sınıfların da yer aldığı, deyim yerindeyse devrimci blokun devleti. Devletin bu son biçimi de diğerleri gibi, tek tek ülkelerin özgül yapıları gereği, özgül bazı biçimler alabilir. Örneğin Dr. Sun Yat—Sen'in savunduğu devlet de bu türden bir devlettir.

İktidarın bu değişik iki biçimi de ara biçimlerdir. Proleterya diktatörlüğü ile burjuva diktatörlüğü arasında yer alırlar. Dünyadaki her ara karakter gibi, bu da ya birine ya ötekine dönüşmek zorundadır. Proleteryanın ve yarı—proleterlerin menfaati, bu devletin proleterya diktatörlüğüne dönüşmesindedir. Buna karşılık başta milli burjuva olmak üzere diğer sömürücü sınıfların öz-

lemi ise bu devletin büyük burjuvazinin diktatörlüğüne dönüş mesindedir. Bu nedenle iktidarı ele geçirdikten sonra devletin hangi yönde ilerleyeceği konusunda proleterya ile burjuvazi arasında amansız bir mücadele başlar. Bu mücadelenin bizzat kendisi devrimde burjuva, küçük—burjuva unsurlarla proleter unsurların ayrışmasını hızlandırır ve son sınırına vardırır.

Burjuvazi ve küçük—burjuvazinin bir bölümü dahil, tüm sömürücü sınıflar kapitalizmi savunurlarken, proleterya daha ileriye gitmek ister. Bu ayrılık proleteryayı ve onun düşüncesini diğer sınıf ve sosyal tabakalardan ayırdeden en temel noktalardan biridir. Lenin bu durumu Devlet ve İhtilâl adlı eserinde Marks'ın Vewdemeyer'a gönderdiği mektubu yorumlarken ele alır. Yer darlığı nedeniyle Marks'ın mektubunu aktaramıyoruz. Lenin'in söz konusu yorumu ise şöyle :

«Mark'ın öğretisinde özsel olan şey sınıflar savaşımıdır. Durmadan söylenen ve durmadan yazılan şey, budur. Ama, bu doğru değildir. Ve bu yanlışlık Marksizmin oportünist bozulmalarının onu burjuvazi için kabul edilebilir bir hale getirmeye yönelen bozulmalarının sonucudur. Çünkü sınıflar savaşımı öğretisi Marks tarafından değil Marks'tan önce burjuvazi tarafından ortaya konulmuştur. Ve bu genel olarak burjuvazi için kabul edilebilir bir öğretidir. Yanlızca sınıflar savaşımını kabul eden biri bunu kabul ettiği için Marksist değildir; henüz burjuva düşüncesinin, burjuva politikasının çerçevesinden çıkmamış biri olabilir. Marksizmi sınıflar savaşamı öğretisine indirgemek, onun kolunu kanadını kırpmak, bozmak, onu burjuvazi için kabul edebilir bir şeye indirgemek demektir. **Aslında sınıflar savaşımının kabulünü proleterya diktatoryasının kabulüne dek genişleten kişi bir marksisttir ancak. Marksisti alalede küçük (ve büyük) burjuvaziden temelden ayırdeden şey işte budur. Marksizmin gerçekten anlaşılıp kabul edildiğini, işte bu denek taşı ile sınamak gerekir.**» (Devlet ve İhtilal S. 48—49 abç) Lenin'in yukardaki sözleri geri kalmış ülkelerdeki çeşitli biçimlerdeki ara devlet tipleri açısından yorumlanacak olursa somut olarak şu biçimi alır.

Proleteryanın çeşitli anti—emperyalist demokratik sınıf ve sosyal tabakalarla iktidarı paylaştığı durumlarda sınıf mücadelesi sona erdirilemez. Tersine ileriye, proleterya diktatörlüğüne varabilmek için mücadele kızıştırılır. Bu noktada saymak, burjuvaziye ve onun dışındaki güçlere karşı mücadele vermemek, proleter değil burjuva, küçük—burjuva bir anlayıştır. Sonuçta iktidarın

ara karakterini yitirerek --gerçek bir burjuva diktatörlüğüne dönüşmesine varır— demek ki, iktidar anti—emperyalist demokratik güçler tarafından ele geçirildiğinde, proleterya, ileriye dönük baçış açısını muhafaza etmeli, ileriye doğru gidebilmek için önlemler almalıdır.

Peki bu noktada daha ileriye gidebilmek için proleteryanın gerçekleştirmesi gereken görevler nelerdir? Bu sorunun cevabını iki ana başlık altında toplamak mümkündür.

1 — Proleterya böyle bir durumda sınıf mücadelesini kızıştırmalı devrimin kazançlarını korumak ve proleterya diktatörlüğüne, oradanda nihai hedefi olan komünizme varabilmek amacıyla karşı —devrimciler üzerinde tam bir diktatörlük uygulamalı, devleti başta karşı—devrimciler olmak üzere, her türlü sömürücü sınıftan giderek arındırmalıdır. Böylece proleterya, devrimi sürdürebilmek için devlet gibi bir sopaya sahip olacaktır ki bu onun nihai amacı olan komünizme varabilmesi için en gereksindiği araçlardan biridir.

2 — Proleterya, anti—emperyalist demokratik devrim sürecinde kurduğu itifak temelini köylülüğe ve özellikle yoksul köylülüğe yöneltmeli burjuvaziyi ve diğer sömürücü sınıfları bu ittifaktan giderek tecrit etmelidir. Bu proleteryanın hayatın her alanında anti —kapitalist cephede bir savaşım açması; burjuvazinin toplumsal ve kültürel yaşam üzerindeki etkisini yalıtması demektir. Yani Leninizmin temel stratejik kuralları açısından belirtmek gerekirse; anti —emperyalist demokratik devrim sürecinde yalıtılması gereken güç uzlaştırıcı milli burjuvazi iken, iktidar ele geçirildikten sonra yalıtılması gereken güç milli burjuvazi başta olmak üzere giderek küçük—burjuvazi ve diğer sömürücü sınıf ve tabakalardır.

Belirtmeye gerek yok ki yukarıda sayılan görevlerin yerine getirilebilmesi için her şeyden önce proleteryanın kendi öz partisine gereksinmesi vardır. İktidar için mücadelede tek silah olan parti olmaksızın bütün bu görevlerin yerine getirilebilmesi de olanaksızdır.

Yine belirtmeye gerek yok ki, yukarıda sayılan görevler bütünüyle biribirine bağlı, içiçe geçmiş durumdadırlar. Bu nedenle biri diğerine temel teşkil etmekte, birinin çözümü diğerinin çözümünü kolaylaştırmaktadır.

Yukarıya aktardığımız genel Leninist ilkeler çevçevesinde Çin devrimini ve «MZD» ni inceliyelim.

Mao Zedung iktidarı ele geçirdiğinde yukarıdaki ilkeleri dikkate almadı. Çünkü Mao Zedung herşeyden önce Marksist bir perspektife sahip değildi, onun bu meseledeki düşünceleri, Dr. Sun'un düşünceleri temelinde şekillenmiştir. «Üç halk ilkesi»ndeki, modern devlete ilişkin öğreti bu konudaki Mao'nun düşüncelerini belirlemektedir. Mao bu durumu aşağıdaki sözlerinde dile getiriyor.

«Yeni demokratik anayasal yönetim nedir? Çeşitli devrimci sınıfların, hainler ve gericiler üzerindeki ortak diktatörlüğüdür. Bir zamanlar biri şöyle demişti. «Yiyecek bir şey varsa, herkes paylaşsın» sanırım yeni demokrasinin ne demek olduğunu buna dayanarak gösterebiliriz. Nasılki, herkesin eldeki yiyeceği paylaşması gerekiyorsa, iktidarın da, bir tek parti, yada sınıfın tekelinde bulunmaması gerekir. Dr. Sun Yat—Sen, Guomindag Birinci Milli Kongresinin Bildirisinde bu fikri çok iyi açıklamıştı :

«Modern devletteki sözümona demokratik sistem genellikle burjuvazinin tekelindedir ve sadece halkı ezmeye yarayan bir araç haline gelmiştir. Oysa Guomindang'ın demokrasi ilkesi, bir azınlığın özel malı değil, bütün halkın paylaştığı, demokratik bir sistem demektir.»

«Yoldaşlar, anayasal yönetimi incelerken çeşitli kitaplar okuyacağız ama hepisinden önce, bu bildiriyi incelemeliyiz ve yukardaki alıntıyı herkes ezberlemelidir.» (S. E. S. 2. S. 413) (abç;.)

Devrimden önce bu anlayışa sahip birinin, yukarıda bahsettiğimiz marksist bakış açısının öngördüğü yönde hareket edebilmesi mümkünmüdür. Elbetteki, mümkün değildir. Çünkü yukarıda söylenenlerdende anlaşılabileceği gibi Mao Zedung, Marksist devlet öğretisini değil, Sun Yat—Sen'in devlet öğretisini savunmaktadır. Dr. Sun'un öğretisi ise Leninizmin esasını oluşturan proleterya diktatörlüğü öğretisine taban tabana zıt bir küçük—burjuva öğretidir. Mao Zedung bu öğretiyi **mutlaklaştırmıştır.**

Dr. Sun'un önerdiği devlet, proleterya ile burjuva diktatörlüğü arasında yer alan ara bir devlet biçimidir. Bu devlet, proleterya da dahil olmak üzere birden fazla sınıf ve sosyal tabakanın ittifakından oluşmuştur. Bu sebeple de eninde sonunda ya proleterya diktatörlüğüne, ya da burjuva diktatörlüğüne dönüşmek zorundadır. Ama Mao Zedung marksizmin bu evrensel yasasını göz önünde bulundurmadı. O, Dr. Sun'un devletini ilelebet bir şey olarak gördü. Daha ileride Mao Zedung'un Sosyalizm de burjuvazi ile birlikte yan

yana yaşamaya ilişkin düşüncelerini ele alırken, bunu daha açık bir biçimde göreceğiz. burada esas olarak konunun bir başka yönüyle ilgileneceğiz.

Dr. Sun'un yukarıdaki formülasyonunda proleterya dışındaki sınıf ve sosyal tabaakların iktidara gelememelerini yadsımıyoruz. Eleştirimiz bu noktada değildir. Eleştirimiz, iktidar bir kez anti—emperyalist, demokratik güçler tarafından ele geçirildikten sonra onun proleterya diktatörlüğü doğrultusunda geliştirilmediği, tersine, burjuva diktatörlüğüne dönüştürülmesinedir.

Devrimin zaferinden sonra birden fazla sınıfın (bu anlamda birden fazla partinin) iktidara gelmesi hiçbir şart altında yadsınamaz. Milli demokratik devrim sürecinde yabancı ve yerli gericiliğe karşı mücadele eden bütün sınıf ve sosyal tabakalar, iktidarda temsil haklarını elde ederler. Bu bütünüyle yerel koşullara bağlıdır Örneğin milli demokratik devrim sürecinde, sömürgecilere karşı mücadelede iktidara alternatif komünist partisi dışında partinin olmadığı Arnavutluk türünden ülkeler olduğu gibi; FRELİMO veya POLİSARİO türünden tüm ulusu kucaklıyan bir birleşik cephenin kurulduğu, Mozambik ya da Batı—Sahra gibi ülkeler de olabilir. Veya Komünist partisinin kendisi dışındaki partilerle ittifak halinde iktidara geldiği, Bulgaristan (vatan cephesini hatırlayınız) türünden daha başka ülkeler de olabilir. Burada yerel koşullar tayin edicidir. Ve şu ya da bu yönde bir mutlaklaştırma kabul edilemez. Bu nedenle uluslararası komünist hareketin hiç bir ögesi kalkıp Mao Zedung'u neden hemen 1949 zaferinin ertesinde iktidarı tek başına ele geçirmedi diye eleştirmedi. Mücadeleye katılan sınıf ve sosyal—tabakaların iktidarda temsil haklarının olduğu herkesçe kabul edilmektedir. Arnavut yoldaşlar tecrübelerini, değerlendirdikleri AEP tarihinde şunları söylüyorlar: «Eski hakim sınıflar ortaya koydukları gayri—milli ve halk düşmanı tutumları ile **siyasi iktidara katılma haklarını** tamamen kaybettiler.» (C. 1. S. 231 abç.)

Çin'de devrimin zaferinden sonra komünist partisi dışındaki güçlerin iktidara gelmesini yadırgayan yok. Asıl sorun oradan sonra başlamıştır. Mao Zedung ve ÇKP yöneticileri, bundan sonra hangi yönde hareket ettiler? Bizi asıl ilgilendiren sorun budur. Mao Zedung'a bakılırsa o, sosyalizm ve proleterya diktatörlüğü yönünde hareket ettiklerini söylüyor. Peki ya olgular neleri gösteriyor? Bir de onlara bakalım.

Biraz yukarıda belirtmiştik ki, ara devlet biçiminden ,sosyalizm yönünde hareket edebilmek, proleterya diktatörlüğüne, oradanda

komünizme varabilmek için proleteryanın gerçekleştirmesi gereken en az iki görevi vardır. Bunlardan ilki karşı—devrimciler üzerine diktatörlük ve onları devlet mekanizmasından tecrit etmek. İkincisi ise, ittifakı yoksul köylüğe kaydırarak tüm proleterler ve yarı—proleterlerle birlikte başta burjuvazi ve diğer sömürücü sınıf ve tabakalar olmak üzere kapitalizmin tüm unsurlarına karşı anti—kapitalist bir mücadele örgütlemek. Bu iki görevin yerine getirilmesinde Mao Zedung'un tutumu nedir? Onu görelim: İlk olarak karşı—devrimcilerin bastırılması ve onların devlet mekanizmasından temizlenmesi sorunu:

Mao Zedung, karşı—devrimcilerin cezalandırılması, onların her türlü faaliyetlerinin engellenmesi meselesinde, karşı—devrimci düşünceler üretti. Mao Zedung, bu düşünceleri, biraz ilerde değineceğimiz gibi, sözde Stalin'in hatalarından ders çıkarma adı altında geliştirdi. Onun bu konudaki görüşlerini iki açıdan ele alabiliriz. **Birinci olarak** : Mao Zedung, genel olarak, karşı—devrimci unsurların, partilerin, grupların ve kuruluşların faaliyetlerinin yasaklanmasının, onlar üzerinde proleteryanın devrimci diktatörlüğünün uygulanmasının, Marksist proleterya diktatörlüğü öğretisinin ayrılmaz bir parçası olduğunu inkâr etti. **İkinci olarak** : karşı—devrimcilerin, ajanların, sabotörlerin vb. lerinin cezalandırılmasında idam edilip edilmeme gibi bir sorunu ortaya attı. Şimdi bunları tek tek ele alıp inceliyelim.

Marksist proleterya diktatörlüğü öğretisi karşı—devrimciler üzerinde tam bir diktatörlük uygulamayı öngörür. Proleterya diktatörlüğü döneminde sınıf düşmanları üzerinde diktatörlük uygulanması, halk saflarında uygulanan demokrasi ile çelişmez. Tersine emekçi halk tabakaları ne denli özgür olursa, karşı devrimciler üzerinde diktatörlük uygulanmasıda o denli kolaylaşır. Mao Zedung, bu Leninist ilkeyi çarpıttı. O, proleterya diktatörlüğü döneminde karşı—devrimciler üzerinde dktatörlük uygulanması ile, emekçi halk için uygulanan demokrasiyi birbirine karşıt şeylermiş gibi gördü. Karşı—devrimci faaliyetleri alabildiğine hafife aldı, tam bir umursamazlık ve vurdumduymazlıkla onların bu faaliyetlerini onayladı ve hatta teşvik etti. O, bütün bunları yaparken Stalin'in bu meseledeki Leninist pratiğini inkar etti. Mao Zedung'a göre Stalin, diktatörlüğün alanlarını suni biçimde işletmiştir. Sınıf mücadelesini suni biçimlerde sertleştirmiştir. (o bu eleştirilerine rağmen Stalin'in sınıf mücadelesini görmediğini, karşı—devrimcilere karşı uyanık davranmadığını vs. türünden eleştriler de yönetiyor) Stalin'in bu hatalarına (!) karşı Mao Zedung demokrasi şampiyonu kesil-

mektedir. «Biz büyük demokrasiden yanayız istediğimiz şey proleterya önderliğinde büyük demokrasidir» (S. E. C. 5. S. 391) derken Mao Zedung demokrasi paravana ardına gizlenerek, karşı-devrimciriyordu. Ama mesele biraz derinliğine incelendiğinde görülür ki, Mao Zedung demokrasi pravanası ardına gizlenerek, karşı-devrimcilerin eylemlerini teşvik politikasını egemen kılmaya çalışıyordu. Yukarıda aktardığımız pasajın biraz ilerisinde Mao Zedung bu demokrasiden ne anladığını şu sözlerle belirtiyor :

«Emperyalizmden bile korkmadığımıza göre büyük demokrasiden niye korkalım? Öğrencilerin sokaklara dökülmesinden niçin korkalım? (age S. 396)

Yani Mao Zedung'un demokrasiden anladığı kargaşalık, her türlü karşı—devrimci söz ve eylemin hoş görülmesi; sınıf düşmanlarına karşı oportünist—liberal uzlaşmacı bir tutumdur. Mao Zedung'un anlayışına göre, önce karışıklık çıkarmak, ortalığı gerekirse kana bulamak, her türlü karşı—devrimcinin, ajanın, sabotörün eylemlerine göz yummak sonrada bir «ateş yakarak» bütün bu pislikleri kurutmak gerekir. Mao'nun bu anlayışı biçimsel yönlerden marksistlerin sınıf mücadelesini yürütürlerken kullandıkları bazı taktiklere benzemektedir. Ama bu benzerlik sadece yüzeydedir. İş meselenin özüne gelince Mao'nun tavrının M—L ilkelerle hiç bir alakâsı yoktur. Onların inkarı temelinde inşa edilmiştir.

Marksist ilkelere göre, sınıf mücadelesnde devrimcilerin geçici soluk alma, geri adım atma vb. taktikler uygulamaları tamamen doğrudur. Ancak proleterya partisi geri adım atıyorsa, bu, ilk olarak, düşman güçlerine güç yitiremediğinden ötürüdür. Bu nedenle proleterya güçlü olduğu, iktidarı elde tuttuğu dönemlerde, sırf karşı—devrimciler hortlasın kendilerini göstersinler diye geri adım atmaz. İkinci olarak, proleterya sınıf mücadelesinde geri adım attığı zamanlar da bile, meydanı bütünüyle karşı—devrimcilere terketmez. Halbuki, Mao Zedung, bu iki meselede de bu marksist ilkelere aykırı davranmaktadır. O, ilk olarak, geri adım atmayı proleteryanın güçlü veya zayıf olmasına bağlı birşey olarak ele almıyor. Tersine «düzenli aralıklarla yangını tutuşturmak gereklidir. Bunların sıklığı ne kadar olmalıdır? Yılda bir kere mi, yoksa üç yılda bir mi? hangisini yeğlersiniz? Bence aya göre hesaplanan artık—yılda Şubatın 29 çekmesinin her üç yılda bir ve 5 yılda iki defa görülmesi gibi, her 5 yıllık plan döneminde bunu iki kere yapmalıyız. (age. s. 527 abç.) diyerek sorunu bir doğa olayı biçiminde

ele alıyor. Yukarıdaki sözlerin gayri—bilimsel oldukları tartışma götürmez olduğu için fazlaca üzerinde durmuyoruz. Ama yeri gelmişken konu ile ilgili bir başka sorun üzerinde duralım.

Özel olarak Mao Zedung ve genel olarak tüm dünyadaki Mao'cu kesim kısa açıkladığımız ve marksist bilimle en küçük bir ilişkisi olmayan yukarıdaki karışıklıkları marksizme yeni bir katkı, kitleleri sınıf mücadelesine çekmenin eşi benzeri görülmemiş bir biçimi olarak lanse etmektedirler. İleride kültür devrimi meselesini ele aldığımızda üzerinde daha detaylı olarak duracağımız gibi, Mao Zedung ve avenesi karışıklığı sınıf mücadelesinin en üst biçimi olarak sunarken marksizmi en adi biçimde tahrif etmektedir. Sınıf mücadelesi kör döğüşü değildir. Sınıf mücadelesi denetimsiz ve disiplinsiz güçlerin ne yaptığını bilmez hırçınlıkları hiç değildir. Sınıf mücadelesi, proleterya partisi'nin kumandanlığında yürütülen, bilinçli, disiplinli kargaşalığa ve kör döğüşüne müsaade etmeyen bir savaşımdır. Sonuç olarak, marksist ilkeler, sınıf savaşımında geri adım atmayı, azgınlaşan, yükselen gericilik karşısında, güç toparlamak, yeniden saldırının şartlarını yaratmak, saflarını pekiştirmek vb. şeyleri gerçekleştirmek için düzenli ve disiplinli geri çekilme olarak anlarlarken: Mao Zedung, geri adım atmayı, düşmanın gücüne, gericiliğin yükselip yükselmediğine bakmaksızın tekerrür eden bir doğa olayı olarak alıyor.

Mao Zedung, ikinci olarak, geri adım atarken meydanı bütünüyle karşı devrimcilere terkedilmesini hatta onların bu yönde teşvik edilmelerini anlıyor.

«Az sayıda insanın karışıklık çıkarmasına tamamen önlemek olanaksızdır.

«Az sayıda insanın karışıklık çıkarmasını birinci olarak teşvik etmeyiz. İkinci olarakda eğer bazı kimseler ille karışıklık çıkaracağız derlerse o zaman bırakınız çıkarsınlar... Bana sorarsanız isteyen istediği kadar bir aya, bir ay yetmezse iki ay süre ile karışıklık çıkarabilir.
(age. 428—429) (abç.)

«Sovyetler Birliğinde yüksek okul öğrencileri olay çıkardığı zaman elebaşlarından bir kaçını okuldan atıyorlar ve kötü şeylerden eğitim malzemesi olarak yararlanılabileceğini kavramıyorlar.» (age 430—431)

«Pekin'deki karışıklık ne kadar büyük ve derin olursa o kadar iyidir. Bu tecrübelerin ortaya koyduğu bir gerçektir.» (age S. 535 abç.)

Yukarıdaki satırlarda kolayca görülebileceği gibi Mao Zedung, geri çekilme esnasında karşı—devrimci faaliyetlerin dizginsiz bir biçimde gelişmesini istiyor ve bizzat kendisi bunu fiilen destekliyor. Oysaki, Marksist ilkeleri öngördüğü geri çekilme, hiç bir zaman böyle değildir. Marksistler çeşitli nedenlerle geri çekilmek zorunda kaldıklarında, karşı—devrimcilerin faaliyetlerin fütursuzca gelişmesine olanak tanımazlar. Tersine güçleri oranında (geri çekilme, savunma planındada olsa) karşı—devrimcilerin çabalarını püskürtürler; onlara, diledikleri gibi cirit atma fırsatı vermezler.

Mao Zedung, bir açık karşı—devrimcinin faaliyetlerinin, karşı—devrime hizmet ettiğini ve geriye dönüşü gerçekleştireceğini bilmektedir. Bu sebeple o, karşı—devrimcileri teşvik etmenin**de karşı—devrimci** bir çaba olduğunu bilmektedir. Birazdan aktaracağımız pasajlarda Mao bunu kendisi itiraf ediyor. O halde Mao Zedung'un bile karşı—devrime hizmet etmesini nasıl açıklamalı? Bunu onun, burjuva, küçük—burjuva karekteriyle açıklıyabiliriz. Mao Zedung bu sınıfsal konumu gereği bazen açıkça karşı—devrimden yana tavır koyabilmektedir. Bunun aksi bir tutum şaşırtıcı olurdu. Yani o, sınıf çıkarlarının gereğini yerine getirmektedir.

Mao Zedung'un kendi çabalarının karşı—devrime hizmet ettiğini itiraf eden sözleri şöyle :

«Geçen yılın ikinci yarısında sınıf mücadelesinde bir gevşeme, bile bile gerçekleştirilen bir gevşeme oldu. Ne varki, biz bu gevşemeye izin verir vermez, burjuvazi, burjuva aydınları, toprak ağaları zengin köylüler ve hali vakti yerinde orta köylülerin bir bölümü bize saldırmaya başladılar. (S. E. C. 5 S. 568 abç.)

«Kendi isteğimizle bir düzeltme hareketi başlatmakla, muhtemel bir «Macaristan olayı»nı bile bile davet ettik» (age S. 516. abç)

Bütün bu söylenenlerden sonra Mao Zedung'un halâ «çağımızın en büyük dehası» «Marksizm— Leninizmi geliştirmiş» bir «usta» olarak görebilmek mümkünmüdür? Buna rağmen Mao Zedung'a «büyük Marksist—Leninist», usta denilebiliyorsa, sokaklarda ustalardan geçilmez. Mao Zedung yukarıda söyledikleri ile, bırakın bir usta olmayı, devrim ve sosyalizm davasının zaferi için ezilmesi gereken bir gericidir.

Karşi—devrimcileri bastırma mücadelesinin bir parçası olan, karşı—devrimci basının susturulması meselesinde de, Mao Zedung'un tavrı, oportünist ve liberaldir. O, bu düşünceleriyle burjuvaziden başka hiç kimseye hizmet etmemiştir. Mao Zedung, karşı—devrimci

basını susturacağına, onu denetim altına alacağına, alabildiğine serbest bırakmış ve «tüm zehirini kusması» için onlara yardımcı olmuştur. Bizzat, devletin olanak ve imkânlarını karşı—devrimci kalemşörlerin hizmetine sunan Mao sağcı, karşı—devrimci yazarların yazılarını parti basını dahil resmi basında yayınlatmıştır. Böylece «yüz düşünce akımının serpilip boy vermesini» sağlamıştır (!)

«Bu kadar gerici bu kadar azgın sözlerin, basında bu kadar çok yer almasına niçin izin veriliyor? Bu zehirli otların sökülüp atılmasını ve bu pis kokuların giderilmesini sağlamak için (S. E. C. 5. S. 311)

«Yukarıda sözü edilen çeşitli türden sağcılara **söz söyleme özgürlüğü tanınmıştır.** (age. S. 524 abç.)

«Sağcıların taarruzda bulunduğu dönemde herkesin kendi başına **eşit koşullarda** döğüştüğü bir ortam yarattık» (age S. 530) (abç.)

Sağcı gericilere eşit koşullarda mücadele hakkı tanıyan Mao Zedung bu fırsat eşitliğini (!) basında da sağlamayı ihmal etmedi.

«Bir süre için, **parti gazeteleri de sağcıların görüşlerine yer verdi. Sağcıların bütün görüşlerinin kelimesi kelimesine yayınlanması için talimat verdik.** (age. S. 535. 535. abç)

Yukarıda söylenen sözler hakkında söyliyecek bir şey bulamıyoruz. Yukarıdaki sözlerin sahibine gerekli sıfatı, Mao Zedung'u savunan baylar versin.

Şimdi de başta Lenin olmak üzere M—L önderlerin, karşı—devrimcilerin bastırılması ve gerici basının susturulması konusunda söylediklerini aktararak konuyu bağlamak istiyoruz.

Proleterya, iktidara geldikten sonra sınıf mücadelesi bitmez; tersine, yeni koşullarda ve yeni biçimlerde devam eder. Karşı—devrimcilerin bastırılması, ajanların cezalandırılması; sabotörlerin açığa çıkarılması, vb. gibi eylemler de sınıf mücadelesinin biçimlerinden biridirler.

Bu gibi faaliyetlerin yok edilmesinde tek geçerli akçe zor ve şiddettir. Fakat esas olmamasına rağmen diğer yöntemler de kullanılabilir. Proleteryanın dört bir yanda kavgaya giriştiği bu dönemde, karşı—devrimcilerin bastırılmasında her yalpalama, her kararsızlık, her liberal tutum, proleteryaya karşı burjuvazinin hanesine yazılan bir puandır. Bu sebeple proleterya saflarındaki her karar-

sız ve ikircikli tutumu amansızca mahkûm etmelidir. Karşı—Devrimci burjuvaziye aman vermemelidir. Bu tutum proleterya diktatörlüğü öğretisinin zorunlu bir sonucudur. Bu nedenle Lenin iktidarı ele geçirdikten sonra Karşı—Devrimcilerin üzerine amansızca gitmiş, Kolçak ve Denikin'i yerle bir etmiştir. O, açık karşı—devrimcilere karşı mücadeleyle kalmamış (proleterya diktatörlüğünü koruyabilmek için böyle davranmak zorundaydı.) partisiz kılığına bürünmüş karşı—devrimcileri de açığa çıkarmış ve gerekli biçimde cezalandırmıştır. O hiç bir tartışmaya mahal vermeyecek biçimde şunları söylüyor :

«**Açık ya da partisiz olarak gizlenmiş menşeviklerin ya da sosyalist devrimcilerin yeri partisizler toplantıları değil, cezaevidir.**» (İşçi sınıfı ve Köylülük S. 459—460 abç.)

Lenin'den bu tür pek çok alıntı yapılabilir. Fakat bu meseledeki Leninist tavrın, sınıf kıstasına sahip herkesin bilebileceği kadar açık olması ve yer darlığı nedeniyle aktarmıyoruz. Şimdi de Lenin'in karşı—devrimci basın hakkındaki düşüncelerine geçelim :

Sosyalizmi inşa edebilmek komünizme varabilmek için sadece siyasi ve ekonomik devrim yeterli değildir. Bunlar kültürel bir devrimle bütünleştirilmezlerse, rayına oturmazlar ve kısa ömürlü olurlar. Bu nedenle sosyalist devrimin hedeflerinden biri de kafa yapısı itibariyle yeni bir insan yaratmaktır. Bu yeni insanın yaratılması çok yönlü, karmaşık bir mücadelenin sağlayacağı bir şeydir. Burada bunun tartışmasına girmeyeceğiz. Burda bizi ilgilendiren esas mesele, yeni bir insanın yaratılmasıyla burjuva gerici fikirlerin yasaklanması arasındaki ilişkidir.

Mao Zedung'a göre insanlar, gerici fikirlerden alıkonulurlarsa tek yanlılık olur. Ve insanlar zihnen körelirler. Mao'nun bu düşüncesini ileride kültür devrimi bölümünde, bütün ayrıntılarıyla ele alacağız. Burda şunu belirtmekle yetinelim ki, asıl Mao'nun bu düşüncesi tek yanlılığı —burjuva yanlılığını— geliştirir. Bunun doğruluğunu kanıtlamak için öyle pek fazla teorik araştırmalara girmeye bile gerek yoktur. Günlük yaşama küçük bir göz atış bile her şeyi açığa çıkarır. Eğer insanların kapitalist, burjuva düşüncelerle yan yana gelmeleri onları yozlaştırmıyorsa, neden uluslararası burjuvazi, radyolarıyla, gazeteleriyle, sosyalist ülkelere bangır, bangır yayınlar yapıyor? Ya da neden burjuvazi, sosyalist ideolojinin olduğu her yere sızmaya çalışıyor, Oralarda revizyonizmin canlanması için çalışıyor? Pratik hayatta her gün karşılaşılan olgular bile,

başlı başına Mao Zedung'un bu konuda uluslararası emperyalist burjuvaziyle aynı düşüncede olduğunu ispatlıyor. Mao Zedung, yukarda da gördüğümüz gibi, karşı—devrimci basının faaliyetlerine izin vermiş; hatta ordan da öte parti basınını bile karşı—devrimci güçlere açmak suretiyle onları teşvik etmiştir. Aynı meselede Lenin'in tavrı ise 180 derece tersinedir. Lenin meseleyle ilgili olarak şunları söylüyor :

«Ancak bu hükümet Kornilov'un generallerini ve burjuva karşı—devriminin elebaşlarını (Guçkov, Milyukov Riyabuşinski, Maklakov ve hempaları) tutuklayarak, karşı—devrimci derneklerin (devlet duması, subay dernekleri vb.) dağıtıldığını bildirerek, bu derneklerin üyelerini yerel sovyetlerin gözetimi altına vererek karşı—devrimci birlikleri ordudan atarak yalnız o, Rusya'yı Kornilov deneyimlerinin kaçınılmaz yinelenmesinden koruyabilir.» (Ekim Dev. Nisan Tez. S. 186)

Lenin devamla şunları söylüyor :

«Karşı—devrimci burjuva gazetelerini (Reç Ruskoya, Slovove vb) yasaklamak basımevlerini müşadere etmek, onların özel ilanlarını devlet tekeli haline getirmek, hepsini Sovyetler tarafından yayınlanan ve köylülere gerçeği söyleyen bir tek hükümet gazetesinde toplamak kesinkes gereklidir. Ancak bu yolla burjuvazinin güçlü silahı, herhangi bir koşula bağlı olmaksızın, halkı aldatmakta, köylülüğü yanıltmakta ve **(karşı—devrimi hazırlamakta kullandığı yalan ve iftira silahı burjuvazinin elinden alınabilir ve alınmalıdır.»** (age S. 186) (abç)

Mao Zedung'un, karşı—devrimcilerin bastırılmaları ve cezalandırılmaları konusundaki anti—marksist liberal tutumu, idamlar meselesinde kendini bir kez daha açığa vurmaktadır. Mao Zedung, karşı—devrimcilerin idam edilmesi gerektiğini kamuoyuna belirtirken, kimi yerlerde de bu konudaki siyasetlerin kamuoyuna açıklanamıyacağını, diğer bazı yerlerde de kesinlikle idamın yasaklanması gerektiğini savunmuştur.

Proleteryanın iktidarı ele geçirdikten sonra karşı—devrimciler ajanlar, sabotörler üzerinde de devrimci bir terör estirilmesi gerektiğini biraz yukarıda vurgulamıştık. Proleterya bu saydığımız karşı—devrimcilere karşı savaşımında pek çok cezalandırma yöntemleri uygulanır. İdam da bu cezalandırma biçimlerinden biridir. Bu nedenle Marksistler açısından karşı—devrimcilerin idam edilip edilmemesi gibi bir sorun yoktur ve olamazda. Karşı—devrimcilerin iş-

ledikleri suçlar idam cezasını gerektiriyorsa istisnasız uygulanmalıdır. Yok eğer söz konusu suçlar idam cezasını gerektirmiyorsa bu durumdada gerekli olan diğer cezalar uygulanmalıdır. Bu sebeple bir marksist idam cezasının zorunluluğu meselesini tartışma konusu yapmaz. Şimdi Mao Zedung'un birbiriyle çelişen ve her biri kendi başına bir politika olan üç ayrı değerlendirmesini aktaracağız.

Karşı—devrimciler her görüldükleri yerde tasfiye edilmelidirler. Pek azını öldürün **ama hiç bir şekilde ölüm cezasını kaldırmayın.** (S. E. C. 5. 3. 548 abç.)

Bu keskin tavır bir başka yerde tamamen belirsizliğe kavuşmuştur. «Bir diğer noktada parti ve hükümet organları içindeki karşı—devrimcileri genel olarak toplumdaki karşı—devrimcilerden farklı olmalıdır...

«Peki öyleyse, parti ve hükümet organlarında hiç bir karşı—devrimcinin idam edilemiyeceğini belirten bir yasa çıkaracakmıyız? Bizim siyasetimiz parti içinde dikkâte alınacak ve **kamuoyuna açıklanması gerekmeyen br şeydir.**»

«**Parti ve hükümet organlarındaki karşı—devrimcileri ayıklarken hiç kimseyi öldürmemek siyasetini benimsemek** hiç bir şekilde bizi onlara karşı kesin tavır almaktan alıkoymaz» (age 341, 342) (abç.)

Parti ve hükümet organlarındaki karşı—devrimcilerin idam edilmelerini yasaklamakla Mao Zedung karşı—devrimcilerin hergeçen gün daha fazla bir oranda devlet mekanizmasına doluşmasını teşvik etmiyorda ne yapıyor? Böylece açıkça görülüyor ki, Mao, karşı—devrimcileri, devletten atarak devleti bir proleter diktatörlüğe dönüştürmenin tersine, karşı—devrimcilerin devlete doluşmasına yardımcı oluyor, onları bu yönde teşvik ediyor. O, sadece devlet ve hükümet organlarındaki karşı—devrimcilerin idam edilmemesi gerektiğini belirtmekle kalmıyor dahada ileri giderek genel olarak karşı—devrimcilerin idam edilmemesi meselesini ileri sürüyor:

«Kimseyi öldürmemek ve pek az kimseyi tutuklamak» şeklindeki siyasetimize bağlı kalmalıyız. Karşı—devrimci olduğu saptanan, bağlı bulundukları örgütler tarafından soruşturulmalıdır; **Kamu güvenliği organları bunları tutuklamamalı, savcılık herhangi bir kovuşturmaya girişmemeli ve mahkemeler de bunları yargılamamalıdırlar.** «Pek az kimseyi tutuklamak» derken işte bunu kast ediyoruz. İdama gelince kimseyi öldürmek yok. (age. S. 340. abç)

Yukarıdaki sözlerden açıkça görülüyorki, Mao Zedung, devletin karşı devrimciler üzerindeki işlevini—ki bu işlev esas olarak zor temelindedir, inkar etmekle, kamu organlarını anlamsız kurumlara dönüştürmektedir. Böyle bir devletin, proleterya önderliğinde demokratik **halk diktatörlüğü** olduğu, karşı-devrimciler üzerinde zor uyguladığı ve hele hele giderek proleterya diktatörlüğüne dönüşeceği nasıl iddia edilebilir? Böyle bir devlet, karşı—devrimcilerin korunduğu, bütün yaptıklarının yanına kaldığı bir burjuva devlet olabilir. Başlı—başına bu bile Mao'nun proleterya diktatörlüğü öğretisini nasıl inkâr ettiğini ve Çin'de 1949 zaferiyle birlikte kurulan devletin bir burjuva, küçük—burjuva devlet olduğunu kanıtlar.

Karşı—devrimcilerin idam edilmesi meselesi ile ilgili olarak Leninist kurallar Mao'nun tam tersi yönünde hareket etmektedir. Lenin'in aşağıdaki sözleri M—L'nin bu konudaki düşüncelerini ortaya koymaktadır.

«Ölüm cezasının sömürüyü sürdürmek için sömürücüler tarafından işçi kitlesine karşı uygulanmasının bu cezaya karşı gerekli tek kanıt olduğunu Bolşevik basında belirtme olanağını bulmuştum. (bkz. Lenin Eserleri Paris Moskova, C. 25 S. 286—298) **herhangi bir devrimci hükümetin sömürücülere (yani büyük toprak sahipleri ile, kapitalistlere) karşı idam cezasından vazgeçmesi mümkün değildir.**» (Lenin, Yaklaşan Felaket Broşürü S. 50—51 Ser Yay. abç.)

Lenin'in düşüncelerini aktardıktan sonra konuyu toparlarsak :

Mao Zedung, karşı—devrimciler için ölüm cezası konusunda belirsizlik, muğlaklık yaratmakla kalmamış genel olarak idam cezasının uygulanıp uygulanmaması gibi bir sorun atmıştır ortaya. Onun, genel olarak karşı—devrimcilerin idam edilmemesi konusundaki tavrı, karşı—devrimci faaliyetlerin gelişmesini teşvik etmiştir. Özel olarak parti ve hükümet organlarındaki karşı—devrimcilerin idam edilmesini önlemesi de karşı—devrimcilerin parti ve hükümet organlarına doluşmasını teşvik etmiştir. Çünkü böyle bir durumda karşı—devrimciler parti ve hükümet organlarını, idamdan kurtulacakları bir sığınak olarak ele almışlardır.

Bütün bu anlatılanlar bölümün başında iddia ettiğimiz düşünceleri hiç bir şüpheye yer bırakmaksızın doğrulamaktadır. Yani Çin'de 1949 zaferiyle birlikte kurulan devlet, proleterya önderliğinde bir halk diktatörlüğü değildi ve giderek proleter bir diktatörlüğede dönüşmedi. Çünkü söz konusu devletin yukarıda bahsettiğimiz niteliklere sahip olabilmesi için her şeyi bir yana bırakın, karşı-devrimciler

üzerinde amansız bir diktatörlük uygulaması ve onları devletin bünyesinden temizlemesi gerekirdi. Bütün bunlar gerçekleştirilmeksizin konunun başındada ele aldığımız gibi, proleter ve burjuva diktatörlüğü arasında ara bir devlet biçimi olan bu devletin arınması ve süreç içinde proleter bir diktatörlüğe dönüşebilmesi mümkün değildir. Bu sebeple diyoruz ki, Mao Zedung'un 1949 zaferinden sonra «proleterya diktatörlüğü ve sosyalizm yolunda ilerliyeceğiz» demesi gerçeği ifade etmemektedir. Tersine, gerçeği gizleyen bir çabadır. Onun, bu beyanının gerçeğe uymadığı, karşı—devrimcilerin idam edilmemesi için getirdiği sebeplerde kendisini bir kez daha açığa vurmaktadır. Şimdi kısaca bu meseleye değinelim. Mao Zedung söz konusu mesele hakkında şunları söylüyor :

«Eğer bu tür kişileri idam edersek bu kitleler tarafından kolaylıkla anlaşılmıyacak ve **tanımış kişilerden gelen tepki pek olumlu olmıyacaktır**» (S. E. Ç. 5. S. 61) (abç.)

«İdam etmediğimiz kişiler kimlerdir? Hu feng, Pan Haa—Nien, Cao Şu—Şih ya da İmparator Bu—yi ve Kangze gibi savaş suçlularını bile idam etmiyoruz. Onları öldürmememizin nedeni, **idam cezasını hak etmemiş olmaları değil, böyle idamların yarar sağlamamasıdır.** Bir kere böyle bir suçlu öldürüldü mü, bir ikincisinin derken üçüncüsünün suçlarıda onunla kıyaslanacak ve bir sürü kafa kesilmeye başlanacaktır. Birinci nokta budur, ikincisi, insanlar haksız yere öldürülmüş olabilirler.

Kafa bir kere kesildimi, tarih onun bir kere daha geri gelmiyeceğini göstermiştir; kafalar pırasaya benzemez, kesildikten sonra yeniden büyümezler. Yanlışlıkla bir kafayı kestinizmi isterseniz bile hatayı düzeltmeniz mümkün olmaz. **Üçüncü olarak** da bu durumda bir delil kaynağını yoketmiş olursunuz... **Dördüncü nokta** da bu karşı—devrimcilerin öldürülmesi 1) Üretimi artırmaz, 2) Ülkenin bilimsel düzeyini yükseltmez 3) Dört zararlının yok edilmesine yardımcı olmaz, 4) Milli savunmayı güçlendirmez yada 5) Tayvanın geri alınmasına hizmet etmez. **Yanlızca size tutsakları öldürme ünü sağlar ki, bu da insanlar için daima kötü bir ün olmuştur.**» (age. S. 340—341 abc)

Konuyu dağıtmamaya özen göstererek Mao Zedung'un bu iddialarının Marksist—Leninist ilkelere uygun olup olmadığını sergilemeye çalışalım:

Öncelikle şunu belirtelim, karşı devrimcilerin öldürülmesi meselesinde bir marksist açısından kıstas nedir? Tek tek ülkelerdeki özel

sorunlar ve özgül yapılar bir kenara bırakılırsa bu sorunun cevabı genel olarak şöyle verilebilir: Karşı—devrimcilerin idamı meselesinde temel alınması gereken kıstas, devrimin ilerletilmesi, karşı-devrimin ezilmesi proleter devletin pekiştirilmesi devlet güvenliğinin sağlanması ve üretimin örgütlendirilmesidir. Ve dikkat edilirse bunların tümü de sınıfsal kıstaslardır. Çünkü proleterya her meselede olduğu gibi bu meselede de soruna sınıfsal bakış açısıyla yaklaşır. Şayet öyle davranmazsa bir tek gün bile iktidarını koruyabilecek olanakları kaybeder. Abartmaktan korkmaksızın söyleyebiliriz. ki proleteryanın bir sınıf olarak varlığı ve yaşaması kendi sınıf kıstaslarını gözetmesinde yatar. Aslında bu, toplumdaki her sınıf için geçerlidir. Ve birazdan da koyacağımız gibi Mao Zedung bu meselede kendi sınıf kıstasından hareket etmektedir.

Peki Mao'nun yukarıya aktardığımız satırlarında proleteryanın sınıf kıstası var mıdır? Kesinlikle hayır. Getirilen kıstaslar nelerdir? İlk olarak idamlara karşı tanınmış kişilerden gelen tepki sayılmaktadır. Sınıf kıstası bunun neresinde? Proleterya iktidarını korumak için zorunlu bir işlevden, tanınmış kişilerden gelecek olumsuz tepki nedeniyle vazgeçilir mi? Bu mümkün değildir. Tanınmış kişilerin (Bu terim bile Proleteryanın bakış açısından saçma ve sınıfsal olmıyan bir terimdir.) tepkilerinden, hayatları boyunca onlara gebe olan küçük burjuvazi korkar. Çünkü küçük burjuvazi yükselebilmek için toplum içinde itibar kazanmak için tanınmış kişilerin (Burda terim gerçek anlamını kazanır) yanında boy göstermek, Onlarla iyi geçinmek zorundadır. Bu nedenle Mao Zedungun söz konusu sözleri tam da küçük—burjuvanın (tanınmış kişiler karşısında iki büklüm, ellerini birbirine kavuşturmuş yaltakçı) Ruh halini yansıtmaktadır.

İdamların yasaklanmasına karşıt getirilen ikinci kıstas'ta proleter sınıf kıstasıyla ilişkisi olmıyan bir kıstastır. Söylenilen şey bir kez insanlar idam edilirlerse, diğer bazılarının suçları onunla kıyaslandığında bir çok insanın daha idam edilmesine yol açacağıdır. Üçüncü kıstasta ikinci kıstasla aynı şeyleri içermekte ve bir kez insanlar idam edildikten sonra kafaların pırasa gibi bitmiyeceği belirtmektedir. Aslında sebep olarak getirilen şeylerin saçmalığı üzerinde bile durmaya değmez. Mao Zedung yine kendini küçük—burjuva hülyalarında sayıklamaktadır. Kafaların pırasaya benzemediğini ilk okul çocukları bile idrak ederler. Ama gel gör ki söz konusu olan Proleteryanın iktidarı, ele geçirme ve onun koruma yolunda giriştiği, bir ölüm kalım savaşıdır. Savaşta kafaların pırasaya benzemediğini yumurtlamak, her şeyi bir kenara bırakın savaşın ne demek olduğunu kavramamaktadır. Unutulmamalıdır ki, bugün karşı—devrim-

ci kafalar pırasaya benzemez bahanesiyle kesilmez yarın karşı—devrimciler iktidarı ele geçirdiklerinde devrimcilerin kafaları pırasa gibi doğranır. Mao Zedung'u küçük—burjuva hülyalarından koparmak bize düşen bir görev değil. (O'nu bizim orta yolcu, utangaç Maocularımıza bırakıyoruz.) Biz sadece şunu belirtelim ki, Mao Zedung'un bu anlayışı bırakın proleter hukuku, burjuva hukuk anlayışının bile gerisindedir. Aklı başında bir burjuva hukukçusu bile Mao'nun yukarıdaki anlayışının küçük—burjuvazinin hayal aleminde olduğunu ve bu anlayışla hiç bir devletin yönetilemiyeceğini bilir. İdamların yasaklanması için getirilen dördüncü sebep de sınıfsal değildir. Mesele dedektifçiliğe dökülmüştür. Karşı—devrimciler öldürüldüğünde delil kalmazmış bu da karşı—devrime hizmet edermiş. Anlayışın ne denli yavan ve ciddiyetten uzak olduğu rahatlıkla görülebilir. İnsanın şunu sorası geliyor: Madem karşı—devrimcileri açığa çıkardığında (idamı hak ettikleri halde) idam etmiyorsun, o halde yeni yeni karşı—devrimciler tesbit edilebilmek için delile ne ihtiyacın var? İnsan bir kez proleter sınıf bakış açısından koptumu olur olmaz şeyler söylemeye dek varır. Hangi hukukta deliller kaybolur gerekçesiyle idam edilmesi gerektiği halde suçlular idam edilmemiştir. Bu ne burjuva ne de proleter hukukta böyle değildir. Böyle bir şey her şeyden önce mantıksızlıktır... İdamların yasaklanması için getirilen beşinci kıstasta kendi içinde beş guruba bölünmüş bunlardan ilk üç tanesi ülkenin ekonomik ve kültürel inşaası ile son ikiside savunmayla ilgilidir. Mao Zedung, Burada da tam bir ilkesizlik içindedir. Ve Marksist devlet öğretisini inkar etmektedir.

İlk olarak Mao Zedung'a göre ülkenin ekonomik ve kültürel inşasını geliştirebilmek için karşı—devrimcilerin idam edilmemesi gerekir. Bunun sebepleri, idamların insan gücü ve beyin gücünü yok etmesidir. İlk bakışta idamların insanların fiziki yapısını yok etmelerinden ötürü topluma zararlı olduğu yani genel insan ve beyin gücü sayısında bir eksilmeye neden olacağı, bunun da toplumsal üretim açısından bir kayıp olduğu zannedilir. Fakat bu yüzeysel bakış açısından böyledir. Meseleye biraz derinlemesine bakıldığında durumun tam tersine olduğu hemen görülebilir.

Bir kere üretimin örgütlendirilmesi; toplumsal yaşamın düzene sokulması; insanlar arasında belli bir disiplinin yaratılması ve benzeri şeyler sağlam bir devlet mekanizması, proleter bir devlet mekanizması olmaksızın mümkün değildir. M—L'nin önderlerinin çeşitli vesilelerle belirttikleri gibi proleter devleti diğer devletlerden ayırt eden en temel özellik, proleter devletin, diğer devletlerin tersine, kendi üretim tarzını yukarıdan aşağı örgütleyen bir örgütçü olması-

dır. Karşı—devrimciler ise devletin yeni baştan yaratmak zorunda olduğu bu düzeni bozmaya, sabote etmeye çalışan insanlardır. Dolayısıyle karşı—devrimcilerin varlığı devletin bu fonksiyonu ile çelişki halindedir. İşte bu nedenle karşı—devrimcilerin bastırılması, gerekenlerin idam edilmesi, üretimde, toplumsal yaşamda düzeni sağlar. Mao'nun anlayışına göre ise düzen karşı—devrimcilerin idam edilmesi ile bozulur. En kaba bir bakışla bakıldığında bile görülmektedir ki, Mao Zedung'un söz konusu anlayışı proleterya devletinin işlevlerini inkâr temeli üzerinde inşa edilmiştir. Bu sebeplerde anti—marksisttir. Şayet, düzen sağlanmak isteniyorsa; ekonomik inşa gerçekleştirilmek isteniyorsa; ülkenin kültürel ve bilimsel düzeyi yükseltilmek isteniyorsa, proleter devlet her türlü karşı—devrimciden arındırılmalı, onların geriye dönüş çabaları bastırılmalı, sabotörler cezalandırılmalıdır. Yoksa Mao'nun yaptığı karşı—devrimcilerin eylemlerini teşvik etmek veya parti ve devlet kurumlarındaki idamları yasaklamak suretiyle onların parti ve devlet kurumlarına doluşmalarını teşvik etmekle ülkenin ekonomik ve kültürel inşası gerçekleştirilemez. Böyle davranılırsa, olsa olsa eldeki devlet açıktan karşı—devrimci bir devlet kurumuna dönüştürülür.

Aynı şey ülkenin milli savunması içinde geçerlidir. Ulusal savunmayı güçlendirmenin yolu, karşı—devrimcilerin serbestçe faaliyet sürdürmelerine olanak tanımak değildir. Tersine ülkenin savunması, karşı—devrimciler, emperyalizmin casusları ve sabotörler cezalandırılarak gerçekleştirilebilir.

Görülüyorki her iki durumda da Mao Zedung, Marksist, ilkeler çerçevesinde değil, küçük-burjuva, düşünceler çerçevesinde hareket etmektedir. Onun tutumu proleteryaya, devrime değil; burjuvaziye, Emperyalizme hizmet etmektedir. Bu nedenle bölümün başında bebelirttiğimiz gibi Mao Zedung ve Çin'li yöneticiler iktidarı ele geçirdiklerinde, onu adım adım proleterya diktatörlüğüne dönüştürmeyi değil her türlü karşı devrimciyi bağırlarına basmak suretiyle bir açıktan burjuva diktatörlüğüne dönüştürdüler.

Çin devletinin bugün geldiği yer herşeyi, hiç bir yoruma gerek bırakmaksızın ortaya koyuyor. Bugün Çindeki, büyük—burjuva diktatörlüğü (Emperyalist, hegomonyacı iktidar) Mao Zedung'un bu anlayışının bir ürünü olarak oluşmuştur.

Mao Zedung'un idamların yasaklanmasına sebep olarak ileri sürdüğü, adam öldürmenin kötü ün sağlıyacağı önermesine gelince bu önerme de bilimsel iddia ile hiç bir ilgisi olmayan bir safsatadan

ibarettir. Meseleyi şimdiye kadar anlattıklarımızla açığa kavuşturduğumuz için üzerinde durma gereği duymuyoruz.

Konunun başında anlattıklarımızı hatırlarsak orada anti—emperyalist demokratik sınıflardan oluşmuş olan devletin ara bir devlet biçimi olduğunu ve bu devletin eninde sonunda proleterya ya da burjuva diktatörlüğüne dönüşmek zorunda olduğunu belirtmiştik. Böyle bir devletin proleterya diktatörlüğüne dönüştürülmesi için belli başlı iki işlev gerekliydi. Birincisi : Karşı—devrimciler üzerinde tam bir diktatörlük, karşı—devrimci faaliyetlerin engellenmesi ve devletin giderek karşı—devrimcilerden arıtılarak, proleter unsurların yerleştirilmesi. İkincisi ise, ittifağın, özellikle yoksul köylülüğe, kır proleterlerine yöneltilerek, burjuvazinin bu ittifak içindeki etkisinin giderek yok edilmesi, bu suretle, burjuvazinin, ekonomik ve kültürel yaşam üzerindeki etkisinin giderek yalıtılması ve süreç içinde bu sınıfın tecrit edilmesi. Yani, başka bir deyişle anti—kapitalist cephede mücadelenin giderek geliştirilmesi.

Şimdiye kadar anlattıklarımızla gösterdik ki, Mao Zedung birinci görevini yerine getirmemiş, getirmeklede kalmayıp tam tersi yönde hareket etmiştir. O, karşı—devrimcilere karşı tam bir vurdumduymazlıkla hareket etmiş ve karşı—devrimci unsurların devlet ve parti organlarına doluşmalarını bizzat teşvik etmiştir. Bu mesele yeterince kanıtlandı. Şimdide sorunun ikinci yanına gelelim.

Konu başında da belirttiğimiz gibi söz konusu ara devlet biçiminin, proleter bir devlete dönüştürülmesi için gerekli olan iki koşul iç içe geçmişlerdir. Bu sebeple birini diğerinden bağımsız olarak ele almak mümkün değildir. Bu işlevlerin birinin yerine getirilmesinde yapılacak bir hata, dolayısız olarak diğer işlevin gerçekleştirilmesinde engel teşkil edecektir. Buradan çıkacak, birinci işlevi yerine getiremeyen Mao Zedung ve Çin'li yöneticilerin, ikincisini de yerine getiremediğini rahatlıkla söyliyebiliriz.

Burjuvazinin toplumsal yaşam üzerindeki etkisinin yalıtabilmesi, her şeyden önce sınıf bakış açısını zorunlu kılar. Gerçek anlamda proleter sınıf kıstasına sahip olmaksızın, sınıf olarak burjuvaziyi tasviye edebilmek mümkün değildir. Genel burjuva demokratik devrim teorisini ele aldığımızda üzerinde önemle durduğumuz gibi, burjuvazinin devrimdeki etkisinin yalıtılabilmesi için proleteryanın işin başından itibaren anti—kapitalist ögeleri bağımsız örgütlemesi gerekir. Proleterya mücadelenin uzun vadeli olacağını bilir. Bu sebeple o, MDD sürecinde, şu veya bu kesimi ile ittifak yaptığı bur-

juvazinin eninde sonunda devrimin karşısına dikileceğini onu geriye döndürmeye çalışacağını bilir. Bu sebeple proleterya daha işin başından tek başına iktidar olabilmenin koşullarını yaratmaya çalışır. Bu koşul, esas olarak, anti—kapitalist, proleter ögelerin bağımsız örgütlemesidir. Bu bakış açısı ile hareket eden proleterya devrimdeki çeşitli aşamaları göz önünde bulundurmaksızın iktidar meselesini genel olarak ele almaz. Mao Zedung bu perspektiften uzak olduğundan iktidar sorununu çeşitli dönemler arasındaki farklılıkları hesaba katmaksızın ele almaktadır. O, şunları söylüyor: Partimiz herşeyi tekeline almaktan kesinlikle kaçınmalıdır. **Biz büyük burjuvazinin ve toprak ağası sınıfının diktatörlüğünü, onun yerine Komünist partisinin tek parti diktatörlüğünü geçirmek için yıkmıyoruz.»** (E. 2. S. 451—52) (abç.)

Yukarıdaki sözler Mao Zedung'un söz konusu mesele hakkında devrimden önceki düşüncelerini yansıtıyor. Bu sözler milli birleşik cephenin var olduğu, yani proleterya dışındaki çeşitli sınıf ve tabakaların da mücadeleye katıldıkları dönemde, bu güçlerin geçen bölümde de açıkladığımız gibi—iktidarda hak sahibi olduklarını içerseydi—sadece bu kadarı ile doğru olabilirdi. Ama görüyoruz ki burada söz konusu olan bu değildir. Burada söz konusu olan proleteryanın nihai hedefinin komünizmin unutulması, proleterya diktatörlüğünün göz ardı edilmesidir.

Çünkü her Marksist, sınıf bakış açısına sahip her proleter, bilir ki, proleteryanın iktidar mücadelesinde çeşitli somut koşulların gereği oarak, şu veya bu biçimde ara devlet türleri mümkün olmasına rağmen, bunlar eninde sonunda proleterya diktatörlüğüne varırlar. Bu nedenle marksizm adına hiç kimse kalkıp devrimin çeşitli aşamalarından bahsetmeksizin, **tek başına proleteryanın iktidarını yasaklıyamaz.** İşte Mao Zedung yapılmaması gerekeni yapıyor. Neden? Çünkü konunun girişinde de vurguladığımız gibi o proleter sınıf kıstasından yoksundur; O burjuvazinin yok edilmesi perspektifinden yoksundur. Mao Zedung'un devrimden önce sosyalizm, sermayenin denetim altına alınması vb. konularında söyledikleri söylediklerimizi pekiştiriyor.

«Savunduğumuz yeni demokrasi ekonomiside aynı şekilde Dr. Sun Yat—Sen'in ilkeleri ile uyum halindedir. Toprak meselesinde Dr. Sun «Toprak işleyenindir» görüşünü savunmuştur. Sanayi ve ticarette Dr. Sun, yukarıda sözü edilen bildiride (Guomindang birinci milli kongresi sonunda kabul edilen bildiri—b) şöyle demektedir :

«Çinlilere yada yabancılara ait olan bankalar demiryolları ve havayolları gibi işletmelerden tekelci nitelikte yada özel işletme için çok büyük olanlar özel sermayenin halkın geçimi üzerinde tahakküm kurması için devlet tarafından işletilecek ve yönetilecektir. Sermayenin düzenlenmesine ilişkin ilke budur :

«Bugünkü aşamada Çin milli ekonomisi Dr. Sun'un ilkelerine ve Çin devriminin tecrübesine uygun olarak devlet sektörü, özel sektör ve kooperatif sektöründen oluşmalıdır.» (S. E. C. 3. S. 252—53 abç).

«Sun yat—sen'in «Sermayenin düzene sokulması» sloganını uygulamak bizim için gerekli ve yararlıdır.» (S. E. C.4. S. 39)

Burada bizi ilgilendiren mesele Çin gibi geri kalmış bir ülkede Anti—Emperyalist demokratik güçlerin, Proleterya önderliğinde bile olsa iktidarı ele geçirdikten sonra Kapitalizmin hemen tasfiye edilemeyeceği değildir. Bunu ekonomiden haberdar olan herkes bilir. Mao'nun yukarıdaki sözlerinde asıl bizi ilgilendiren mesele onun sözde Demokratik halk diktatörlüğü döneminde ekonomik ve toplumsal yaşamın düzene sokulması meselesindeki görüşleridir. Bu konudaki görüşlere küçük bir göz atmak bile hiç bir açık nokta bırakmaksızın ispatlamaktadır ki, Mao'nun söz konusu meseleler hakkındaki bakış açısı, Dr. Sun'un ki ile aynıdır. Bu bakış açısına sahip birinin proleterya diktatörlüğüne yönelmeyeceği ise Marksizmin abc sidir. Çünkü daha önceki bölümlerde sergilediğimiz gibi, Sun Yat—Sen'in sosyalizmi, sanayi, ticaret, tarım, siyasi iktidar vb. toplamı devrimin tüm sorunlarına ilişkin görüşlerine Mao'nun tek satır eleştirisi yoktur. O, «Atalarının izinden» giderek, bu küçük—burjuva demokratının tüm düşüncelerini kendine rehber almıştır. Buna bir çeşit Sun Yat—Sen sosyalizmi denilebilir. Ama asla bilimsel sosyalizm denilemez.

Mao Zedung bu anlayışını, milli burjuvazinin neden devrime önderlik edemiyeceği sorusunu cevaplarken bir kez daha ortaya koyuyor :

«Milli burjuvazi devrimin önderi olamaz ve devlet iktidarında baş rolü oynamamalıdır. Devrimin önderi olmamasının ve devlet iktidarında baş rolü oynamamasının nedeni şudur : Milli bujuvazinin sosyal ve iktisadi durumu onun zaafını belirler. Milli burjuvazi uzağı görme yeteneğine ve yeterli cesarete sahip değildir. Ve bu sınıfın pek çok üyesi kitlelerden korkmaktadır» (S. E. C. 4. S. 455)

Yani Mao Zedung'a göre milli burjuvazi biraz uzağı görse ve birde kitlelerle birleşebilecek cesareti gösterse devrime önderlik edebilir. Burada proleter sınıf kıstası nerede? Peki burjuvaziye bu bakış açısıyla bakan birinin sosyalizmi kurabilmesi, proleterya diktatörlüğüne ulaşabilmesi yani burjuvaziyi yok edebilmesi mümkünmüdür? Bu mümkün değildir.

Görülüyor ki Mao Zedung'un devrim öncesi yazılarıda burjuvaziyi yok etme perspektifine sahip değildir. Acaba onun bu düşünceleri zaferden sonra değiştimi? Hayır. O, bu düşüncelerini zaferden sonrada üstelik daha açık biçimde savundu. Şimdi, Mao Zedung'un bu meseledeki zaferden sonraki görüşlerinide aktararak tabloyu tamamlamak istiyoruz.

Mao Zedung, devrimin zaferinden sonra adım adım burjuvaziyi kısıtlıyacağına, onun toplumsal yaşam üzerindeki etkisini yok edeceğine tersi yönde hareket etti. O, burjuvazinin komünizme dek yaşıyabilmesi için çeşitli teoriler üretti.

Bu teorilerin en göze çarpanı «yüz çiçek açsın yüz düşünce akımı birbiriyle yarışsın» biçiminde ifade edileniydi. Bu teoriye göre Marksizm eleştiriden korkmaz. Dolayısıyle hertürden karşı—devrimci marksizme rahatlıkla saldırmalı ve tüm zehirini kusmalıydı. Çünkü bir teorinin doğruluğu, yanlışa göre belirlenebilirdi. Bu nedenlede hayallerden korkmamak gerekirdi. Güzel kokulu çiçekler ancak «zehirli otlarla» birlikte varolabilirdi. Aslında ifade ediliş tarzındaki Çin uslubu bir kenara atılırsa bütün bu düşünceler, bir dönem, Marksizmin oportünist bozulmalarının ve başta Berstein olmak üzere her türden revizyonistin Marksizmi rahatça çarpıtabilmek için ileri sürdükleri, o meşhur ve tarihi «eleştiri özgürlüğü» sloganından başka bir şey değildir. Mesele, Berstein'ciliğin yeni şartlarda, ve Çin dilinden hortlamasıdır. Bu nedenle, söz konusu dönemde Lenin'in özgürlük havarilerine karşı yönelttiği tarihi polemiğinden kısa bir parça aktaracağız. Lenin, kendilerine marksizmi rahatça eleştirme özgürlüğü verilmesini isteyen, özgürlük havarilerinin gerçek niyetlerini sergilerken şunları söylüyordu :

«Gözlerini bilerek kapatmayan bir kimse sosyalizm içindeki bu yeni «eleştirel» eğilimin, oportünizmin yeni türünden ne daha fazla ne de daha az bir şey olmadığını görmemezlik edemez. Ve eğer insanları kuşkulandıkları parlak üniformaları ya da kendilerine verdikleri gösterişli ünvanlarıyla değil de, eylemlerle ve gerçekten savundukları şeylerle değerlendirirsek, «eleştiri özgürlüğünün» sos-

yal demokrasi içinde bir **oportinist eğilim özgürlüğü, sosyal demokrat bir reform partisine dönüştürme özgürlüğü, sosyalizme burjuva düşüncelerini ve burjuva unsurlarını sokma özgürlüğü anlamına geldiği apaçık ortaya çıkacaktır.»** (Sol. Yay. S. 16—17 abç.)

Mao Zedung'da tıpkı o dönemin «eleştiri özgürlük»çüleri gibi bu dört bir yandan Marksizme saldırmanın Marksizmi geliştireceğini iddia ediyordu. Bütün bu düşünceleri ile o, tıpkı «eleştiri özgürlükçüleri gibi» demokrasi şampiyonu kesiliyordu. Onun bu düşünceleri, Komünizme kadar burjuva, küçük—burjuva partilerle birlikte yaşaması ve «karşılıklı denetim» konusundaki diğer öğretilerine temel teşkil etmiştir. Mao'ya göre, burjuvazinin ve küçük—burjuvazinin partileri olan (bkz. S. E. C. 5. S. 473). Çeşitli demokratik partiler uzunca bir süre Komünist parti ile yan yana yaşamalı ve Komünist partisi denetlenmelidir. O bu konuda açıkca «Liberal hür demokratik düzen» adı verilen burjuva demokrasisini savunmaktadır. Bilindiği gibi «Liberal hür demokratik düzen» iktidar muhalefet ikilemi tarafından teşekküldür. Ve muhalefet iktidarı denetlemekle yükümlüdür. Mao Zedung'un anlayışına göre de çeşitli demokratik partiler iktidardaki Komünist partisini denetlemekle yükümlüdürler. Ve bu «demokrasinin», «eşitliğin» teminatıdır. Mao Zedung'un anlayışını ortaya koyan bir kaç satır aktaracak olursak :

«Hangisi daha iyidir, bir tek parti mi yoksa birçok parti mi? Şu anda gördüğümüz gibi belkide bir çok partinin olması daha iyidir. Bu geçmiş için olduğu kadar gelecek için de doğru olabilir. Uzun vadeli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim anlamına gelir» (S. E. C. 5. S. 337).

Mao meseleyi bu şekilde genel planda koyduktan sonra şöyle devam ediyor.

«Komünist partisi de demokratik partiler de hep tarihin ürünleridir. Tarihte ortaya çıkan gene tarihte ortadan kaybolur. Bu yüzden komünist partisi de günün birinde ortadan kaybolacaktır. Demokratik partiler de. Bu kötü bir şey mi olacaktır? Bana sorarsanız çok iyi bir şey olacaktır. (age. S. 338).

Mao Zedung'un bu anlayışı Marksist—proleterya diktatörlüğü öğretisini inkar etmektedir. Çünkü Marksist öğretiye göre her parti toplumdaki bir sınıf veya toplumsal zümrenin çıkarlarını temsil eden bir organizasyondur. Zaten Mao Zedung'da Çin'deki çeşitli demokratik partilerin burjuva ve küçük burjuva partiler olduğunu, onları temsil ettiklerini kabul etmektedir. O halde bu türden parti-

lerin uzunca bir süre yaşayacakları; iktidardaki komünist partisini denetliyecekleri ne anlama gelir? Açıktırki bu, tek cümle ile ifade etmek gerekirse proleteryanın tek başına iktidarını olanaksızlaştırmak anlamına gelir. Konuyu biraz derinleştirirsek :

İlk olarak, bu anlayış, proleteryanın tek başına iktidarını demokrasi ile çelişen bir şey olarak görmektedir. Mao Zedung'un diktatörlük ile demokrasi arasındaki ilişkiyi nasıl anti—marksist bir tarzda ele aldığını karşı—devrimcilere karşı tavır meselesinde ele almıştık. Bu nedenle burada yeniden üzerinde durma gereği görmüyoruz.

İkinci olarak bu anlayış, sosyalizmin ulusal ekonomide zafer kazanmasından yani sosyalizmin zaferinin sağlanmasından sonra bile sömürücü sınıfların var olabileceğini savunmaktadır. Böyle bir anlayışın, sosyalizmi bayağılaştıran, onu sömürünün bulunduğu diğer toplumlardan farksızlaştıran; anti—marksit karşı—devrimci bir anlayış olduğu açıktır. Şayet çeşitli demokratik partiler sosyalizmin zaferi sağlandıktan sonra bile var oluyorlarsa ve bu partiler burjuva, küçük—burjuva sınıfları temsil ediyorlarsa, buradan çıkacak en belirgin sonuç, sosyalizmde sömürücü sınıfların varolduğudur.

Küçük—burjuvazinin sosyalizmin zaferinden sonra, komünizme kadar olan dönem içinde—çeşitli değişikliklere uğramasına rağmen —varlığını sürdürmesi mümkün ve anlaşılır bir şeydir. Ya aynı dönem için burjuvazinin de varolabileceği teorisine ne demeli? Açıktırki böyle bir anlayış sömürücü sınıfların ve sömürünün var olduğu bir sosyalizm anlayışıdırki bu anlayışın Leninist bilim ile en küçük bir ilişkisi yoktur. Böyle bir sosyalizm küçük—burjuva bilim adamlarının yaratmaya çalıştığı gerici bir sosyalizmdir. Böyle bir sosyalizmde sömürücü sınıfların varlığı teorisi bir ileriki bölümde yeniden ele alınacağı için konuyu burada kesiyoruz.

Üçüncü olarak, böyle bir anlayış, sosyalizmde uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının varolduğunu varsayar. Bu anlayışa göre, sosyalizmde, kapitalizmden arta kalan tüm toplumsal antagonizmalar devam etmektedir. İşçi ve köylüler artık çıkar birliği içindeki iki sınıf, değil, tersine kır ile kent arasındaki antoponizm, en keskin biçimde devam etmektedir. Ve kent kırı sömürmektedir. Çünkü bir çok parti toplumsal antagonizmanın varlığına işarettir. Tıpkı kapitalist toplumda olduğu gibi, halbuki sosyalizmde sömürücü sınıflar tasfiye edildiğinden kır ile kent arasındaki antagonizma yok edildiğinden; dolayısıyle çıkarları bir birleriyle uzlaşmaz olan sınıfların

yerine, çıkarların uyumlu olduğu dost sınıfların varlığından ötürü tek başına proleterya partisi, tüm toplumun (hainler, sabotörler, casuslar vb. hertürden karşı—devrimciler hariç) çıkarlarını gözetmekte ve proleteryanın egemenliği adına onları yönetmektedir.

Yukarıda anlattıklarımızın toparlaması ve tek partili yönetimin Leninist proleterya öğretisinin yegane modeli olduğunu ispatlaması açısından Stalin'in aşağıdaki sözlerini aktarmayı zorunlu görüyoruz. Stalin, 1936'da sosyalist anayasa taslağına yönelen burjuva eleştirilerden biri olan çeşitli partiler için özgürlük tanınmasının anayasaya yerleştirilmesi konusunda şunları söylüyor

«Çeşitli siyasal partiler için özgürlük konusuna gelince, burada değişik bir görüşteyiz. Bir parti bir sınıfın bir parçası, öncü parçasıdır. Birçok parti dolayısıyle parti özgürlüğü, ancak çıkarları birbirlerine düşman ve uzlaşınaz olan birbirine karşıt sınıfların bulunduğu, örneğin, kapitalistlerin ve işçilerin büyük toprak sahiplerinin ve köylülerin, kulakların ve yoksul köylülerin vb. bulunduğu toplumlarda var olabilir. Ama, artık Sovyetler Birliğinde kapitalistler gibi büyük toprak sahipleri gibi kulaklar gibi vb. sınıflar yoktur. S.S.C. Birliğinde yanlızca iki sınıf vardır artık, işçiler ve köylüler, bunların çıkarları birbirlerine düşman olmak şöyle dursun tam tersine dostluğa dayanır. Dolayısıyla, S.S.C. Birliği'nde birçok partiye yer yoktur. Nede parti özgürlüklerine. S.S.C. Birliğinde yanlız bir tek partiye yer vardır. Komünist partisine. S.S.C. Birliğinde yüreklilikle ve sonuna kadar işçilerin ve köylülerin çıkarlarını savunan bir tek komünist partisi olabilir. Ve bu partinin, bu sınıfların çıkarlarını hiç de kötü savunmadığından hiç bir şekilde kuşku duyulamaz.» (Len. Sor. 638—639 abç.)

Şimdi bütün bu anlattıklarımızı toparlar ve konunun başına dönerek rahatlıkla şunu söyliyebiliriz. Mao Zedung Çinde 1949 zaferi ile birlikte oluşan ve anti—emperyalist demokratik güçlerden oluşan iktidarın, proleterya diktatörlüğüne dönüştürülmesi için gerekli olan koşulları sağlamadı. O, karşı—devrimcileri amansızca bastırıp faaliyetlerini kontrol altına alacağına, onları devlet mekanizmasından uzaklaştıracağına; karşı—devrimci faaliyetlerin dizginsizce yayılmasına göz yumdu ve kendi eliyle karşı—devrimcilerin devlet ve parti mekanizmasına doluşmasını teşvik etti. Yine o, sınıf olarak burjuvaziyi tecrit ve giderek yok etme siyaseti güdeceğine, burjuvazinin toplumsal yaşam üzerindeki etkisini yok edeceğine ona komünist partisini denetleme ve komünizme kadar yaşama hakkı tanıdı. Bu nedenle O, işçi köylü ittifakını hiç bir zaman temel almadı.

İttifakı esas olarak kır yoksullarına ve yarı proleterlere yönelterek burjuvaziyi tecrite yönelmedi. Tersine her şeyini burjuvazi ile olan iş birliğine bağladı. Çünkü onun Marksist olmayan halkçı bakış açısına göre toplumsal ilerleme ve tarih, sınıflar arası mücadele tarafından değil; toplumu oluşuran sınıf ve sosyal tabakaların işbirliği tarafından belirlenmektedir. Toplumsal yaşamı ileri götüren sınıf mücadelesi değil; sınıf barışıydı. Bu nedenle de burjuvazi de dahil olmak üzere sınıf ve tabakalarla uzlaşmak ve birlik olmak gerekiyordu. Bu düşünceleri ile o, yukarıda sözünü ettiğimiz ara devlet biçimini giderek açık bir burjuva diktatörlüğüne dönüştürdü. Büyük—burjuvazinin gerici diktatörlüğünü temsil eden bugünkü Çin devleti, bu anlayış ve gelişmelerin sonucunda doğdu. Mao Zedung bu durumu pek çok yerde itiraf etmektedir. Kendilerince sosyalist dönüşümün esas olarak tamamlandığı 1956 yılında Mao Zedung bu durumu şöyle itiraf ediyordu. «Bakanlarımızın bakan yardımcılarımızla bölüm yada büro başkanlarımızın ve ayrıca eyalet düzeyindeki kadrolarımızın önemli bir bölümü toprak ağası, zengin köylü ve hali vakti yerinde orta köylü ailelerinden gelmektedir ve bunların bazılarının babaları halâ oy hakkından yoksun olan toprak ağalarıdır» (S. E. C. 5. S.)

Leninist proleterya diktatörlüğünün böyle açık bir biçimde tahrip edilmesi Maocu teorisyenleri köşeye sıkıştırmaktadır. Marksizm adına savunulamayacak olan bütün bu teorilerle karşı karşıya gelince özellikle utangaç orta yollu Maocular—S. E. C. 5'in çevirisinde hatalar keşfetmekte (!) İlk dört cildin tercümesinde güvenilir olan Aydınlık yayınları 5. ci cildin tercümesinde güvenilir olmaktan çıkmakta. Yayınlanmamış yazıların gözden geçirilmemiş olduğunu keşfetmektedirler. Aslında bütün bu iddiaların—doğrulukları bir yana—kimseyi kurtarmayacağını; hele hele Mao Zedung'u ustalar önünde yargılamaktan hiçmi hiç kurtarmıyacağını; teorik seviyesizlikleri paçalarından akan her renkten Maocu yazar bilmektedir. Mao Zedung'un şimdiye kadar aktarmadığımız ve yer darlığı nedeniyle aktaramıyacağımız yüzlerce alıntısı bir tek gerçeği sergiliyor. «MZD» proleterya diktatoryası teorisini çarpıtmakta ve zorunproleterya diktatörlüğünün en önemli unsurlarından biri olduğunu inkar etmektedir. Leninizmin özü olan proleterya diktatörlüğünün bu biçimde sunuluşu, Mao Zedung'un küçük—burjuva dünya görüşünden kaynaklanıyor. Bilindiği gibi küçük—burjuvazi proleterya ile burjuvazi arasındaki mücadeleden oldukça tedirgin olur. Çünkü bu mücadelede o, ara bir sınıf olması itibariyle, iki sınıftan da (proleterya ve burjuvazi) dayak yemektedir. Bu mücadele sert-

leştikçe küçük—burjuavazi de parçalanmakta ve bir kısmı proleterleşirken bir kısmıda giderek burjuvalaşmaktadır. Mao Zedung ikinci kanadı oluşturuyor. Bu nedenle o, giderek daha açık bir biçimde burjuvaziyi koruyor onunla birleşiyor. Onun bu tavrı, bazı küçük—burjuva orta yolcuların ah vahına neden oluyor. Proleterya diktatörlüğünde zorün rolü hakkında Lenin şunları söylüyor :

«Bilimsel olarak, diktatörlük, hiç bir şeyle hiç bir yasayla sınırlanmamış olan kesinlikle hiç bir kural ile engellenmemiş olan ve doğrudan doğruya son defa olarak dikkat ediniz («MZD» savunurları da son bir kez dikkat buyursunlar—b) yasaya değil güce dayanan sınırsız bir iktidardır (Lenin, «Proleterya diktatörlüğü sorunları tarihine giriş» den aktarma. Stalin, Leninizmin Sorunları S. 148, abç.)

Leninizmin artık herkesce bilinen bu ilkesini yeniden kanıtlamak zorunda kalışımız gerçekten üzücü bir şey. Ancak ne yapalım ki burada «MZD»nı sınıf mücadelesini proleterya diktatörlüğüne kadar vardırmadığını ispatlamakla meşgulüz.

PROLETERYA DİKTATÖRLÜĞÜ ALTINDA DEVRİMİN SÜRDÜRÜLMESİ TEORİSİ ÜZERİNE

Genel anlamıyla dünya devrimci hareketinde—bu arada bizim ülkemizde de Mao Zedung'un mülkiyette sosyalist dönüşüm esas olarak tamamlandıktan sonra da sınıf mücadelesinin varlığını ilk defa sistemli biçimde teori haline getirdiğine dair yaygın bir kanı mevcuttur. Bu da genel anlamıyla Mao Zedung'un «Proleterya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi teorisi» adıyla bilinir. Belirtmek zorundayız ki, Mao Zedung proleterya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi üzerinde kafa yoran ilk kişi değildir. Ayrıca Moa Zedung'un bu meselede ciddi bilimsel araştırma ve incelemeleride yoktur. Bu meselede Mao Zedung'a mal edilen şeyler bölük pörçüktür. Ve Çin progagandasının o kendine özgü tantanasının yarattığı bombardıman atmasfori içinde dünya kamuoyuna sunulduğundan, Mao Zedung'un neyin, nerde, ne biçimde, ne zaman söylediği bulanıklaştırılmıştır. Mesele bölük pörçük, sonu gelmeyen ve her seferinde sanki yeni bir hazine keşfedilmişçesine sunulan alıntılar düzeyindedir. Pektabii olarak bilimsel incelemelerden ziyade kuru ve gürültülü bir ajitasyon söz konusudur. Bütün bu kuru ajitasyon ve gürültünün yarattığı boğucu atmosfer dağıtılırsa görülür

ki, Mao Zedung'un proleterya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi meselesinde yaptığı iddia edilen katkıların tümü birer tahrifattır. Şimdi kısaca bu mesele üzerinde duralım :

Birinci olarak : Çinli propağandacıların iddialarının aksine, mülkiyette sosyalist dönüşüm esas olarak sağlandıktan sonra da sınıf mücadelesinin varlığını devam ettirmesi teorisinin ilk mucidi Mao Zedung değildir. Mao Zedung'un neleri ilk keşfeden (!) kişi olduğunu birazdan koymak şartıyla belirtelimki Mao Zedung'dan önce Marksizmin ustaları bu meseleye tam bir açıklık getirmişlerdir. Bu konuda Çin progağandasının yaptığı tek şey Mao Zedung'un sınıf karekteri gereği yapamayacağı şeyleri, onun tahrifatlarını örbas edebilmek amacıyla yapmış gibi lanse etmektir. Çin propagandasının bu iddialarını çürütmek amacıyla buraya bir yığın alıntı aktarabiliriz. Ama bunun pek yararlı olmayacağı gibi anlamsızdır da Bu nedenle sadece Stalin yoldaşın S.B.'nde mülkiyette sosyalizmin esas olarak tamamlandığı 1934 yılından sonra yazdığı bir makaleden aktarma yapacağız. Söz konusu makale türkçede yok. Alıntıyı Devrimci Proleterya dergisinin ikinci sayısından alıyoruz.

«İlerlediğimiz her adımda sınıf mücadelesinin gittikçe sönmesi gerektiği başarılı olduğumuz ölçüde sınıf düşmanlarının daha uysallaşacağı (yumuşayacağı—çn) yolundaki çürümüş teoriyi yerle bir etmek ve bir kenara atmak gerekmektedir. Bu yalnızca çürümüş değil, aynı zamanda tehlikeli bir teoridir. Çünkü O, sınıf düşmanlarına, Sovyet iktidarına karşı güç toplama olanağı verirken kendi güçlerimizi uyutuyor, tuzağa çekiyor.

Tersine biz ne kadar ilerler, başarılar elde edersek, mahvolmuş sömürücü sınıfların kalıntılarının öfkesi de o ölçüde büyüyecek, sert mücadele biçimlerine, o oranda erken baş vuracak, sovyet devletine karşı o kadar çok alçaklıklarda bulunacak, mahvolmaya mahkumların son çareleri olan umutsuz mücadele yollarına daha çok baş vuracaklardır. Sınıf mücadelesinin Sovyetler Birliği ile sınırlanabileceğini düşünmek bir yanılgı olurdu. Sınıf mücadelesinin bir ucu Sovyetler Birliğinde bulunuyorsa diğer bir ucu da çevremizdeki burjuva devletlerine uzanıyor. Bunun mahvolmuş (çökmüş, yenilmiş) sınıfların kalıntıları bilmiyor değil olamazlar. Ve işte bunu bildikleri için umutsuz saldırılarının ileride de sürdürebileceklerdir. Tarih bize bunu öğretiyor», Leninizm bize bunu öğretiyor. (ag. dergi, Sayı 2 S. 43—44) (abç.)

Stalin'in tesbitleri dahiyane tesbitler, Ve üzerinde hiç bir tartışmaya mahal vermeyecek kadar kesin ve açık. O halde tüm bun-

lara rağmen Çin propagandasının yukarıda sözünü ettiğimiz iddiaları küçük bir hile değilmi?

İkinci olarak: Yukarıda da belirttiğimiz gibi Mao Zedung mülkiyette sosyalist dönüşüm sağlandıktan sonra sınıf mücadelesini değil: Fakat mülkiyette sosyalist dönüşüm esas olarak sağlandıktan sonra bile, sömürünün ve sömürücü sınıfların var olduğu (!) biçimindeki anti—marksist teoriyi keşfetti! Onun böylesine akıl almaz bir teoriyi keşfetme şerefine nasıl nail olduğunu daha yukarıdaki bölümlerde kabaca anlatmıştık. Fakat kısaca hatırlamak hiç de zararlı değil...

Bilindiği gibi Mao Zedung, sosyalizmi her türlü sömürünün ve onun temsilcisi sınıfların yok olduğu bir toplumsal düzen olarak değil, proleterya ile burjuvazinin basitçe yer değiştirdiği bir şey olarak kavramaktadır. Mesele Mao Zedung'un felsefi görüşlerinin ele alınacağı bölümde daha detaylı ele alınacaktır. Ancak yararlı olacağını umduğumuzdan bu konu ile ilgili bir kaç satır aktarmak istiyoruz.

«Ne varki sosyalist sistemimiz daha yeni kurulmuştur; tamamen kurulmuş ve tamamen, sağlamlaştırılmış değildir. Devlette özel sermayenin ortak sanayi ve ticaret işletmelerinde **kapitalistler sermayeleri karşılığında oranı sabit tutulmuş bir faiz alıyorlar, yani sömürü hala vardır**» (S. E. C. 5. S. 452 abç.)

Hem sosyalist sistem kurulmuş, hem de kapitalistler, faiz, ve sömürü var! Sevsinler böyle sosyalizmi. Mao Zedung'un sosyalizm anlayışının anti—marksist olduğunu ispatlamak için ciltler dolusu incelemeye bedeldir, yukarıda söylenenler.

Üçüncü olarak : Revizyonizme karşı mücadele sorunu: Proleteryanın iktidarı ele geçirmesinden sonra, revizyonizme karşı mücadele ve revizyonizmin iktidarı konularında Mao Zedung'un Marksizmin hazinesini genişlettiği iddia edilmektedir. Gerçekte ise, incelendiğinde görülebileceği gibi, Mao, bu meselelerde marksizmi geliştirmemiş tersine tahrif etmiştir. Mao Zedung genel olarak revizyonizme ve proleter iktidarı tehdit eden oportünizm bürokratizm ve benzeri sapmalara karşı en geniş kitlelerin seferber edilmesinden bahsetmektedir. Kaba bir bakış açısıyla bu söylenenlerin doğru olduğu söylenebilir. Ancak Mao Zedung meseleyi daha değişik bir düzeyde ele almaktadır. Onun bu konudaki en parlak fikri karşı—devrimcilerin, revizyonistlerin azgınlaşmasını sağlamak, ardındanda bastırmak biçiminde özetlenebilir. Bu düşüncenin anti—marksist bir tarzda ele

alındığını geçen bölümde yeterince sergilemiştik. Burada ise konunun bir başka yönüne de değineceğiz. Mao Karşı devrimcilerin parti içindeki faaliyetlerini onaylamış onlara **hizip özgürlüğünü tanımıştır.** Peki hizip özgürlüğü ne demektir

Hizip özgürlüğü, ne eksik ne de fazla karşı—devrimcilere örgüt silahı vermektir. Proleterya partisi revizyonizme karşı mücadele edebilmek için, saflarındaki her türlü hizipçiliğe ve revizyonist düşünceye karşı mücadele etmek zorundadır. Cephe içeriden sağlama alınmazsa dış cephede hatırı sayılır bir mücadelenin verilemiyeceği; kısmı bir mücadele verilse bile, zaferin olanaksız olduğu, tarihin artık binlerce kez kanıtladığı bir gerçektir.

Bu sebeple parti içindeki revizyonistlere hizipleşme izni veren birinin; proleteryanın saflarını içerden bölen birinin; revizyonizmin konumunu kavradığı ve revizyonizme karşı mücadele ettiği; hele hele bu konuda marksizmi zenginleştirdiği kesinlikle söylenemez.

Ne Lenin, nede Leninistler, hiç bir yerde hiç bir zaman böyle bir düşünceyi savunmamışlardır. Ama tersi düşünceler Leninizmin bizzat kendisidir. Bu nedenle, Çinli yöneticiler ve onların tek tek ülkelerdeki borazancı başları, Mao Zedung'un revizyonizme karşı mücadele konusunda Marksizmi geliştirdiğini iddia ederlerken, herşeyi tersyüz etmekte ve Marksizmin açıktan tahrifini, katkı biçiminde sunmaktadırlar. Sormak gerekir: Proleteryaya karşı savaşımında burjuvaziye örgüt silahı veren bir anlayış nasıl olur da proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürebilir; ve yine nasıl olurda bu konuda Marksizmi zenginleştirebilir? Açıktır ki bu mümkün değildir.

Şimdi Mao Zedung'un proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme teorisine katkıyı (!) daha iyi anlıyoruz. Bu katkı sosyalizm deki sömürücü sınıflarla proleterya (!) arasındaki sınıf mücadelesidir.

Mao Zedung'un yukarıdaki anti—marksist anlayışının zorunlu sonuçlarından biri de onun kültür devrimi konusundaki görüşlerinde kendini açığa vuruyor. Mao Zedung marksist kültür devrimi teorisini istismar ediyor ve özü kültürel olan bu devrimi kendi iktidarını sağlamlaştırmak için bir kliğe karşı diğer klikle birlikte yürüttüğü bir siyasi iktidar mücadelesine dönüştürüyor. Bu konu ileriki bölümlerde başlı başına ele alınacağından geçiyoruz.

Mao Zedung, proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme teorisine yaptığı katkılarını Stalin'i eleştiri temelinde geliştiriyor;

Evet, burada bir mantıksızlık var, kalkıp, Marksizmin bir ustasını eleştiri temelinde marksizme katkıda (!) bulunuyor. (!!!) Üstelik marksizmin ustasının eleştirildiği konuda sıradan, rastgele bir ayrıntı değil; bizzat Leninizmin özünü oluşturan (proleterya diktatörlüğü) bir konu. Bütün bu mantıksızlıkların kaynağı Mao Zedung'un küçük—burjuva karakterini marksizm, leninizmle kılıflama çabasıdır.

Mao Zedung, Stalin'in karşı—devrimcilere karşı mücadelede hata yaptığını ileri sürdü. Mao Zedung'a göre Stalin, sınıf düşmanlarına karşı sadece siyasi mücadele vermiştir. Bu mücadelede sadece devlet mekanizmasının etki gücünü kullanmıştır. Stalin düşmanlarına karşı ideolojik mücadeleyi yürütmemiştir.... Ülkemizde de TİKP—Aydınlık çetesinin bütün bu meselelerle ilgili olarak Stalin'e pek çok saldırıları vardır. Konuya derinlemesine girmiyeceğiz. Bu nedenle de TİKP—Aydınlık çetesinin bu konudaki yazılarından alıntılar alma gereğini görmüyoruz. Ancak mesele ile ilgili olarak başta Aydınlık yayınevinin çıkardığı Sosyal—Emperyalizm dizisi kitap (Kuruşçev—Brejnev Dönek Kliğinin Karşı—Devrimci Hükümet Darbesi adlı kitap) vb. belgeleri yeniden incelenebilir. Gerek, ÇKP yöneticilerinin (başta Moa Zedung) gerekse, onun tek tek ülkelerdeki uşakları olan «Üç Dünyacı» çömezler, Sovyetler Birliğinde revizyonizmin iktidara gelmesinde baş sorumlu olarak Stalin'i görmekte ve sözde Stalin'in hatalarından ders çıkararak, Mao Zedung'un, proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme teorisini geliştirdiğini iddia ederler. ÇKP yöneticilerinin (başta Mao Zedung) Stalin'in hatalarından nasıl ders çıkardıkları; ve revizyonizme karşı nasıl mücadele verdikleri, bugünkü, cüce Teng—Tombul Feng kliğinin ikti darından belli değil mi?

Mao Zedung'un burjuvazinin bastırılmasında işlediği «aşırı hatalar»ından çıkardığı ders nedir? Bu ders, her türden burjuvazinin ve karşı—devrimcinin açıkta dahi olsa, faaliyet göstermesine izin vermektir. Hatta Mao, Stalin'in hatalarından çıkardığı şahane dersler sonucu bizzat kendisi karşı—devrimcileri faaliyet göstermeye, çalışmaya, silahlanmaya, ayaklanmaya vb. eylemlere davet etmiştir. O şunları söylüyor :

«Eğer sadece sosyalizm taraftarlığı olsa ve hiç kapitalizm taraftarlığı olmasa bu çok basit olmaz mı? O zaman zıtların birliğinden mahrum kalmaz ve sadece tek taraflı olmaz mıydık? **Bırakın yapsınlar, bize çılgınca saldırsınlar, caddelerde gösteri yapsınlar, ayaklanmak üzere silahlansınlar, Ben bunların hepisini onaylıyorum.**» (Yay. Yaz. S. 167 abç.)

Onun meseleyi «yürütmekle yollar aşınmaz» türünden Demirelvari hafife alışını, karikatürleştirmesini biryana bırakırsak geriye, Mao Zedung'un sözlerinden, genç Avrupa burjuvazisinin, bir dönemler attığı, «bırakınız yapsınlar bırakınız geçsinler» sloganından başka bir şey kalmaz. Sonuç olarak Marksizm—Leninizme katkı olarak sunulan şey gerçekte kapitalizmin özgürce gelişmesinin sloganlaştırılmasıdır.

Mao Zedung'dan yukardaki sözlere benzer yüzlerce aktarma yapılabilir. Biz böyle bir çabaya girmekten ziyade, Mao Zedung'un bu anlayışının temelini eşelemeye devam edeceğiz. Bu anlayışın temeli, Mao Zedung'un sosyalizmde proleterya diktatörlüğü konusundaki anti—marksist düşünceleridir. Mao Zedung proleterya diktatörlüğünün özünü hiç bir zaman kavramadı. Onu, proleterya sınıfının —tek sınıf olarak ve partisinin yöneticiliğinde— diğer dost sınıflara (milli burjuvazi bunlara dahil değildir) dayanarak, onlarla özel bir ittfak kurarak uyguladığı yasayla sınırlanmamış bir diktatörlük olarak görmedi. O, proleterya diktatörlüğünü «yüz çiçeğin» hortladığı; herkesin isteğini yaptığı; proleterya ile burjuvazinin ortak düzeni olarak gördü. Egemenliğin yalnızca ve yalnızca proleteryaya ait olabileceği ilkesini dikkate almadı. Daha önce de belirttiğimiz gibi Mao Zedung daha burjuva—demokratik devrim dönemindeyken böyle bir perspektife sahip değildi. Mao, o dönemlerde de hiç bir ayırım yapmaksızın farklı aşamaları hesaba katmaksızın komünist partisinin tek başına devlete hakim olmasına karşı çıkmaktaydı. Böylece liberal burjuvazinin tezlerini açıktan savunan bir konuma varıyordu. Devrimin zaferinden sonra da, Mao Zedung, bu konudaki görüşlerini değiştirmedi, hatta dahada ileri giderek, az önce belirttiğimiz gibi burjuvaziyle uzun süre bir arada yaşama ve karşılıklı denetim sloganına kadar vardı. O, bu teorisini «yüz çiçek yan yana açsın, yüz düşünce akımı bir arada tartışsın» biçiminde ifade etti.

Bu teorinin kapitalist niteliğini yeniden sergilemeyi gereksiz görüyoruz. Ancak, belirtelim ki, Mao Zedung, bu konudaki siyasetinin karşı—devrimcilerin işine yaradığını bildiği halde; Stalin'in hatalarından çıkardığı derslerin (!) ışığında (!) bu siyaseti uygulamaya devam etti. Mao şunları söylüyor :

«Çang—Lo ittifakı (partiye karşı yönelmiş açık karşı devrimci bir ittifak—b) şu iki slogana yani uzun süreli birarada yaşama ve karşılıklı denetim sloganıyla yüz çiçek açsın yüz düşünce akımı yarışsın sloganına bayılıyordu.» (S. E. C. 5. S. 589 abç.)

«Bu sloganın (yüz çiçek sloganı—b) proleterya tarafından olduğu kadar **burjuvazi tarafından da kullanılabileceği açıktır.**» (age. s. 580 ab;.)

Kısaca Mao ileri sürdüğü bu siyasetlerin burjuvazinin işine yaradığını; onları kendinden geçirdiğini bilmektedir. Ama her ne hikmetse «marksist» Mao Zedung, yine de bu siyasetlerde diretmektedir. Bu işin asıl karşı—devrimci olan yanı da budur. Bile bile burjuvaziye hizmet etmek. Sanırız yukardaki şeylerden sonra Mao Zedung'un hangi sınıfın saflarında olduğu meselesi hiç bir tereddüte yer bırakmayacak biçimde ortaya çıktı.

Sonuç olarak Mao Zedung Marksist proleterya diktatoryası teorirısini kavramadı. O, başından beri Sun Yat—Sen'in «üç halk ilkesi»yle sınırlıydı ve böyle kaldı. Asla burjuvaziyi yokedecek bir anti—kapitalist perspektifi yaratmadı. O, burjuvaziye karşı bu tutumunu oldukça milliyetçi bir biçimde sergilemektedir. İlerde daha ayrıntılı değineceğimiz gibi, Mao Zedung burjuvaziyle her birleşmesini onun, Çinli karakterinde aramaktadır. Burjuvazinin dönüştürülmesinde (!) onu düşman görmez, sebep, Çin Burjuvazisinin özgül karekterinde dir. Yüz çiçek düşüncesini savunur, sebep, Çin'in özgül koşullarıdır. Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Mao Zedung şunları söylüyor :

«Uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim de Çin'in somut ve tarihi koşullarının bir ürünüdür.» (S. E. C. 5. S. 473 abç.) Çin burjuvazisini devrime karşı koruyacak bunun gibi tek bir görüş daha gösterilemez.

Ve son olarak belirtelim ki, Mao Zedung her konuda olduğu gibi proleteryanın devrimci diktatörlüğünü inkar ederkende tüm diğer revizyonistlerin yaptığı gibi dogmatizme karşı mücadele ve somut koşullar paravanasını kullanıyor. Somut koşulların, farklı yollar gerekli kılması hiç bir marksistin yadsıyamıyacağı bir gerçektir. Ama en az onun kadar önemli bir gerçek daha var ki, o da şu : hiç bir özgül koşul ve şart, Marksizm—Leninizmin evrensel kurallarını değiştiremez.

Proleteryanın tek başına iktidarı, onun devrimci diktatörlüğünün zorunluluğu, M—L'in, yukarıda bahsettiğimiz türden bir ilkesidir. Dolayısıyle ne Çin'in özgül koşulları, ne de Mao Zedung'un küçük—burjuva kafa yapısı bu ilkeyi değiştiremez. Sınıf olarak proleteryanın, tek başına diktatörlüğü konusunda, Lenin ve Stalin'den birkaç özlü alıntı yapıp meselenin Marksist konuluşunu sunarak konuyu bitirmek istiyoruz :

«Siyasal egemenliği eline almış olan sınıf, egemenliği ona tek başına sahip olacağı bilinciyle almıştır. **Bu proleterya diktatörlüğü anlayışına girer.** Bu anlayışın, ancak bir sınıf, siyasal iktidarı yanlız kendi eline aldığını bildiği ve «herkes tarafından seçilen halkın tümünün anlayışına sahip bütün halkın» iktidarı üzerine söylevlerle ne kendisini ne de başkalarını aldatmadığı zaman bir anlamı olabilir.» (Lenin «Rusya Ulaştırma işçileri kongresinde söylev» den aktaran Stalin Leninizmin sorunları. S. 146 abç.)

«Kabul etmek gerekir ki, örneğin SSCB'de proleterya diktatörlüğünün ülkesinde, partinin yönetici rolünün en yüksek ifadesi, siyaset ya da örgütlenme ile ilgili hiç bir önemli sorunun, partinin yörüngeleri dışında Sovyet kurumlarımız ya da öbür kitle örgütleri tarafından çözümlenememesidir. **Bu anlamda olmak üzere proleterya diktatörlüğü özünde** onun öncü müfrezesini, proleteryanın asıl yönetici gücü olan **partinin «diktatörlüğüdür»** denilebilir.» (Stalin age S. 154) (abç.)

Mao Zedung'un uzun süreli bir arada yaşama ve karşılıklı denetim ilkeleri üzerine kurulu devlet anlayışıyla, Lenin ve Stalin'in, kesinlikle tek sınıf ve partinin yönetimi anlamında—önderliği anlamında—**tek «parti diktatörlüğü»** olarak formüle edilen proleterya diktatörlüğü, yerle göğün biribirine uzaklığı kadar uzaktırlar.

«Bir tek parti diktatörlüğünden ötürü bizi kınadıkları zaman ve işittiğimiz gibi, bize sosyalist birlik cephesini önerdikleri zaman, şöyle diyoruz: «Evet, tek parti diktatörlüğü» biz bunda direniyoruz ve gerileyemeyiz, çünkü söz konusu olan şey, onlarca yıl içinde tüm sanayi proleteryasının öncü mevkiini kazanmış olan partidir». (Lenin, Eğitim işçileri birinci kongresinde verilen söylev. Akt. Stalin Leninizmin Sorun. S. 170 abç.)

Yine Lenin şunları söylüyor :

«Özellikle Menşevikler ve sosyalist devrimciler, hepsi; «solcular» bile köylüleri, «tek parti» «Bolşevik Partisi» diktatörlüğü korkuluğu ile korkutuyorlar. Kolçak örneği köylülere bostan korkuluklarından korkmamayı öğretmiştir. Ya büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin diktatörlüğü **(yani kılıç iktidarı) ya da işçi sınıfının diktatörlüğü** (adı geçen eser 170 abç.)

«Gerçekte sadece iki güç oluşmuştur: Burjuvazinin diktatörlüğü ve proleteryanın diktatörlüğü. Kim Marks'ta ve öteki büyük sosyalistlerin yapıtlarında bunu okumadıysa, o asla sosyalist olamamıştır,

sosyalizmden hiç bir şey anlamamıştır ve ancak kendini sosyalist olarak adlandırmaktan başka hiç şey yapmamıştır.» (Lenin, işçi sınıfı ve köylülük s. 369)

Özet olarak, Mao Zedung, daha iktidarı ele geçirdikleri dönemde açıktan kapitalist yolu tuttu. O dönemde, ABD gericileri ile şüpheli ilişkiler geliştirildi.

Mao Zedung zaferden önce de sonrada M—L devlet ve proleterya diktatörlüğü anlayışına sahip değildi. Onun ufku Sun Yat—Sen'in gerici anlayışı ile çevriliydi.

Mao Zedung bu görüşleri dolayısıyla, Çin gibi ülkelerdeki ara devlet biçimlerinin eni sonu proleteryanın veya burjuvazinin diktatörlüğüne dönüşmek zorunda olduğunu göremedi. Sun Yat—Sen'in geliştirdiği ara devlet biçimlerinden birini mutlaklaştırdı. Bu ara devlet biçimini adım adım proleteryanın diktatörlüğüne vardırma anlayışına sahip olmadı.

Dolayısıyla Çindeki devlet adım adım büyük—burjuvazinin diktatörlüğüne dönüştü. Bugünkü hegomonyacı militarist Çin devleti—ki o bir büyük—burjuva diktatörlüğüdür— bu gelişmelerin sonucu oluştu. Bugünkü Çin devleti gökten zembille inmedi, geçmişin mirası (ki bu mirasın mimarı Mao idi) üzerinde şekillendi.

Mao Zedung, sınıf mücadelesini proleterya diktatörlüğüne, ve giderek sınıfsız topluma kadar götürecek anlayıştan yoksundu.

Mao Zedung, proleterya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme teorisini geliştirmedi. Onu her yönüyle tahrif etti.

Mao Zedung, Stalin'in hatalarından ders çıkarma bahanesi ile, her türlü karşı—devrimci çabayı mübah gördü; ve gelişmesini bizzat destekledi. O böylece kapitalizmin «bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler» biçiminde ifadesini bulan anlayışını savundu. Sosyalizmde sömürücü sınıfların varolduğunu savundu.

Mao Zedung, klikler arası mücadeleden yararlanmak amacıyla M—L kültür devrimi teorisini istismar etti.

Mao Zedung, sınıf düşmanlarına karşı devrimci sertlik ve proleter adalet ilkesini uygulamadı. Bunun yerine «Sulu çamurla bile birleşen» aşırı iyimser, oportünist, liberal (kısaca tam bir küçük—burjuva) tavır takındı.

Bütün bunların sonucu olarak Mao Zedung M—L proleterya diktatörlüğü teorisini kabul etmedi. Bazı cümlelerinde proleterya

diktatörlüğü vb. terimler kullanmasına rağmen o hiç bir zaman böyle bir hedefe yönelmedi; ve yönelmek de istemedi. Bir küçük—burjuva devrimcisi olarak, burjuva demokratik devrimin sınırlarını aşamadı. Burjuva kapitalist ilişkilerle sınırlı kaldı. Şimdi artık Mao Zedung'un sosyalizmin inşasına ilişkin görüşlerine geçebiliriz :

KISIM 2 :

«MZD» M—L SOSYALİST İNŞA TEORİSİNİ İNKAR EDİYOR!

Daha önceki bölümlerde çeşitli meseleleri incelerken, Mao Zedung'un, bir köylü devrimcisi olarak, sosyalizme varabilecek perspektiften yoksun olduğunu belirtmiştik. Bu bölümde Mao Zedung'un sosyalizme, sosyalist inşaya ilişkin görüşlerini ele alıp, onları lafızlarından arındırarak gerçek kimliklerine kavuşturacağız. Herşeyden önce belirtelim ki, Mao Zedung sosyalizmin inşasına ilişkin M—L ilkelerden bihaberdir. O, bunu, çeşitli vesilelerle belirtmiştir. İşte iki tanesi :

«Ekonomik inşa meselesine gelince, buna tamamen yabancıyım ve planlamasından hiç bir şey anlamam.» (Yay. Yaz. S. 92 1959)

«Snow, Çin'in uzun vadeli inşa planı hakkında bir şeyler söylememi istedi. «bilmiyorum» dedim «Çok temkinlisiniz» karşılığını verdi. Ben «Bu temkinli olmak meselesi değil, sadece gerçekten bilmiyorum, kesin olarak hiçbir tecrübemiz yok, hepsi bu» dedim, yoldaşlar bilmediğimiz bir gerçektir.» (age S. 124 1962)

Yukarıda aktardığımız iki pasaj bir Marksistin mütevazi görünen çabası değil, bir küçük burjuva devrimcisinin sosyalist inşa hakkında bilgisizliğinin itirafıdır. Mao Zedung, ekonomik inşa meselelerini bilmediğinden ötürü, onun bu mesele ile ilgili düşüncelerini sistemli olarak bulmak mümkün değildir. «Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması» ve «On Büyük İlişki Üzerine» (ki her iki makalede 1956 tarihlidir.) adlı makaleler dışında, bu konuda ciddi yazıları yoktur. Adı geçen iki yazıdan «On Büyük İlişki Üzerine» adlı olanı Stalin'i eleştiri için yazılmış bir yazı, ve bu yüzdende ileride uzunca üzerinde duracağız. Söz konusu diğer makale ise

Marksizme katkı olarak sunulmaktadır. Yeri geldikçe bu makaleye baş vurarak ve onun, bırakın Marksizme katkıyı, Buharin'in kötü bir kopyası dahi olmadığını sergiliyeceğiz. Mao Zedung'un, sözümona ekonomiye ilişkin diğer görüşleri, bölük pörçüktür. Ve çeşitli yazılarına sloganlar biçiminde serpiştirilmişlerdir. Örneğin, «dalgalı gelişme» «büyük atılım», «Genel çizgi», «üç büyük kızıl bayrak vs. gibi politikalar. Çin'de sözümona sosyalizmin inşasında yol gösterici ekonomi politikalarıdır. Fakat bu politikaları derli toplu olarak Mao Zedung'un yazılarında bulmaya çalışmak boş bir çabadır. Tek tük cümleler dışında bu politikaların hiç biri Mao'nun yazılarında yoktur. Mao Zedung'un sözümona ekonomik öğretileri Çin propagandası tarafından şişirilip sloganlaştırılarak piyasaya sunulmaktadırlar. Ve kulakları sağır edici bir tantana ile övgüler düzülmektedir. Bu durum şimdiye kadar Mao Zedung'un sosyalist ekonominin inşaasına ilişkin öğretilerinin incelenmesini önünde büyük bir engeli oluşturmuştur.

Daha öncede belirtmiştik, Mao Zedung, bir küçük—burjuva devrimcisi olarak, sosyalist devrime varabilecek durumda değildir. O, burjuva kapitalist ilişkilerle sınırlıdır. Onun bir sistem olarak sosyalizme bakış açısı da M-L'me bakış açısına benzer ve bütünüyle pragmatisttir. O, sosyalizmi sadece yararlı bir şey olarak görür, bu nedenle sosyalizm onun için toplumsal kurtuluş değildir, ama kötü yanlarıda olan lalettayn bir düzendir. İşte kanıtı :

«Bazıları sosyalizmin hiç kusursuz, mükemmel olduğunu sanıyorlar. Bu doğru olabilirmi? Her zaman iki yönün, güçlü noktaların ve zayıf noktaların bulunduğu kabul edilmelidir.» (S. E. C. 5. S. 344),

Mao Zedung, elyordamıyla sosyalizmin bu sözümona kötü ve eksik olan yanlarını kapitalizm vb. şeylerle tamamlayıp düzeltince, (!) «MZD» nin mükemmel sosyalizmi çıktı ortaya.

Mao Zedung, sosyalizme karşı olan bu görüşlerini, tek tek ülkelerde sosyalizmin inşaasının farklı biçimler kazanabileceği gerçeğinin ardına gizlenerek ileri sürmektedir. Burada oynanan oyun, bir önceki bölümde «doğmatizme karşı mücadele» «Marksizmin Çinlileştirilmesi» vb. çabalarla aynı esas üzerine oturtulmuştur. Dogmatizme karşı mücadele bayrağı altında, devrim ve sosyalizm davasının en temel öğretilerini çarpıtmak; bunun yerine kendi dar milliyetçi, ampirik görüşlerini koymak. İşte marksizmin belli bir aşamasından bu yana tüm revizyonistlerin izledikleri yöntem. Mao

Zedung, diğer meselelerde olduğu gibi bu meselelerde de aynı yolu izliyor. Dolayısıyla bu meselelerde de biz ilk önce sosyalizmin tek tek ülkelerde alacağı değişik biçimleri açmakla konuya girmek zorunda kalıyoruz.

Kapitalizmin daha fazla geliştiği ülkeler ile, kapitalizm yönünden nisbeten gelişmemiş ülkeler arasında, sosyalizmin inşaası açısından bir takım farkların olacağı mutlaktır. Hayatın önümüze dayadığı sonsuz biçimlerin, sonsuz çeşitlikte çözüm biçimleri doğuracağı diyalektik bir zorunluluktur.

Bu yüzden Marksizmin ustalarından hiç biri sosyalizmin inşaasına ilişkin kalıplaşmış bir formülü önceden ileri sürerek, devrimcilerin elini kolunu bağlamamıştır. Buna rağmen, her meselede olduğu gbi, sosyalizmin inşası meselesinde de, yönlendirici bazı temel kanunlar vardır ki, bunlar evrenseldir : Ne Mao Zedung'un zekasının kıvraklığı ne de başka herhangi bir şey tarafından değiştirilemezler. Burada esas mesele bu genel, evrensel ilkelere halel getirmiyecek biçimde davranabilmektir. Somut bir örnek alalım: Sosyalizmin Arnavutluktaki inşaası bütünüyle oranın ulusal koşullarının belirlediği biçimler çerçevesinde olmuştur. Bakın şöyle diyor. Arnavut devrimcileri:

«Ne var ki, halk iktidarının proleterya diktatörlüğünün görevlerini yerine getirmeye başladığı bu yeni siyasi şartlarda, Parti sosyalist nitelikteki meseleleri çözmeye başlamak için, bütün bu demokratik dönüşümlerin sonuna kadar gerçekleştirilmesini bekleye mezdi; nitekim beklemedi de **«Arnavutluk'taki sınıf güçleri dengesi, demokratik nitelikteki hızlı değişikliklerle sosyalist nitelikteki değişikliklerin aynı anda gerçekleştirilmesini mümkün kılmaktaydı»** (AEP tarihi, C. 2 S. 28 abç.)

Arnavut yoldaşlar bu vb. özgül koşulların sonucu olarak, sosyalizmi, burjuvaziye ve diğer sömürücü sınıflara tazminat vermeksizin inşa ettiler. Ama onlar, hiçbir zaman bu özgül koşullardan yola çıkarak, sosyalist inşaanın temel kanunlarını, örneğin, proleterya diktatörlüğünün burjuvaziye karşı ve sosyalizmin burjuvazi ile bütünleşerek değil onunla mücadele içinde inşa edileceği biçimindeki genel M—L ilkeyi ihlal ettiler mi? Hayır. Çünkü, gerçek Marksistler bilirler ki, tek tek ülkelerdeki somut farklılıklar, özgül biçimler, ilkelerin uygulanışında değişik biçimler doğurabilir; ama asla o ilkelerin özünü değiştiremezler.

Ya Mao Zedung ne yapıyor? O da sosyalizmin inşaasının her ülkede farklı biçimler kazanacağını iddia ediyor. Ama bu iddianın ardına gizlenerek proleteryanın burjuvazi ile bütünleşmesi; sosyalizmin sömürücü sınıflarla birlikte inşa edileceğini iddia ediliyor. O, burjuvazinin sosyalizmle bütünleşmesi biçimindeki anti—marksist görüşlerini ifade ederken şunları söylüyor :

«Özel mülkiyetin iki türünden emekçi halkın mülkiyeti kollektif mülkiyete, burjuvazinin mülkiyeti ise devlet mülkiyetine dönüştürülmelidir. **(Devlet ile özel sermayenin ortak yönetimi yolu ile sosyalizmle bütünleşme).** (S. E. Ç. 5. S. 154 abç)

Bu konuda ileride daha ayrıntılı aktarmalar yapacağız. Şimdilik bununla yetiniyoruz. Mao Zedung, sömürücü sınıfların sosyalizmle bütünleşmesi anlayışına sahip olduğundan, devrimin zaferinden sonra oluşmuş olan devletin burjuvaziden arıtılmasını, proleterleştirilmesini sağlamadı. Böyle bir çaba harcamayı bir kenara bırakalım, daha önceki bölümlerde de gördüğümüz gibi; Mao Zedung, bizzat kendisi, karşı—devrimcilerin devlete doluşmasını istemiş ve gerçekleştirmiştir. Karşı—devrimcileri teşhir etmek adına yapılan pekçok eylem, gerçekte, her türden karşı—devrimcinin devlet saflarına doldurulmasıydı. Bu durumda doğal olarak, Çin'deki devlet proleter bir aygıta dönüştürülemedi. Halbuki, sosyalizmin inşaasında proleteryanın elindeki en güçlü aygıt, devletten başka bir şey değildir. Proleterya elindeki devlet vasıtasıyla sosyalist ekonomiyi yukarıdan aşağıya inşaa eder. Bu meselede Stalin'in bilinen pasajını aktarmanın büyük yararı vardır.

«Bu iktidar (Proleter iktidar—b) eski ekonomiyi yeni bir kalıba sokmak ve **yenisini örgütlendirmek için bir kaldıraç olarak kullanılacağına göre, ancak bir başlangıçtır.»** (Len. Sor. S. 142)

Yukarıdanda anlaşılacağı gibi Leninist ideoloji sosyalizmin inşaasında proleter iktidarı zorunlu bir ön koşul, olmaksızın sosyalizmin inşaa edilemiyeceği; tam tersine burjuvazinin sınıfsal boyunduruğuna girileceği; temel bir kaldıraç olarak değerlendirmektedir. Eğer proleter iktidar yoksa, açıktır ki, proleterya burjuvazinin boyunduruğu altına girecektir. Nitekim Çin'deki devletin proleter bir devlet olmaması; proleterleşme yönünde ilerleyememesi, proleteryanın sınıf boyunduruğu sonucunu doğurdu. Üstad (!) Mao Zedung ise bizzat kendisi proleteryayı burjuvazinin boyunduruğuna sokmanın vaazını verdi. O, bir yandan yurtsever burjuvazisine sağduyu aşılar-

ken diğer yandan özel işletmelerde çalışan işçileri daha fazla çalışmaları için ikna etmeye çalışıyordu. Mao'nun sınıf barışının en tipik ifadelerinden biri olan pasajı şöyle.

«Kapitalistleri yurtseverlik ruhuyla eğitmeye devam etmek gereklidir. Ve bu amaçla onların arasından, daha geniş ufuklu ve komünist partisine eğilimli olan kimseleri sistemli bir şekilde kazanmaya çalışmalıyız; Böylece öteki kapitalistlerin çoğu onlar aracılığıyla ikna edilebilir...

.....

«Dolayısıyla **özel işletmelerde çalışan işçileri,** devlet işletmelerinde çalışan işçilerle aynı şekilde davranmaya yani üretimi arttırmaya ve tutumlu olmaya, **çalışma konusunda birbirleriyle yarışmaya, emeğin üretkenliğini arttırmaya, üretim maliyetlerni düşürmeye, hem niteliği hemde niceliği yükseltmeye,** böylelikle hem devlet sektörünü ve **özel sektörün hem de emek ve sermayenin çıkarlarına hizmet etmeye ikna edebiliriz. Ve etmeliyiz.»** (S. E. C. 5. S. 129 abç.)

Yukarıdaki satırlarda nerenin altını çizeceğimizi şaşırdık. Çünkü pasajın her cümlesi diğerinden önemli. Yukarıdaki pasajı okuduktan sonra Mao Zedung ile, sabah akşam patron adına işçileri nasıl kazıklıyacağını hesap eden bunak bir fabrika müdürü; «milli birlik», «milli bütünlük» lafızlarıyla, işçilerin daha çok, daha iyi çalışmalarının tanrı katında sevap göreceğini vaaz eden bir papaz arasında fark bulabilmek imkânsızdır.

Mao Zedung'un sosyalizmi nasıl kavradığı, daha doğru bir deyişle sosyalizme nasıl varacağını yukardaki pasaj karanlık hiç bir nokta bırakmaksızın açıklıyor. Mao Zedung, proleterya ile burjuvazi arasında en kesin sınırları çekip devlet içindeki burjuva unsurları tasfiye edeceğine; proleteryayı burjuvazinin kuyruğuna takmaktadır. Mao Zedung, bu anlayışıyla sosyalizme nasıl varacak? Sosyalizme gidebilmenin yolu devleti giderek proleterleştirmek, proleterya diktatörlüğünü kurmaktır. Çünkü böyle bir iktidar olmaksızın proleterya sosyalizmi inşa edemez. O halde rahatlıkla belirtebiliriz ki, Çin'de 1949 zaferinin ertesinde kurulan, ve ara devlet biçimlerinden birini oluşturan, sözde halk demokrasisi devleti ile, sosyalizmin kurulması koşula bağlıydı. Sosyalizmi kurabilmenin ön koşulu bu devleti proleterleştirebilmekti. Fakat Mao Zedung proleteryayı, burjuvazinin acımasız sömürüsüne terkederek, sosyalizmin tam tersi yönde hareket etti.

Moa Zedung'u buraya götüren anlayış nedir? Onu buraya götüren anlayış, konunun başında da belirttiğimiz gibi sosyalizmde burjuvazinin bir sınıf olarak dost mu yoksa düşman mı olduğu sorusuna olumlu yanıt vermesindedir. Mao Zedung, Çin'de milli burjuvaziyle olan çelişmeyi uzlaşır bir çelişme olarak gördü. Ve onun sosyalizmle bütünleşmesi teorisini savundu. O, zaman zaman yazılarında milli burjuvazinin düşman ,hatta bazen baş düşman olduğu; ve milli burjuvaziyle proleterya arasındaki çelişmenin de uzlaşmaz olduğu vb. gibi; doğru düşünceleri de savunuyor. Fakat arada sırada söylediği bu doğru sözlerin hemen ardından tam karşıtı önermelerle, söylediklerini çürütüyor ve pratiğiyle de, burjuva—kapitalist çizgide yürüdüğünü gösteriyor. Örneğin: Bir dönem Mao şunları söylüyordu :

«Toprak ağası sınıfının ve bürokrat—kapitalist sınıfın alaşağı edilmesi sonucunda, işçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişme Çin'deki **baş çelişme durumuna gelmiştir;** dolayısıyla bundan böyle milli burjuvazi **bir ara sınıf olarak tanımlanmamalıdır.**» (S. E. C. 5. S. 87 abç.)

Yine 1957'deki bir yazısında şunları söylüyor :

«Proleterya ile burjuvazi arasındaki sosyalist yol ile kapitalist yol arasındaki çelişme, kuşkusuz bugünkü Çin toplumunun baş çelişmesidir» (age S. 568 abç.)

Mao'nun 1957 de, yani mülkiyette sosyalist dönüşüm gerçekleştikten sonra, hala burjuvazinin olduğu iddiasını (!) bir kenara bırakalım; yukarıdaki anlayış, birazdan aktaracağımız pasajda ve Mao Zedung'un toplumsal pratiği ile tamamen çelişmektedir. Bir kez Mao Zedung'un anlayışına göre, baş çelişmenin düşman kampı, baş düşmandır. Ve baş düşmanlarla hiç bir şart altında birleşilmez. Birleşme, ancak baş düşman dışındaki ara güçlerle mümkündür. Yine, yukarıdaki pasajlarda aktarıldığı gibi; Mao, milli burjuvazinin artık bir ara güç olarak tanımlanmaması gerektiğini belirtiyordu. O halde milli burjuvazi ile olan çelişmenin uzlaşır olduğu, onunla bir leşilmesi gerektiği; milli burjuvazinin sosyalizmle bütünleşebileceği vb. saçma şeyler nereden çıkıyor? Bu durum, Mao Zedung'un eklektik yapısına olduğu kadar faydacı yapısına da çok güzel bir örnek oluşturmaktadır. İşte Mao'nun yukarıdakilere taban tabana zıt ikinci sözleri :

«Ülkemizde işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişme, halk içindeki çelişmeler sınıflamasına girer... Sosyalist devrim dönemin**de**

milli burjuvazinin kar amacıyla işçi sınıfını sömürmesi onun niteliğinin bir yanını buna karşılık anayasayı desteklemesi ve sosyalist dönüşümü kabul etmesi de diğer yanını oluşturur.» (age. S. 44. abç)

İşte iki farklı Mao. Biri milli burjuvazinin ara bir sınıf olmadığını savunuyor. Diğeri milli burjuvazinin sosyalist dönüşümü destekleyeceğini savunuyor. Sonuç olarak Mao Zedung sosyalizmde sınıflar ve bunların birbirleriyle olan ilişki ve çelişmelerini kavramamıştır. Bütün bu meseleleri eklektik ve progmacı bir biçimde ele almaktadır. Bazen baş düşman gördüğü milli burjuvaziyi, salt milliyetçi ve faydacı bir bakış açısıyla, birleşebilecek bir güç ilan etmiştir. Bunu yaparken de baş vurduğu felsefi hokkabazlıklarını yazımızın ileriki bölümlerinde ele alacağız. Bu nedenle burada esas olarak sosyalizmde sınıflar ve bunlar arasındaki ilişki ve çelişki meselelerinin üstünde duracağız.

Bu meselede Lenin'in sosyalizmde uzlaşmaz karşıtlığın ortadan kalkacağı biçiminde ifade ettiği tez, bizim yol göstericimiz olacak, Lenin'in bu ünlü tezi, Mao Zedung'un çeşitli makalelerinde de aktarılmaktadır. Fakat, Mao bu tezi çarpıtarak kendi milliyetçi ve pragmacı teorilerine temel haline getirmeye çalışmaktadır. Onun düşüncesine göre sosyalizmde de burjuvazi vardır. Öte yandan, burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişme uzlaşmazdır. Marksizmin bu temel önermesi artık çocuklar tarafından bile biliniyor. O halde, bu çelişkiyi nasıl çözmek lazım? Mao şöyle çözüyor: Uzlaşmaz çelişkiler doğru ele alınırsa uzlaşabilir çelişmeler haline dönüşebilirler. Buna kanıt olarak da tersinden hareket edilmekte; uzlaşır bazı çelişmelerin, belli koşullarda, uzlaşmaz çelişmeler haline dönüşmesi gerçeği, uzlaşmaz çelişmelerin, uzlaşabilir çelişmeler haline dönüşmesine kanıt olarak sunulmaktadır. Böylece Mao'nun tezlerindeki uzlaşmaz çelişkide çözümlenmiş olmaktadır! Ama diyalektiğin yasaları üzerinde yapılan bu tür hokkabazlıklar bugüne kadar kimseyi kurtarmadığı gibi Mao Zedung'uda kurtaramıyor.

Lenin'in, Marksizmin diğer önderlerinin uzlaşabilir çelişmelerin, belli koşullarda uzlaşmaz çelişme haline dönüşebileceğini, kabul ettikleri; ve çeşitli yazılarında bunu ifade ettikleri bilinen bir gerçektir. İşte bunlardan biri.

«Büyük anlaşmazlıkların bazen başlangıçta tamamen önemsiz gibi görünen küçük görüş ayrılıklarından doğduğunu herkes bilir. Herkesin hayatı boyunca pekçok kereler başına gelmiş olan türden küçük bir kesik yada çizik, eğer ilgilenilmezse eğer kan zehirleme-

sine yol açarsa çok tehlikeli, hatta öldürücü olabilir. Bu herhangi bir uzlaşmazlıkta, hatta tamamen kişisel bir uzlaşmazlıkta da olabileceği, gibi, siyasette de böyledir.» (Lenin Sendikalar Bugünkü Durum ve Troçkinin Hataları: S. 41 Ekim Yay.)

Fakat hiç bir devrimci önder buradan, proleterya ile burjuvazi arasındaki çelişmenin uzlaşabilir hale gelebileceği gibi bir sonuca varmadı. Proleterya ile burjuvazi arasındaki çelişme uzlaşmazdır. Ve her kim ki, bu gerçeği ne adla olursa olsun, değiştirmeye çalışırsa proleteryanın karşısında, burjuvazinin yanında saf tutmuş olur. Bu Marksizmin abc sidir...

Lenin'in daha önce bahsettiğimiz; sosyalizmde uzlaşmaz karşıtlığın olmayacağını ifade eden tezi; açıktır ki, toplumsal sınıflar arasındaki antagonizma açısından ileri sürülmüştür. Sınıf olarak burjuvazinin tasviye edilmesi ile birlikte, toplum, uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarından arınır. Çünkü artık sömürü yoktur. Dolayısıyla uzlaşmıyan bir çıkar zıtlığı da olmayacaktır. Ama uzlaşmaz karşıtlıklar yaşamın daha bir çok alanında var olabilir, veya doğup çözümlenebilir. Lenin'in tezinde kastedilen, bu türden karşıtlıklar değildir. Halbuki, Mao Zedung, sosyalizmi mekanik ve anti—marksist tarzda kavradığı için o sosyalizm döneminde de uzlaşmaz sınıf karşıtlıkları görür. Onun sosyalizm anlayışı, proleterya ile burjuvazinin basit bir yer değiştirmesidir. Onun sosyalizminde sömürücü sınıflara yer vardır. Örneğin 1962'de yazdığı bir makalede, yani sosyalizmin mülkiyette zafer kazandığından 6 yıl sonra hala «işçi sınıfı»nın «yurtsever milli burjuvazi ile birleşme» sinden (Y. Y. S. 120) bahsetmektedir. Ve yine aynı makalede proleter bir diktatörlükten değil, demokratik halk diktatörlüğünden bahsederken, bunun milli burjuvazi üzerinde bir diktatörlük olmadığını söylüyor. O, şöyle diyor :

«Demokratik halk diktatörlüğünün baskı uygulayacakları şunlardır. Toprak ağaları, zengin köylüler, karşı—devrimci unsurlar, kötü unsurların ve anti—komünist sağcıların temsil ettikleri sınıflar, toprak ağası sınıfı ile gerici burjuvazidir.» (age s. 120) dikkat edilirse burada milli burjuvazi diktatörlüğün hedefi olarak tesbit edilmemiştir. Tam tersine biraz önce aktardığımız gibi Mao Zedung mülkiyette sosyalist dönüşüm sağlandıktan sonra bile, yurtsever burjuvazi ile birleşme siyaseti izlemektedir. Böylece «MZD» nin sosyalizm anlayışına varırız. Onun sosyalizmi sömürücü sınıflarla; karşı—devrimcilerle bütünleşen bir sosyalizmdir.

«Çin» de iki ittifak vardır : Biri işçi sınıfının köylülerle ittifakı, diğeri ise işçi sınıfının kapitalistlerle profösörlerle, yüksek teknik personelle bizim safımıza geçen Guomindang generalleri ile, dini önderlerle, demokratik partilerle ve parti bağı olmayan demokratlarla ittifakıdır. Her iki ittifak da gereklidir ve sürüdürülmelidir.» (Mao Zedung S. E. C. 5. S. 146)

Mao Zedung bu ittifakın gerçekleştirilmesine özel bir önem vermekle kalmamış bunu uzun vadeli bir ittifak olarak görmüştür. Örneğin aşağıdaki sözler Mao'nun söz konusu ittifakı nasıl sonsuz bir bakış açısıyla ele aldığına güzel bir örnektir. Mao şunları söylüyor : «Peki birleşik cephe birgün ortadan kaldırılacak mıdır? Ben kendi payıma **kaldırılmasından yana değilim.**» (S. E. C. S. 91 abç.) Onun Guomindang generalleri dahil olmak üzere, her türden karşı—devrimciye karşı, bu oportünist, liberal tavrı, sınıf düşmanlarının karekterini kavramayışından kaynaklanmaktadır. Ve temeli Mao'un burjuva küçük—burjuva yapısında aranmalıdır. Mao'nun karşı—devrimcilere, gericilere karşı beslediği bu iyi niyet, onların ikna ve eğitim yoluyla dönüşebilecekleri sonucuna kadar varmıştır. Elbetteki, karşı—devrimcilerden, burjuvalardan vb. saflardan bazı istisnalar devrimci saflara katılabilirler. Burada tartışılan bu istisnalar değil, bir bütün olarak karşı—devrimci sınıf yada sosyal tabakaların durumudur. Mao Zedung'a göre herşeyin iki niteliği varsa, bu, karşı—devrimci sınıf ve sosyal tabakalar için de geçerlidir ve onlar, karşı—devrimci olmalarına rağmen; eğer bu güçlerle proleterya arasındaki çelişme uygun biçimde ele alınırsa, bu güçlerle olan çelişme uzlaşır hale dönüşür; ve sonuçta bu sınıflar giderek kendilerini dönüştürürler. Açıktırki, Mao Zedung'un «çelişmeyi doğru biçimde ele almak» dediği karşı—devrimcilere karşı, proleter şiddetten vazgeçmek; tartışma ve ikna yöntemleri dışında yöntem kullanmamak; onların önünde boyun eğmektir. Çünkü proleterya ile burjuvazi ve diğer karşı—devrimci güçler arasındaki ilişki kurtla kuzu arasındaki ilişkidir. Dolayısıyla, birinden diğeri boyun eğmek zorundadır. Uzlaşma, birlik ancak böyle sağlanır. Birkaç pasajla Mao Zedung'un bahsettiğimiz özelliklerini belgeliyelim.

«Emperyalizme ve feodalizme karşı koyma görevi esas olarak tamamlandıktan sonra da belli bir süre için milli burjuvazi ile ittifakımızı sürdürmeliyiz.

Bu emperyalist saldırının üstesinden gelmek, üretimi arttırmak, pazara istikrar kazandırmak, burjuva aydınlarını kazanmak ve onları yeniden kalıba dökmek bakımından yararlı olacaktır.» (age S. 374 abç.)

«Milli burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki çelişme sömürenle sömürülen arasındaki çelişmedir ve niteliği gereği uzlaşmaz bir çelişmedir. Ama Çin'in somut koşullarında iki sınıf arasındaki bu uzlaşmaz çelişme **doğru bir biçimde ele alınırsa, uzlaşmaz olmayan bir çelişmeye dönüştürülebilir ve barışçı yöntemlerle çözülebilir.**» (age. S. 443 abç.)

Dikkat edilirse Mao Zedung burada burjuvazi ile aralarındaki çelişmenin uzlaştırılabileceği tezini Çin'in somut koşullarının ardına gizlenerek ileri sürdürmektedir. ki bu türden çabaların, her türden revizyonistin M—L'mi revize etme çabalarında sürekli olarak kullana geldikleri bir medot olduğunu daha önce de belirtmiştik. Burada sormak gerekiyor. Çin burjuvazisi işçileri sömürmüyor mu? Şayet sömürmüyorsa, proleterya ile burjuvazi arasında hangi türden bir çıkar birliği söz konusu olabilir? Ve tarihte hangi güç (özellikle toplumsal sınıflar açısından), yok oluşa giderken direnmenin en güçlüsünü, can verme çırpınışları göstermemiştir. Bütün bu sorular Maocu teorisyenlere göre «doğmatik» ve «doktiriner» sorulardır. Çin'in özgül koşullarını hesaba katmamakta ve Çin milli burjuvazisinin ikili niteliğini göz önüne almamaktır. Ama artık revizyonizm denen illetin; yerel koşulları hesaba katmak adı altında Marksist öğretinin çarpıtılması olduğunu herkes biliyor! Sonuç olarak uzatmadan şunu söyliyelim: Hiç bir ülkenin hiç bir özel koşulu, proleterya ile burjuvazi arasındaki antagonizmayı yok edemez. Bunun tersi her düşünce leninizmden uzaklaşmadır, Marksizmin düşmanlarının kampında yer almadır.

Mao Zedung'un burjuvazi hakında hayal besleyen tavırları karşısında Lenin'in şu sözleri her türlü oportünistin beynine indirilmiş bir yumruktur.

«Bu unsurlar (toprak sahipleri, burjuvazi ve karşı—devrimciler —b), hiç bir zaman inançlı sosyalist, içten, ve gerçek sosyalist olmayacaklardır. Kurtuluş yolu kalmadığını gördükleri zaman sosyalist olacaklardır.» (İşçi Sınıfı ve Köylülük S. 349)

.....

«**Devlet iktidarını yanlız kendimize saklıyoruz**» (age. S. 350 abç)

.....

«Eğer biz onlarla acımadan savaşmak zorunda kaldıysak, bizi buna zorlayan komünizm değildir, ama bütün «demokratları» ve burjuva demokrasisine düşkün bütün unsurları bizden uzaklaştır-

mış olan olayların gidişidir. Bu gün, bu aydınlardan sosyalist olmayan, hiç bir zaman komünist olmayacak olan, ama olayların ve karşılıklı ilişkilerin nesnel seyri onları bize karşı tavırsızlığa doğru ve iyi komşuluk bağlarına doğru yönelten bu aydınlardan sosyalizm lehine yararlanmak mümkün olmuştur. Biz hiç bir zaman aydınlara dayanmayacağız. sadece bütün proleterleri ve bütün yoksul köylüleri peşinden sürükliyen proleteryanın öncüsüne dayanacağız. Komünist partisi için başka dayanak olamaz. Ama diktatörlüğü temsil eden sınıfa dayanmak başka şeydir, öteki sınıflara egemen olmak başka şey.» (age. S. 351)

Mao'nun uzlaşmacı—pasifist tavrına karşı Lenin'in tavrı, aman vermeyen bir kartalın tavrıdır. Mao Zedung, karşı—devrimcilerin karışıklık çıkarmalarını teşvik ederken Lenin, proleteryanın, iktidarı kendisi için ele geçirdiğinin bilinciyle, küçük—burjuva demokratlarınınki dahil her türden karşı—devrimci faaliyeti amansızca eziyordu. Buradaki fark proleter devrimcilerle küçük—burjuva demokratların arasındaki farktır.

Mao Zedung'un burjuvaziyle bütünleşmeyi savunan sözkonusu teorileri, bir dönem Tito tarafından da savunulmuş ve Stalin tarafından mahkûm edilmişti. Bu konu, SBKP—B'nin Yogoslavya Komünist Partisine gönderdiği mektuplarda ele alınmıştı. Mektuplardan birinde şunlar yazılı :

«Yogoslavya Komünist Partisinde sınıf mücadelesi ruhu eksiktir. Parti önderliği kapitalist unsurların kent ve köylerde hızlı bir büyüme göstermesi sözkonusudur. Yogoslavya Komünist Partisi, **Berstein Volmar ve Buharin'den kaynaklanan kapitalist unsurların barış içinde sosyalizmle birleşeceği kokuşmuş teorisiyle uykuya yatmıştır.**» (akt. E. Hoca S. E. S. 573. Günce yay.)

O dönemde bu anti—marksist teori ve uygulama E. Hoca ve diğer komünistler tarafından mahkûm edilirken şunlar söyleniyordu:

«... bu arada kapitalist unsurların sosyalizm ile barışçı bir biçimde birleşeceklerini savunan kokuşmuş teorilerle acımasızca savaşacak ve sosyalizmin kırsal kesimden ayrı, yanlızca kentlerde soyutlanmış bir biçimde kurulamayacağını gösterecektir.» (age. S. 577)

Marksizmin bunca açık ilkelerinin varlığına rağmen; Mao Zedung şu sözleri söyliyebiliyor.

«Şimdi de şehirlerdeki burjuvazimiz, köylüler örgütlü olduğu ve tarımımız kooperatifleştirildiği için sosyalist dönüşme çabucak bo-

yun eğdi». (S. E. C. 5. S. 370) daha öncede belirtmiştik. Mao Zedung'dan sosyalizmin burjuvazi ile birlikte inşaa edilmesi, karşı—devrimcilerle bütünleşme vb. meselelerde oldukça bol miktarda pasaj aktarmak mümkün. Fakat biz, bundan ziyade M—L nin üstatlarından aktarmalar yaparak bütün bu meselelerdeki tutumlarını ortaya sermeye çalışacağız; bu amaçla şimdi Stalin ve Lenin'in meseleye nasıl baktığını göstermek için şu satırları aktarıyoruz.

«Sosyalizmde bütünleşen kent ve kır kapitalistleri, kulaklar ve imtiyaz sahipleri, Buharin böylesi bir budalalığa varacak kadar ileri gidiyor. Hayır yoldaşlar, böyle bir «sosyalizm» in gereği yok bize, Buharin onu kendine saklasın.»

«Şimdiye kadar bizler, biz M—L ler, köyün ve kentin kapitalistleri bir yandan, işçi sınıfı öte yanda olmak üzere aralarında uzlaşmaz bir çıkar karşılığı olduğunu düşünüyorduk. Marksist sınıf mücadelesi teorisi de kesinlikle buna dayanır. Oysa bugün, Buharin'in, kapitalistlerin, sosyalizmde **barışçıl bütünleşmesi** teorisine göre bütün bunlar baş aşağı çevrildi, sömürenlerle sömürülenler arasındaki uzlaşmaz sınıf karşıtlığı ortadan kalkıyor, sömürenler sosyalizmde bütünleşiyorlar.»

«Proleterya diktatörlüğü, kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz bir mücadeleyi yürütmek için burjuvaziyi ezmek kapitalizmi bütün kökleriyle söküp atmak için gereklidir.

Ama eğer kulak ve imtiyaz sahibi, sosyalizmde birleşirse bundan sonra da genel anlamda proleterya diktatörlüğü zorunlu mudur, eğer zorunlu ise bu diktatörlük hangi sınıfı baskı altında tutacaktır.» (Len. Sor. S. 285 abç)

Stalin'den aktarmaya devam ediyoruz.

«İkisinden biri : Ya iktidara gelmiş ve diktatörlüğünü örgütlendirmiş işçi sınıfı ile kapitalistler arasında uzlaşmaz çıkar karşıtlığı vardır, ya da bu çıkar karşıtlığı mevcut değildir, o zaman geriye bir şey kalır : Sınıf çıkarlarının uyumluluğunu ilan etmek.

«Ya Marksist sınıf mücadelesi teorisi ya da kapitalistlerin sosyalizmle bütünleşmeleri teorisi, ya sınıf çıkarlarının uzlaşmaz karşıtlığı, ya da sınıf çıkarlarının uyumluluğu teorisi, ikisinden biri.

«İnsan pek sıkışırsa sosyalizmin kapitalizmde, kapitalizmin de sosyalizmde bütünleşmesini öğreten Brenato yada Sydaney Webb gibi «sosyalistleri» anlayabilir, çünkü bu «sosyalistler» zaten gerçekten anti—sosyalisttirler, burjuva—liberalleridirler. Ama, Marksist

olmak isteyipte aynı zamanda kapitalistlerin sosyalizmde bütünleşmeleri teorisini öğreten bir adamı anlamak olanağı yoktur.» (age. 386).

Sosyalizmin giderek etkinlik sağlaması karşısında sonlarının geldiğini anlayan burjuva sınıfını değerlendirme konusunda da Mao Zedung, ustalarla karşıt kutupta fakat Buharin ile aynı kutuptadır.

Şimdiye kadar, tarihte, hiç bir zaman can çekişmekte olan bir sınıfın kendi isteği ile sahneyi terk ettiği görülmemiştir.» (age. S. 291) (abç.)

Mao Zedung, burjuvazinin sonu geldiğinde çaresizlik içinde teslim olacağını belirtirken; Lenin ve Stalin karşısında Buharinle bütünleşmektedir. Bu mesele oldukça önemlidir. Buharin'in Sovyetler Birliği özgülünde bu düşüncelerle vardığı yer bilinmektedir. Söz konusu yer, uluslararası emperyalizmin Sovyetler Birliğindeki kolu olan burjuvaları ve kulakları korumaktır. Dolayısıyla aynı düşüncelerle Mao Zedung'un nereye varacağı pek meçhul olmasa gerekir.

Sosyalizmin inşaasında, özel sermayeyi kullanmak başka bir şeydir, burjuvazi ile, özel kapitalistlerle bütünleşmek daha başka bir şeydir. Bu iki önerme arasındaki farklılık kağıt üzerinde olduğu gibi basit bir kelime farkından ibaret değildir. Çok daha geniş kapsamlıdır. M—L'ler birincisini savunurken ,ikincisine kesinlikle karşı çıkarlar. Bu ikisi arasındaki farkı sergiliyebilmek amacıyla M—L lerin birinci tezi nasıl ele aldıklarını gösterelim.

«Özel sermayenin sosyalizme yardımcı olması çelişkili bir durum değilmidir?

Hiç de çelişkili değildir: bu reddedilemez bir iktisadi gerçektir. Ulaşımın son derece altüst bir halde olduğu küçük bir köylü ülkesi— ulaşım sistemini ve büyük sanayiyi denetleyen-proleteryanın siyasal rehberliğinde savaştan ve ablukadan henüz çıkmakta olan bir ülke söz konusu olduğuna göre bundan şu sonuçlar çıkar: birinci olarak, **yerel değişim bu gün için birinci dereceden önem kazanır** ve ikinci olarak, **sosyalizme (devlet kapitalizmi şöyle dursun) özel kapitalizm vasıtasıyle destek olma olanağı mevcuttur.»** (Lenin, işçi sınıfı ve köylülük S. 450 abç.)

Dikkat edilirse Lenin ilk olarak, özel sermayenin sosyalizme yardımcı olmasını şarta bağlı olarak ele almaktadır. Sorunu belli şartlarla sınırlamaktadır. İkinci olarak, Lenin özel sermayenin sosyalizm

le olan ilişkisini, devlet kapitalizminin sosyalizmle olan ilişkisinden ayrı olarak ele almaktadır. Neden? Çünkü devlet kapitalizmi, Lenin'in deyimi ile sosyalizmle aralarında, başka hiçbir basamağın bulunmadığı alt bir aşama iken; özel sermaye, önce devlet kapitalizmi (veya direkt millileştirmeler yoluyla denetim altına alınacak, sonra sosyalizme dönüştürülebilecek bir kategoridir. Bu nedenle sermayenin sosyalizme yardımcı olması oldukça kısmi koşullarla çevrilidir. Örneğin pek olağanüstü bir yıkım olmazsa, Almanya gibi bir ülkede iktidarı ele geçirdikten sonra proleterya, özel sermayenin desteğine gereksinim duymayabilir. Neden? Çünkü böyle bir durumda proleterya, sosyalizm için gerekli olan maddi—teknik koşulları hazır bulacaktır.

Halbuki Lenin'in Rusya'sında bırakın sosyalizm için gerekli maddi—teknik şartların bulunmasını, uzun süren birinci emperyalist paylaşım savaşı ve onun ardından ülkeyi tam bir yıkıma götüren iç savaş sonucu kitleler, kıtlıkla karşı karşıya idi. Bu nedenle proleterya, iktidarda kalmak istiyorsa, acil tedbirlerle kıtlık sorununu çözmeliydi. Köydeki buğdayın şehire, şehirdeki varolan mamül maddelerin köye ulaştırılması imkânının bile ortadan kalktığı o şartlarda, belli bir denetimle özel sermayenin yardımına başvurulması anlaşılır bir şeydir.

Ama böyle bir durumda bile sınıf mücadelesi perspektifi elden bırakılmıyor; herşey, proleteryanın menfaatine ve onun iktidarının sağlamlaştırılmasına, proleter insiyatife tabi kılınarak ele alınıyordu. Keza, «savaş komünizminden» «ayni vergi»ye —NEP'e— geçiş de aynı bakış açısıyla ele alındı. Kısaca belirtmek gerekirse; proleterya, belli koşullar kaydıyla, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde değil, gerçek anlamda kapitalizmden sosyalizme geçiş aşamasına geçebilmek için gerekli olan (bu her ülke için geçerli değildir) geçiş aşamasında özel sermayeden, sosyalizm adına yararlanabilir. Bu türden bir geçişin sözkonusu olmadığı ülkelerde, proleteryanın özel sermaye ile ittifakı sözkonusu değildir. Böyle bir durumda söz konusu olan, proleteryanın özel sermayeye zoralım, tazminat v.s. yöntemler uygulaması ve onu sosyalist, mülkiyete otomatikman dönüştürmesidir.

Bizzat Lenin'in geliştirdiği ve parlak bir biçimde pratiğe uyguladığı bu politika, her türden, burjuva küçük—burjuva teorisyenin çarpıtmalarına maruz kalmıştır. Lenin'in ölümünden sonra, başta Buharin olmak üzere SB'nde kapitalizmin zaferini sağlamaya çalışan her türden teorisyen, Lenin'in bu politikasını oportünistçe

yorumlamaya çalıştılar. Özel olarak, ferdi sermayenin sosyalizmle ilişkisi, genel olarak NEP politikasının yorumu üzerinde Buharin tarafından geliştirilen tezlerle Mao Zedung'un görüşleri arasında çarpıcı bir benzerlik vardır. Bu nedenle Buharin'in söz konusu meselede Stalin ile giriştiği polemik incelemeyi hak ediyor. Konudan uzaklaşmamak kaydıyla kısa bir biçimde meseleye değinelim.

Buharin Lenin'in özel sermayenin sosyalizmle koşula bağlı olarak destek olabileceği biçimindeki politikasını, burjuvazinin sosyalizmle bütünleşmesi olarak anlıyor; ve buradan giderek, kent ve kır sömürücülerine karşı, sınıf mücadelesinin durdurulması gerektiğini ileri sürüyordu. Ayrıca belirtmekte yarar vardır ki, Buharin'in bu teorileri, o dönemde yokoluşa gitmekte olan, sömürücü sınıflar ve özellikle kulaklar arasında yankı buluyordu. Buharin bu teorilerini Lenin'in aşağıdaki sözlerine dayandırmaya çalışıyordu.

«Kuşkusuz sovyet cumhuriyetimizde toplumsal düzen iki sınıfın işbirliğine dayanır : İşçiler ve köylüler, «NEP çiler» yani burjuvazi de belli koşullar çerçevesinde bu işbirliği içine alınmaktadır.» Lenin İşçi ve Köylü Denetimini Nasıl Reorganize Etmeliyiz : Bkz. Son yazılar Son Mektuplar, Ser. Yay. S. 63)

Açıktır ki, buradan Buharin'in çıkardığı sonuçlar çıkmaz. Daha doğrusu bir marksist, Lenin'in bu sözlerinden, Buharin'in çıkardığı sonucu çıkarmaz, çıkaramaz. Çünkü her şeyden önce Lenin, meseleyi sınıf mücadelesi ve giderek sınıfların ortadan kaldırılması perspektifinde ele alıyordu. Halbu ki, Buharin'in ünlü «Sömürücülerin sosyalizmle bütünleşmesi» teorisine göre ise, sınıf mücadelesi durdurulmalı yerine sınıf barışı konulmalıdır. Bu anlamda Buharin'in teorisinde sınıfların ortadan kaldırılması diye bir şey yoktur. Daha doğru ifade etmek gerekirse, Buharin, sınıfların, sınıf mücadelesiyle değil sınıf işbirliğiyle ortadan kalkacağını iddia etmektedir (!) Hatırlanırsa daha önce Mao Zedung'un da sınıf mücadelesini toplumsal ilerlemenin itici gücü olarak görmediğini; bunun yerine sınıf işbirliğini toplumu ileriye götüren ve tarihi yaratan etken olarak gördüğünü sergilemiştik. Ata sözünde olduğu gibi tilki dönüp dolaşıp kürkçü dükkanına geliyor. Mao Zedung da dönüp dolaşıp marksizm düşmanlarının yanına geliyor. Stalin, yukarda aktardığımız Lenin'in pasajını yorumlarken Buharin'e —bu arada Mao'ya da— gerekli cevabı veriyor. Bize söyliyecek hiç bir şey bırakmadığından uzun olmasına rağmen, Stalin'in yorumunu aktarıyoruz;

«Görüyorsunuz ki, burada, (Lenin'in yukarda aktardığımız pasajı kastediliyor b—) kapitalistlerin sosyalizmde bütünleşmeleri üzerine bir tek sözcük yoktur. Burda, yalnızca nepmanları, yani burjuvaziyi «bazı koşullar altında» işçilerin ve köylülerin işbirliğini kabul etmiş olduğumuz söyleniyor. Bu ne demektir? Bu, «nepmanların» sosyalizmde bütünleşmeleri olanağını kabul etmekmidir? Elbette hayır. Yalnız ar damarı çatlamış insanlar, Lenin'in bu pasajını böyle yorumlayabilir. Bu, sadece, şu an için, burjuvazisiz değiliz, onun varlığını, bazı koşullar altında, yani proleterya diktatörlüğünün yasaklarına mutlak bir bağımlılık koşulu ile, yani kapitalistlerin gittikçe daha fazla sınırlandırılmaları koşuluyla kapitalistlerin, ülkenin ekonomik yaşamından derece derece uzlaklaştırılması amacını güden bir sınırlandırma koşuluyla kabul ediyoruz anlamına gelir. Zorlu bir sınıf mücadelesi olmadan kapitalistlerin mülksüzleştirilmesini pratik olarak gerçekleştirmek ve kapitalizmin köklerini yoketmek olanağı var mıdır? Hayır, böyle bir olanak yoktur. Kapitalistlerin sosyalizmde bütünleşmesi teori ve pratiği ile sınıfları kaldırmanın olanağı var mıdır? Hayır, olanağı yoktur. Böyle bir teori ve pratik, sınıfları beslemekten, sonsuzlaştırmaktan başka bir şey yapamaz, çünkü, bu teori sınıf mücadelesi teorisinin karşıtını söylemektedir. Oysa Lenin'den aktarılan bölüm, baştan aşağı **proleterya diktatörlüğü koşullarında sınıf mücadelesi teorisi üzerine oturtulmuştur.** Buharin, kulakların sosyalizmde bütünleşmesi teorisi ile, Lenin'in zorlu bir sınıf mücadelesi olarak proleterya diktatörlüğü üzerine teorisi ile ortak ne olabilir? Besbelli ki bu ikisi arasında ortak hiç bir şey yoktur ve olamaz. Buharin sanıyor ki, proleterya diktatörlüğü altında, sınıfların ortadan kaldırılması sonucunu doğurmak üzere sınıf mücadelesi sönmeli ve tasfiye edilmelidir. Oysa Lenin, bize tersini öğretiyor, sınıflar, ancak inatçı, direşken bir sınıf mücadelesi ile ortadan kalkabilir, ve bu sınıf mücadelesi proleterya diktatörlüğü koşullarında, proleterya diktatörlüğünden **öncekinden daha da zorlu bir mücadele halini alır.**» (Stalin, Leninizmin Sorunları, S. 287)

Mao'da NEP'in yorumlanmasında Buharin'le aynı çizgidedir. O da NEP'i oportinstçe yorumlayarak; sömürücü sınıfların sosyalizmle bütünleşmeleri teorisini savunmuştur. Ancak o, bir yandan bunu savunurken diğer yandan S.B'ndeki sosyal—pratiği de açıktan reddedemiyordu. Sözde bu pratiğin de doğru olduğunu savunuyordu. Bu durumda şöyle bir çelişki çıkıyordu ortaya. Bir yandan Sovyet tecrübesinin ispatladığı gibi sömürücü sınıfların sosyalizmle bütünleşmeleri mümkün değildir. Sosyalizmle sömürücü sınıflar, hele hele

kulaklar arasında bir ölüm kalım savaşı vardır. Öte yandan Mao Çin koşullarında, başta burjuvazi ve zengin köylülük olmak üzere sömürücü sınıfların sosyalizmle yan yana onunla birlikte yaşayabileceğini savunuyordu. Peki Mao Zedung bu çelişkiyi nasıl çözdü? Mao bu çelişkiyi ilk olarak Buharin'in NEP'in oportinist yorumuna; ikinci olarak da, Çin burjuvazisinin özgül niteliklerine sarılarak çözdü (!) Burada bir kez daha milliyetçilik ile revizyonizm iç içe geçmektedir. Mao'nun Çin burjuvazisinin öbür ülkelerin burjuvazilerine benzemeyen özgül özellikleri (!) teorisi ile Buharin'in oportünist yorumu iç içe geçmektedir.

Mao Zedung konu ile ilgili olarak şunları söylüyor :

«Rusyada ki burjuva karşı—devrimci bir sınıftı. O sırada devlet kapitalizmini reddediyor, yavaşlatma ve sabotaj eylemleri örgütlüyor ve silaha sarılıyordu. Rusya proleteryası için burujvazinin işini bitirmekten **başka çare yoktu**... Çin'de ise biz, milli burjuvazimize karşı nisbeten daha **yumuşak davrandık**, onlar kendilerini daha rahat hissediyor ve siyasetimizde **bazı iyi şeylerin olduğuna inanıyorlar**» (S. E. C. 5. S 356 abç.)

Burada Marksizmin en adi bir şekilde tahrif edilmesiyle karşı karşıyayız. Burada sorun, dünyadaki burjuvazinin niteliğini belirleyen ortak özelliklerin, özgül koşullar bahanesi ile inkarı temeline oturtulmuştur. Burjuvazi dünyanın her yerinde—konumu gereği—proleteryayı boyunduruk altında tutar. Çünkü, proleterya ile burjuvazinin çıkarları uzlaşmazdır. Bu nedenle o yok olmaya doğru gittikçe proleteryaya teslim olmaz. Onun yok oluşa yöneldikçe daha sert mücadele biçimlerine baş vurması, Rusya Almanya yada Kürdistan'lı olmasına bağlı bir şey değil; tersine evrensel karekterlerinden biridir. Bu teori evrensel bir teoridir. Mao Zedung Rusya'daki sömürücü sınıfların bu arada özellikle kulakların yok oluşa giderken en sert mücadele biçimlerine baş vuruşunu onun Rusya'lı olmasına bağlarken Marksizmin oportinist yorumcularına taş çıkartmaktadır. Bu sebeple meselenin üzerine gitmek hayati önem taşımaktadır.

Tek tek ülkeleri ele almaksızın genel anlamıyla çeşitli sınıf ve sosyal—tabakaların konumları ve komünist partilerin bunlara karşı politikalarını tesbit ettiği üçüncü enternasyonaldaki tezlerinde Lenin, özellikle zengin köylüler olmak üzere kırdaki sömürücü sınıflar hakkında şunları söylüyor :

«Büyük toprak sahibi köylüler (gross Bauern) tarımın kapitalist girişimcileridirler. (kastedilenler özellikle zengin köylülerdir—b)

..... Devrimci proleteryaya açıkça ve kesin bir şekilde düşman olan burjuva katları içinde en kalabalığı budur. Komünist partileri köye yönelmiş çalışmalarında bu unsura karşı mücadele etmek, köy nüfusunun sömürülen emekçi çoğunluğunu bu sömürücülerin ideolojik ve siyasal etkisinden kurtarmak için en büyük dikkati göstermelidir. Proleteryanın kentlerdeki zaferinden sonra, bu tabakanın kaçınılmaz olarak karşı—devrimci nitelikte her çeşit direnme, sabotaj ve doğrudan doğruya silahlı mücadeleye baş vurması kaçınılmazdır.» (İşçi sınıfı ve köylülük S. 411) (abç.)

Yukarıdaki sözler Mao Zedung'un tahrifatlarını kuşkuya yer bırakmıyacak şekilde ortaya seriyorlar. Çünkü bu direktifler şu veya bu ülkenin özgül koşulları için yazılmış direktifler değildir' Tersine, tüm dünyadaki ülkeler için geçerli direktiflerdir. Bu anlamda hem Rusya için hemde Çin için geçerlidirler. Dolayısıyla Mao Zedung, bu özellikleri sadece Rusya'da sömürücüler için geçerli görür; Öte yandan Çin burjuvazisi için geçerli görmezken, Çin burjuvazisini iyi göstermeye çalışan bir burjuva ideoloğu, -milliyetçi bir burjuva ideoloğu—sıfatına hak kazanmaktadır. Aslında Lenin yukarıdaki sözlerine benzer daha binlerce söz aktarılabilir. Ama böyle bir tutuma girmek anlamsız çünkü mesele, azbuçuk sınıf içgüdüsüne sahip herkesçe açıktır.

Konuyu toparlarsak :

Mao Zedung, sosyalizmde burjuvazi ile iş birliği, NEP vb. konular da marksizmi adice tahrif etmekte ve Buharinci saflarda yer almaktadır. Sosyalizmi inşaada burjuvaziden yararlanmak başka şey, burjuvazi ile bütünleşmek başka şeydir. Marksistler birincisini savunur ikincisini redderler. Marksistler birinciyi savunurlarken de, meseleyi, sınıf mücadelesinden koparmazlar; ve sınıfların ortadan kaldırılması, komünist toplumun inşaası perspektifinden ele alırlar. Revizyonistlerin de dahil olduğu her türden burjuva ve küçük—burjuva ideolog ise, ikincisini savunurlar. Onların perspektifinde sınıf mücadelesi ve giderek komünizm diye bir şey yoktur. Şimdi yeni bir konuya, Mao Zedung'un sosyalizmin inşaası konusunda Stalin'e yönelttiği eleştirilere geçelim.

Yazımızın girişinde de belirtmiştik. Mao Zedung, kendi tezlerinin hemen hemen tümünü Stalin'i eleştiri temelinde yükseltmektedir. O, sosyalizmin inşaası meselesine ilişkin görüşlerini de Stalin'i eleştiri temeli üzerine oturtmuştur. Dolayısıyle onun tecrübeleri Lenizme aykırıdır ve milliyetçidir. Çünkü sosyalizmin inşaasına ilişkin Stalin'in tezleri bütünüyle Lenin'in sağlığında ortaya konulmuş bir ekonomi politikasının zorunlu sonucu olarak doğmuşlardır. Ve Lenin'in ve devamındaki Rus komünistlerin tecrübelerinin sözgeçten geçirilmiş biçimleridirler. Bu nedenle Stalin'i eleştiri temelinde teori yaratmak gerçekte anti-leninizmdir. **Elbetteki herkes gibi Stalin'** de bazı hatalar yapmıştır. Ancak Stalin'in hataları kesinlikle M—L nin genel ilkeleri alanında değildir. Onun hataları ayrıntı meselelerde ve günlük politik meselelerdedir. **Stalin 'in hatalarının değerlendirilmesi bu yazımızın konusu oluşturmuyor.** Fakat, yeri gelmişken belirtelim o, dünya proloteryasının dört öğretmeninden biridir. Ve onun görüşlerini savunmamak modern revizyonizme karşı teslimiyet olduğu kadar Çinli revizyonistlere karşı da korkaklıktır. Biz Stalin'in eserini ve davasını kararlılıkla savunacağız. Burada üzerinde duracağımız esas konu Mao Zedung'un görüşlerini, Stalin'i eleştiri temelinde yükseltmesi ve bu çabasında ne kadar gerici olduğudur. Mesele ile ilgili olarak yer darlığı nedeni ile ayrıntı yapamıyacağız. Ama S. E. C. 5. S. 22—224—225 okuyanlar orada S.B. liği ile sosyalizmin aynı yoldan inşaa edileceği vb. şeylerden bahsedildiğini görürler. Halbuki aynı, Mao Zedung, bir yıl sonra yazdığı makalelerde (bu arada en başta da «On Büyük İlişki Üzerine» adı makalede) S.B. 'nin sosyalizmi inşaası meselesinde doğru bir yönelime sahip olmadığı, vb. vb. şeylerden bahsetmektedir. Bu iki tavır arasındaki çelişkiyi nasıl izah etmeli? Bunu izah etmenin bir tek yolu var. Oda şudur :

1956'daki anti—Stalinci fırtınaya Mao Zedung'un herkesten daha ateşli biçimde katılması. Gerçekten adı geçen tarihten sonra Mao Zedung'un Stalin'e saldırısı Kruşçev'e yani bu işin yaratıcısına taş çıkarttırmıştır. Kruşçev en kaba biçimlerde ve üstelik uluslararası emperyalistlerin ağzıyla Stalin'e saldırır; ve bu yüzden teşhir olurken; Mao Zedung, daha temkinli davranmakta ve ölçülü saldırılarda bulunmakta; bir yandan da ona sahip çıkar görünmektedir. % 30, % 70 türünden saçmalıklar ileri sürüp, bir yandan en temel tezlerine saldırarak yok etmeye çalıştığı Stalin'e diğer yandan biçimsel davranışlarla sahip çıkmaya; ve böylece Stalin'in bir önder olarak dünya proleteryası üzerinde bıraktığı derin, devrimci etkiyi sömürmeye çalışmaktaydı. Bu nedenle diyoruz ki; Mao Zedung'un Stalin'e

sahip çıkması sahtekarlıktır. Çünkü o, Stalin'i, Stalin yapan on temel tezlere saldırmakta, ve yoketmeye çalışmaktadır. Mao Zedung'un ,Stalin'e yönelik sözde eleştirilerinin bir bölümünü şimdiye kadar anlattıklarımız içinde ele aldık. Söz konusu eleştirilerin diğer bir bölümü de hemen önümüzdeki bölümlerde ele alacağız. Ancak bu eleştirilere girmeden önce bir kez daha vurgulayalım ki, Mao'nun Stalin'e yönelttiği bu sözde eleştiriler bir de şu açıdan bir sahtekarlık örneğidir. Bilindiği üzere Mao sağlığındeyken Stalin'i hiç bir zaman açıktan eleştiremedi. Mao, Stalin hayattayken bırakın ona saldırmayı; Kendini onun önünde «talebe» hissetti. Ama ne zaman ki Stalin öldü, ne zamanki, Kruşçev dönekleri uluslararası emperyalizmi ağzıyla ona saldırdılar, ancak o zaman, Mao Zedun da Stalin'e saldırma cesaretini gösterebildi.

Mao Zedung, Stalin'i sosyalist ekonominin nişanası meselesinin tümünde eleştiriyor. Bunları belli bir kaç ana başlıkta toplamak mümkündür.

MERKEZİYETÇİLİK MESELESİ

Mao Zedung, Stalin'i ve sovyet tecrübesini eleştirmeyi esas aldığı «On Büyük İlişki Üzerine» adlı makalesinde şunları söylüyor

«Burada birleşik önderlik altındaki fabrikaların bağımsızlığı konusuna değinmek isterim. Ben, fabrikaları tamamen yetkisiz bırakacak, onları bağımsız eylem alanından yoksun kılacak ve onlara hiç kâr bırakmayacak şekilde her şeyi merkezi ya da eyalet ve merkeze bağlı şehir yetkililerinin eline vermenin doğru olmadığını düşünüyorum.»

«Sovyetler Birliği örneğini, hergeyi merkezi otoritelerin elinde toplama, yerel otoritelerin elini kolunu bağlama ve onlara bağımsız hareket etme hakkını tamamına yakınındaki örneği izlememeliyiz» (S. E. C. 5. S. 330—333 abç.)

Mao Zedung'un merkeziyetçiliğe ilişkin olarak ileri sürdüğü bu düşünceleri sadece ekonomik alanla sınırlı değildir. Zaten böyle olması da mümkün değildir. Bu düşünceler, siyasi alanda da geçerlidir. Devlet kademelerinin örgütlenişinde aynı yöntemo başvurulmuştur. Sovyet planına karşı geliştirilen ve siyasi planda merkezin elindeki sorumlulukların yerel bölgelere devredilmesini öngören bu anlayış, proleterya diktatörlüğünün merkezi yapısının lağvedilmesi anlamına gelmektedir. Özellikle bu durum kendi kendine yeterli yerel birimlerin oluşturulmasına kadar varırsa durum giderek yabılm-

leşir. Böyle bir durumda ortaya çıkan sistem, sosyalist değil Amerikancı liberal bir sistem olur. Edgar Snow'un Zedung'la mülakatlarından bir pasaj durumu daha iyi açar zannedersek :

«Tekrar ABD'ye atıfta bulunarak, başkan Mao, **Çin'in Amerika'nın gelişme şeklinden yani ademi merkeziyetçi bir yöntemi seçerek sorumlulukları ve refahı elli eyalet arasında paylaştırılmasından dersler çıkarılması gerektiğini söyledi.** Merkezi bir hükümet her şeyi birden yapamazdı. Çin, bölgesel ve yerel insiyatife dayanmak zorundaydı. «(E. Snow Uzun Devrim S. 182 abç.)

Böylece Mao Zeduung'un kendisi, sovyet sistemine karşıt olarak önerdiği sistemin liberal—kapitalist bir sistem olduğunu kabul etmiş oluyor. Ama onun köleleştirici kapitalist sistem olarak değil refahı tüm topluma eşit olarak dağıtan bir sistem olarak görmektedir. Böylece onun sosyalizmle neyi kastettiği de açıkça ortaya çıkmaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, bir çok sorunda olduğu gibi, gerek, devlet örgütlenmesi alanında gerekse, ekonomik örgütlenme alanında Mao Zedung'un Stalin'e yönelttiği eleştiriler, Mao'nun keşifleri değildir. Mao Zedung bu türden eleştirileri ilk defa (korkaça olmasına rağmen) 1956 yılında yöneltti. Halbuki Kuruşçevci revizyonistler aynı meselelerde Stalin'i onun ölümünün hemen ertesinde eleştirmeye başlamışlardı. Onlar Stalin'in ölümüyle birlikte bu ve benzeri eleştirilerini kara çalma düzeyinde adım adım geliştirdiler. Onlar Stalin'in «ekonomi ve devlet yönetimini aşırı biçimde merkezileştirdiğini», bu alanda «bürokrasinin doğduğunu» iddia ettiler. İktidarlarını sağlamlaştırdıkları ölçüde bu merkezileşmiş yapıyı lağvettiler. Böylece gerek, devlet yönetiminde gerekse de ekonominin örgütlenmesinde, kapitalizme geri döndüler. Özellikle ekonominin örgütlendirilmesinde açıkça kapitalizme yönelen reformlara giriştiler. Ünlü Liberman reformları bu çabaların somut uygulanmasıdır. Burada konumuzu oluşturmadığından bu reformlar üzerinde uzun uzadıya durmayacağız. Bunu daha ilerideki sayılarda sosyal—emperyalizm ile ilgili yazı dizisinde ele alacağız. Liberman reformlarının özelliği, merkezileşmiş ekonominin lağvedilmesi (veya tek tek iş kollarında, sektörlerdeki merkezi yapıyı lağvetmek) suretiyle yerel birimlere tam bir insiyatif sağlamaktır. Bu durum her şeyden önce sosyalist ekonominin planlılık ilkesiyle çelişmektedir. Çünkü ekonomide yerel insiyatiflerin egemenliği, işlerin tek elden değil; çok elden yürütülmesi anlamına gelir. Bu durumda da ekonominin planlanması diye bir şey olmaz. Çünkü insiyatif yerel birimlerin elinde

olduğu için, birikim fonu, yerel insiyatifler tarafından kullanılır. Bu da üretimde anarşi demektir. Çünkü böyle bir durumda arz--talep ilişkileri bozulur. Birikimler, toplumun gerçekten ihtiyaç duyduğu getiren kârlı olabilen alanlara değil, genellikle daha fazla kâr getiren alanlara yönelir. İşte bu kördüğüşü içindeki kapitalizmin görünümüdür. Zaten Liberman reformlarının uygulanması da S.B'nde kapitalizmi restore etmekten başka hiç bir amaca hizmet etmemiştir. Sonuç olarak Mao Zedung'un merkeziyetçilik konusunda Stalin'e yönelttiği eleştiriler gerçekte kapitalizmi inşa etmenin teorisini yaratmaktan başka bir şey değildir.

Çin'deki bu ademi--merkeziyetçi ekonomik örgütlenmenin daha somut olarak kavranabilmesi için, başlı başına bir inceleme yapmak gerekir. Fakat bu konuda yeterli kaynak yok. Var olan kaynaklardaki bilgiler de, bölük--pörçük ve ciddi bir araştırma için yeterli değil. Çin'de ekonominin ademi--merkeziyetçi temelde örgütlenmesini isteyen Mao Zedung «bölgeler bağımsız sanayii sistemleri kurmaya çalışmalıdır» şartların elverdiği yerde koordinasyon bölgeleri ve sonrada eyaletler kendi nispeten bağımsız ve çeşitli sanayi sistemlerini kurmalıdırlar.» (Çin Deyince C. I. S. 280 E yayınları) dorken öngürdüğü ekonomik sistem hakkında da biraz bilgi vermiş oluyor. (dedik ya Mao Zedung'un ekonomik inşaya ilişkin sistemli görüşleri yok. Sadece sağda solda çeşitli makaleler içine serpiştirilmiş cümlecikler var.) Onun öngördüğü sistem, kendi kendine ekonomik yeterlilik çerçevesinde işleyen, bağımsız ünitelerdon oluşmaktadır. Böylece tek tek ekonomik birimler, çevreden yalıtılacak, çevreye ve merkeze olan bağımlılığı yokedilecek, bu suretle savaşta da barışta da kendi kendini finanse edebilecek ekonomik birimler oluşturulmuş olacaktır. Taçay ve Taçing örnekleri, bu esaslar çerçevesinde işlemekteydiler. Tipik bir küçük--burjuva düşüncesinin cisimleşmesiydiler. Ama ne yazık ki, her küçük--burjuva girişim gibi bu girişimler de fiyaskoyla sonuçlandı.

Mao Zedung'un bu anlayışı nereden kaynaklanıyor?

Onun bu anlayışı sosyalizmi (aynı zamanda komünizmi de) küçük--burjuvaca yorumlamasından kaynaklanmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi küçük--burjuvazi komünizmi mutlak eşitlik olarak anlar. Mao Zedung'un da tüm düşüncesi mutlak eşitlik çerçevesinde dönüyordu. Onun sosyalizm hakkındaki bu küçük--burjuva düşünceleri tipik biçimlerde kendini açığa vurmaktadır. Örneğin Çin'de herkesin aynı çeşit elbise (askeri renkli işçi tulumu) giymesi sosyalizmin bir gereği olarak kabul edilmiş ve gelenekleştirilmiştir.

Bu tutum, sosyalizmde kişisel gereksinmelerin eşitleştirilmesi biçimindeki küçük—burjuva anlayışın bir ürünüdür. Çinli progagandacılar bunu emperyalist, burjuva kültüre karşı bir tavır gibi sunmaya çalışmaktadırlar. Ama bununla alakası yoktur. Gerçi insanları bazı burjuva eğilimlerinin frenlenmesi; ve bunun topluma maledilmesi devrimci bir tutumdur. Ama buradan yola çıkarak herkese aynı tip elbiseyi giydirmek, herkesi aynı tipte yaşamaya zorlamak (bu aslında Çin koşullarında herkesin yoksulluğa sevkedilmesi anlamına taşır. Çünkü Çin gibi bir ülkede bütün insanların eşitleştirilmelerinde ortak payda yoksulluk olabilir.) herkesi pirinç yemeye zorlamak vb. saçmalıktır. Marksizm eşitlikten kişisel gereksinimlerin eşitlenmesini anlamaz. Hele hele insanları eşitleştirebilmek için yoksullaştırmayı hiç anlamaz. Marksizm eşitlikten insanların her türlü sömürüden kurtulmasını ve sınıfların ortadan kaldırılmasını anlar. Meseleyle ilgili olarak Stalin'in şu sözlerini aktarmak konudan ayırmaz bizi.

«Marksizmin, insanları bir düzeye getirmenin düşmanı olduğunu anlamanın zamanıdır. Mark ve Engels, daha Komünist partisi manifestosu'nda «genel bir zahitliği ve en kaba biçimiyle bir toplumsal eşitliği» öğütlediği için ilkel ütopik sosyalizmi gerici diye nitelendirerek damgalıyorlardı. Engels Anti—Dühring'inde, Dühring'in marksist sosyalizme karşıt olan «eşitçi radikal sosyalizmi'nin çok sert eleştirisine tam bir bölüm ayırmıştır.» (Len. Sor. S. 577 abç.)

Mao Zedung'un ekonomik yönetimin yerel birimlere devredilmesi fikri anarko—sendikalist bir temele sahiptir ve dolayısıyla o, kendisiyle aynı temelde oluşmuş olan Titocu özyönetim ile tıpa—tıp benzerdir. Bilindiği gibi Tito revizyonizmi de Sovyetler Birliği'ndeki ekonomik örgütlenmeyi «Stalinci bürokrasi»nin boyunduruğu altında bir yönetim olduğunu iddia etmiş ve tıpkı Mao Zedung'un yaptığı gibi Stalin'in hatalarından ders çıkararak (!) «öz yönetim» sosyalizmini doğurmuştur. Bu konuda E. Hoca'nın «Yogoslavya öz Yönetimi Kapitalist Bir Teori ve Pratik» adlı kitapçığın okunmasını tasviye ederiz. Bu kitabın Çin revizyonizmine karşı mücadelenin esas olduğu bir dönemde çıkarılması bile anlamlıdır. Çünkü, teşhir olmuş da olsa Yogoslav öz yönetimini eleştirmek bir anlamıyla Mao Zedung'un ekonomik görüşlerinin eleştirilmesi anlamına geliyor.

Sonuç olarak, Mao Zedung'un merkezi insiyatif'in lağvedilmesi konusunda getirdiği eleştiriler onun Stalin'e ve Leninizme karşı, Tito'nun ve Kruşçev'in yanında yer aldığını göstermektedir.

AĞIR SANAYİ, HAFİF SANAYİ VE TARIMIN BİRBİRLERİYLE İLİŞKİLERİ ÜZERİNE

Mao Zedung yukarda aktarma yaptığımız «On Büyük İlişki Üzerine» adlı makalede ağır sanayi ile hafif sanayi ve tarım arasındaki ilişki meselesinde Stalin'i şöyle eleştiriyor:

«Sovyetler Birliği»nin ekim devrimi öncesindeki en yüksek tahıl üretimi düzeyine bir türlü ulaşamaması ve bazı Doğu Avrupa ülkelerinde ağır sanayi ile hafif sanayinin gelişmesi arasındaki belirgin eşitsizliğin yolaçtığı ciddi sorunlar, bizim ülkemizde yoktur. Onların tek yanlı bir şekilde ağır sanayiye ağırlık vererek tarımı ve hafif sanayiyi ihmal etmeleri, mal darlığına, paraların istikrarsız olmasına yol açmaktadır. **Biz ise tarıma ve hafif sanayiye daha fazla ağırlık veriyoruz.**» (S. E. C. 5. S. 324—325 abç)

Mao Zedung daha ileride hafif sanayi ve tarıma daha fazla ağırlık vermelerinin sebebini şöyle açıklıyor:

«Bu artışın (tarım ve hafif sanayinin yatırım oranındaki artış—b) sonuçları ne olacaktır? Birincisi halkın günlük ihtiyaçları daha iyi karşılanacaktır. İkincisi, sermaye birikimi hızlanacak ve böylece ağır sanayiyi daha büyük ve daha iyi sonuçlarla geliştirmek mümkün olacaktır. Ağır sanayi de sermaye birikimi sağlayabilir, ama bu günkü ekonomik koşullarda hafif sanayi ve tarım daha çok ve daha hızlı bir şekilde sermaye birikimi sağlayabilir.» (S. E. C. 5. S. 325)

İlk olarak belirtelim ki, Mao Zedung'un SB'nde tarım ve hafif sanayiye gereken ağırlığın verilmediğine dair iddiası bütünüyle bir yalandır. Bunun üzerinde durma gereğini duymuyoruz. İsteyen açar. Stalin'in, Lenin'in kitaplarından bulur.

İkinci olaraö, burada Mao, sosyalizmde karlılık ilkesini tahrif etmekte ve onu bezirgan bir zihniyetle ele almaktadır. Böylece sözde Stalin'in hatalarını eleştirmek, kapitalizmin ekonomik yasalarının savunulmasına varmaktadır.

Bilindiği gibi sosyalizmde kâr ve kârlılık kavramları ele alınırken başlıca üç faktör dikate alınır: 1 — Tek tek işletmeler açısından değil tüm ekonomik görünüş açısından. Çünkü tek tek işletmelerin zararla bile olsa işlemeleri bazan tüm ekonomi için yararlı olabilir. Bu nedenle kar getirmeyen işletmenin kapatılması kapitalist bir zihniyettir. Ve sorunu tek tek işletmeler açısından ele almakta dır. 2 — Birincisine bağlı olarak kârlılık, tüm halkın maddi ve

manevi ihtiyaçlarının giderilmesi hedefine bağlı olarak ele alınır. Yani sosyalizmde halkın maddi ve manevi çıkarlarının temin edilmesi ilkesi, ekonomiyi yönlendiren ana ilkedir. Dolayısıyla tek tek işletmelerin kârsızlığı; ya da zarar etmesi onların üretime devam etmelerini veya kepenklerini kapatmalarını belirleyemez. Burada yönlendirici ilke, tek tek işletmelerin, halkın maddi ve manevi ihtiyaçlarını temin edip edemeyeceğidir. Şayet tek tek işletmeler böyle bir fonksiyona sahiplerse o zaman kısa vadede tek tek işletme olarak zarar etseler bile tüm ekonomi açısından ve uzun vadede karlı olmuş olurlar. İşte buradan da üçüncü faktör çıkıyor. — Sosyalizmde kârlılık kısa vadede değil uzun vadede ele alınır.—

Halbuki Mao Zedung meseleyi ele alırken kısa dönemde, içinde bulunulan anda fazla sermaye biriktireceği için hafif sanayiye daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini iddia ediyor. Açıktır ki, bu durum yukarda açıklamaya çalıştığımız sosyalizmde kârlılık ilkesiyle çelişmektedir. Stalin bu meseleyi pek çok eserinde incelemiştir. Burada konuyla ilgili kısa bir başvuru yararlı olur herhalde.

«Verimlilik sorunu bezirganca bir biçimde, içinde bulunulan anın görüş açısından ele alınamaz. Bu sorunu uzun yılları kapsayan perspektifler, tüm ulusal ekonomi açısından dikkate alınmalıdır. Ve bu görüş açısı, yalnız sanayi konusuyla ilgili olarak değil, ama kolhoz ve sovhozlarla ilgili olarak da ele alınmalıdır.» (Len. Sor. S. 474)

Mao Zedung ise tersinden hareket etmekte ve meseleyi içinde bulunulan anda pazar istikrarının sağlanması, halkın acil gereksinimlerinin karşılanması görüş açısından ele almaktadır. Bu görüş açısı nereden kaynaklanıyor? Bunun cevabını Maonun küçük—burjuva karekterinde aramak gerekir. Çünkü, küçük—burjuvazi varlığı, küçük meta üretimine bağlı olan, daha doğrusu onu temsil eden bir sınıftır. Bu durumda pek doğal olarak o, ağır sanayinin ekonominin temelini oluşturmasını istemez. Tersine, esası küçük meta üretiminden meydana gelen hafif sanayinin egemen olmasını ister. Bu yüzden, Mao hafif sanayinin rolünü —çeşitli bahanelerin ardına gizlenerek— abartırken, tipik bir küçük—burjuva teorisyeni olduğunu kanıtlamaktadır. Peki Mao Zedung, ağır sanayinin gelişmesini hiç istemiyor mu? Hayır. Böyle bir şey ekonominin kurallarıyla çelişir. Küçük burjuva —dolayısıyla küçük meta üretimi de— günümüz koşullarında ağır sanayiye bağımlıdır, bağımlı olmak zorundadır. Çünkü küçük meta üretimine gerekli makine ve techizatı

ağır sanayii sağlar. Küçük—burjuvazi isterse de istemese de —subjektif niyetinden bağımsız olarak— ağır sanayiye gereksinim duyar. Ancak o hiç bir zaman ağır sanayinin ekonominin temeli olmasını istemez. Çünkü böyle bir durumda küçük meta üretimi darbe yer, geriler. İşte bu nedenle Mao Zedung, ağır sanayinin gelişmesini de istemektedir. Ama bir şartla, onu, geciktirerek belki de imkansızlaştırarak. O, ağır sanayinin gelişmesi konusunda da iki karşıt düdüşünceyi, proleter ve küçük—burjuva düşünceleri şöyle koyuyor :

«Şimdi ağır sanayimizi geliştirme konusunda iki yaklaşım vardır : Birincisi, tarımı ve hafif sanayiyi daha az geliştirmek, diğeri ise onları daha fazla geliştirmekti. Uzun vadede birinci yaklaşım ağır sanayinin daha az ve daha yavaş gelişmesiyle ya da en azından onun daha zayıf bir temele oturmasına yol açacaktır. Ve bundan yirmi otuz yıl sonra işin genel muhasebesi yapıldığında bu yaklaşımın kârlı olmadığı otaya çıkacaktır. İkinci yaklaşım ise ağır sanayinin daha fazla ve daha hızlı gelişmesine yol açacak ve halkın geçimini güvence altına aldığı için ağır sanayinin daha sağlam bir temel üzerinde gelişmesini sağlayacaktır.» (S. E. C. 5. S. 325—326)

Aslında Mao'nun isteği üzerine bugün yani sözde sosyalizmin zaferinden (1956) bugüne kadar geçen yirmi yılın bilançosu yapılınca, Çin'de ağır sanayinin ne sağlam temel üzerine oturduğu (!) rahatlıkla görülür. Bir milyarlık insan gücü olmasına rağmen, bu gün Çin hala sanayileşmekte olan ülkeler kategorisindedir. Bu günkü somut durum hiç bir teorik tartışmaya yer vermeksizin Mao Zedung'un ağır ve hafif sanayi arasındaki ilişki konusundaki görüşlerinin küçük—burjuva karekterini sergiliyor.

Mao Zedung bu meselede de Stalin'i eleştiri adı altında gerçekte Lenin'i ve Leninizmi eleştirmektedir. Bilindiği gibi Stalin'in bu konudaki düşünceleri ve pratiği bizzat Lenin tarafından ortaya atılmış olan politikadır. Lenin sağken bu politikayı hayata geçirmiştir. Ölümünden sonra da Stalin aynı yolu takip etmiştir ve üstelik, Lenin'in bu meseledeki görüşleri Rusya'ya özgü bir şey değil; tersine evrensel bir şemadır. Mao Zedung'un Stalin'e yönelttiği eleştiriyi özünde Lenin'e yönelttiğini kanıtlamak için, kısa bir alıntı yapmak yeterli :

«Ağır sanayinin kalkınması için gerekli aracı ticaretten sağlıyoruz. Buna rağmen bu günkü durumda ağır sanayimiz güç bir durumda bulunmaktadır. Yine de biraz para ayırabiliriz. Rusya'nın

kurtuluşu sadece köylülerin iyi hasadı ile ki bu yetmez köylülerle kullanım maddeleri sağlayan hafif sanayinin iyi durumu ile —ki bu da yeterli değildir—olamaz, bizim ağır sanayiye ihtiyacımız var.» (Lenin Ekim Dev. Üz. S. 130)

Dolayısıyla Mao Zedung, Stalin'i ağır sanayiye verdiği önemden ötürü eleştirir ve «tek bacak üzerinde yürümek»le suçlarken baltayı bir kez daha taşa vurmakta, Lenin'e ve Leninizme saldırmaktadır.

Hafif sanayi ve tarımın, ağır sanayiye oranla daha kârlı alanlar oldukları gerçektir. Ama bu, kârlılık kısa vadeli yani bezirganca ele alınırsa böyledir. Aslında uzun vadede ele alınırsa, tüm ekonomik görünüş açısından ve toplumun maddi ve manevi gereksinmeleri hedefinde ele alındığında ağır sanayinin —çeşitli rizikolara rağmen— geliştirilmesi daha verimlidir. Tarih bunun tek geçerli yol olduğunu kanıtlamıştır.

Üçüncü olarak, Mao Zedung birikim meselesini çarpıtmakta onu küçük—burjuva bir temelde ele almaktadır. Mao Zedung, yukarda aktardığımız pasajda iki birikim kaynağından (tarım ve hafif sanayi) bahsetmektedir. Bu eksiktir. Sosyalist ekonomide sadece tarım ve hafif sanayi birikim yapmazlar. Evet, bunlar birikim için verimli alanlardır. Ama temel değildirler. Bu sebeple Mao'daki bu eksiklik, eksiklikten öte inkara ve tahrifata varmaktadır. Tarım ve hafif sanayi dışında 1 — Devlet gelirleri, (gelir vergisi vb.) 2 — Ticaret 3 — Özellikle makina yapım bölümü olmak üzere ağır sanayi de birikim kaynaklarıdırlar. Ve üstelik, sosyalist ekonomi açısından bu sonuncusu temel alınmalıdır. Çünkü diğer dallar, ağır sanayinin gelişmesi ve komünizme doğru ilerleme oranında ya yok olmakta, ya da gerilemektedirler. Pek doğaldır ki, sosyalist ekonominin birikim fonları yokolan alanlar üzerine değil, gelişen alanlar üzerine temellendirilecektir. Stalin bu düşünceyi şöyle açıklıyor:

«Bütün bunlardan çıkan sonuç, birikim için sadece hafif sanayinin, bütçe birikimlerinin, tarım gelirlerinin sağladıklarıyle yetinilemiyeceğidir. Hafif sanayi çok zengin bir birikim kaynağıdır. VE şimdi artık daha da gelişme olanaklarına sahiptir, ama bu kaynak da sınırsız değildir. Tarım da daha az zengin olmayan bir birikim kaynağıdır. Ama tarımın, bu günkü kuruluş döneminde devletin mali yardımına gereksinimi vardır. Bütçe birikimlerine gelince siz de bilirsiniz ki, bunlar da sınırsız olamazlar ve olmamalıdırlar.

O halde geriye ne kalıyor? Ağır sanayi kalıyor. İşleri öyle düzenlemek gerekir ki, ağır sanayi ve özellikle ağır sanayinin makine yapım bölümü, birikim fonuna katkıda bulunabilsin. **Demek ki, eski birikim kaynaklarını güçlendirirken ve geliştirirken ağır sanayinin ve özellikle makine yapımının da, birikimi fonuna payına düşeni katmasını sağlamalıyız.**

Çıkar yol budur.» (Len. Sor. S. 429—430 abç.)

Böylece rahatlıkla görülüyorki Mao Zedung genel olarak birikim meselesini; ve özel olarak da ağır sanayinin birikim fonundaki yerini kavrayamamıştır. Bunun sebebi daha yukarda açıkladığımız etkenlerdir. O ekonomik temeli küçük meta üretimi olan küçük—burjuvazinin temsilcisi olarak dünyayı tarım ve küçük sanayiden ibaret görmekte; bu dünyanın dışına çıkamamaktadır.

Dördüncü olarak Mao Zedung meseleyi öylesine mekanikleştirmektedir ki, sanki, mesele ağır sanayi mi, yoksa hafif sanayi mi tercih edilecek biçiminde sunmaktadır. Aslında mesele hiç de basit bir tercih meselesi değildir. Mesele sosyalizmin maddi—teknik temelini yaratıp yaratmama meselesidir. Çünkü, ağır sanayi olmaksızın, gelişmiş bir teknik olmaksızın, binlerce işçinin bir arada çalıştığı fabrikalar olmaksızın sosyalizm mümkün değildir. Bu işin abc sidir.

«Sosyalizmin maddi temeli, ancak tarımın yeniden örgütlendirilmesini sağlayan büyük makine sanayii olabilir. Ama bu genel ilke ile yetinilemez. Bunu somutlaştırmak gerekir. Modern teknik düzeydeki ve tarımı baştan örgütleyecek büyük sanayi, ülkenin boydan boya elektiriklendirilmesidir.» (İşçi Sınıfı ve köylülük, S. 471)

Sonuçta görülmektedir ki, Mao Zedung'un ağır ve hafif sanayi konularında bir yığın laf kalabalığı arasında Stalin'e yönelttiği eleştiriler (!) gerçekte onun, henüz sosyalizmin maddi—teknik temelini dahi kavramadığının ifadesidir. Onun sosyalizmden anladığı, toplumsal zenginliklerin giderek fışkırdığı ağır sanayiden başka bir temel tanımayan yeni bir üretim tarzı değil, (burada süreci kapitalizmin içinden çıktığı ve ilerlediği anlamda komünizm olarak ele alıyoruz) insanların yoksulluk temelinde eşitleştirildiği (!) geri teknik üzerine kurulmuş genel ve soyut bir «toplumsal refah'dır. Bu açıdan o, Leninizmden bir küçük—burjuva demokratının ayrı olduğu kadar uzaktadır.

Küçük - Burjuva Maceracılığı ve Marksist Mücadele Çizgisi

Devrimci—yurtsever hareketi ezmek, ortadan kaldırmak yönündeki karşı—devrimci, sömürgeci faaliyetlerin arttığı, karşı—devrimci zor ve şiddetin emekçi halklara karşı azgınca yöneltildiği günümüz şartlarında, devrimci saflarda sağ ve «sol» oportünizmin gelişmesi için uygun bir ortamın bulunduğu açık bir gerçektir. Bir yandan devrimci—yurtsever hareketlere ve halka yöneltilen karşı—devrimci şiddetin bertaraf edilmesi, diğer yandan da bununla ilişki içerisinde, sağ ve «sol» sapmaların altedilerek devrimci hareketin sürekliliğinin sağlanabilmesi için, doğru bir mücadele anlayışına sahip olmak ve bu çizgiyi pratiğe geçirebilmek özellikle önemlidir.

İşçi sınıfı hareketinin oportünist günahlarının cezası olan anarşizm vb. maceracı eğilimler, kitlelerle birleşmeyen ya da birleşemeyen küçük—burjuva aydınlarının, enerji ve öfkelerinin çıkış yolu olarak yöneldikleri terörizm; kitlelerin en küçük devrimci eylemini dahi çeşitli araçlarla engellemeye, pasifize etmeye çalışan sağcılık kadar; devrimci hareketin gelişmesini engellemekte, ona darbe vurmaktadır. Devrimci hareket açısından sağcılık kadar tehlikeli olan, küçük—burjuva maceracılığı, giderek soysuzlaşmakta, yozlaşmaktadır.

Bu yazı doğru bir mücadele çizgisi için gerekli olan genel siyaseti, küçük—burjuva maceracılığı ile mukayese içerisinde ortaya koymak amacındadır. Ülkemizdeki sınıf mücadelesinin, bugünkü tarihsel koşullarına uygun olan, mücadele taktiği de buna bağlı olarak açıklığa kavuşacaktır.

1 — MARKSİZM VE MÜCADELE BİÇİMLERİ SORUNU :

Marksizm—Leninizmin klasikleri proleterya mücadelesinin üç temel biçimini belirtmektedir: Ekonomik, politik ve teorik.

Sınıf mücadelesinin bu üç cephesine karşı tutum konusunda, M—L ile her türden sağ ve «sol» oportünizm arasında kıyasıya bir mücadele günümüze kadar süre gelmiş ve hala da devam etmektedir. Her türden oportünist, işçi sınıfı hareketini bir yanına sarılarak, tek—yanlılığı abartıp teori düzeyine yükselterek ve belirli bir dönemin, işçi sınıfı eyleminin şu yada bu eğilim ve özelliğinin karşılıklı olarak birbirini dıştaladığını ilan ederek, şu ortak noktada en önemli acil eylem olan, işçileri, her türlü koşulda iyi işleyen, güçlü, büyük, sınıf mücadelesi ruhuyla dopdolu amaçlarını ve hedeflerini kavramış, Marksist teori ile eğitilmiş örgütlerde birleştirme görevini engelleme noktasında, birleşirler.

İşçi sınıfı hareketinin, tek bir yönüne sarılıp, tek—yönlülüğü abartan her türlü oportünizme karşılık, Marksizm, proleteryanın sınıf mücadelesinin bütün yönlerini ve belirli bir dönemdeki, belirli eğilim ve özellikleri birbirleriyle ilişki içerisinde diyalektik bir bütünlük şeklinde ele alır. Bilimsel, ideolojik, felsefi görüşlerin yayılması, işçi sınıfına kavratılmasını burjuva ideolojisinin altedilmesini içeren teorik mücadele işçilerin işgüçlerini daha uygun koşullarla satmak, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek için, işverenlere karşı yürüttükleri kollektif mücadele olan ekonomik (sendikal) mücadele ve proleteryanın egemen sınıflara karşı siyasi iktidar düzeyindeki mücadelesi demek olan, siyasi (politik) mücadele; proleter sınıf mücadelesinin birbiriyle diyalektik bir bütünlük içerisindeki, üç farklı cephesidir.

Bu bütünlük içerisinde, siyasi mücadele ekonomik—demokratik ve ideolojik teorik mücadeleye göre temeldir. Başka bir deyimle proleteryanın sınıf mücadelesi üç temel cephede birden sürmekle birlikte siyasi mücadele daima esastır. Çünkü; egemen sınıflar, toprak beyleri ve kapitalist sermaye sahipleri, kendi iktisadi tekellerini korumak, sonsuzlaştırmak ve emeği köleleştirmek için her zaman siyasal ayrıcalıklardan yararlanırlar, dolayısıyla siyasal iktidarın ele geçirilmesi proleteryanın başta gelen görevi haline gelir. Nasıl ki, sınıfların en temel iktisadi çıkarları, genel olarak, ancak köklü siyasal değişiklikler sonucu tatmin edilebilirse; özel olarak proleteryanın temel iktisadi çıkarları da ancak burjuvazinin diktatörlüğü yerine, proleteryanın diktatörlüğünü geçirecek siyasal bir devrimle tatmin edilebilir. Her devrimin temel sorunu iktidar sorunu olduğu için, proleter devrim teorisi de her şeyden önce proleteryanın siyasi iktidarı ele geçirmesini öngörür. Sonuç olarak, diğer iki mücadele biçimi (teorik, ekonomik) daima, proleteryanın siyasi mücadelesine bağımlı olmak zorundadır. Hiç bir şekilde diğer biçimler,

siyasi mücadelenin yerine alınamazlar. Aksi bir durum Marksizmden çeşitli sapmalara tekabül eder. Örneğin, ekonomik--demokratik mücadele sınıflar mücadelesinde hiç bir zaman temel alınamaz. Ekonomik mücadele biçimi daima siyasi mücadeleye tabi ve bağımlıdır. Ekonomik—demokratik mücadelenin temel alınması ya da bu mücadele biçimine siyasi mücadeleden daha büyük bir önem verilmesi katıksız ekonomizm ve reformizmdir. (X)

Proleteryanın üç cephede birden süren sınıf mücadelesinde, temel mücadele biçimi olan siyasi mücadelede çeşitli biçimlerde gelişir. Bu arada şu hususu önemle belirtelim ki, proleteryanın siyasi iktidar mücadelesinin vezgeçilmez ön--koşulu proleterya partisidir.

(X) Proleteryanın sınıf mücadelesinin, ekonomik, politik biçimleri şu yada bu şekilde kavranılmasına rağmen teorik mücadele cephesi, sınıf mücadelesi tarihinde çoğunlukla kavranılmamıştır. Bu durum teorinin, bilincin öneminin kavranılmamasına, dolayısıyla da çeşitli sapmaların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Proleteryanın mücadelesinin bu yönünü önemsememek ve hatta tümüyle gözardı etmek, ülkemiz devrimcilerinin de hastalıklarından biridir. Bu yüzden, kısaca bu duruma değinmek yararlı olacaktır.

Marksizmin ustalarının diğer ikisi ile bir tuttukları, teorik mücadelenin önemi, en özlü ifadesini «Devrimci teori olmadan, Devrimci hareket olamaz» sözlerinde, bulur. Lenin'in bu sözleri; burjuvazinin ve gericiliğin, Sovyet, Çin, Yugoslav revizyonistlerinin, «Avrupa Komünistlerinin», devrim ve Sosyalizm davasını, baltalamak, tasfiye etmek amacıyla her geçen gün yeniden ürettikleri çeşitli sahte bilimsel teorilerin, siyasetlerin dünyada yarattığı ideolojik karmaşa ortamında; ve bir yandan bunun ülkemiz somutundaki yansımasının, diğer yandan da ülkemizde M—L bir partinin henüz oluşum sürecinde olması, M—L siyasetin diğer burjuva, küçük—burjuva, revizyonist milliyetçi akımlarla henüz hesaplaşmaması vb. nedenler sonucu olarak, ülkemizde mevcut bulunan ideolojik kargaşalık şartlarında, çok daha büyük değer kazanmaktadır.

Devrimciler, «Öncü Savaşçı rolünün ancak en ileri teorinin klavuzluk ettiği bir parti ile yerine getirebileceğinin (LENİN); ve ideolojik kargaşa ile belirlenen günümüz şartlarında Sosyalist ideolojiyi her hangi bir biçimde küçümsemenin, burjuva—revizyonist ideolojiyi herzamankinden daha da fazla güçlendireceğinin bilincinde olarak; proleteryanın sınıf mücadelesinin biçimlerinden biri olan teorik mücadeleye; diğer iki mücadele biçimiyle bir tutarak; gereken önemi vermek, teoriyi ve teorik mücadeleyi küçümseme eğilimleri ile savaşmak zorundadır.

Proleterya, iktidar mücadelesini öncü müfrezesi, genel kurmayı olan partisi vasıtasıyla yürütür. Dolayısıyla, proleterya partisinin olmadığı bütün koşullarda, ilk ve temel siyasi görev, (bütün oportünistlerin engellemeye çalıştıkları görev), proleteryanın M—L nitelikteki partisinin örgütlenmesi, oluşturulması uğruna mücadele etmektir. Kuşkusuz grupların ve parti niteliği göstermeyen diğer örgütlerin de, kendilerine özgü bir mücadeleleri vardır. • Ancak bu hiç bir şekilde proleterya partisinin mücadelesiyle aynılaştırılamaz, onun yerine geçirilemez. O halde, şimdi göreceğimiz siyasi mücadele biçimlerinden hangisi temel alınırsa alınsın, ön—koşul olarak proleterya partisinin varlığı kesin olarak geçerlidir. Buna bağlı olarak, temel mücadele biçimi, proleterya partisinin siyasi iktidar mücadelesinin temel yürütülüş biçimidir, şeklinde formüle edilebilinir.

Siyasi mücadele biçimleri, ekonominin, toplumsal durumun, kültürün gelişmesine göre, sınıfların durumuna, sınıf güçlerinin ilişkilerine uluslararası duruma bağlı olarak değişir, çeşitlilik arz eder.

Marksizm, mücadele biçimleri konusunda iki temel teorik önermeden hareket eder.

Herşeyden önce Marksizm, tek bir özel mücadele biçimine bağlı kalmaz, eylemini herhangi bir siyasal mücadele biçimiyle sınırlandırmaz, «Partinin elinde bulunan güçlere denk düştüğü sürece» (LENİN) bütün mücadele biçimlerini ilke olarak kabul eder. Marksizm,

«En değişik mücadele biçimlerini kabul eder ve onları «uydurmaz» ama devrimci sınıfların, hareketin gelişimi içinde kendisini gösteren mücadele biçimlerini sadece genelleştirir, örgütler ve bunlara bilinçli bir ifade verir. Bütün soyut formüllere ve bütün doktrinci reçetelere kesenkes düşman olan Marksizm, hareket geliştikçe, yığınların sınıf bilinci arttıkça, iktisadi ve siyasal bunalımlar keskinleştikçe, savunma ve saldırının yeni ve daha değişik yöntemlerinin sürekli bir biçimde doğmasını sağlıyan ilerleme içindeki kitle mücadelesine karşı dikkatli bir tutum takınılmasını gerektirir. Bu nedenle Marksizm kesin olarak herhangi bir mücadele biçimini reddetmez. Marksizm, mevcut toplumsal durum değiştikçe, kaçınılmaz olarak, bu döneme katılanlarca bilinmeyen yeni mücadele biçimlerinin doğacağını kabul ederek, yalnızca o anda mümkün ve var olan mücadele biçimleri ile kendini hiç bir koşul altında sınırlamaz. Bu yönden Marksizm, kitle pratiğinden, eğer öyle ifade edebilirsek, öğrenir, ve «Sistem yapanların» tek başına çalışmala-

rıyla keşfedilen mücadele biçimlerini yığınlara öğretmek yolunda hiç bir iddiada bulunmaz. «(LENİN, Gerilla Savaşı. Marks, Engels, Marksizm S. 193)

İkinci olarak Marksizm, mücadele biçimleri sorunuyla tarihsel durum dışında, ondan uzak olarak değil; tarihsel durum çerçevesinde uğraşır.

«İktisadi evrimin farklı aşamalarında, siyasal, ulusal,—kültürel, yaşam ve öteki koşullardaki farklılığa bağlı olarak, farklı mücadele biçimleri öne geçer ve mücadelenin başlıca biçimleri halini alır ve bununla bağlantılı olarak, ikincil, yedek mücadele biçimleri de değişikliğe uğrar. Belirli bir hareketin, belirli bir aşamasındaki somut durumun ayrıntılı bir incelemesini yapmaksızın her hangi bir özel mücadele aracının kulllanılıp kullanılmayacağı sorununa evet ya da hayır biçiminde verilecek bir yanıt, Marksist tutumu tümden bırakmak anlamına gelir.» (Lenin, age. S. 193—194)

Böylece Marksizm, bir yandan her türlü mücadele biçimini ilke olarak kabullenirken, diğer yandan da mücadele biçimleri sorununu belirsizliğe ve karışıklığa terketmez. Belirli bir tarihsel dönemde, iktisadi, siyasal durumun somut, bilimsel bir tahlilini yaparak belirli bir andaki sistemli eylem planını tespit eder. Her dönemde temel ve tali olarak ele alınması gereken mücadele biçimini saptar.

Mücadele biçimleri genel olarak, şiddete dayanan (silahlı) ve «barışçı» (silahsız) biçimler olmak üzere iki biçime ayrılır. Proleterya partisi mücadele yürüttüğü ülkenin somut şartları, sınıf mücadelesinin objektif gelişmesinin bilimsel bir değerlendirilmesi yoluyla bu iki biçimden birini temel alarak mücadelesini yürütür.

Ancak, Marksistler her durum ve şartta hareketin kitlesel niteliğini korumaya önem verirler. Devrim her zaman, devrimci öncü tarafından yönlendirilen kitlelerin eseri olduğu için, proleterya partisi sınıf mücadelesinin bütün cephelerinde, değişik mücadele biçim ve araçlarıyla işçi sınıfını ve halkı bilinçlendirmeye, eğitmeye, örgütlemeye ve seferber etmeye çalışır. Propaganda ve ajitasyon, kitleleri devrime hazırlamak, eğitmek, bilinçlendirmek, siyasi mücadeleyi çekmek için, proleterya partisinin elindeki güçlü araçlardır. Kuşkusuz kitleleri devrimin zorunluluğuna ve proleterya partisinin siyasetinin doğruluğuna ikna etmek için tek başına propaganda ve ajitasyon yeterli değildir. Bunun için, kitlelerin bizzat kendi siyasi tecrübeleri gereklidir. Kitleleri bilinçlendirmek, örgütlemek ve

harekete geçirmek için her zaman, her koşul altında genel, temel ve vazgeçilmez olan propaganda ve siyasal ajitasyon, basitten karmaşığa doğru gelişecek devrimci eylemlerle desteklenmelidir.

Parti belirli bir andaki mücadele çizgisini (taktiğini tespit ederken, ulusal ve uluslararası durumu, sınıf güçleri arasındaki ilişkiyi, egemen sınıfların istikrar ve durumu, sınıf güçleri arasındaki ilişkiyi, egemen sınıfların istikrar ve güç derecesini, proleteryanın militanlık, fedekarlık ve hazırlık durumunu hesaba katarak, bu koşullara uygun sloganları ve mücadele yöntemini saptar. İçinde bulunulan duruma uygun bir dizi geçici slogan ve kısmi talep öne sürerek, bunları temel devrimci hedefe, iktidarın ele geçirilmesi amacına bağımlı kılar. Proleterya partisinin taktiği stratejik bir dönem boyunca devrim dalgasının kabarma ve alçalmasına bağlı olarak, somut durum ve koşullara göre çeşitli defalar değişikliğe uğrar. Dolayısıyla proleteryanın mücadele ve örgütlenme biçimleri de değişir.

Devrim dalgasının yükseldiği, egemen sınıfların örgütlenmelerinin bozulduğu, kitlelerin devrimci bir kaynaşma içinde bulunduğu, savaşa ve fedakarlık yapmaya hazır oldukları şartlarda, proleterya partisi, kitleleri burjuva—devletine karşı doğrudan saldırıya yöneltir. Bu görevi adım adım yükselen geçici sloganların propagandasını yaparak ve kitle eylemlerini örgütleyerek gerçekleştirir. Siyasi grevler, gösteriler, bunlarla birlikte silahlı gösteriler ve burjuva iktidarı alaşağı edecek silahlı ayaklanma bu dönemde örnek olarak gösterilebilecek mücadele biçimleridir. Kuşkusuz parti, örgütlenme biçimini de mücadele biçimindeki değişikliklere uydurur. Parti bu mücadelede sadece önden gitmekle yetinmez, aynı zamanda geniş yığınları da ardından götürür. Bunun için de kitlelerin mücadelesine önderlik ederken, kitlelerin partinin siyasetinin, sloganlarının, doğruluğuna kendi öz tecrübeleriyle inanmalarına dikkat gösterir.

Öncü için zamanını doldurmuş, geçerliliğini yitirmiş sloganların ve mücadele yöntemlerinin geniş yığınlar açısından da zamanını doldurup doldurmadığına dikkat eder. Aksi taktirde, öncü geniş yığınlarla bağlarını koparır, maceracılığa kayar, «sol» culuk hatasını işler.

Stalin, devrim dalgasının kabardığı dönemdeki mücadele biçimlerine ilişkin olarak şunları söylüyor :

«1903—1905 döneminde partinin taktiği saldırı taktiği idi, devrimci hareket yükselen bir çizgiyi izliyordu ve taktik bu olguya da-

yanmalıydı. Sonuç olarak, savaşım biçimleri de devrimciydi ve devrimin kabarma hareketine uymaktaydı. Yerel siyasal grevler, siyasal gösteriler, genel siyasi grev, Dumanın boykot edilmesi, ayaklanma, devrimci savaş sloganları, bu dönemde birbirini izleyen savaşım biçimleri işte bunlardı.» (Leninizmin İlkeleri S. 81)

Devrim dalgasının yükselmediği, alçaldığı dönemlerde taktik bu olguya dayanarak değişikliğe uğrar ve sonuç olarak mücadele ve örgütlenme biçimleri de değişir. Devrim dalgasının yükselmediği, alçaldığı dönemlerde çekilme taktiği uygulanır.

Geri çekilme taktiğini ise Stalin şöyle açıklıyor :

«1907—1912 devresinde, Parti, geri çekilme taktiğine geçmek zorunda kaldı; çünkü devrimci eylem yavaşlamıştı, bir devrim alçalması vardı ve taktik zorunlu olarak bu olguyu dikkate almak zorundaydı. Sonuç olarak savaşım biçimleri ve örgüt biçimleri gene değişti. Dumayı boykot yerine Dumaya katılma; Duma dışında açık parlemento—dışı eylem yerine Dumada eylemler ve çalışma, genel siyasal grevler yerine özel iktisadi grevler ya da basbayağı hareketsizlik.» (Leninizmin İlkeleri S. 82)

Bütün bu, belirttiğimiz şeyler dışında Marksizm, proleteryayı proleter olmayan çeşitli katmanlarla (kendi üstünde ve altında) yakın ilişki içerisine sokan, kapitalist toplum çerçevesindeki bütün mücadele yöntemlerinin, olayların kendiliğinden akışına bırakılırsa bozulacağına, soysuzlaşacağına dikkati çeker. Bunun için de belirli bir mücadele biçiminin kendi akışı içerisinde yıpranıp, bozulmasını önlemek amacıyla «sosyalizmin öğretici ve örgütleyici etkisiyle soylulaştırılması» (LENİN) gerektiğini belirtir.

II — MARKSİZM VE KÜÇÜK BURJUVA MACERACILIĞININ EYLEM ÇİZGİSİ :

Lenin'in belirttiği üzere, işçi sınıfı hareketinin, oportünist günahlarının cezası olan, anarşizm vb. küçük—burjuva maceracı eğilimlerin, toplumsal kökeni kapitalizm ve küçük mülkiyette yatar. Kapitalizm şartlarında sömürüye ve baskıya maruz kalan ve yaşam koşullarının hızla kötüleşmesine ve yıkıma uğrayan küçük mülk sahipleri, kolaylıkla aşırı bir devrimciliğe kayarlar. Ne var ki, kapitalizmin kötülükleri karşısında öfkeye kapılarak aşırı devrimci bir tutumu kolayca benimseyen küçük—burjuvazi, süreklilik gösteren «tutarlı, örgütlü, disiplinli ve sağlam» bir tutum benimseyemez. Lenin, bu tür devrimciliğin özelliklerini şöyle açıklıyor :

«Bu devrimciliğin kararsızlığı, verimsizliği, kulluğa, nemelazımcılığa ve hayalciliğe çabuk dönüşme özelliği, hatta şu ya da bu «moda» akımdan «çılgınlığa» kadar kolayca sürüklenebilme özelliği bütün bunlar herkesçe bilinen bir şeydir. Ama bu gerçeklerin teorik ve soyut olarak kabul edilmesi, beklenmedik nedenlerden dolayı, biraz yeni bir biçimde, eskiden bilinmeyen bir örtü ya da çevre içinde özgün —az ya da çok özgün— koşullar altında durmadan ortaya çıkan eski yanlışlardan devrimci partileri henüz hiç bir yoldan koruyamaz. (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine S. 363—364)

Sağ oportünizme sözde karşıt olarak doğan ve gelişen küçük burjuva devrimciliğiyle sağ oportünizm arasında «zorunlu bir iç bağıntı» vardır. İşçi sınıfı hareketinin kendiliğindenliğini yücelterek, partinin önder rolünü, teorinin ve siyasi bilicin önemini yadsıyan sınıf mücadelesinde subjektif faktörün rolünü küçümseyen oportünizm ile; işçi sınıfı hareketini, devrimci hareket ile bir bütün içinde birleştirmeyen ya da birleştiremeyen küçük—burjuva devrimciliği arasındaki ortak yan «kendiliğindenliğe kölece boyun eğiştir.» (Lenin Ne Yapmalı? S. 95) Ne var ki, bu sözde karşıt ikizler kendiliğindenliğin farklı uçlarına boyun eğerler.

«Ekonomistlerle teröristler kendiliğindenliğin yalnızca farklı uçlarına boyun eğmektedirler; ekonomistler «salt işçi hareketi» önünde boyun eğmektedirler, teröristler ise devrimci mücadele ile işçi sınıfı hareketini birbirini tamamlayan bir bütün içinde birleştirme yeteneğinden ya da olanağından yoksun olan aydınların tutkulu öfkesinin kendiliğindenliği önünde boyun eğmektedirler. İnançlarını yitirmiş olanların ya da bunun mümkün olduğuna hiç bir zaman inanmamış olanların öfkeleri ve devrimci enerjileri için, terör dışında bir çıkış yolu bulmaları gerçekten zordur.» (Lenin Ne yapmalı? S. 96)

İşçi sınıfı ve kitlelerin mücadelesine duyulan inançsızlığın, güvensizliğin sonucu ve ifadesi olarak, küçük—burjuva ihtilalciliği siyasal mücadele metodu olarak bireysel terörizmi benimser. Bireysel terörizmi, doğru bir eylem biçimi olarak benimsemeyi, kendi «devrimci» ruhunun, ya da «solculuğunun» özel bir belirtisi» sayarak, çok yönlü teşhirin, siyasal ajitasyon ve propagandanın yerine terörü geçirir. Devrimin, kitlelerin mücadelesi sonucunda değil, bir avuç aydının silahlı azınlığın öncü savaşçının mücadelesiyle, gerçekleşebileceğini hayal ederek, subjektif faaliyetin rolünü abartır, devrim için gerekli olan nesnel etkenin önemini küçümserler. Küçük—burjuva maceracılarının subjektif faaliyeti abartan özelliğini E. Hoca şöyle ifade ediyor :

«Bunlar subjektif faaliyetin rolünü abartıyor ve mutlaklaştırıyorlar. Ve sanıyorlar ki, tıpkı «küçük bir motorun büyük bir motoru» harekete geçirmesi gibi, bir mücadele gurubunun «aktif eylemleriyle» devrimin patlaması için şart olan devrimci durum suni olarak yaratılabilir. Bunlara göre, kapitalist toplumda kitlelerin devrimci birikimi her an patlamaya hazırdır. Yeter ki, dıştan bir darbe vurulsun, yeterki bir gerilla merkezi kurulsun, kitleler onları otomatik olarak izleyeceklerdir.» (Revizyonizm ve Maceracılık Yenilgiye, Marksizm Leninizm Zafere Götürür S. 66)

«Yarı—anarşist (ya da anarşizmle flört edebilecek olan) küçük—burjuva devrimciliğinin» (Lenin) çarlık Rusya'sındaki temsilcileri olan Narodnikler, bireysel terörizmi tek temel politik mücadele metodu olarak kavrıyor, politik mücadeleyi, politik suikastlar biçimi dışında düşünemiyorlardı. Onlar için politik mücadele kavramı, politik suikastler ile eş anlamlıydı. Aktif «kahramanlar ve pasif «sürü» teorisine dayanan Narodnikler, kitlelerin mücadelesi yerine tek tek «kahramanların» yani kendilerinin mücadelesini geçirerek, devrimin bu yolla yani işçi sınıfı ve kitlelerin mücadelesiyle değil de, bir avuç aydının sömürücü sınıfların tek tek temsilcilerine karşı gireşeceği politik suikastlerle gerçekleşeceğini savunuyorlardı. Bireysel terörizm politikası sonucunda, kitleler arasında çalışmayı bir kenara iten Narodnikler, sömürücü sınıfların tek tek temsilcilerini öldürerek, devrime hiç bir faydası olmayan bu cinayetlerle işçi sınıfının dikkatini kapitalist sisteme karşı mücadeleye çevirmesine engel oluyor; devrime zarar veriyorlardı. Halk kitlelerini «kahramanların» peşinden, körü körüne gidecek bir «sürü» olarak gören Narodniklerin giriştikleri terörist eylemler, kitlelerin mücadelesiyle ve duygularıyla hiç bir ortak yanı bulunmayan, silahlı ayaklanmaya inançsızlığın ve ayaklanma koşullarından yoksunluğun sonucu ve belirtisi olarak, «aydınların sapıklığının ürünü» (Lenin) olan tecrit olmuş bireysel eylemler idi. Doğal olarak bu eylemler işçilerin moralini bozuyor, geniş halk kitlelerinin işçilere olan sempatiklerini azaltıyor, devrimci hareketin örgütlenmesine ve sınıf mücadelesine zarar veriyordu.

Otokrasiye bazı soylu, gözüpek bireysel darbeler de vuran Narodnikler, yanlış bir teoriye dayandıkları; diğer bütün mücadele biçimlerini reddettikleri için süreç içinde kaçınılmaz olarak soysuzlaştılar. Narodniklerin büyük çoğunluğu devrimci mücadeleden vazgeçerek kulakların çıkarlarını savunmaya, Çarlıkla uzlaşmaya başladılar.

Narodniklerin varisi olan sosyalist—Devrimcilerin, kullandığı mücadele metodu da esas olarak aynıydı. Ancak sosyalist—devrimciler pratikte iflas eden yanlışlığı kanıtlanan terörizmi açıkça savunulamaz duruma geldiği için, değişik bir kılıfla savunuyorlardı. Onlar terörizmi, «kitleler arasında çalışmanın yerine değil, aksine sırf bu çalışma için ve onunla birlikte savunuyoruz» (Akt. Lenin, Örgütlenme S. 58) diyerek, Narodniklerin hatalarını tekrarlamadıklarını dikkatleri kitle çalışmasından saptırmadıklarını iddia ediyorlardı.

Sıradan bir demogoji olan bu iddialarla birlikte, «emekçi halk olmadan, bütün bombalar» (Lenin age. S. 59)ın güçsüz olduğunu kavrayamayan Sosyalist—Devrimciler, halk kitlelerinin mücadelesine duydukları güvensizliğin sonucu olarak, «teröristlerin en büyük önyargılarından biri» olan, siyasi cinayetlerin «güç arttıracağı» teorisine de sıkaca sarılıyorlardı. Böylelikle de, kitleler içinde çalışmayı reddetmedikleri bu çalışmayı parçalamadıkları yolunda verdikleri bütün teminatlara rağmen, savundukları terörizm, sadece kitle çalışmasını kösteklemekle kalmıyor, bu çalışmayı bütünüyle dağıtıyordu.

«Bir kahramanın giriştiği tek tek çarpışmalar bizim mücadele ruhumuzu ve cesaretimizi yükseltiyor» diyen, Sosyalist—Devrimcileri Lenin şöyle tersliyordu.

«Ama hepimizdeki mücadele ruhunu ve cesareti gerçekten yükselten biricik şeyin, kitle hareketinin yeni biçimleri ya da kitlelerin yeni kesimlerinin bağımsız mücadeleye atılışı olduğunu hem geçmişten biliyor, hem de bu gün gözlerimizle görüyoruz. Oysa tek tek çarpışmalar, Balmaşovlar tarafından yürütülen tek tek çarpışmalar olarak kaldıkları sürece, ilk başta anlık bir heyecan uyandıran bir etki yaratırlar, ama bu arada dolaylı olarak da, bir kayıtsızlığa ve gelecek sefere kadar pasif bir bekleyişe yol açarlar...

Bir de önümüze, büyük iş, küçük, iş, teorisi getiriliyor. «Daha büyük güce, daha fazla imkana ve daha büyük kararlılığa sahip olanlar küçük (!) işlerle yetinmesinler; kendilerine kitleler arasında «terörizm propagandası (!), çarpışık terörist eylemlerin... (kıvraklık teorisi çoktan unutulmuş !) hazırlanması gibi daha büyük bir iş bulsunlar ve kendilerini ona adasınlar.» Ne kadar da akıllara durgunluk veren bir zeka: yerini alçak Plevhe'nin alacağı alçak Sipyagin'den öç almak uğruna bir devrimcinin hayatını feda etmek, buna büyük iş deniyor. Ama örneğin, kitleleri silahlı bir gösteriye hazırlamak, bu da küçük iş oluyor. Özellikle bu nokta Revolutsio'

naya Rossiya'nın 8. sayısında açıklanmaktadır: «Belirsiz ve uzak bir geleceğin bir sorunu olarak silahlı gösteriler hakkında» yazmak ve konuşmak kolaydır, ama şimdiye kadar bütün bu laflar teorik nitelikte olmaktan öteye gidememiştir.» Sağlam bir sosyalist inancın zorunluluklarından ve her halk hareketinin ağır tecrübelerinden çok uzak olan bu adamların kullandığı dili biz iyi biliriz! Onlar, kısa sürede elde edilebilecek ve gürültü koparabilecek sonuçlar ile pratiği birbirine karıştırırlar. Onların gözünde, sınıf tavrına sıkı sıkıya bağlı kalmayı ve hareketin kitle niteliğini korumayı istemek, bulanık teori yürütmektir.» (Örgütlenme S. 62—63)

Öte yandan sosyalist devrimciler, «herhangi bir siyasal eyleme girişmeden önce, sınıf güçlerini ve bu güçler arasındaki ilişkiyi kesin bir nesnellikle hesaba katmanın gereğini anlamamakta direniyordu.» (Lenin Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı. S. 24)

Sosyalist devrimciler, kitlelerin bağımsız siyasi eyleme çekilmesi, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm devrimci sınıf ve tabakaların hakim sınıfların ideolojik—siyasi etkisini tümüyle kırmaları ve siyaset sahnesine çıkmaları için gerekli olan; işçi sınıfının sınıf bilinciyle donatılması, kitlelerin komünist siyasete çekilmesinin yolu olarakta terörizmi görüyorlardı.

«Svoboda, terörü işçi sınıfını «kızıştırma» aracı olarak, ona güçlü bir itiş sağlama aracı olarak savunuyor . Kendi kendisini böylesine çürüten bir sav düşünmek zordur. İnsanın şu soruyu sorası geliyor; Ruş yaşamında yer alan haksızlıklar yeterli değil midir ki, özel «kızıştırıcı» araçları icad etmek gereksin? Öte yandan, Rus zorbalığının bile kızıştıramadığı ve kızıştıramayacağı kimselerin kollarını kavuşturarak, hükümetin bir avuç teröristle düellosunu kenardan seyredecekleri besbelli değil midir?» (Ne Yapmalı? S. 98)

Hiç bir zaman, hiç bir başka işin siyasal ajitasyonun yerini alamayacağını belirten (Ne Yapmalı S. 99) Lenin, ajitasyonun yerine terörü koyan sosyalist devrimcilerin, kapsamlı siyasal ajitasyonu örgütlendirme görevinden kaçtıklarını söylüyordu.

Narodniklerin ve sosyalist devrimcilerin yukarda belirttiğimiz özellikleri, bütün küçük—burjuva maceracılarının ortak özellikleridir.

M—L işçi sınıfı hareketinin kendiliğindenliğini yücelten, devrimci teori ve önderliğin rolünü küçümseyen sağ oportünizme olduğu gibi, kendiliğindenliğin diğer farklı bir ucu önünde eğilen, «sol» maceracılığa karşı da mücadele ederek gelişip güçlenmiştir.

Marksizm, küçük—burjuva maceracılığının eylem çizgisi olan bireysel terörizmi kesinlikle reddeder. Bireysel terörizmi devrim amacına uygun olmadığı, sınıf mücadelesine yararlı değil zararlı olduğu için kabul etmeyen Marksizm, genel olarak şiddet ve terörü ilke olarak reddetmez, aksine benimser.

Marksizme göre, terör «savaşın belli bir anında, birliklerin belli bir durumunda ve belli koşullarda son derece uygun ve hatta zorunlu olabilecek askeri eylem biçimlerinden biridir.» (Lenin Örgütlenme S. 43)

«Başlangıç halindeki bir iç savaş koşullarıyla karşı karşıya bulunmadıkça askeri sorunları birinci plana» (Lenin Partizan Savaşı S. 119) almayan, ve terörü «hiçbir zaman düzenli bir askeri harekat» olarak görmeyen Marksizm; belirleyici bir saldırıda kullanılan yöntemlerden biri olarak, kitlelerin doğrudan katılışını sağlayabilecek şiddet biçimlerinin hazırlanmasını ister. Nitekim, 1900'lerde, henüz merkezi devrimci bir örgütün olmadığı ve yerel örgütlerin zayıf olduğu koşullarda, «savaş meydanındaki ordu için bir harekat olarak değil, tam mücadele sistemiyle sıkı sıkıya bağıntılı ve bütünleşmiş bir hareket olarak değil, hiç bir orduyla bağıntısı olmayan zaman zaman yapılacak bağımsız bir saldırı biçimi» (Lenin, Örgütlenme S. 43) olarak, sosyalist devrimciler tarafından önerilen terörü, o günkü mevcut koşullarda, zamansız ve elverişsiz olduğu «en faal savaşçıları gerçek görevlerinden bir bütün olarak hareketin çıkarları açısından en önemli olan görevden saptıracağını ve hükümetin değil, devrimin güçlerini dağıtacağı» (age. S. 44) için reddeden Lenin ve bolşevikler, kitle mücadelesinin sonucu olarak doğan bireylerin, küçük grupların şiddet ve terör hareketlerini 1905—1907 devrimi döneminde, 1917 devrimi sırasında benimsediler.

Ne var ki, Marksistlerin benimsediği küçük grupların şiddet ve terör hareketleri, küçük—burjuva maceracılığının bireysel terörizminden öz itibariyle farklıdır. Bu farklılıkları şöyle özetleyebiliriz :

Her şeyden önce, Marksistlerin benimsedikleri, küçük grupların şiddet ve terör eylemleri, iktisadi ve siyasi bunalımın şiddetlenmesi ve devrimci durumla ilişkilidir. Diğer mücadele biçimlerinin sınıf mücadelesinin gelişim seyri içinde, düşmanla mücadelenin esas biçimi olmaktan çıktığı kitle mücadelesinin yükseldiği koşullarda, kitlelerin örgütlenmesine ve mücadelesine dayanan, kitlelerin silahlı isyanlarını hazırlamaya hizmet eden, mücadele şekillerinden sadece birisidir (—tek değil). Bu eylemler daha ileri mücadele biçimlerine

geçişi hazırlamak amacıyla, tüm mücadele sistemiyle ilişki içerisinde; kitlelerin ruh halini, belli bir bölgedeki işçi hareketinin koşullarını ve proleteryanın güçlerinin ziyan olmamasını dikkate alarak, örgütlü ve planlı bir şekilde gerçekleştirilir, ve öteki mücadele biçimleri (grevler, gösteriler vb.) tarafından desteklenir. Ayrıca, küçük devrimci grupların terör eylemleri devrimci durum ile ilişki içerisinde yürütüldüğü, geniş kitlelere dayandığı onların desteğine sahip olduğu için «kitleleri çoşturan» (E. Hoca Rev. ve Mac. Ye. M—L Zaf. Götürür. S. 66) bir etki de yapar.

«Düşmana endişe ve zarar verir. Durumunu sarsar. Öte yandan kitlelerin maneviyatlarını yükseltir ve onları ayaklanma yolunda harekete geçirir.» (Mehmet Şehu, Milli Kurtuluş Savaşının Tecrübesi ve Milli Ordumuzun Gelişmesi Üzerine, S. 26) Ancak, bu eylemlerin sokak serseriliğine dönüşmesi yada dönüştürülmesi eğilimlerine karşı da mücadele edilir. Proleteryanın lümpen proleteryaya yaklaşmasına, bu eylemlerin soysuzlaşarak proleteryanın lümpen proleterya haline geldiği izleniminin uyanmasına engel olunur. Bu amaçla, küçük grupların silahlı eylemleri partinin kesin denetimi altına alınır ve diğer mücadele biçimleriyle uyumlu hale getirilir.

Özetlersek, Marksistlerin benimsedikleri küçük grupların şiddet ve terör hareketleriyle, küçük—burjuva maceracılığının bireysel terörizmi arasında temelden bir farklılık, sadece görünüşte bir benzerlik vardır.

Tecrübeler göstermiştir ki, anarşistlerin maceracıların giriştikleri terörist eylemlerin kökleri, çoğu kez, faşist diktatörlüklerin kurulmasını haklı göstermek, devrimci güçlerin sömürücü sisteme, baskı ve zulüm düzenine kesin darbeyi indirmeye kendilerini hazırlamadan onları kana boğmak için, bu eylemleri provakasyon amacıyla kullanmak fırsatı gözeten gizli polis örgütlerine, faşistlere ve diğer gerici güçlere kadar uzanmaktadır.

Enver Hoca, «Emperyalizm ve Devrim» adlı eserinde küçük—burjuva devrimciliğinin bu özelliğine ve onlara karşı Marksistlerin takınması gereken tutuma işaret ederek, şöyle diyor :

«Kapitalist ülkelerde Marksist—Leninist partinin önderlik ettiği devrimci güçlerin yanısıra polis, jandarma, vb. ile çatışan ve mücadele eden başka güçler de vardır. **Bu güçlerin bir çok eylem ve saldırısı terörist, maceracı ve anarşist bir niteliğe sahiptir.** Bunlar türlü türlü renklere bürünmüş olarak ve değişik etiketler altında ken-

dilerini gösterir ve çeşitli ideolojilerden esinlenirler. Bu tür eylemler çoğu kez kapitalist ülkelerin gizli servislerinin kışkırtmasıyla ve onların sağladığı paralarla düzenlenmektedir ve **amaçlarından biri de bu tür eylemleri Marksist—Leninist partilerin üzerine yıkarak onların itibarını sarsmaktır.** Bu eylemleri düzenlediği ve yönlendirdiği sık sık görülen faşist unsurlar ya da burjuvazinin gizli ajanları proleteryanın, lise ve üniversite öğrencilerinin, genel olarak gençliğin hoşnutsuzluğundan, öfke ve cesaretinden yararlanarak bu kitlelerde doğan değişik grup ve hareketleri, yalnızca **gerçek devrimci hareketlerle hiç bir ortak yanı bulunmamakla kalmayıp aynı zamanda onları ciddi olarak tehlikeye düşüren, proleteryanın yozlaşmakta olduğu ve lümpen proleterya haline geldiği izlenimini yaratan eylemlere bulaştırmaya çalışırlar.**

Marksist—Leninist partiler, bu soruna gereken önemi vererek bir yandan devrimci eylemlerin terörist ve anarşist eylemlerden tümüyle farklı bir niteliğe sahip olduğunu kitlelere kendi tecrübeleriyle kavratmalı, diğer yandan da aldatılmış devrimci unsurları terörist ve anarşist grupların saflarından ve bu gruplar içinde çalışan faşist unsurlardan vu burjuvazinin gizli ajanlarından koparark kendi safına kazanmak için mücadele etmelidirler.» (S. 188—189 abç)

III — GÜNÜMÜZÜN GÖREVLERİ VE DEVRİMCİ TAKTİK :

Süper devletler, emperyalistler ve sosyal—emperyalistler arasında, dünyanın bir çok bölgesinde cereyan eden ve giderek, bir dünya savaşına doğru yeni boyutlar kazanan, bölgesel savaşlara neden olan, dünya ekonomik ve siyasi krizinin bir yansıması olarak, Türkiye'de ortaya çıkan ekonomik—politik bunalım günümüz şartlarında da derinleşip, keskinleşmeye devam etmektedir.

Mevcut bunalımın bir sonucu olarak, sömürgeciler, bir yandan yığınların uyanışını hızlandırırken, öte yandan da, bunalımın yükünü emekçi yığınlara yıkarak, krizi atlatmak, bu amaca ulaşabilmek için de yurtsever—devrimci hareketi ve hatta tüm muhalefeti şiddetle ezmek istemektedirler. Onlar bir yandan, bir türlü kurtulamadıkları hükümet bunalımı, rejim bunalımı ve develüasyon, zam furyaları vb. nedenlerle kitlelerin siyasi uyanışını hızlandırıyorlar. Ekonomik krizden kurtulabilmek için, emperyalist, sosyal—emperyalist efendilerinden krediler almak yanında esas olarak emekçi yığınların sırtından vurgunlar vurmaya çalışıyorlar. Krizin yükünü kitlelere yıkabilmek planladıkları ekonomik önlemleri tamamen uy-

gulayabilmek için gerekli olan siyasal değişiklikleri gerçekleştirmeye bunun için de, başta komünistler, devrimciler olmak üzere, tüm muhalefeti ezmeye çalışıyorlar. Bu amaçla sömürgeciler, resmi güçleri ve sivil faşist milisleri aracılığıyla Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da, dört bir tarafta devrimcilere ve halka azgınca saldırıyorlar. Faşist terör ve katliamları tırmandırıyorlar.

Hakim sınıfların, kitlelerin uyanışını hızlandırmaları ve devrimci—yurtsever hareketi şiddetle ezmek çabaları, onların faaliyetlerinin iki ayrı yönüdür.

Devrimcilerin doğru bir taktik tespit edebilmek için, bu iki koşulu gözününde bulundurmaları gerekir.

Her ne kadar Afganistan, İran olayları ve dünyadaki diğer siyasi gelişmeler, başını ABD'nin çektiği batılı emperyalist ülkelerin Türkiye'ye daha büyük önem vermelerini zorunlu kılmış, bunun sonucu olarak emperyalist kredi ve yardımlar belli ölçülerde arttırılmış sa da; bir bütün olarak zaten, giderek derinleşen ekonomik —siyasi krizin pençesinde kıvranan emperyalist, sosyal—emperyalist sistemin, günümüzdeki somut durumunda, Türkiye'nin mevcut bunalımdan kısa dönemde kurtulabilmesi olası değildir. Aksine, bu bunalımin giderek keskinleşmesi daha büyük olasılıktır.

Bu durum, kaçınılmaz olarak, kitlelerin uyanışını hızlandıracaktır. Ne var ki, devrimciler, kitlelerin mevcut potansiyelini yönlendirebilecek, kitlelerin muhalefetini düzene karşı kesin savaşıma doğrultabilecek örgütlülük düzeyinden hala uzaktır. Zaten bu haldeki örgütlenmeleri de ,kendilerinden çok daha güçlü, örgütlü bir düşman tarafından ezilmeye ,dağıtılmaya çalışılmaktadır.

Bütün bu koşullar dikkate alındığında, devrimcilerin taktiğinin saldırı değil, savunma olacağı açıktır.

Devrimci hareketimiz açısından, hala temel ve zorunlu siyasi görev, ülkemizde proleteryanın M—L nitelikteki partisini yaratmaktır. Devrimciler için, her dönem ve koşulda esas olan, bir mücadele örgütünün ve siyasi ajitasyonun yürütülmesi görevi, şüphesiz sınıf mücadelesinin gündeme getirdiği diğer görevlerin yerine getirilmesi ile çelişmez. Aksine, sözü edilen nitelikte bir örgütün yaratılabilmesi, bu görevlerin yerine getirilebilmesiyle ilişkilidir. Sömürgeclerin resmi ve sivil güçlerinin halka yönelttiği azgın faşist terör nedeniyle, bir çok yerde halk ile sömürgeciler arasında silahlı

çatışmalar olmaktadır. Mücadelenin silahlı biçimleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Faşist terör ve katliamlar karşısında halkın savunulması, elverişli koşullarda, düşmanın güçlerini dağıtacak, halkın mücadele ruhunu yükseltecek, güç toparlamamıza hizmet edecek eylemlerin örgütlendirilmesi zorunludur. Ancak, devrimci eylemler taktiğinin kötü kullanılmaması gerektiği de açıktır. Devrimci eylemlerin «Devrimci jimnastik» taktiğine dönüşmemesine, yani devrimcilerin ve halkın güçlerinin toparlanmasına, mücadele azminin güçlenmesine değil de, güçlerin dağılmasına ve mücadele azminin zayıflamasına yol açacak eylemlere dönüşmemesine dikkat edilmelidir. Savunma taktiği çerçevesinde, faşistlere ve diğer gerici güçlere yöneltilecek saldırılarda özellikle buna önem verilmelidir.

Küçük—burjuva maceracıları bu duruma hiç önem vermiyorlar. Hem ne pahasına olursa olsun, eylem anlayışıyla hareket ediyor, sonuçta halk güçlerinin dağılmasına neden oluyorlar. Kitle mücadelesini hazırlama ve geliştirmeye önem vermeyen, sabırla bir hazırlık ve güç toplama siyasetini reddeden maceracılık, kitlelere güvensizlikten, derin bir karamsarlıktan kaynaklanmaktadır. Maceracıların umutsuzluğu günümüz şartlarında daha da büyüyerek, onları, intihar eylemlerine sürüklemekte, çoğunlukla da, eylemleri karşı—devrimci güçlere değil, halk güçlerine yöneltmektedir. Maceracılığın evriminde kendisini gösteren yozlaşma ve soysuzlaşma özellikleri, günümüzde, kamulaştırma eylemleri adına yolcu otobüslerinin soyulmasına, küçük özel mülkiyete elkonulmasına, faşist, gerici ideolojinin etkisindeki sıradan insanların kurşunlanmasına kadar varmıştır. Besbelliki bu sözlü eylemler faşist ve gerici güçlerin işine yaramakta, bu güçler, devrimcileri karalamak amacıyla bundan yararlanmaktadırlar.

Esas çabalarını, faşist—sömürgeci terör karşısında halkın savunulması için sarfeden devrimciler, küçük—burjuva maceracılığının halk güçlerine zarar veren tutum ve davranışlarına karşı da mücadele etmeleri, ve maceracı eylemlerle devrimci eylemler arasındaki farklılığı propaganda ve doğrudan eylem yoluyla halka kavratmaları zorunludur.

Milli Mesele ve Sömürgecilik - 4

Bu yazı dizisi, öncelikle ülkemizin toplumsal yapısının tahlil edilerek kitlelere sunulması gibi önemli bir görevi üstlenmişti. Şimdiye kadar ele alınıp incelenen bu mesele, bu toplumsal yapı üzerinde yükselmesi gereken ülkemiz devrimine ait diğer meselelerin—devrimin stratejisi, yolu ve yönelimi gibi bir dizi meselenin—ele alınarak incelenmesine kaynaklık etmekte, ışık tutmaktadır.

Bu yazı dizisinde, parçalanmış bir sömürge olarak tespit edilen Kürdistan'ın ve halkının milli ve sosyal kurtuluş mücadelesini imkanları ve gücü ölçüsünde omuzlamakta ve günbegün yükseltmekte olan Marksist—Leninist hareketin yukarda saydığımız bir dizi meseleyi ele alarak tahlil etmesi ve bu tahlilleri dışımızdaki siyasi güçlerin değerlendirilmesi gibi önemli bir meselede de çıkış noktası yapması, kesin bir zorunluluk ve ertelenemez bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Bütün bu meselelerde, kesin olarak Marksizm—Leninizme dayanmak, soyut ve subjektif yargıları mahkum ederek somut gerçekliği temel almak, iktisadi—siyasi etkenlerin somut incelenmesini, Lenin'in deyimiyle «genel tarihsel ve somut koşulları» ve gene Stalin'in deyimiyle «genel olarak toplumsal gelişmenin seyrini» temele [illegible] dışımızdaki güçlerle yapmamız gereken ideolojik—siyasi hesaplaşmanın da [illegible] olmasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Burada sayılan hareket noktaları diğer meselelerin incelenmesinde de esaslı rollere sahiptir; ancak bütün bu noktalar, bazen varlığı yok sayılan, bazen pragmatik bir yaklaşımla ele alınarak üzerinde «sefalet edebiyatı» yapılan, ama hangi biçimde olursa olsun ve hangi siyasi güçler tarafından ele alınırsa alınsın sonuçta, iktisadi—siyasi etkenlerden ve «genel tarihsel ve somut koşullardan» yalıtılmış biçimde ele alınan Kürdistan ve halkının milli meselesinin konuluşunda daha da esaslı noktalardır.

Daha önceleri de belirttiğimiz gibi, Kürdistan'ın parçalanmış bir sömürge olarak tespit edilmesi, diğer meselelerin dışında başlı başına yeterli değildir. Bu tespitle varılan yerde, Kürdistan'ı bir ülke

olarak kabul etmeyen veya başka adlandırmalar yapan bazı şoven ve sosyal soven mihrakların büyük bir darbe yemesi açıkca gözlemlenebilir; fakat bu tespitin, ezilen dünyanın bir parçası olan Kürdistan halkının, proleteryasının nihai kurtuluşu gibi önemli ve o ölçüde de kutsal bir görevin üstlenilmesinde ve başarıya ulaştırılmasında, sadece bu görevlere ilişkin diğer meselelerin üzerinde yükseleceği sağlam bir temel olduğu görülür. Bu yüzden sömürge tespiti ile birleştirilmesi gereken milli meseleye ilişkin bir dizi meselenin de aynı temelde ve açık seçik bir biçimde konulması gerekmektedir. İşte bundan sonraki bölümler, milli meselenin genel tarihsel konuluşuna bağlı olarak, milli meselenin somut konuluşu, iki tarihsel dönemin içerik, kapsam ve yönelim olarak tahlili gibi meseleleri inceliyecektir. Ancak böylelikle genel sömürgeler meselesinin bir parçasını oluşturan sömürge Kürdistan meselesi kavranabilir. Bu meselelerin çoğunun geniş kapsamli olması, bazı siyasi güçlerin kafa karıştırıcı «teori» leriyle birleştiğinden ortada bir çok «marksist milli mesele programları»nın dolaştığını görmekteyiz. Bu yüzden ancak yukarıdaki bakış açısıyla yapılacak tahliller, hem hareketimizin ideolojik—siyasi inşa sürecini hızlandırabilir ve hemde dışımızdaki güçlerle hesaplaşmayı tamamlayabilir.

Ne var ki bu meselenin incelenmesine geçmeden önce, meselenin incelenmesindeki hareket noktalarını da tespit etmek gerekmektedir. Bazı siyasi güçler, bu meseleleri incelediklerini sandıklarında, veya «marksist milli mesele programı» diye sundukları içi boş söz yığınlarıyla kafaları karmakarışık ettikleri gibi Marksist öğretinin anlamsızlaştırılmasına ve bayağılaştırılmasına yol açan subiektif değerlendirmelerde bulunmakta, reddedilmesi imkansız ve herkesce [illegible] ise «kitaba uygun» bir özetini yapmaktan öteye gidememektedirler. Lenin ve Stalin'in meseleye ilişkin kitapları alınır, bazı yerleri kelimesi kelimesine özetlenir, milli meselede iki tarihsel dönemin biçimsel şemaları çizilir, bunlar yerine göre bazen aralarında Çin seddi varmış gibi bazen de aralarında hiç bir farklılık yokmuş gibi ele alınır ve böylece de, özele indirgendiğinde Kürdistan milli meselesi bazen yok sayılır, bazen önemsiz bir meseleye, küçük bir ayrıntıya indirgenir.

Oysa Marksistlerin bakış açısı bu değildir. Onun siyasi tespitlerinde ne duygusallığın ne subjektivizmin ne de dogmatizmin yeri ve etkisi yoktur. Marksist ideolojinin kelimesi kelimesine canlı hayattan kopuk olan boş bir tekrarı onun tespitlerine kaynaklık etmez. Dolayısıyla bir marksist, ideolojisini yol gösterici teorik öner-

meler elde etmek için kullanırken, bunu canlı hayatla, somut,gerçeklikle birleştirmeyi esas aldığından, komünist öğretinin anlamsızlaştırılmaması gibi kutsal bir görevin de yerine getirilmesi için çalışır, mücadele eder. İşte bütün bunlardan ötürü, yazımız bu meselelerin incelenmesinde de Marksizm—Leninizme dayanmayı esas almakta ve bununla birlikte, bu öğretinin meseleye ilişkin bir özetini çıkarma gibi bir dogmatizmi değil, fakat bu öğreti rehberliğinde Kürdistan devriminde yol gösterici teorik önermeler elde etmeyi hareket noktası olarak tespit etmektedir.

MİLLİ MESELENİN GENEL OLARAK KONUMU

Modern uluslar, belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının ürünleridir. Feodalizmin ortadan kaldırılması süreci, aynı zamanda bireylerin ulusal topluluklar halinde örgütlenmeleri sürecidir de. Kapitalizmin karekteristikleri olan özel mülkiyet ve sermaye insanları böler, ulusal düşmanlıkları birlikte getirerek bu düşmanlıkları körükler ve ulusal baskıyı pekiştirir. Ulusal baskısız kapitalizm düşünülemez. Buna karşılık kollektif mülkiyet ve emek de insanları bir o kadar yaklaştırır, ulusal baskı siyasetini baltalar. Ama bütün bunlarla birlikte kapitalizm, gelişmesi içerisinde diğer şeylerin yanında ulusal baskı siyasetinin ortadan kaldırılması yönündeki öncülleri yaratır.

Kapitalizmin doğuşu, bireylerin aynı zamanda ulusal topluluklar biçiminde örgütlenmseine tekabul ettiği ve gelişmesi içerisinde ulusal baskıların ve ayrılıkların, ulusal yaşam ve ulusal hareketlerin doğuşuna ve ulusal devletlerin kurulmasına kaynaklık ettiği gibi, ulusal baskının ortadan kaldırılmasının öncüllerini içinde taşıdığı için, **milli mesele en geniş anlamıyla kapitalizmin ürünüdür.** Bu yüzden milli meselenin ele alınışı, kapitalizmin göstermiş olduğu gelişim seyrine bağlı olmalıdır.

Lenin, ulusal programın konuluşunda, kapitalizmin ulusal sorun konusunda göstermiş olduğu **iki tarihsel eğilimin** kesinlikle göz önüne alınması gerektiğini belirtiyordu. Bu iki tarihsel eğilim milli meselenin **genel tarihsel özünü** oluşturduğu için, Lenin'in ilgili pasajını buraya **alıyoruz :**

«Kapitalizm, gelişmesi sırasında, ulusal sorun konusunda iki tarihsel eğilim gösterir. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışıdır, her türlü ulusal baskıya karşı savaşım, ulusal

devletlerin yaratılmasıdır, İkincisi, uluslar arasında her türlü ilişkilerin gelişmesi ve çoğalmasıdır, ulusal çitlerin yıkılması ve sermayenin, genel olarak iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin vb. enternasyonal birliğinin yaratılmasıdır.»

«Bu iki eğilim, kapitalizmin evrensel yasasını oluşturur. Kapitalist gelişmenin başlangıcında birinci eğilim egemendir, ikinci eğilim olgunlaşmış olan ve sosyalist bir topluma dönüşmeye doğru yol alan kapitalizmin niteliğidir. Marksistlerin ulusal programı..., her iki eğilimi de göz önünde tutmaktadır.» (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, S. 25, abç)

Lenin, ulusal hareketler bakımından birbirinden esasta farklılıklar taşıyan kapitalizmin bu iki eğilimi arasında kesin bir ayrımın yapılması gerektiğini belirtmekte; ama bu iki dönemin «su geçirmez bölmeler arasında birbirinden ayrı» tutulamıyacağına da işaret etmektedir. Çünkü bu iki dönem birbirlerinin devamı olarak ortaya çıkmakta ve «bu iki dönem arasında çok sayıda geçici bağlar» (S. 61) bulunmaktadır. Bu yüzden bütün uluslar için bu ayrım aynı şekilde ifade edilemez. Eğer bu iki tarihsel eğilim basit bir tarzda gelişmiş olsaydı ve doğuş, gelişim ve kuruluş açısından önemli farklılıklar göstermekte olan dünyanın bütün uluslarına aynı şekilde uygulanabilseydi, milli mesele de diğer toplumsal sorunlar gibi o kadar basit bir mesele olarak görülebilinirdi. Oysa bu iki eğilimin dünyadaki kısa bir gelişimine bakmamız, onun taşımış olduğu derin ayrılıkların sonuçlarını görmemiz için yeterlidir.

Bu iki eğilim Avrupa'da nispeten kendine uygun biçimler içerisinde gelişti. Bu yüzden İrlan'da gibi bir kaç istisna dışında ortaya çıkan, istikrarlı milli devletler tablosu oluştu. Fakat dünya nüfusunun çoğunluğunu kapsayan dünyanın öteki kesimlerinde bu iki evrensel eğilim, bütünüyle kendi iç tarihsel anlamlarına uygun biçimler içerisinde gelişmedi. Çünkü kapitalizmin bazı özelliklerinin gelişmesi ve dönüşümü yüzünden ortaya çıkan emperyalizm olgusu bu iki eğilimi biçimlendirdi. Böylece bu iki eğilim, özellikle son eğilim emperyalizle birlikte bazı somut farklılıklar kazandı. Daha sonraları da göreceğimiz gibi emperyalizm olgusu bu meseleyle birlikte, milli meseleye ilişkin bir dizi meselede somut farklılıkların doğmasına kaynaklık edecektir. Ama biz bu meseleye daha yakından bakmalıyız.

Kapitalizmin gelişmesi, üretim ve değişim araçlarının uluslararasılaştırılmasına, ulusal tecridin ortadan kalkmasına, halkların iktisadi yaklaşması ve engin toprakların tutarlı bir bütün biçiminde

birleşmesine doğru bir eğilimi geçen yüzyılda ortaya çıkarmıştı. Bu eğilim, kapitalizmin daha sonraki gelişmesi büyük deniz ve demir yollarının örgütlenmesi, sermaye ihracının ileri boyutlar kazanması ve bütün bunlara bağlı olarak dünya pazarının gelişmesi; çeşitli halkları uluslararası işbölümü ve bütün alanlardaki karşılıklı bağımlılık bağlarıyla birleştirmesi yüzünden giderek pekişti. Üretici güçlerin devsel gelişmesini yansıttığı ölçüde, ulusal teçridin ve çeşitli halklar arasındaki karşıtlıkların ortadan kaldırılmasına hizmet ettiği ölçüde, bu süreç, gelecekteki sosyalist ekonominin maddi öncüllerini hazırladığı için bir ilerleme etkenidir.

Ama özellikle ikinci eğilim, kendi iç tarihsel anlamına hiç bir zaman uygun düşmeyen özgün biçimler içinde gelişmiştr. Halkların karşılıklı bağımlılığı ve ülkelerin iktisadi birliği, kapitalizmin gelişmesi boyunca, halkların eşit haklara sahip olması temelindeki işbirliği aracı ile değil, ama daha az gelişmiş halkların daha çok gelişmiş halklar tarafından ezilip sömürülmesiyle ve bu temelde bazı halkların başka bazı halklara bağımlılığı aracı ile kuruluyordu. Buna ilişkin olarak halkların iktisadi yaklaşma sürecinin içlerinde oluştuğu biçimleri şöyle sıralayabiliriz: Bu biçimler, sömürgeci fetihler ve soygunlar, ulusal baskı ve eşitsizlikler, emperyalist zorbalıklar sömürge köleliği ve milliyetlerin haklarından yoksunluğu ve geri halklar üzerinde uygulanacak egemenlik için «uygar» ulusların kendi aralarındaki rekabet ve savaşımlarıdır. Bununla birlikte, birleşme eğilimine paralel olarak halklar arasındaki birleşmenin zora dayanan biçimlerine karşı mücadele eğilimi, ezilen sömürgelerin ve bağımlı milliyetlerin emperyalist boyunduruktan kurtulmaları için savaşım eğilimi de giderek gelişiyordu. Emperyalist birlik biçimlerine karşı sürdürülen bu savaşım, halkların işbirliği ve özgürce kabullendikleri bir ittifak temeli üzerinde birleşmesini sağladığı kadarıyla bu ikinci eğilim de bir ilerleme etkinidir; çünkü gelecekteki sosyalist ekonominin manevi öncüllerini hazırlamaktadır.

Kapitalizme özgü biçimlerin ürünü olan bu iki temel eğilimin uzlaşmaz karşıtlığı temelinde süren savaşım, kapitalist gelişme çerçevesinde sömürgeci burjuva devletlerin iç bozukluklarının ve kararsız yapılarının nedenidir. Bu temel karşıtlık, sömürgeci devletler arasındaki kaçınılmaz çatışma ve savaşlar, eski sömürgeci devletlerin dağılması, yenilerinin kurulması, sömürge fetihleri için yapılan savaşlarla dünyanın siyasal haritasındaki değişikliklerin kaynağıdır. Bütün bunlarla birlikte, emperyalizm, emperyalist savaşlar, sömürge ve bağımlı halkların devrimci hareketinin giderek hız kazanması, vb. çok uluslu burjuva devletlerinin bozuk iç yapılarını ve karar-

sızlıklarını açıkça ortaya koymaktadır. Halkların birleşme süreci ile bu birleşmeyi yöneten emperyalist yöntemler arasındaki çelişkinin doğru bir tahlili, burjuvazinin ulusal sorunun çözümündeki güçsüzlüğü ve yeteneksizliğini, buna karşılık proleteryanın milli meseledeki bakış açısının çıkış noktası olan bu iki eğilimin emperyalizm şartları altında nasıl ele alınacağını gösterir. Lenin'in şu sözleri meselenin tam bir teorik izahını yapmaktadır :

«Marksizmin bu kesin gereği, tartışmakta olduğumuz sorunda nasıl bir tutumu zorunlu kılar?

«İlkin, ulusal hareket bakımından birbirinden esasta farklar taşıyan kapitalizmin iki dönemi arasında kesin bir ayrım yapılmasını gerektirir. (.....)

«Birinci dönemin tipik özellikleri, **genel olarak siyasal özgürlük ve özel olarak ulusal haklar uğruna savaşımı için**, ulusal hareketlerin uyanması ve nüfusun en kalabalık ve en «uyuşuk» bölümünü oluşturan köylülerin hareketе çekilmesidir. İkinci dönemin tipik özellikleri yığınsal burjuva demokratik hareketlerin bulunmayişı, gelişmiş kapitalizmin, ticari ilişkilere tam olarak sürüklenmiş olan ulusları biraraya getirirken, bunların her gün artan ölçüde birbirlerine karışmalarını sağlarken, uluslararası ölçüde birleşmiş olan sermaye ile uluslararası işçi hareketi arasındaki **uzlaşmaz çelişkiyi ön plana çıkarmasıdır.**» (UKTH, S. 60—61, abç.)

Daha sonra da göreceğimiz gibi, milli meselenin ikinci tarihsel dönemle birlikte kazandığı gerçek anlam, kapitalizmin özellikle ikinci eğiliminin emperyalizm şartları altında büründüğü somut biçimler yüzündendir. Yani Ekim Devrimi öncesindeki konuluşundan ayrı olarak, emperyalizm, emperyalist savaş ve özellikle de Büyük Ekim Devrimi ile birlikte derinleşen çelişmelerin bir sonucu olarak eski yalıtık durumunu yitiren ve bundan böyle dünya proleter devrimi sahası içerisinde ele alınmaya başlanan milli mesele, kapitalizmin göstermiş olduğu ikinci eğilim nedeniyledir.

Kapitalizm, doğuş ve gelişim açısından dünyanın bütün yerlerinde aynı seyri izlemedi. Yani kapitalist üretim ilişkileri bütün ülkelerde eşzamanlı doğup, hakim olamadı. Örneğin Avrupa ülkelerindeki kapitalizm, feodal üretim ilişkilerini tasfiye edip, kendi gelişiminin en üst yapısı olan ulusal devlet çerçevesi içerisinde olgunlaşmaktayken, Asya ve Afrika'da kapitalizm öncesi üretim ilişkileri hakim durumdaydılar. Ama öyle bir dönem geldi ki, Avrupa'nın özgürlüğüne kavuşan ulusları ezen uluslara, emperyalist yağmacı

uluslara dönüştüler. Böylece bu uluslarda ulusal devlet çerçevesi eski anlamını yitirdi ve üretici güçlerin gelişimi önündeki engel durumuna geldi. Artık bu uluslarda kapitalizmin gelişip, olgunlaşması süreci, kapitalizmin çöküş sürecine, içerisinde sosyalizmin güçlü öncüllerini barındıran sürece dönüştü. Fakat öteki uluslar ne durumdaydılar? İşte Lenin'in aşağıdaki sözleri, kapitalizmin evrensel iki eğilimine bağlı olarak, milli meselenin dünyanın her yerinde aynı kalıplar içinde ele alınamıyacağını gösteriyor :

«Ulusal devletler köstek vs. haline geldi derken neyi kastediyoruz? Aklımıza gelişmiş kapitalist ülkeler, hepsinden önce de Almanya, Fransa, İngiltere... geliyor (.....) **Bu ülkelerde tarihin bir sonraki adımı farklı bir adımdır.** özgürlüğüne kavuşmuş uluslar ezen uluslara, emperyalist yağmacı uluslara «kapitalizmin çöküş arifesi»nden geçen uluslara dönüşmüşlerdir. Peki diğer uluslar ne durumdadır (.....) Bizim tezlerimiz kendi kaderini tayin etmeyi ele alırken, somut olabilmek için en az (.....) üç tür farklı ülkeyi ayırdetmemiz gerektiğini tespit etmektedir. (Emperyalist Ekonomizm, S. 41, abç)

Demek ki Lenin, kapitalizmin göstermiş olduğu iki evrensel eğilime bağlı olarak ve özellikle de son eğilimin emperyalizmle birlikte kazandığı somut farklılıkları göz önüne alarak dünyadaki ülkeleri üç kategoride ele almakta ve daha sonra göstereceğimiz gibi Lenin, buna göre proleteryanın görevlerini de tespit etmektedir. Emperyalizm olgusunun, ikinci eğilimi çeşitli farklılıklara büründürmesiyle ülkelerin farklı kategorilerde değerlendirilmesinde önemli bir etken olması nedeniyle milli meselenin de emperyalizm tahliline dayandırılması kesin bir zorunluluktur. Çünkü milli mesele kapitalizmin bir ürünüdür, ama milli hareketler sadece kapitalizmin başlangıcındaki iktisadi—siyasi etkenlerin değil; **aynı zamanda emperyalizmin iktisadi—siyasi etkenlerinin de ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.** Bu bakış açısıyla şu söylenebilir: Diğer meselelerde olduğu gibi milli mesele programı inşaasında da Lenin'in emperyalizm tahliline dayanmamak, bu meseledeki sapmaların esas kaynağını oluşturmaktadır.

Yukarda da izah etmeye çalıştığımız gibi, kapitalizmin doğuş ve gelişimine bağlı olarak göstermiş olduğu iki eğilimin nispeten kendilerine uygun biçimler içinde gelişmesi, Avrupa'yı, istikrarlı milli devletlerin kurulmuş olması bakımından dünyanın, örneğin Asya ve Afrika gibi yerlerinden ayırıyordu. Çünkü buralar, emperalizmin ortaya çıkışıyla özellikle ikinci evrensel eğilimin bürünmüş olduğu

farklılıklar nedeniyle milli hareketler bakımından da farklı özellik lere büründüler. Bu somut farklılıkları göz önüne alan Lenin, dünyanın belirli bir tablosunu şöyle koyuyor ve bunu göremiyenleri azarlıyordu :

«Doğu Avrupa'da ve Asya'da burjuva demokratik devrimler dönemi, ancak 1905'de başladı. Rusya'da, İran'da, Türkiye'de ve Çin'deki ihtilaller, Balkan savaşları—işte Doğu'muzdaki, bizim dönemimizin **dünya ölçüsündeki olaylar zinciri** böyledir. Ve ancak kör olanlar, bu olaylar zincirinde, **seri halinde** aynı ulustan oluşan bağımsız devletler kurma yolunda çaba gösteren burjuva demokratik ulusal hareketlerin uyanışını göremezler.» (UKTH, S. 66, abç.)

SORUNUN SOMUT TARİHSEL KONUMU

«Herhangi bir toplumsal sorun incelendiğinde, o sorunun, **belirli** (açL) tarihsel sınırlar içinde formüle edilmesi, ve eğer özel olarak bir ülke sözkonusuysa (örneğin belirli bir ülke için ulusal program gibi) o ülkeyi öteki ülkelerden aynı tarihsel dönem içinde ayırdeden özelliklerin hesaba katılması, marksist teorinin kesin bir gereği dir.» (Lenin, UKTH, S. 60)

Lenin, Rusya'da marksistlerin ulusal programını tartışırken Rosa Luxemburg'un meseleyi ele alışında düştüğü temel yanılgının esasını bu sözlerle—yani meseleye bu bakış açısıyla bakmadığı için—özetlemekte ve bununla birlikte, çeşitli dönemlerde ve çeşitli ülkelerde milli meselenin neden **temel farklılıklar** gösterdiği meselesinin anlaşılmasının anahtarını vermektedir. Bu temel farklılıkların kaynağı milli hareketlerin cereyan ettikleri tarihsel dönemin kendine özgü somut özellikleri ve bununla bağ içinde milli hareketlerin göstermiş oldukları iktisadi—siyasi etkenlerdir. Bu iktisadi—siyasi etkenlerin somut olarak incelenmesi o milli hareketin niteliği, özü ve yönelimi hakkında belirli bir kavrayış kazandırır. Ancak bu, iktisadi—siyasi etkenlerin somut olarak incelenmesi, herşeyden önce «genel tarihsel ve somut koşullar» ın hesaba katılmasını gerektirmektedir. Ayrıca, bu çerçevede ele alınacak belirli bir ülkenin «hangi tarihsel dönemden geçmekte olduğu, ve o **belirli** ülkenin, o **belirli** dönemde ulusal sorununun ve hareketlerinin somut özelliklerinin ne olduğu...» da (Lenin, UKTH, S. 61, açL) incelenmelidir.

Tarihsel dönemden anlaşılması gereken ise, belirli bir milletin «... ortaçağ düzeninden burjuva demokrasisine, burjuva demokrasi-

sinden proleter demokrasisine giden yolda ulaşmış olduğu aşama...» (Lenin, DUKH, S. 285, abç) nın tespit edilmesidir. Ancak, belirli bir milletin genel olarak geçmekte olduğu tarihsel aşamanın tespit edilmesi yeterli değildir. Bundan ayrı olarak, o milletin ötekilerden ayırdedici özellikleri bakımından göstermekte olduğu farklılıkların göründüğü tarihsel aşamanın tespit edilmesi de gerekmektedir. Bunun da özellikle ekonomik verilerin eksiksiz bir değerlendirmesine dayandığı açıktır. Bütün bunlara bağlı olarak milli hareketin somut değerlendirilmesi de, bu çıkış noktalarının somut özelliklerinin ışığında ve aynı zamanda milli hareketin kendine özgü özellikleri ve niteliği gibi etkenlerin incelenmesini gerektirir.

Marksist ulusal programın konuluşunda bu sayılan noktalara sıkı sıkıya bağlı kalmak zorunludur. Aksi takdirde ortaya çıkan şey marksist ulusal programın dışında her şey olabilir. Ayrıca berrak tespitler yapabilmek ve milli hareket karşısındaki tavrı belirlemek için, bu noktaların tahliliyle birlikte, Lenin'in «üç ülke tipi» tahliline sarılmak gerekir. Çünkü Lenin'in bu tahlilinde belli başlı üç tipe ayırdığı ülkelerin geçmekte oldukları tarihsel aşamaya bağlı olarak milli hareketlerin kendilerine özgü özellikleri ve proleteryanın görevleri somut olarak görülmektedir. Öyle ki, Lenin'in burada yapmış olduğu tahliller, milli meselenin somut tarihsel konuluşunda başlı başına parlak bir hareket noktası oluşturmaktadır. Bu tezin iyi kavranması açısından Lenin'in söylediklerinin bütününü buraya alıyoruz :

«Bu bakımdan—Ulusların kaderlerini tayin hakkı bakımından—ülkeleri belli başlı üç tipe ayırmak gerekir.

«Birincisi, Birleşik Devletler ve Batı Avrupa'nın gelişmiş kapitalist ülkeleri, Bu ülkelerde, ilerici burjuva ulusal hareketler çoktan sona ermiştir. Bu büyük uluslardan herbiri, hem sömürgelerde, hem kendi ülkesinde başka ulusları ezerler. Bu egemen ulusların proleteryasının görevi, 19. yüzyılda İngiliz proleteryasının İrlanda ile ilgili görevinin aynıdır.

«İkincisi, Doğu Avrupa : Avusturya, Balkanlar ve özellikle Rusya. Burada burjuva demokratik ulusal hareketleri geliştiren ve ulusal savaşımı yoğunlaştıran, özellikle 19. yüzyıl olmuştur. Bu ülkelerdeki proleteryanın görevleri, hem kendi burjuva demokratik reformlarını tamamlamak, hem başka ülkelerdeki sosyalist devrime destek olmak bakımından ulusların kaderlerini tayin hakkına sa-

hip çıkmadan yerine getirilemez. Burada en çetin ve en önemli görev, ezen ulusların işçilerinin sınıf savaşımını, ezilen ulusların işçilerininkiyle birleştirmektir.

«Üçüncüsü, Çin, İran ve Türkiye gibi yarı—sömürge ülkeler ve tüm sömürgeler, ki bunlar bir milyarlık bir nüfusu barındırmaktadır. Bu ülkelerde, burjuva demokratik hareketler ya henüz başlamıştır, ya da bu hareketlerin aşacakları daha uzun bir yol vardır. Sosyalistler, yalnızca sömürgelerin ödünsüz olarak derhal ve kayıtsız şartsız kurtuluşunu istemekle kalmamalıdırlar (ki böyle bir istem, siyasal ifadesinde, ulusların kaderlerini tayin hakkını tanımaktan başka bir anlam taşımaz), onlar bu ülkelerdeki ulusal kurtuluşu amaçlıyan burjuva demokratik hareketlerdeki daha devrimci olan ögeleri en kararlı bir biçimde desteklemeli, bu ögelerin kendilerini ezen emperyalist devletlere karşı (açL) ayaklanışına (eğer böyle bir şey varsa, devrimci savaşına) yardımcı olmalıdırlar.» (UKTH, S. 151—152, abç).

Lenin'in buradaki tahlilinden ne anlaşılmalıdır?

Lenin, burada herşeyden önce, ülkeleri en genel hatlarıyla tasnif etmekte ve üç tip içerisinde incelemektedir. Sorun genel olarak konulup formüle edildiği için, Lenin'inde belirttiği gibi «her ayrı ülkeyi ayrıca tartışmak imkansızdı» (Emperyalist Ekonomizm, S. 42) ve bu yüzden tiplerin birbirlerinden ayrılmasında bazı temel kıstaslar kullanıldığı için; aynı tip içine giren ülkelerde kendi aralarında bir takım farklılıklar taşıyabilirler. Bu nedenle, aynı tipler içindeki ülkelerde diğerlerinden ayrıldıkları farklılıklar temelinde mutlaka incelenmelidir. Çünkü bu farklılıklar da milli meselenin somut konuluşunda belli bir takım ayrılıklara yol açabilirler. Örneğin, aynı tip içinde sayılmış bulunan Avusturya burjuva demokratik devrimin esasta yapılmasıyla Rusya'dan ayrılıyordu. Bilindiği gibi Rusya'da burjuva demokratik devrim henüz sürmekte idi. Bu özelliği yüzünden Avusturya'da milli mesele demokratik reformlar alanına girebiliyordu.

İkinci olarak, o zaman açısından konulan ikinci tip ülkeler, artık konulduğu biçimiyle ele alınamaz. Çünkü ikinci tip ülkelerde 1900'lerde başlıyan ve giderek gelişmekte olan burjuva demokratik hareket vardır, ve bunu tamamlama görevi, proleterya devrimine sıkısıkıya bağlı olarak marksistlerin gündemindedir. Oysa bugünki durumda, burjuva demokratik hareket bu ülkelerde tamamlanmıştır, yada esas itibariyle tamamlanmıştır... Gerek birinci ve gerekse ikinci Dünya savaşları sonucunda Orta Avrupa, Doğu Avrupa

ve Balkanların siyasi haritaları her bakımdan değişikliğe uğradı. Buralarda bir dizi burjuva devletler kuruldu. Daha sonraları halk demokrasileri de burjuva diktatörlüklerine dönüştüler. Emperyalist rekabet koşulları tarafından belirlenen yeni sınırlar çizildiğinde, yeni devletlerin doğuşu ile birlikte bir dizi milli azınlıklar sorunu da çıktı. Ve bazı milliyetler (Yugoslavya'daki milliyetler gibi) emperyalist sınırlar içerisinde kaldılar. Kısacası, Lenin'in ikinci tip ülkeler içinde saydığı ülkelerde milli mesele, ya burjuva yöntemlerle çözüldü ya da yeni bir tarihsel temel üzerinde, emperyalist baskıya karşı sürmektedir.

Üçüncü olarak, geleceğin meselesi olarak görülen yarı—sömürgelerdeki bağımlı milliyetler meselesinin ayrı bir alanda incelenmesi gerekir. Çünkü bu mesele, bu ülke ayrımlarında açıkca görülmemektedir.

Dördüncü olarak, üçüncü tip ülkeler içinde, bütün yarı—sömürgelerle birlikte bütün sömürgelerde konulmuş olmasına rağmen, **küçük devletlerin hafif bir yaygınlık gösteren sömürgelerinin** yerini açık seçik belirtmek gerekmektedir .(Buraya kadar anlatılanlar ve daha anlatamadıklarımız, Kürdistan'ın **üçüncü tip ülkeler** içinde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ancak bu meseleye daha yakından bakmak geerkiyor ki, bu ileriki sayfalarda yapılacaktır.)

Beşinci olarak, Lenin'in bu ülkelerin ayırdedilmesinde milli hareketlerin özelliklerinin incelenmesini esas aldığı ve proleteryanın bu ülkelerdeki milli hareketler karşısındaki görevlerini belirlediği açıkca görülmektedir. Ancak üçüncü tip ülkelerdeki proleterya nın görevlerinin açık olarak belirlenmediği de görülmektedir. Bunun nedenlerini ve daha sonraki yazılarında, özellikle de 1920 tezlerinde üçüncü tip ülkeler proleteryasının görevlerini **tespit eden** Lenin'in bu tutumu, kapsamlı bir şekilde **bağımsız örgütlenmenin** ele alındığı bülümde incelenecektir. Çünkü, Lenin'in söz konusu olan yazıları ve tezleri bağımsız örgütlenmenin dayanacağı esası oluşturmaktadır. Ancak burada şunları söyleyebiliriz :

Lenin, üç tip ülke ayrımına ilişkin tezlerini 1916 yılında formüle etmişti. Buna bağlı olarak, emperyalist savaş ve Büyük Ekim Devriminin arifesinin özgül şartlarını değerlendiren Lenin, daha o zaman yeni tarihsel dönemi tespit etmiş ve buna ilişkin tezleri az çok formüle etmişti. Kaçınılmaz geleceği parlak bir şekilde görerek formüle ettiği bu tezlerde yeni tarihsel dönemde milli meselenin kazanacağı farklılıklara işaret etmişti. Lenin, bu dönemde de sömür-

gelerin uyanışı meselesinde burjuva perspektifin iflas ettiğini anlamış ve bütün dikkatini dünya proleter devriminin yararına olarak ezilen milletlerin bağırlarında taşıdıkları devrimci imkanları kullanmak meselesi üzerinde toplamıştı. Her geçen gün emperyalizmin cephe yedekliğinden çıkmaya yüz tutan ezilen milletlerin bu uyanışını dünya proleter devriminin yedeği haline getirmenin yollarını ve imkanlarını gözlemekte olan Lenin, sömürge siyasetini «barışçı» bir tarzda «halletme» hayalleri yayan, derin ideolojik köklere sahip akımların tersine, dünyanın ezen ve ezilen kesimlerindeki devrimci hareketleri birbirine yaklaştıran ve onları birleştiren somut gerçeğe dayanarak, bu meselenin canalıcı yerini bulmuştu. Burada tayin edici mesele, emperyalizm, emperyalist savaş ve Ekim devrimiyle birlikte derinleşen ve su yüzüne çıkan çelişmelerin bir sonucu olarak, sömürgelerin ve ezilen halkların hareketlerinin tarih sahnesine artık bağımsız devrimci bir güç olarak çıkmış olmasıydı, ve Lenin bunu şöyle ifade ediyordu:

«Burda, ayrıca sömürgelerdeki hareketin anlamına parmak basmak istiyorum. Bu konuda bütün eski partilerde, ikinci ve iki buçukuncu Enternasyonallere bağlı bütün burjuva ve küçük burjuva işçi partilerinde bir zamanların gözü yaşlı fikirlerinin kalıntılarını görüyoruz: ezilen sömürge ve yarı—sömürge halklarına derin bir yakınlık duyduklarını belirtmekte ısrar ediyorlar. Sömürge ülkelerdeki hareket hâlâ önemsiz bir milli hareket ve tüm barışçı bir hareket olarak görülüyor. Oysa hiç te öyle değil. Hareket Yirminci Yüzyılın başından beri büyük bir değişiklik geçirmiştir; milyonlarca ve yüzmilyonlarca insan, gerçekte dünya nüfusunun ezici çoğunluğu şimdi artık bağımsız, faal ve devrimci etkenler olarak ileri atılmaktadır. Açıkca ortadadır ki, dünya nüfusunun çoğunluğunun hareketi başlangıçta milli kurtuluş hedefine yönelmişken, dünya devriminin yakın savaşlarında, kesin sonuç alınacak savaşlarda, kapitalizme ve emperyalizme cephe alacak ve belki de umduğumuzdan çok daha devrimci bir rol oynayacak.» (DUKH, S. 361—362. abç)

Tarihin diyalektiği Lenin'in bu parlak öngörüsünü bütünüyle doğruladı ve her geçen gün doğrulamakta devam ediyor. Ezilen dünyanın birbiri peşisıra ayaklanan halkları emperyalizme tayin edici darbeler vurdular ve vurmakta devam ediyorlar. İşte, Lenin gibi büyük bir usta Ekim devrimine yol açan derin çelişmeleri, yalnız Rusya ile sınırlı olarak değil, fakat bütün dünyayla, bu arada ezilen dünyayla ilişkili bir bütün halinde alıp incelemesi sonucunda, üçüncü tip ülke proleteryalarının görevlerini de açık seçik bir biçimde

ortaya koymuştur. (Bunu daha ileriki sayfalarda ele alacağız) Bazıları, burada söylenenler üzerine yaygarayı basacaklar, «Lenin'de bağımsız örgütlenmeyi haklı çıkarabilecek tek bir cümle dahi bulunamaz... vs.» diye! Ama diğer ustaların olduğu gibi Lenin'in ölümsüz tezleri de, onların içinden «teorik» gıdalarını almak, meraklarını gidermek ve dar kalıplar içindeki cümleleri aramakta olanları için değil, bu tezlerden devrim için gerekli olan yol gösterici önermeler elde etmek istiyen komünistler içindir.

GENELLİKLE EKİM DEVRİMİ ÖNCESİ VE SONRASI DİYE BİLİNEN İKİ TARİHSEL DÖNEM MESELESİ

Bu meseleye, herkesçe bilinen, ulusal sorunun gelişmesinde göstermiş olduğu tarihsel olarak oluşmuş bulunan üç döneminin (Batı'da feodalizmin tasfiyesi, kapitalizmin zaferi dönemi, emperyalizmin belirme dönemi ve Ekim devrimiyle birlikte ulusal baskının kalkmış olduğu dönem.) İlk ikisinin birbirinin benzeri ve birbirinden ayrı yönlerini koyarak girelim.

İlki iki dönemin ortak özelliği şudur: Her iki dönemde de milletler baskı ve sömürü altındadırlar; bunun sonucunda ulusal savaşım yürürlükte ve ulusal sorun da çözülmemiş olarak kalır. Aralarındaki ayrılık ise şudur: Birinci dönemde, ulusal sorun ayrı ayrı alınmış çokuluslu devletler çerçevesinden çıkmaz ve yalnızca az sayıdaki Avrupa'lı milliyetleri kapsar. Oysa ikinci dönemde ulusal sorun, devletin iç sorunu olmaktan çıkarak, birçok devleti ilgilendiren sorun durumuna, tüm haklarından yararlanamıyan milletleri boyunduruk altında tutmak, Avrupa dışındaki yeni halkları kendi etkileri altına almak isteyen emperyalist devletler arasındaki savaş sorunu durumuna dönüşür. Böylece eskiden yalnızca kültürlü ülkelerde bir önem taşıyan ulusal sorun, bu dönemde yalıtık niteliğini yitirir ve genel sömürgeler sorunu ile kaynaşır. Ulusal baskının gelişmesinin ikinci aşamasında, burjuva toplum, ulusal sorunu çözmek, halklar arasına barışı getirmek biryana, tam tersine ezilen halkların, sömürge ve yarı—sömürgelerin devrim hareketini hızlandırmış ve emperyalizme karşı savaşan güçleri çoğaltarak, onları tek bir cephede birleştirmiştir.

Emperyalizmin belirmesiyle birlikte şekillenen, ama esas olarak 1914—1918 yılları arasında yer alan bu etkenlerin incelenmesinin Ekim devrimine ve onun sonuçlarına kadar uzatılması sonucunda iki tarihsel dönemin **benzer ve ayrı yanları** ortaya çıkar. Bu yıllar ara-

sında Ekim Devrimi ön planda rol oynadığı için iki tarihsel dönem ayrımı da bu tarihe (1917) ilişkin olarak ele alınmaktadır. İki tarihsel dönemin varlığı, **milli meselenin konuluşunda ve bu iki tarihsel dönemde uygulanan farklı siyasetler** gibi meselelerde Marksistlerle her türden oportünist ve revizyonistler arasında var olan derin ilke ayrılıklarının giderek berraklaşmasını beraberinde getirdi. İki tarihsel dönemin yorumlanışı ve bu farklı yorumlardan kaynaklanan farklı siyasetlerin izlenmesi, bu ilke ayrılıklarının temel nedeni olmaktadır. Bu yüzden meseleye daha yakından bakmalıyız...

Proleterya devrimi meselesi, sömürgeler meselesi ve sınırlı da olsa devrimci milli ayaklanmalar, vb. etkenler Ekim devrimi öncesinde de şu veya bu şekilde bulunmakta idi. Bunun için marksistler, Ekim devrimi öncesinde de milli meseleyi mutlak anlamda bir «iç» mesele olarak görmüyor, sömürgeleri bu perspektifde ele almıyor ve dolayısıyle milli meseleyi proleteryanın mücadelesinden tecrit edilmiş halde görmüyorlardı. Yani, aşağıda da göreceğimiz gibi, marksistler açısından **her iki dönemde de milli meseleye ilişkin ilkesel görüşler** aynıdır. Ne var ki, her iki dönemin devrim perspektiflerinin farklı oluşu yüzünden, marksistler, aynı ilkesel görüşlerin hayata geçirilmesinde **farklı siyasetler** yürütmüşlerdir. Bu iki dönemin devrim perspektiflerinin değişmesi, ulusal sorunun tarihsel olarak doğurmuş olduğu üç döneminin gelişme seyri tarafından belirlenmektedir. Buna ilişkin olarak, Ekim devrimi öncesinde şu veya bu şekilde var olan proleterya devrimi, sömürgeler, devrimci milli ayaklanmalar, vb. gibi etkenlerin **bazı tarihsel olayların** ürünü olarak şekilenmesiyle yeni tarihsel dönem açılmış oldu. Stalin bu geçişi sağlayan tarihsel olayları şöyle sıralıyor :

«Ulusal sorunun genel sömürgesel sorun durumuna gelişmesi, tarihsel bir rastlantı değildir. Bu gelişme, ilk olarak emperyalist savaş sırasında, savaşçı güçlerin emperyalist gruplarının, **ordu birliklerini oluşturmak için** gerekli insanları sağladıkları sömürgelere baş vurma zorunda kalmaları gerçeği ile açıklanır. Bu sürecin, emperyalistlerin, bu geri kalmış sömürge halklarına kaçınılmaz çağrıda bulunmaları sürecinin, bu halkları ve bu aşiretleri kurtuluş savaşının yoluna sokmaktan geri kalamıyacağına kuşku yok. Sonra ulusal sorunun genişlemesi, tüm yeryüzünü önce küçük kıvılcımlar, dada sonra kurtuluş hareketi aleviyle tutuşturan genel sömürge sorunu durumuna geliştiren ikinci etken de, emperyalist grupların Türkiye'yi paylaşma ve devlet olarak varlığına son verme girişimleridir. Müslüman halklar arasında, en gelişmiş devlet olan Türkiye buna kat-

lanamazdı; savaşım bayrağını kaldırdı ve emperyalizme karşı Doğu halklarını kendi yöresinde topladı. Üçüncü etken, emperyalizme karşı savaşımı bir dizi başarı kazanan ve, doğal olarak Doğunun ezilen halklarını esinleyen, onları savaşıma yönelten, böylece onların, İrlanda'dan Hindistan'a kadar ezilen halkların ortak cephesini kurmalarını sağlıyan Sovyet Rusya'nın ortaya çıkışıdır.» (Marksizm, ulusal sorun sömürgeler sorunu, S. 127—128, abç)

Böylece, Marksistler, milli meseleye bakış açılarını değiştirdiler. Yani eski tarihsel dönemde, genel planda Avrupa ulusları çerçevesinde ve dünya demokratik hareketinin bir parçası olarak, özel planda ise, bir devletin iç sorunu olarak, o devlet çerçevesi içerisindeki demokratik devrimin bir parçası olarak görülen milli mesele, bundan böyle sömürgeler meselesi olarak, emperyalizme karşı genel mücadelenin bir parçası olarak, devlet içi bir sorun olarak değil, bir çok devleti ilgilendiren bir sorun olarak ve hepsinden önemlisi dünya proleter devriminin bir parçası olarak görülmeye başlandı. Bu yüzden, yeni tarihsel döneme geçişle birlikte ve hatta ondan önce Marksistler, milli meseleye ilişkin ilkesel görüşlerini yeni şartlara uygulama temelinde bütün milli meselelere uygulanabilecek yeni siyasetler tespit ettiler.

Bu yeni siyasetler, iki tarihsel dönemin kapsam bakımından birbirlerinden ayrıldıkları aynı devrimci ilkeler üzerinde yükselen farklı siyasetlerin kabulü veya uygulanmakta olduğu somut milli meselelerdeki uygulanışları bakımından da marksistlerle her türden reviyonisti birbirinden ayırdedecek özellikler taşımaktadır. Yani milli meselenin konuluşunda, ikinci Enternasyonal revizyonistleri ile var olan derin ilke ayrılıklarının bir devam olarak, yeni tarihsel dönem ve bu dönemde tespit edilen yeni siyasetlerin kabul edilmesi veya uygulanış biçimleri arasındaki ayrılıklar da ortaya çıkmaktadır. Çünkü yeni tarihsel anlamına uygun olarak ele alınmayan milli meseleler eninde sonunda eski anlamı ile ele alınır ki, bu da milli meseledeki sapmaların kaynaklarından biridir.

Öte yandan bu mesele ele alınırken kimileri tarafından, bazen aralarında hiç ayrılık yokmuş gibi, bazen de her iki dönem, kapsamları bakımından aynıymış gibi gösterilmekte ve hatta marksistlerin her iki dönemde de aynı olan genel siyasi, ilkesel görüşlerinin çarpıtılmasına kadar ileri gidilmektedir. Oysa Stalin, milli meseleye ilişkin olarak marksistlerin her iki dönemde de aynı ilkesel görüşlere sahip olduğunu çok açık olarak belirtmektedir :

«Burada, ulusal soruna ilişkin görüşlerimizde, sakın ilke bakımından değişen bir şey olduğunu gösteren bir belirti olmasın? Hayır, ulusal sorun üzerindeki ilkesel görüşlerimiz Ekimden önce ne ise Ekimden sonra da o kaldı. Ama 10. Kongreden bu yana, uluslararası durum, bugün devrimin en büyük yedeklikleri olan Doğu ülkelerinin rolünün bir pekişmesi anlamında değişiklik gösterdi. (MUSSS, S. 182, abç.)

Demek ki, komünistlerin milli meseleye ilişkin ilkesel görüşleri, her iki dönemde de aynı olmasına rağmen, bazı çelişmelerin derinleşmesi sonucu açığa çıkan somut değişiklikler yüzünden, buna uygun siyasetler belirlemektedirler. Bununla birlikte, komünistlerin ulusal sorunu koyuş biçimleri ve tespit ettikleri yeni siyasetler de, İkinci ve İki Buçukuncu Enternasyonal revizyonistleri ve onların takipçilerinin koyuş biçimlerinden farklıdır; aralarında kalın çizgiler bulunmaktadır. Bu bakımdan ulusal sorunu koymanın yeni biçiminin en karekteristik yönlerini ve marksistlerin ulusal sorunu koyuş biçimiyle her türden revizyonistin koyuş biçimi arasına ve ayrıca, ulusal sorunun eski ve yeni konuluşu arasına kalın bir sınır çizgisi çeken ayırdedici göstergeleri olarak başlıca noktaları belirlemek gerekir.

Birincisi, parça olarak ulusal sorun, bütün olarak sömürgelerin kurtuluşu genel sorunuyla kaynaşmıştır. İkinci Enternasyonal çağında, ulusal sorun, her zaman salt «uygar» uluslara ilişkin dar bir çerçevede ele alınıyordu. Asya ve Afrika halklarının en acımasız sömürgeci baskı altında oluşları, kan ve vahşet içinde yaşamaları, bu «sosyalistleri» ilgilendirmiyordu. Avrupa'nın beyaz halkları ile Asya ve Afrika'nın siyah halkları bir türlü aynı kaba konulmuyor ve böylece her ne kadar görünüşte Avrupa'daki milliyetlerin kurtuluşlarından bahsediyorlardıysa da, sömürgelerin kurtuluşu sorunu sorun olarak bile görülmüyordu. Onlar Avrupa'da ulusal boyunduruğun kaldırılmasının, Asya ve Afrika halklarının emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmalarından geçtiğini görmek istemiyorlardı. «Ulusal sorunun sömürgeler sorunu ile bağlılığını ortaya ilk koyanlar komünistler oldu; onlar bu soruna teorik bir dayanak verip, onu pratik devrimci eylemlerinin temeline koydular. Bunun sonucu, aklar ile karalar arasındaki, emperyalizmin «kültürlü» ve «kültürsüz» köleleri arasındaki duvar yıkıldı. Bu durum, geri kalmış sömürgeler ile ilerici proleteryanın ortak düşmana, emperyalizme karşı savaşımlarını düzene koyma işini büyük ölçüde kolaylaştırmıştır.» (MUSSS, S. 139, abç.)

İkincisi, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkı belirsiz sloganı, uluslar ve sömürgelerin ayrılma, bağımsız devletler kurma belirgin sloganı ile değiştirilmiştir. İkinci enternasyonal revizyonistleri tarafından, bu slogan en iyi durumda özerklik hakkı olarak yorumlanmakta idi. Onlar tarafından bu slogan, ayrılma hakkı dıştalanarak egemen uluslar için siyasal iktidarı kullanma ayrıcalığı biçimine dönüştürülmüştü. Emperyalistler de bu sloganı kullanarak ezilen halkların köleleştirilmesini meşrulaştırma çabaları içine girdiler. Daha sonraki olayların hızlı akışı, Avrupa devriminin mantığı ve özellikle de sömürgelerdeki hareketin büyümesi; gerici bir nitelik kazanan bu sloganın reddedilmesini ve yerine, komünistler tarafından, tüm haklarından yararlanamıyan uluslar ve sömürgeler için, devlet olarak örgütlenme bakımından ayrılma hakkına ilişkin olarak formüle edilen sloganın konulmasını zorunlu kılıyordu.

«Bu sloganın değeri şunlara dayanır :

1 — Bu slogan, bir ulus emekçilerinin, bir başka ulus emekçileri karşısındaki ilhakçı amaçlar konusunda **her türlü kuşku nedenini** ortadan kaldırır ve, bunun sonucu, karşılıklı güven ve özgürce onanmış birlik alanını hazırlar.

2 — Kaderini serbestçe tayin etme hakkı üzerine ikiyüzlüce lafazanlık eden ama tüm haklarından yararlanamıyan halklar ile sömürgeleri, uyrukluk içinde, kendi emperyalist devletleri çerçevesi içinde tutmaya çalışan ve böylece bu halkların ve sömürgelerin emperyalizme karşı savaşını **büsbütün yoğunlaştıran** emperyalistlerin yüzlerindeki maskeyi çekip çıkarır.» (aynı eser, S. 141, abç)

Üçüncüsü, İkinci Enternasyonal çağında, boyutları son derece küçültülmüş bulunan, her zaman kendi başına ve gelecekteki proleter devrim ile bağlantısı dışında ele alınan ulusal sorun, sömürgeler sorununa bağlı olarak, sermaye iktidarı, kapitalizmin yıkılışı, proleterya diktatörlüğü sorunu ile yakın ve organik bağ içinde ortaya konuldu. Bundan böyle milli mesele dünya proleter devriminin sahası içerisinde ve onun bir parçası olarak ele alınır oldu.

«Ama son on yıl, ulusal sorunun bu kavrayış biçimi içinde yanlış olan, çürümüş olan ne varsa hepsini gösterdi. Emperyalist savaş ve şu son yılların devrimci pratiği bir kez daha gösteriyor ki:

1 — Ulusal sorun ile sömürge sorunu, sermaye iktidarından kurtuluş sorunundan ayrılmaz sorunlardır.

2 — Emperyalizm... tüm haklarından yararlanamayan ulusların ve sömürgelerin siyasal ve iktisadi uyruklaşması olmaksızın varolamaz.

3 — Tüm haklarından yararlanamıyan uluslar ile sömürgeler, sermaye iktidarı **yıkılmadıkca** kurtulamazlar.

4 — Tüm haklarından yararlanamayan uluslar ile sömürgeler, emperyalizmin boyunduruğundan **kurtulmadıkca**, proleteryanın zaferi sağlam olamaz. (aynı eser, S. 143, abç)

Dördüncüsü, çeşitli milliyetlerin emekçi yığınları arasında zorunlu olan kardeşce bir işbirliği kurmak için, milliyetlerin yalnızca hakta değil, fakat aynı zamanda fiiliyatta da eşit olmaları için, geri kalmış milliyetlere ekonomik ve kültürel yardım yapmak gereklidir. (Ki bu esas olarak başarıya ulaşan devrimler alanına girmektedir.)

Böylece iki tarihsel dönemin anlamını, birbirinden ayrıldığı ve birbiriyle benzeştiği noktaları genel hatlarıyla ele almış bulunuyoruz. Marksist milli mesele programının inşaası ve hayata geçirilmesi, bu meseleye ilişkin olguların açık bir şekilde kavranmasıyla mümkündür. Bunun için yeri geldiğinde meseleye ilişkin olguları birer birer ve daha somut bir biçimde koymaya çalışacağız. Ancak meselenin bir bütün olarak kavranmasına hizmet etmesi açısından, biraz uzun olsa da, Stalin'den şu sözleri aktararak bu bölümü bitiriyoruz :

«Yanılgılarınızdan biri, ulusal sorunu... kendi kendine yeten, **yönelimi ve niteliği** bir bütün olarak tarih boyunca değişmeyen bir şey gibi düşünmenizdir. Onun için siz... ulusal sorunun her zaman aynı niteliği taşımadığını ve ulusal hareketin **nitelik ve görevlerinin devrimin değişik gelişme dönemine** göre değiştiğini göremiyorsunuz (.....)

«Rus marksistleri, ulusal sorunun, devrimin gelişmesi genel sorununun bir parçası olduğu ilkesini, devrimin değişik evrelerinde ulusal sorunun değişik görevler gerektirdiği ilkesini ve bu görevlerin **her belirli tarihsel anda** devrimin niteliğine uyması gerektiği ilkesini ve partinin ulusal sorunun değişik görevler gerektirdiği ilkesini ve bu görevlerin her belirli tarihsel anda devrimin niteliğine uyması gerektiği ilkesini ve partinin ulusal sorundaki siyasetinin bu unsurlara göre değiştiği ilkesini her zaman benimsemişlerdir. Bi-

rinci Dünya savaşından önceki dönemde, tarih, o zamanın görevi olarak, Rusya'da burjuva demokratik devrimi gündeme koyduğu zaman, Rus marksistleri **ulusal sorunun çözümünü**, Rusya'da demokratik devrimin yazgısına bağladılar...» (abç.)

«Bu dönemde partinin siyaseti bu oldu... (.....)

«Bunu izleyen dönemde, Birinci Dünya savaşı döneminde, iki emperyalist ittifak arasındaki uzun savaş, dünya emperyalizminin gücünü baltaladığı zaman, dünya kapitalist sistemindeki bunalım en aşırı derecelere ulaştığı zaman, «metropollerin» işçi sınıflarının yanında, sömürgeler ve bağımlı ülkeler **kurtuluş hareketine atıldığı** ve ulusal sorun gelişerek uluslar ve sömürgeler sorunu haline geldiği zaman, ileri kapitalist ülkelerin işçi sınıfı ile ezilen sömürgeler ve bağımlı ülkeler halklarının tek cephesi gerçek bir güç kazandığı zaman ve bunun sonucu olarak **sosyalist devrim tarih gündemine girdiği zaman**, Rus marksistleri, **bir önceki dönemin siyasetiyle yetinemezlerdi**; ve uluslar ve sömürgeler sorununun yazgısını sosyalist devrimin yazgısına bağlama gereğini duydular.» (MUSSS, S. 326—327, abç)

25.5.1980

Afganistan İşgali ve Gelişen Dünya Koşulları

Özellikle sonbir kaç ay içinde dünyadaki ve bölgemizdeki durumlar oldukça hızlı bir biçimde değişmektedir. Bu hızlı gelişmeler, devrim ve karşı—devrim cephesinde sürekli değişen kombinezomlara neden olmaktadır. Bu nedenle, sürekli gelişen durumun izlenmesi devrim ve karşı—devrim cephelerinde meydana gelen değişikliklerin incelenmesi ve bütün bunlardan uygun derslerin çıkarılarak, proleteryanın hareket çizgisinin tayin edilmesi önemli bir devrimci görevdir. Bu yazı, özellikle dünyamızın son birkaç ayında meydana gelen değişiklikleri incelemeyi hedef almaktadır. Bu yazı, bu doğrultuda ele alınmış kısa bir yorumdur.

I.

Denilebilir ki, dünyanın güçler dengesini son birkaç ay çerisinde en köklü biçimde sarsan iki olay, Afganistan'ın Sovyetler Birliği tarafından işgali ve İran devrimidir. Bu açıdan yazımızın esasını bu iki olgunun incelenmesi oluşturacaktır.

Kruşçev—Brejnev dönek kliği uzunca bir süredir Güney Asya' da denetim kurmaya çalışıyorlardı. Bu nedenle Hindistan ve Afganistan'ı ekonomik olarak kendine bağlama, bu ülkelerdeki politik ve kültürel etkinliğini arttırmaya özel bir önem göstermişlerdi. Konumuzu ilgilendiren esas ülke Afganistan olduğu için Hindistan'ı bir yana bırakırsak, Rusya'nın bu ülkedeki yoğun faaliyetlerinin, 1978 ninasında gerçekleşen Tarakki darbesiyle doruk noktasına vardığını görürüz. Bu darbeyle birlikte Afganistan'da iktidar Rus yanlısı güçlerin eline geçmiş oldu. Bu bir anlamda Rusyanın sıcak denizlere inme ve özellikle Hint okyanusuna yerleşerek dünyanın bir

çok bölgesini ve bu arada özel bir stratejik konuma sahip olan Orta—doğuyu kontrol etme planlarının ön—koşullarının yaratılması demek oluyordu.

Elbette ki, Rus sosyal—emperyalistleri, bu darbeyi dünya kamuoyuna devrim olarak lanse edeceklerdi. Nitekim Rus propagandası dünyanın dört bir tarafında, Tarakki ve onun «Nisan Devrimi»ni öven propagandayı en güçlü biçimiyle işledi.

Tarakki yönetimi iktidara gelir gelmez, ülkede hızlı bir Rus-laştırma süreci başlatıldı. Bu arada halkın dikkatlerini dağıtabilmek, ve dünya kamuoyunda prestij sağlayabilmek için, sözde bir takım «toprak reformları»na da baş vuran Tarakki yönetimi, güttüğü Rus uşağı politikadan ötürü gittikçe teşhir oldu ve kendisine karşı ülke içinde, özellikle dinci bazı aşiret reislerinin önderliğinde bir muhalefet gelişti.

Bu muhalefetin yapısı, kapsadığı güçler ve sınıf niteliği hakkında derin bir analiz yapabilecek malzemeden yoksunuz. Bilgilerimizin yetersizliği ve burjuva basınının verileri üzerinde bir değerlendirme yapmak istemeyişimizden ötürü bu konuya derinlemesine girmiyeceğiz. Ancak, en genel planda koymak gerekirse, hareket, toplumun her kesimini kaplamış bir genel direniş hüviyetindedir. Bu nedenle harekete işçiler, köylüler, şehir küçük—burjuvazisi, aydınlar vb. gibi devrimci—demokratik kesimler en aktif biçimiyle katılmışlardır. Bunun dışında özellikle hareket içinde aktif rol oynayan, ve çeşitli aşiret reisleri, feodal beyler, burjuvalar ve dincilerden oluşan bir kesimin, gerici amaç ve özlemlerinin varlığına ve bunların ABD ve ÇİN sosyal—emperyalistleriyle, Pakistan'daki faşist diktatörlükle ilişkilerinin olduğuna da değinmek gerekir.

Özellikle belirtmek gerekir ki, Afganistan proleteryası bu direniş içinde tarihi rolü olan devrimdeki hegemonyasını sağlayamamıştır. Bunun sebeplerinin tahlil edilmesi ayrı bir meseledir.

Afganistan'daki direnişçilerin durumu kaba taslak bu iken, biraz da sosyal emperyalistler ve onların uşaklarının cephesine göz atalım; Tarakki yönetimine karşı başlayan hareket, 1979 yılı boyunca hızlanarak devam etti. Muhalefet öylesine güçlü biçimde büyüyordu ki, Takrakki rejimi tutunamaz oldu, kökünden sallanmaya başladı. Sosyal—emperyalistler, elbetteki sıcak denizlere giden yolun, böyle sallantılı iktidarların elinde olmasına göz yumamazdı. Bu nedenle duruma müdahale etti. Tarakki yönetimini bir darbeyle devirerek yerine Hıfzullah Amin'i getirdi.

Bu, Rusya'nın ve uşaklarının içinde bulunduğu durumu simgeliyordu. Çöküşe gitmekte olan bu güçler, kargaşa ve bozgun ortamına girmişlerdi. Halkın muhalefeti geliştikçe efendiler ve uşakları sıkışıyor, birbirlerine giriyorlardı. Tarakki'nın, önce «hastalığı nedeniyle» (!) iktidardan alaşağı edilmesi, ve ardından da, sadakatinden ötürü mükafatlandırılarak öldürülmesi olayının bir yönüde buydu kuşkusuz.

Hıfzullah Amin yönetimi iş başına gelir gelmez, başta sovyet TASS ajansı olmak üzere Rus prapagandası, bunu; «Nisan devriminin bir üst aşamaya ulaşması» biçiminde lanse etti. Ama bu da kursaklarında kaldı. Çünkü, halkın gelişen muhalefeti öyle boyutlara ulaşmıştı ki, Afgan yönetimi çatlamıştı. Başını Amin'in çektiği bir gurup, direnişçilerle uzlaşmaya açık, ılımlı bir çizgiden yanaydılar. Bu durum Rusya için çanların çalması anlamını taşıyordu. Bu nedenle Rus yöneticileri, bir yandan Hıfzullah Amin'in «CİA ajanı» olduğunu keşfedip, alaşağı ederken, diğer yandan alelacele Doğu Almanya'daki Babrak Karmal'ı getirip yönetime oturttular; ve hemen peşinden de kendi askerleriyle birlikte Afganistan'a girdiler.

Afganistan'ın Rusya tarafından işgal edilmesi, şu gerçeği bütün çıplaklığıyla yeniden gözler önüne serdi; Sovyet sosyal—emperyalizmi, dünya hegemonyası mücadelesinde, her türlü araç ve yönteme başvurmakta bir an bile tereddüt etmemektedir. Bu gerçek, Rus sosyal—emperyalistlerinin bu karakterini göremeyen, ona karşı hayal besleyenlerin nasıl bir gaflet içerisinde bulunduğunu ortaya koyar.

Yine bu gerçek, özellikle Rusya hakkında «ekonomide sosyalist, yönetimde revizyonist» (!) türünden değerlendirmeler (!) yapan orta—yolcu güçlere iyi bir ders olmaktadır. Sözkonusu güçlerin derme—çatma teorilerinin eleştirisi bu platformun konusu değil. Bu görev ilerde gerektiği biçimiyle yapılacaktır. Burda bizi ilgilendiren esas mesele, tarihin binlerce kez kanıtladığı ve Afganistan işgalinin de bütün çıplaklığıyla gözler önüne serdiği bir gerçeği sergilemektedir. Bu gerçek şudur: M—L ile revizyonizm arasında orta bir yol yoktur ve olamaz. İlkelerde M—L ile revizyonizmi birleştirerek bir orta yol, rüyalardan ve hülyalardan bir şato inşa etmeye benzer. Bu nedenle her kim ki, ne ad ve biçim altında olursa olsun, olmayan ve hiç bir zaman da olmayacak olan böyle bir yol çizmeye çalışırsa o, eninde sonunda, revizyonizmin hanesine kayacaktır.

Bu somut gerçek bugün bütün çıplaklığıyla bir kez daha kanıtlanmış durumdadır. Afganistan'ın işgaliyle birlikte çeşitli ara güçler, revizyonizmle mücadele etmemenin eninde sonunda revizyonizme kaymak demek olduğunu kanıtlamak istercesine revizyonizmin kampına koşuştular. Bu güçler, mevcut çatışmayı sosyalizm—emperyalizm çatışması biçiminde sunarak, sovyet işgalinin haklı olduğunu kanıtlamaya çalıştılar. Böyle yapmakla da gerçek yüzlerini açığa vurdular.

Gerçekten devrim yapmak isteyen herkes, sosyalizmin düş olmaktan çıkıp gerçek olmasını arzulayan her devrimci, sovyet işgalinin bu sabit ve hiçbir fikir jimnastiğiyle değiştirilemeyecek ölçüde sağlam sonuçlarını çıkarmalı, ve bu sonuçların rehberliğinde hareket etmelidir. Bu cümleden olmak üzere, bilmeyerek veya çeşitli nedenlerden ötürü orta—yolcu güçlere angaje olmuş iyi niyetli dürüst devrimcilere bu durumu göz önünde bulundurarak gittikleri yolun nasıl revizyonizme dönüştüğünü görmeleri gerektiğini hatırlatmayı devrimci bir görev bilerek, onları Afganistan'daki Rus mezalimini lanetlemeye davet ediyoruz.

Afganistan işgaliyle birlikte hızla revizyonist kampa katılan bu kesim dışında, yine orta—yolcu güçlerin bir kesimi de, önce Afganistan'daki gelişmeleri «tasvip etmediklerini», «onaylamadıklarını», bunların «revizyonist dış politikanın tezahürleri» olduğunu vs. vs. yi acıklı bir ses tonuyla ifade buyurduktan sonra; seslerini bir kaç kat daha arttırarak «Afgan gerillalarının ABD, Çin ve Pakistan gericilerinden yardım aldığı» biçimindeki sonu gelmez iddialarla Afgan direnişini salt Amerikancı bir hareket olarak gösterip gözden düşürmeye; ve böylece, dikkatleri Sovyet işgalinden çekerek Rusya'nın işini kolaylaştırmaya çalıştılar. Ayrıca, işgalcileri mahkOm etmeyen bu tutumlarıyla onlar, Kremlin patronlarına cesaret vererek işgalin gerçekleşmesine ve katliamlara ortak oldular.

Fakat özgürlüğe ve bağımsızlığa aşık ezilen dünya halkları, tüm ezilen dünya emekçileri ve sosyalizmin biricik kalesi olan Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti ve onun önderliğindeki sınıf bilinçli tüm dünya proleteryası ve komünistlerinin büyük çabaları sonucu sosyal—emperyalistler teşhir ve tecrit oldular. Afgan halklarının haklı mücadelesi daha ilk günden haklılığını kanıtlarken, sosyal—emperyalistler ve onların tek tek ülkelerdeki uşakları olan sosyal—faşistler, Afganistan'ı işgal ettikleri ilk gün yenildiler.

Sosyal—faşistler, işgalle birlikte öylesine hızlı br tecrit çemberine girdiler ki, sınıf mücadelesi tarihinin defalarca kanıtladığı biçimde, gelmiş geçmiş tüm uşaklar gibi onlar da bu tecritin verdiği acizlikle hırçınlaştılar ve sağa sola saldırmaya başladılar. Hırçınlığından gözü dönmüş bu uşaklar takımı, zaman zaman kulağın boynuzu geçmesi gibi efendilerini de geçiyorlar ve onların dahi savunmaya cesaret edemediği bazı şeyleri savunmaya çalışıyorlar. Örneğin, bu uşaklardan Türkiye kolunun çıkardığı bir broşürde, Brejnev'in «Elbette ortada sovyet müdahalesi..... diye bir şey sözkonusu değildir» demesine rağmen (Bkz. Afganistan üz. Ser. Yay. S. 16), yazdıkları ön sözde şunları söyliyebilmektedirler; «Evet bu bir müdahaledir: emperyalizmin saldırgan güçlerinin sömürgeci girişimlerine bir müdahale» (age. S. 9)

Kıraldan çok kıralcı yukardaki tavır fazlaca bir şey söyleme gereğini bırakmıyor bize.

II.

Daha yukarda içinden geçtiğimiz sürecin en önemli olaylarından birinin de İran devrimi olduğunu belirtmiştik. İran devrimi geçtiğimiz yıl boyunca süren kanlı kitle mücadeleleri sonucu zafere ulaştı. Bu devrim zafere ulaştıktan sonra, ihtilalin mantığı gereği, eski düzeninin pek çok kurum ve unsurunu temizledi. Özellikle ülke içindeki ABD emperyalizminin uşaklarına, CİA ajanlarına, Şah diktatörlüğü döneminin azılı gericilerine ve SAVAK üyelerine karşı amansız bir mücadele verildi. Çürümüş monarşinin bu süprüntüleride temizlenmiş oldu.

İran devriminin ABD emperyalizmine karşı yürüttüğü mücadelenin önemli bir parçası da ABD büyük elçiliğinin basılması ve elçilik yetkililerinin rehin alınmasıydı, devrik Şah'ın iade edilmesi amacıyla rehin alınan elçilik görevlileri olayı, büyük bir anti—emperyalist mücadele niteliğine büründü. Tüm dünya kamuoyunu ilgilendiren ve dünyadaki çeşitli siyasal güçlerin yeniden saflaşmasına neden olan bu mücadele, Humeyni rejiminin bir takım tutarsızlık ve zaaflarına rağmen öneminden hiç bir şey yitirmedi. Bu mücadele, ABD emperyalizmi ile açıkça alay etmek suretiyle, dünya halklarına, empeıyalizmin çürümekte ve yok olmakta olan «çamur ayaklı dev» olduğunu gösterdi. ABD emperyalizmi saygınlık ve prestijini büyük oranda yitirdi... Sonuçta, ABD, bu acizliğin verdiği hırçınlıkla İran'a müdahalede bulundu. Fakat bilindiği gibi bu müdahale başarılı olmadı. Henüz karanlık bir olay olarak duran

müdahalenin durdurulması, pek çok olasılıkları gündeme getiriyor. Özellikle İran'da eski Şah yanlılarının kısa bir süre içinde örgütlendikleri ve darbe yaparak Humeyni rejimini devireceklerine dair haberler dikkati çekmektedir. Bu haberlerin doğruluğu ya da yanlışlığı tartışılabilir. Ancak şurası kesin bir gerçek ki, emperyalist bir süper devlet olarak ABD emperyalizmi bu işin peşini ucuz yoldan bırakmayacaktır. O, bugüne değin dünya hegemonyası mücadelesinde uygulaya geldiği yöntemler olan darbe, komplo, çıkarma, operasyon, ambargo vb. gibi gerici faaliyetlerine devam edecektir. Çünkü bu, emperyalizmin doğasından kaynaklanan bir olgudur.

İran'daki rehineler olayı, ve bu olayın yarattığı saflaşmalara ilerde değinmek kaydıyla burada rehineler olayının bir başka yönüne değinmek istiyoruz. Humeyni rejimi, ABD büyük elçiliğini basarken elbetteki güçlü bir anti—emperyalist mücadele örneği vermiş oluyordu. Fakat bu, işin bir yanı. Bir de işin ikinci bir yanı var ki, bu, genellikle görülmemekte ya da görülememektedir. O da şudur: Humeyni yönetimi rehineler olayını, kendine karşı gelişen toplumsal ve ulusal muhalefetleri bastırmak amacıyla kullanmaktadır.

Meseleyi biraz açarsak;

İran'da devrime katılan güçler her ne kadar tek bir cephe altında toplanmışlardıysa da mücadeleye katılan güçlerin her biri kendine özgü hedef ve özlemlere sahipti. Ancak o anda tüm güçlerin baş düşmanı zincirli köpek Şah iktidarı olduğu için birleşmişlerdi. Bu yüzden Şah devrildikten sonra, bu güçlerin kendi aralarındaki çelişkilerin ön plana çıkması ve bunun bir çatışmaya dönüşmesi kaçınılmazdı. İran'da devrimin zaferiyle birlikte daha önce beraber, aynı cephede yer almış olan güçler, bu kez birbirlerine karşı savaştılar. Bir yandan devrimi daha ileriye götürmek isteyen bir sınıfsal muhalefet rejimi zorlarken; diğer yandan da İran'daki sömürge boyunduruğu altında bulunan ülkeler kendi ulusal hak ve özgürlükleri uğruna mücadeleye atıldılar. İşte Humeyni rejimi rehineler olayını bu güçleri etkisizleştirebilmenin bir aracı olarak ele aldı. İşin ikinci yanı da budur.

III.

Yeri gelmişken Doğu Kürdistan'daki ulusal kurtuluş mücadelesine de değinelim. Doğu Kürdistan'daki halkımız, Şah diktatörlüğüne karşı mücadelede alması gereken yeri aldı. Doğu Kürdistan'daki hareket faşist Şah defoluncaya kadar Humeyni vb. yurtsever—demokratik güçlerle aynı cephede savaştı. Şah monarşisi yıkılıp yerine

Humeyni yönetimi geçtikten sonra, mücadele, ister—istemez bu yönetime yönelmek zorunda kaldı. Çünkü Humeyni de İran'daki ezilen milletlerin, ulusal—demokratik haklarını verme doğrultusunda en ufak bir adım atmak şöyle dursun, zor ve şiddetle buradaki haklı mücadeleleri bastırmaya yönelmekteydi. Bu durum, İrandaki ezilen ulusların mücadeleye girmesine neden oldu. Peşpeşe, durmaksızın, Beluciler, Araplar, Kürtler ve Azeriler ayaklandılar. Bu hareketleri tek tek ele alıp inceleyecek durumda değiliz. Fakat konumuzu oluşturan Doğu Kürdistan milli kurtuluş hareketini en kaba biçimiyle ele alıp incelersek :

Doğu Kürdistan'daki milli kurtuluş mücadelesi, yapısal durumu (yani içinde yer alan güçler, sınıf analizi önderlik vb. durumu) ve buradan kaynaklanan zaaf ve eksiklikler bir yana bırakılırsa, bugün dışardan özellikle iki unsur tarafından etkilenmekte ve tehdit edilmektedir. Bunları şöyle sıralamak mümkündür. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Humeyni rejimi, uzunca bir süredir ülkede istikrarı sağlıyamadı. Bir yandan İran'daki toplumsal muhalefet, diğer yandan ise çeşitli ezilen uluslardan gelen muhalefetler sonucu, Humeyni, rejimi büyük oranda sarsıldı. Tam bu sırada rehineler olayını yaratan Humeyni yönetimi, bunu kendisine karşı gelişen mücadeleleri sindirmenin ve haksız zemine itmenin bir aracı haline getirdi.

Elçilik işgaliyle birlikte öylesine bir durum yaratıldı ki, her türlü rejim aleytarlığını ABD ajanlarıyla özdeştirebilmenin, koşulları büyük oranda yaratıldı. İşte bu noktada gerek İranlı komünistler, gerekse İran'daki ezilen milletler dikkatli davranmak zorundadırlar. ABD emperyalizmine karşı mücadelesinde Humeyni rejimiyle birlikte davranmalı, ABD emperyalizminin saldırılarını birlikte püskürtmeli ve hiç bir zaman kendi ilkelerinden taviz vermemelidirler.

Özel olarak Doğu Kürdistan'daki milli kurtuluş mücadelesi üzerinde durduğumuza göre, şunu belirtmeliyiz ki, bugüne değin belli zaaflar olmasına rağmen bu çizgiyi esasta doğru olarak uygulayabilmiştir. Rehineler olayı patlak verdiğinde hareket, bir açıklama yaparak ABD emperyalizmine karşı mücadelesinde Humeyni yönetiminin yanında olduğunu belirtmiştir. Doğru olan da budur. Yoksa «amaca varmak için her yol mübahtır» veya «düşmanımın düşmanı benim dostumdur» gibi formülasyonlar çerçevesinde hareket ederek faydacı bir tavır takınmak mücadeleyi zedeler, haksız zemine iter ve sonuçta da yenilgisine neden olur. Tarihimiz bu tür faydacı anlayışların mutlaka yenilgiye götürdüğünü kanıtlayan sayısız örnekle doludur.

Rehineler olayıyla başlatılan bu cihat her yola başvurularak canlı tutulmaktadır. Humeyni rejimi bunu sürekli kılmak için «kültür devrimi» ilan etti. Özel olarak, ABD emperyalizminin İran'a saldırmasıyla brlikte Doğu Kürdistandaki mücadele üzerindeki sözkonusu tehdit giderek artmıştır. D. Kürdistan'daki hareket kendini ABD emperyalizminin oyunlarından sakınmak zorundadır. Hareket kendini gelişen olayların etkisine bırakırsa, iki süper devlet arasında basit bir maşa olmaktan kurtulamayacaktır. Yer darlığı nedeniyle konuyu burda kesiyoruz.

İkincisi, Irak'ın oynamak istediği taribsel bir oyunla ilgilidir. Irak, İran'ın zor durumundan yararlanarak, D. Kürdistan'daki milli kurtuluş hareketini, 1974 Cezayir anlaşmasıyla kaybettiği toprakları (aynı oyunu o dönemde Şah oynamış ve 74 Cezayir antlaşmasıyla sözkonusu toprakları ele geçirmişti.) ve Kuzistan'ı ele geçirme çabasının bir aleti haline getirmeye çalışmaktadır. Roller tersine dönmüş, Şah'ın yerini Saddam Hüseyin almıştır. Değişen herşey bundan ibarettir. D. Kürdistan'daki milli kurtuluş hareketi, yakın geçmişinde düştüğü hatayı tekrarlamamalıdır. Bugün için ikinci tehditte budur.

Kabaca bu kısa yazı içinde D. Kürdistan milli kurtuluş hareketiyle ilgili olarak söylenebilecek şeyler bunlardır. Şimdi de Afganistan ve İran'daki yukarda anlattığımız gelişmelerin yarattığı saflaşmalar ve gelişen dünya savaşı koşullarına kısaca değinelim.

IV.

Bugün dünyada, Afganistan'ın işgal edilmesi, İran müdahalesi vb. durumların yarattığı geniş bir saflaşma var. Bu saflaşma tüm dünya ölçüsünde cereyan ediyor. Fakat özellikle orta—doğuda güçlü fırtınalara neden oluyor.

Afganistan işgaliyle birlikte hızlı bir tecrit çemberi içine girmiş bulunan Kremlin yöneticileri ve çevresindekiler, dünya kamuoyunda kendilerine karşı oluşmuş olan olumsuz havayı dağıtmakla meşguller, bugüne değin, barış ve silahsızlanma konularında yürüttükleri güçlü propaganda belli insanları etkiliyebilmişti. Ancak Afganistan işgali bu konudaki tüm yaygaralarını açığa çıkardı. Sosyal—emperyalist cephe bu konudaki açıklarını kapamak amacıyla, «Afganistan'ın barışçı ve akılcı yoldan çözümü», «barış», «detant» vb. toraneleri eskisinden daha hızlı çiğnemeye çalışıyor. Tabii öte yandan da alabildiğine bir hızla silahlanıyor.

Karşı tarafta Çin sosyal—emperyalistlerinin de içinde yer aldıkları Amerika'nın cephe, bir yandan kendi içindeki çatlakları

tali plana atıp güçlerini daha fazla birleştirmeye çalışırken; diğer yandan da, Afganistan ve İran'da yedikleri darbeyi telafi edebilmenin çabaları içindedir. Elbetteki bu cephe kendi içinde henüz sağlam bir birlik oluşturmuş değildir. Örneğin Moskova olimpiyatlarını boykot konusunda her birinden bir ses çıkmaktadır. Yine Rusya'ya karşı uygulanan ambargo konusunda durum bunun aynısıdır. Hatta Avrupalı müttefikler İran'a karşı tavır meselesinde bile ABD'yle tam bir birlik oluşturabilmiş değildirler. Bu yüzden de Çin sosyal—emperyalistleri iki de bir, Avrupalı emperyalistlerin Rusya'ya karşı ABD ile işbirliği yapmaları gerektiğini vaaz ediyorlar. Elbetteki emperyalist devletler arasındaki birlik, Teng—Feng kliğinin kirli arzuları ve istekleri sonucu değil, neticede azami karın garantilenmesi hedefinde gerçekleşir. Ancak Teng—Feng kliğinin bu tutumu, onların, dünya savaşını kışkırtan, emperyalist ve dünya halklarının karşısında, alçakça bir politika güttüklerinin bir ifadesidir.

Amerika'nın cephe arasındaki bu ayrılıkların yanısıra, tümünün ortaklaşa yürüttükleri faaliyetler de var: Orta menzilli füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesi, İran'a karşı ekonomik ambargo uygulanması, NATO'nun güçlendirilmesi, NATO ya bağlı Avrupalı ülkelerin savunma harcamalarında % 3 lük bir artış yapmaları ve son olarak ABD emperyalizminin güçlü savaş filolarını Hint Okyanusuna yığması gibi örnekler sayılabilir.

Toparlarsak, başını iki süper devletin çektiği hızlı bir bloklaşma ve silahlanma yarısı günümüzde dikkati çeken en önemli faktörlerden biridir. Ve bu bloklaşma, dünyanın öbür ülkeleri üzerinde de güçlü biçimde yansımaktadır. Bu özellikle, dünyadaki belirgin yerinden ötürü orta—doğu'da hızla cereyan etmektedir. Batılı ülkelerin tutumları, İran'ı giderek daha fazla Sovyetler Birliğine iterken, Irak özellikle Afganistan'ın işgaliyle birlikte sosyal—emperyalist bloktan giderek uzaklaşan bir politika izlemeye başlamıştır. Yine, başını Suriye ve Libya'nın çektiği Orta—doğu'daki Rusya'cı güçler son olarak bir doruk toplantısıyla birlikte güçlerini giderek pekiştirdiler. Hatta Libya somutunda görülebileceği gibi bu güçler ABD başta olmak üzere batı blokuna karşı açık eylemler geliştirdiler. Öte yandan İsrail siyonistleri ve faşist Enver Sedat yönetiminin başını çektiği, orta—doğu'daki Amerikan'cı güçler bölgeyi giderek artan bir karmaşa ortamına sürüklemektedirler.

Sonuç olarak; emperyalist bloklar, hızlı bir silahlanma ve mücadele çabası içine girmişlerdir. Ve elbetteki emperyalistler oyun oynamak için değil savaşmak için silahlanırlar.

İşte dünyamızın günümüzdeki durumu...

www.arsivakurdi.org

www.arsivakurdi.org